

(Foreløpig utgave)

Finansdepartementet

St.prp. nr. 63

(2001-2002)

**Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i
statsbudsjettet medregnet folketrygden 2002**

Innhold

1	Hovedinnholdet i proposisjonen	3
1.1	Rammene for finanspolitikken	3
1.2	Endringer på statsbudsjettet siden saldert budsjett.....	4
1.3	Statsbudsjettets stilling.....	7
1.4	Fordeling av innsparingsfullmakt gitt av Stortinget.....	10
2	Forslag om endrede skatte- og avgiftsregler	12
2.1	Innledning	12
2.2	Redusert industritoll	12
2.3	Arveavgift for mindreårige arvinger	14
2.4	Fritak for investeringsavgift for nye avgiftspliktige	14
2.5	Redusert arbeidsgiveravgift på lønn til arbeidstaker over 62 år	15
2.6	Beskatning av firmabil og kjøregodtgjørelse	15
3	Forslag under det enkelte departement.....	16
3.1	Utenriksdepartementet.....	16
3.2	Utdannings- og forskningsdepartementet	20
3.3	Kultur- og kirkedepartementet.....	33
3.4	Justisdepartementet	41
3.5	Kommunal- og regionaldepartementet.....	48
3.6	Sosialdepartementet	62
3.7	Helsedepartementet	75
3.8	Barne- og familiedepartementet	95
3.9	Nærings- og handelsdepartementet.....	101
3.10	Fiskeridepartementet	110
3.11	Landbruksdepartementet	113
3.12	Samferdselsdepartementet	128
3.13	Miljøverndepartementet	131
3.14	Arbeids- og administrasjonsdepartementet	143
3.15	Finansdepartementet.....	152
3.16	Forsvarsdepartementet.....	164
3.17	Olje- og energidepartementet	167
	Forslag til vedtak.....	177
Vedlegg		
1	Endringer etter saldert budsjett	194
2	Endringer i tolltariffen	215

St.prp. nr. 63

(2001-2002)

Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet medregnet folketrygden 2002

*Tilråding fra Finansdepartementet av 7. mai 2002,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Bondevik II)*

1 Hovedinnholdet i proposisjonen

1.1 Rammene for finanspolitikken

Bruken av oljeinntekter i statsbudsjettet for 2002, som ble saldert av Stortinget høsten 2001, er i samsvar med handlingsregelen for finanspolitikken. Handlingsregelen innebærer at det strukturelle underskuddet på statsbudsjettet om lag skal tilsvare forventet realavkastning av kapitalen i Petroleumsfondet ved inngangen til budsjettåret. Dette medfører en gradvis økt bruk av oljeinntektene i årene fremover uten at det økonomiske grunnlaget for fremtidige generasjoner undergraves. Regjeringen legger vekt på at statsbudsjettet for 2002 gjennomføres innenfor de rammer som følger av handlingsregelen. I samsvar med dette legges i denne proposisjonen fram et samlet opplegg for endringer på statsbudsjettet våren 2002.

Tidligere i år er det fremmet forslag som øker statsbudsjettets utgifter med 3,6 mrd. kroner. Dette gjelder blant annet bevilgninger til helsesektoren, omstrukturering av Forsvaret, Forsvarets operasjoner i Afghanistan og tiltak knyttet til sivil beredskap.

Blant forslagene til økte utgiftsbevilgninger i denne proposisjonen utgjør økte rammetilskudd til kommunesektoren om lag 0,9 mrd. kroner. Videre er det nødvendig å øke bevilgningene til de regelstyrte ordningene under folketrygden, særlig til sykepenger, med i alt 1,3 mrd. kroner. Økt tilstrømming av flyktninger og asylsøkere gjør det nødvendig å øke bevilgningene til dette formålet med 0,4 mrd. kroner.

Det foreslås 2,4 mrd. kroner i økte betalinger til fylkeskommunene i tilknytning til statens overtakelse av spesialisthelsetjenesten, samt 0,2 mrd. kroner i avsetninger til

arbeidsgiveravgift og feriepenger i forbindelse med overgang til nettobudsjettering av høyskoler og Forbrukerrådet. Disse utgiftene holdes utenfor ved beregning av det strukturelle underskuddet på statsbudsjettet og den reelle, underliggende utgiftsveksten.

Til sammen foreslår Regjeringen i denne proposisjonen økte utgiftsbevilgninger på netto 6,0 mrd. kroner. Budsjettets inntektsside foreslås styrket med 1,6 mrd. kroner, hvorav forslag om økt utbytte fra Statkraft utgjør knapt 1,0 mrd. kroner. De enkelte forslagene omtales nærmere i kapittel 3.

Forslagene i denne proposisjonen innebærer en reell, underliggende vekst i statsbudsjettets utgifter på om lag 2 ½ pst. fra 2001 til 2002.

I dette kapitlet blir det gjort rede for hovedinnholdet i proposisjonen. Kapittel 2 gir en omtale av Regjeringens forslag til endrede skatte- og avgiftsregler i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2002. I kapittel 3 gjøres det rede for endringene under de enkelte departement.

1.2 Endringer på statsbudsjettet siden saldert budsjett

Tabell 1.1 Endringer i handlingsrommet etter salderingen av statsbudsjett for 2002. Mill. kroner

	Mill. kroner
Reduksjon i det strukturelle underskuddet som følge av endrede inntektsanslag mv.	6 899
- Redusert handlingsrom som følge av lavere kapital i Statens petroleumsfond	1 202
= Rom for økte utgifter eller reduserte inntekter	5 697
Proposisjoner fremmet tidligere i år	3 570
+ Forslag om økte utgifter i denne proposisjonen	6 009
- Forslag om økte inntekter	1 616
+ Forslag om reduserte skatter og avgifter	108
= Økte utgifter tidligere i år og forslag som fremmes i denne proposisjonen	8 070
+ Pasientbehandling i utlandet ¹⁾	225
Utgifter som det korrigeres for i det strukturelle underskuddet	
- Sluttoppgjør, statens overtakelse av sykehus	2 388
- Avsetning til arbeidsgiveravgift og feriepenger ved overgang til nettobudsjettering for høyskoler og Forbrukerrådet	210
= Samlet anvendelse av det økte handlingsrommet	5 697

¹⁾ Overført bevilgning til 2002 utover anslått overføring da budsjettet ble saldert.

Kilde: Finansdepartementet

I tilleggspolisjonen baserte Regjeringen seg på det samme nivået på bruk av oljeinntekter, målt ved det strukturelle underskuddet i statsbudsjettet, som det ble lagt opp til i Nasjonalbudsjettet 2002. Dette innebar et strukturelt budsjettunderskudd på 26,0 mrd.

kroner i 2002, tilsvarende forventet avkastning av kapitalen i Statens petroleumsfond ved inngangen til budsjettåret.

Nye regnskapstall for Petroleumsfondet viser at kapitalen i fondet ved inngangen til 2002 ble 619,3 mrd. kroner, og ikke 650 mrd. kroner som lagt til grunn ved budsjettvedtakene i fjor høst. Forventet realavkastning – beregnet som 4 pst. av kapitalen i Petroleumsfondet – anslås dermed til 24,8 mrd. kroner i 2002. Dette er 1,2 mrd. kroner mindre enn lagt til grunn ved salderingen av 2002-budsjettet, noe som isolert sett reduserer rommet for bruk av oljeinntekter i år.

Ny informasjon om skatteinngangen mv. i 2001 og økningen i anslaget på årslønnsveksten for 2002 tilsier på den annen side at skatteanslaget for 2002 justeres opp i forhold til saldert budsjett. Endringer i skatteinngangen som har sitt motstykke i endret aktivitet i økonomien, slår ikke ut i endret handlingsrom i budsjettpolitikken. Anslaget for skatte- og avgiftsinntektene mv. fra Fastlands-Norge er økt med om lag 6,9 mrd. kroner i forhold til anslaget i saldert budsjett utenom det som har sammenheng med endrede anslag for aktiviteten i økonomien. Endringene i skatteanslaget mv. og i anslaget for forventet avkastning av Statens petroleumsfond gir samlet sett rom for økte utgifter eller reduserte inntekter på 5,7 mrd. kroner i 2002 sammenliknet med saldert budsjett.

Tabell 1.2 Forslag fremmet etter salderingen av statsbudsjett for 2002. Mill. kroner

Forslag fremmet tidligere i år		3 570
Proposisjon om sykehusøkonomi	1 825	
Gjennomføringsproposisjon for omlegging av Forsvaret	1 043	
Norsk militær deltakelse i Afghanistan	557	
Sivil beredskap og politiets beredskap	107	
Andre forslag	38	
Utgiftsforslag som fremmes i denne proposisjonen		6 009
Kompensasjon til fylkeskommunene ved statens overtakelse av ansvaret for spesialisthelsetjenesten ¹⁾	2 388	
Folketrygden (sykepenger, attføring og foreløpig uførestønad)	1 325	
Kommunesektoren, generell styrking	750	
Flyktninger og asylsøkere	363	
Nettobudsjettering, høyskoler og Forbrukerrådet ¹⁾	210	
Fylkeskommuner, betjening av langsiktig gjeld opparbeidet i 2001	100	
Regionale flyplasser	100	
Politireformen	92	
Flyktningeboliger	75	
Toll- og avgiftsetaten	71	
Statens vegvesen, rassikring	50	
Vern av skog	40	
Tilskudd til lærebedrifter	38	
Ny opera	35	
Statens pensjonskasse	-657	
Økt avsetning, inntektsoppgjør	1 024	
Andre forslag, netto	5	
Inntektsforslag som fremmes i denne proposisjonen		1 616
Økt utbytte fra Statkraft	950	
Uforutsatte inntekter (bl.a. inntekter fra Jahre-boet)	220	
Garantipremier statsforetak	122	
Andre forslag	324	
Skatte- og avgiftslettelse		108
Reduserte tollsatser på industrivarer	100	
Andre skatte- og avgiftsforslag	8	

¹⁾ Disse utgiftene holdes utenfor ved beregning av det strukturelle underskuddet på statsbudsjettet og den reelle, underliggende utgiftsveksten.

Kilde: Finansdepartementet

Det er tidligere i år fremmet forslag om tilleggsbevilgninger på i alt 3 570 mill. kroner, i hovedsak til økte bevilgninger til helseforetakene, økte forsvarsutgifter og økte bevilgninger til sivil beredskap.

Samlet sett utgjør utgiftsforslagene i denne proposisjonen 6 009 mill. kroner.

Den største utgiftsøkningen gjelder økt bevilgning til kommunesektoren og økning i overslagsbevilgningene til folketrygden. En gjennomgang av sluttoppgjøret ved statens overtakelse av spesialisthelsetjenesten ut fra ny informasjon innebærer 2 388 mill. kroner i økt bevilgning til fylkeskommunene. Forslag om økte utgifter til kommunesektoren utenom statens overtakelse av ansvaret for sykehusene, er hovedsakelig knyttet til økning av de frie inntektene i kommunene. Nye opplysninger gjør det nødvendig å øke bevilgningene under regelstyrte ordninger vesentlig. Overslagsbevilgningene under folketrygden foreslås økt med til sammen 1 325 mill. kroner, hvorav 1 100 mill. kroner gjelder sykepenger, mens tilskudd til flyktninger og asylsøkere foreslås økt med 363 mill. kroner fra saldert budsjett. Dette motvirkes noe av at anslått bevilgning til Statens pensjonskasse kan settes ned med 657 mill. kroner. I denne proposisjonen fremmes det også forslag om økte bevilgninger blant annet til samferdselssektoren, politireformen, flyktningeboliger, ny opera, toll- og avgiftsetaten, vern av skog og tilskudd til lærebedrifter.

Det fremmes forslag som styrker budsjettets inntektsside med netto 1 616 mill. kroner, hvorav forslag om økt utbytte fra Statkraft utgjør 950 mill. kroner.

Det fremmes forslag om å redusere tollsatsene på industrivarer, noe som gir et redusert proveny på 100 mill. kroner i 2002. I tillegg foreslås enkelte andre tiltak, blant annet redusert arveavgift for samboere, som til sammen reduserer provenyet med knapt 10 mill. kroner.

Reserven for tilleggsbevilgninger på kap. 2309 Tilfeldige utgifter skal dekke utgiftene til gjennomføringen av inntektsoppgjør og til uforutsette utgifter. I Revidert nasjonalbudsjett 2002 er anslaget for årslønnsveksten fra 2001 til 2002 oppjustert med $\frac{3}{4}$ prosentenheter fra 4 $\frac{1}{4}$ pst. i tilleggsproposisjonen til 5 pst. eksklusive de særskilte tilleggene til lærerne. Det må derfor påregnes vesentlige høyere utgifter til lønnsutgifter og trygdeytelser mv. enn lagt til grunn da Stortinget behandlet statsbudsjettet i fjor. En økning i lønnsveksten for statsansatte med $\frac{3}{4}$ prosentenheter, og en tilsvarende økning i ytelser som er relatert til folketrygdens grunnbeløp, medfører økte utgifter til lønn og trygde på til sammen om lag 1,3 mrd. kroner. Regjeringen finner det på denne bakgrunn nødvendig isolert sett å foreslå en økning av reserven for tilleggsbevilgninger på om lag 1,0 mrd. kroner som en delvis dekning av denne beregnede utgiftsøkningen.

På slutten av fjoråret ble det klart at overføringen til 2002 av ubrukte bevilgninger til pasientbehandling i utlandet ville bli vesentlig høyere enn forutsatt da Regjeringen la fram tilleggsproposisjonen. Regnskapet for 2001 viste at den økte overføringen ble på 350 mill. kroner. Som et ledd i tiltakene for å styrke helseforetakenes økonomi, foreslås det en reduksjon i overførte bevilgninger til pasientbroen med 125 mill. kroner. Overført bevilgning blir dermed 225 mill. kroner høyere enn lagt til grunn ved salderingen.

Ved beregningen av det strukturelle underskuddet korrigeres det for enkelte utgifter. Det gjelder sluttoppgjør til fylkeskommunene i forbindelse med statens overtakelse av spesialisthelsetjenesten og engangsutgifter i forbindelse med overgang til nettobudsjettering av høyskoler og Forbrukerrådet. Samlet sett utgjør disse forslagene 2,6 mrd. kroner.

1.3 Statsbudsjettets stilling

Statsbudsjettets stilling etter forslagene i denne proposisjonen fremgår av tabell 1.3 og 1.4.

Tabell 1.3 Statsbudsjettets utgifter og inntekter utenom lånetransaksjoner. Mill. kroner

	Regnskap for 2001	Saldert budsjett 2002	Anslag på regnskap for 2002
<i>1. Statsbudsjettets stilling</i>			
A Statsbudsjettets inntekter i alt	758 440	717 569	721 888
A.1 Inntekter fra petroleumsvirksomhet	268 902	203 200	199 745
A.2 Inntekter utenom petroleumsinntekter	489 538	514 369	522 143
B Statsbudsjettets utgifter i alt	516 845	567 699	578 042
B.1 Utgifter til petroleumsvirksomhet	25 666	16 430	17 280
B.2 Utgifter utenom petroleumsvirksomhet	491 178	551 269	560 762
Statsbudsjettets oljekorrigerede overskudd (A.2-B.2)	-1 640	-36 900	-38 619
+ Overført fra Statens petroleumsfond	409	36 900	38 619
= Statsbudsjettets overskudd før lånetransaksjoner	-1 231	0	0
<i>2. Statens petroleumsfond</i>			
Statsbudsjettets netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomhet (A.1-B.1), overføres til Statens petroleumsfond	243 236	186 770	182 465
-Overført til statsbudsjettet	409	36 900	38 619
+Renteinntekter og utbytte i fondet	17 229	23 600	20 800
= Overskudd i Statens petroleumsfond	260 055	173 470	164 646
<i>3. Statsbudsjettet og Statens petroleumsfond samlet</i>			
Overskudd	258 824	173 470	164 646

Kilde: Finansdepartementet

Tabell 1.4 Statsbudsjettets lånetransaksjoner og finansieringsbehov (mill kroner)

	Regnskap for 2001	Saldert budsjett 2002	Anslag på regnskap for 2002
<i>Lånetransaksjoner utenom petroleumsvirksomheten</i>			
Utlån, aksjetegning mv.	80 739	66 232	71 985
- Tilbakebetalinger	62 474	54 579	54 583
- Statsbudsjettets overskudd	-1 231	0	0
= Netto finansieringsbehov	19 496	11 653	17 402
+ Gjeldsavdrag	43 139	47 418	47 418
= Statsbudsjettets brutto finansieringsbehov	62 635	59 071	64 820
<i>Lånetransaksjoner knyttet til petroleumsvirksomhet</i>			
Salg av aksjer i Statoil ASA, avdrag mm.	28 250	0	0
- Utlån, aksjetegning	14 060	0	0
= Netto finanstransaksjoner knyttet til petroleumsvirksomheten	14 191	0	0

Kilde: Finansdepartementet

I det salderte budsjettet for 2002 var det et oljekorrigert underskudd på 36,7 mrd. kroner. Medregnet Stortingets forutsetning om merutgifter i forbindelse med kjøp av helsetjenester i utlandet viste anslag på regnskap et oljekorrigert underskudd på 36,9 mrd. kroner.

Endrede anslag for skatte- og avgiftsinntekter fra Fastlands-Norge og netto renteinntekter reduserer det oljekorrigerte underskuddet med 6,6 mrd. kroner. Samlet er anslagene for skatte- og avgiftsinntekter fra Fastlands-Norge økt med 7,0 mrd. kroner sammenlignet med saldert budsjett. Inntektene fra direkte skatter og avgiftene til folketrygden anslås økt med 4,1 mrd. kroner, mens anslagene for avgiftsinntektene er økt med 2,9 mrd. kroner. Forslag til endrede skatte- og avgiftsregler omtalt i kapittel 2 er innarbeidet i de nye skatte- og avgiftsanslagene. Anslaget for statsbudsjettets netto renteinntekter er redusert med 0,4 mill. kroner.

De samlede budsjettendringene hittil i vår, medregnet forslag om tilleggsbevilgninger og anslagsendringer i denne proposisjonen, gjør at anslag på regnskap for 2001 viser et oljekorrigert underskudd på 38,6 mrd. kroner.

Statsbudsjettets netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten er i denne proposisjonen beregnet til 182,5 mrd. kroner, som er 4,3 mrd. kroner lavere enn i saldert budsjett. En har da innarbeidet anslag på inntekter fra salg av andeler av statens direkte engasjement i petroleumsvirksomheten. Regjeringen vil komme tilbake med endelig forslag til bevilgning av salgsinntektene senere i år. Nedjusteringen av netto kontantstrømmen skyldes i hovedsak at anslaget for skatte- og avgiftsinntektene er redusert med 10,7 mrd. kroner. Nedjusteringen av anslatte skatte- og avgiftsinntekter skyldes at faktisk innbetalt terminskatt for 2001 som er innbetalt i år, er lavere enn tidligere lagt til grunn. Videre tilsier nye anslag at produksjonen blir lavere og investeringene høyere i 2002 enn lagt til grunn da Stortinget salderte budsjettet for inneværende år. Salget av 6,5 pst. av SDØE bidrar til en reduksjon i de ordinære inntektene fra SDØE. Økt gjennomsnittlig oljepris til 200 kroner per fat har imidlertid isolert sett bidratt til økte inntekter. Samlet netto kontantstrøm fra SDØE er dermed bare nedjustert med 650 mill. kroner. Styret i Statoil ASA har foreslått et utbytte per aksje på 2,85 kroner. Aksjeutbyttet fra Statoil ASA som inntektsføres i statsbudsjettet er på denne bakgrunn foreslått økt med 445 mill. kroner.

Netto kontantstrømmen overføres til Statens petroleumsfond. Det tilbakeføres så midler fra fondet til statsbudsjettet som dekker det oljekorrigerte budsjettunderskuddet og dermed bringer statsbudsjettet i balanse. Netto avsetning i Statens petroleumsfond for 2002 anslås nå til 143,8 mrd. kroner. Medregnet renter og utbytte på fondets kapital forventes et overskudd i Statens petroleumsfond på 164,6 mrd. kroner. Fondets kapital anslås til om lag 776 mrd. kroner ved utgangen av 2002. Salgsinntekter for andeler i statens direkte engasjement i petroleumsvirksomheten er da medregnet. En endelig fastsettelse av tilbakeføringen til statsbudsjettet fra Statens petroleumsfond vil bli foretatt i forbindelse med ny saldering av statsbudsjettet for 2002.

Statsbudsjettet gjøres opp i balanse etter overføring fra Statens petroleumsfond. Statskassens finansieringsbehov bestemmes dermed av statsbudsjettets lånetransaksjoner. Statsbudsjettets brutto finansieringsbehov anslås til 64,8 mrd. kroner, som er 5,7 mrd. kroner høyere enn i saldert budsjett. I proposisjoner som er fremmet tidligere i år, er det foreslått utlån på 1,0 mrd. kroner til helseforetakene, 0,5 mrd. kroner i kapitaltilførsel til NSB BA og 0,6 mrd. kroner i kapitaltilførsel til Posten Norge BA. Videre er

finansieringsbehovet isolert sett økt med 2,8 mrd. kroner som følge av økt utlån til boliglån til statsansatte og med 0,7 mrd. kroner som følge av økt utlån til Statens lånekasse for utdanning. I tillegg foreslås det en bevilgning på 0,2 mrd. kroner til Norsk kulturminnefond.

1.4 Fordeling av innsparingsfullmakt gitt av Stortinget

I forbindelse med salderingen av budsjettet for 2002 fattet Stortinget følgende vedtak:

”Stortinget samtykker i at det spares inn 65 mill. kroner på departementenes drifts- og investeringsutgifter. Regjeringen gis fullmakt til å foreta den endelige fordelingen av beløpet. Innsparingen spesifiseres på kapitler og poster, og Stortinget orienteres om fordelingen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2002. Innsparingen tas foreløpig ved å redusere kap. 2309 Tilfeldige utgifter med 65 mill. kroner. Når beløpet er fordelt på kapitler og poster, tilbakeføres 65 mill. kroner til kap. 2309.”

Tabell 1.5 Innsparingen fordeler seg slik under de ulike departementer

Departement	1 000 kroner
Utenriksdepartementet	1 594
Utdannings- og forskningsdepartementet	5 689
Kultur- og kirkedepartementet	1 241
Justisdepartementet	7 829
Kommunal- og regionaldepartementet	791
Sosialdepartementet	3 609
Helsedepartementet	1 195
Barne- og familiedepartementet	254
Nærings- og handelsdepartementet	323
Fiskeridepartementet	987
Landbruksdepartementet	503
Samferdselsdepartementet	11 009
Miljøverndepartementet	1 101
Arbeids- og administrasjonsdepartementet	4 305
Finansdepartementet	3 978
Forsvarsdepartementet	20 071
Olje- og energidepartementet	521
Sum	65 000

Det er lagt vekt på å fordele innsparingen på samtlige virksomheter. I Finansdepartementets beregningsgrunnlag for fordeling på departement ble det tatt

utgangspunkt i saldert budsjett for 2002, postene 01 til og med 49. Det er foretatt enkelte tekniske justeringer som innebærer at enkelte kapitler og poster er holdt utenfor beregningsgrunnlaget. Det gjelder i hovedsak enkelte overslagsbevilgninger der utgiftene følger gjeldende regelverk, blant annet refusjoner av domsutgifter, spesielle driftsutgifter til statlige flyktningsmottak og pensjonsutgifter i Statens pensjonskasse. Virksomheter som er 100 pst. selvfinansierte er også holdt utenfor beregningsgrunnlaget. I tillegg er utgifter til petroleumsvirksomheten ikke inkludert.

Departementene har fordelt innsparingen på kapittel og post, og kapittel 2309 er oppjustert med 65 mill. kroner.

Innsparingen i statsforvaltningen fordelt på kapittel og post, fremgår av vedlegg 1. Endringen som følge av fullmakten er allerede innarbeidet i "fra-beløpet" som inngår i forslag til vedtak som fremmes i denne proposisjonen. På denne bakgrunn vil forslag til vedtak også gjenspeile disponibel bevilgning på posten hvis forslaget blir vedtatt.

2 Forslag om endrede skatte- og avgiftsregler

2.1 Innledning

Det ble vedtatt en rekke endringer i skatte- og avgiftssystemet for 2002 i forbindelse med behandlingen av budsjettet i fjor høst. Blant annet ble skatten på arbeid redusert, flere avskrivningssatser ble hevet, og både flypassasjeravgiften og utbytteskatten ble fjernet. I tillegg ble det innført en skattefradragtsordning for FoU-kostnader. Videre blir investeringsavgiften fjernet fra 1. oktober i år. Samlet utgjør de vedtatte skatte- og avgiftslettelsene om lag 12,8 mrd. kroner påløpt og knapt 7,5 mrd. kroner bokført i 2002. Skatte- og avgiftsvedtakene som allerede er fattet, innebærer i tillegg en lettelse fra 2002 til 2003 på om lag 5,2 mrd. kroner påløpt og vel 9,2 mrd. kroner bokført.

I forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2002 foreslår Regjeringen endringer i skatte- og avgiftsreglene som isolert sett gir en lettelse på knapt 110 mill. kroner bokført og 155 mill. kroner påløpt i 2002.

Det foreslås at tollsatsene på 630 industrivarer blir fjernet fra 1. juli 2002. Det vil redusere tollinntektene med 100 mill. kroner på 2002-budsjettet, jf. nærmere omtale i avsnitt 2.2 nedenfor. Det foreslås at tjenester som gjelder opplysninger om rutegående trafikk unntas fra den generelle merverdiavgiftsplikten fra 1. juli 2002, jf. nærmere omtale i Ot.prp. nr. 75 (2001-2002). Videre foreslås endringer i arveavgiftsloven for å oppnå avgiftsmessig likebehandling av ektefeller og samboere som omfattes av folketrygdlovens definisjon, jf. nærmere omtale i Ot.prp. nr. 75 (2001-2002). Regjeringen foreslår også å øke det årlige fradragbeløpet i arveavgiftsgrunlaget for mindreårige som mottar arv etter sine forsørgere, jf. avsnitt 2.3 nedenfor. Øvrige forslag er av mer teknisk og presiserende karakter.

2.2 Redusert industritoll

Regjeringen foreslår å redusere industritollen fra 1. juli 2002 med 100 mill. kroner bokført. Påløpt reduseres industritollen med 120 mill. kroner i 2002 og med 240 mill. kroner på årsbasis. For å oppnå størst mulig forenklingseffekt, foreslår Regjeringen å fjerne tollsatser på varegrupper som gir moderate tollinntekter. Om lag 630 tollsatser blir fjernet.

Forslaget omfatter et meget bredt spekter av varegrupper som parfyme, kosmetikk og toalettpreparater, plast og plastvarer, lærvarer, sytråd, garn og vevnader av ulike materialer, vatt, fiberduk, hyssing, snører, liner og tau, fiskenett, gulvtepper og annet gulvbelegg, stoffer, sekker, presenninger, markiser, seil, campingartikler, fottøy, hodeplagg, forskjellige varer av aluminium eller av uedelt metall, kjeler, vekter, kontormaskiner, salgsautomater, former, kraner, ventiler, sykler, barnevogner, lystbåter, bøyer, sengebunner, sengeutstyr, belysning, leketøy, spill og sportsartikler.

Forslaget vil bidra til et enklere og mer enhetlig avgiftssystem med jevnere avgiftsbelastning på sammenlignbare produkter. Dagens struktur på tollavgiftene gir mange vilkårlige utslag mht. tollbelastning, jf. boks 2.1.

Boks 2.1 Eksempler på vilkårlige tollsatser som blir fjernet

Forslaget om å redusere industritollen vil bidra til et enklere og mer enhetlig avgiftssystem, med jevnere avgiftsbelastning på sammenlignbare produkter. Her er eksempler på vilkårlig tollbelastning som vil bli fjernet med dette forslaget:

Mange plastprodukter har mellom 5 og 10 pst. toll, mens andre plastprodukter er tollfrie. Prefabrikerte bygninger av plast har 10 pst. toll, mens andre prefabrikerte bygninger er tollfrie. Sjøstøvler med yttersåle og overdel av plast har 8 pst. toll, mens andre sjøstøvler er tollfrie. Forskjellsbehandlingen mellom plast og andre materialer gjelder også for enkelte andre typer fottøy.

Sytråd og garn av bomull som detaljvare har 4 pst. toll, mens annen sytråd og garn av bomull er tollfri. Enkelte tekstilstoffer har opptil 16 pst. toll, mens de fleste typene tekstilstoff er tollfrie. Kordvev for dekk har 15,1 pst. toll, mens dekk og deler til brukte dekk er tollfrie.

Enkelte produkter av aluminium har opptil 8 pst. toll, mens mange aluminiumsprodukter er tollfrie. Produkter av jern og stål av samme type som de tollbelagte aluminiumsproduktene, er tollfrie. Beslag har 4 pst. toll, mens låser er tollfrie. Tråd og stenger til lodding har 3 pst. toll, mens tråd og stenger av jern eller stål er tollfrie. Kraner og ventiler har 4 pst. toll, men er tollfrie hvis de er av støpejern.

Sentralvarmekjeler har 3 pst. toll, mens andre kjeler er tollfrie. Vekter har 3 pst. toll, mens de fleste andre apparater er tollfrie. Et fåtall typer maskiner til kontorbruk har 3 pst. toll, mens de fleste slike maskiner er tollfrie.

Sykler og barnevogner har 3 pst. toll, mens andre typer kjøretøy er tollfrie.

De fleste typer sportsutstyr har 3 pst. toll, mens golf- og tennisutstyr er tollfritt. Fiskestenger og fiskeesneller har 3 pst. toll, mens fiskekroker er tollfrie.

Sengebunner har 4 pst. toll, mens soveromsmøbler av tre er tollfrie.

Tannpirkere har 8,4 pst. toll, mens tanntråd er tollfri. Sminke for øynene har 6,5 pst. toll, mens kunstige øyenvipper er tollfrie.

En avvikling av industritollen vil ha mange fordeler. Det vil gi enklere rammebetingelser for næringslivet og frigjøre administrative ressurser både i bedriftene og i toll- og avgiftsetaten. Avgiftssystemet vil bli enklere og lettere å forstå ved at vilkårlige ulikheter i avgiftsbelastningen på ulike produkter fjernes. Blant annet vil næringslivets behov for å forholde seg til det kompliserte opprinnelsesregelverket i frihandelsavtalene og i GSP-ordningen reduseres. Fjerning av tollsatser vil også bedre utviklingslandenes markedsadgang i Norge. En avvikling av industritollen vil også gi lavere priser på konsumvarer til forbrukere og på innsatsvarer til næringslivet.

Norske tollsatser på industrivarer har blitt redusert hvert år siden 1995, dels som følge av WTO-avtalen, og dels som følge av at norske myndigheter på eget initiativ har fjernet rundt 2 500 tollsatser. I saldert budsjett for 2002 ble det vedtatt lettelse i tollene på industrivarer på om lag 80 mill. kroner bokført. Etter de foreslåtte tollreduksjonene i Revidert nasjonalbudsjett 2002 vil det stå igjen om lag 320 tollsatser som vil gi tollinntekt

på om lag 550 mill. kroner årlig. Tollsatsene vil fortsatt bestå for de fleste typer klær, samt for en del andre tekstilvarer, som tepper, sengetøy, håndklær og gardiner.

Det vises til forslag til vedtak og til vedlegg 2, som gir en detaljert oversikt over hvilke varegrupper som blir berørt.

2.3 Arveavgift for mindreårige arvinger

Etter arveavgiftsloven § 17 får en avgiftspliktig som mottar arv etter sin forsørger et fradrag i avgiftsgrunnlaget for hvert år som mangler på at han eller hun har fylt 21 år. Det årlige fradragsbeløpet fastsettes hvert år av Stortinget, og det ble økt fra 25 000 kroner til 35 000 kroner med virkning fra 2002.

Ved dødsfall i samboerforhold, må boet skiftes siden samboere ikke har rett til å sitte i uskifte. Ofte utgjør boligen den vesentligste delen av de midler den avdøde etterlater seg. Når boet skiftes, vil også mindreårige livsarvinger kunne få en betydelig avgiftsplikt, uten at skatteevnen har økt tilsvarende. Det kan eksempelvis være tilfellet i en situasjon der barna blir boende i boligen.

Regjeringen ønsker å skjerme barn som mottar arv etter sin forsørger, og foreslår derfor å øke det årlige fradraget fra 35 000 kroner til 50 000 kroner. En slik endring vil gjelde alle barn som mottar arv etter sin forsørger, uavhengig av forsørgerens sivilstand.

Regjeringen foreslår at endringen skal gjelde for arv hvor rådighetservervet finner sted 1. januar 2002 eller senere.

Regjeringen foreslår også en endring i arveavgiftsloven som likestiller samboere med ektefeller i forhold til arveavgift, jf. Ot.prp. nr. 75 (2001-2002).

Det samlede provenytapet av disse endringene er på meget usikkert grunnlag anslått til 30 mill. kroner påløpt i 2002. Den bokførte virkningen anslås på usikkert grunnlag til 5 mill. kroner i 2002.

2.4 Fritak for investeringsavgift for nye avgiftspliktige

Stortinget vedtok 15. juni 2001, i forbindelse med behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett 2001, at tjenesteleverandører som blir avgiftspliktige som følge av merverdiavgiftsreformen ikke skal betale investeringsavgift i perioden fra 1. juli 2001 og fram til investeringsavgiften oppheves for alle.

Nytt annet ledd i Stortingets avgiftsvedtak om merverdiavgift og avgift på investeringer for budsjetterminen 2001 kapittel II § 1 lød: "Tjenesteytere som blir merverdiavgiftspliktige etter første halvår 2001 som følge av lov 21. desember 2000 nr. 113 om endringer i lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift med senere endringer, skal ikke betale avgift på investeringer mv."

Ved en inkurie ble ikke bestemmelsen inntatt i vedtaksdelen i St.prp. nr. 1 (2001-2002) Skatte-, avgifts- og tollvedtak for budsjetterminen 2002. Fritaket er imidlertid omtalt i proposisjonens kapittel 3.2.2, og er lagt til grunn og innarbeidet i provenyanslaget i bevilgningsvedtaket om merverdiavgift og investeringsavgift for budsjetterminen 2002. Bestemmelsen ble heller ikke inntatt i Budsjett-innst. S. nr. 1 (2001-2002).

For å bøte på det manglende vedtaket har Finansdepartementet med hjemmel i investeringsavgiftsloven § 7 jf. merverdiavgiftsloven § 70, innvilget et fritak fra investeringsavgiftsplikten for de tjenesteytere som ble merverdiavgiftspliktige som følge av lov 21. desember 2000 nr. 113 om endringer i lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift med senere endringer, med virkning fra 1. januar 2002. Fritaket gjelder inntil vedtaket blir rettet gjennom nytt Stortingsvedtak.

Regjeringen foreslår at den nevnte bestemmelse *gjeninntas* i Stortingets avgiftsvedtak om merverdiavgift og avgift på investeringer for budsjetterminen 2001 kapittel II § 1 annet ledd. Fritaket etter merverdiavgiftsloven § 70 blir da overflødig og kan bortfalle.

2.5 Redusert arbeidsgiveravgift på lønn til arbeidstaker over 62 år

I forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2002 ble det foreslått å redusere arbeidsgiveravgiften for arbeidstakere som er 62 år eller eldre med fire prosentpoeng i sone I-IV. Redusert arbeidsgiveravgift for disse arbeidstakerne ble foreslått fra og med 1. juli 2002. Stortinget fattet vedtak 28. november 2001 i overensstemmelse med Regjeringens forslag.

I St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 1 (2001-2002) ble det uttalt at siktemålet med den reduserte arbeidsgiveravgiften er å stimulere til økt yrkesdeltakelse blant eldre.

Vedtaket av 28. november 2001 kan oppfattes slik at det også skal svares lavere avgift av innbetalinger til pensjonsordninger og utbetaling av pensjon. Dette er ikke tilsiktet. Det foreslås derfor en presisering av ordlyden i vedtaket slik at det klart fremgår at den reduserte arbeidsgiveravgiften bare omfatter lønn og annen godtgjørelse for arbeid og oppdrag i og utenfor tjenesteforhold som arbeidsgiver plikter å innberette, med andre ord lønnsinntekt. Arbeidsgivers tilskudd til livrente- og pensjonsordninger faller utenfor. Det samme gjør utbetaling av pensjon eller engangsbeløp til avløsning av rett til pensjon fra arbeidsgiver, som det skal svares arbeidsgiveravgift av etter folketrygdloven § 23-2 fjerde ledd.

2.6 Beskatning av firmabil og kjøregodtgjørelse

I forbindelse med budsjettbehandlingen for 2002 ble det vedtatt en innstramming i beskatningen av firmabil og kjøregodtgjørelse. Innstrammingen var forutsatt å tre i kraft fra 1. januar 2002, men på grunn av behovet for tid til gjennomføring av regelverksendringer og tilpasninger hos arbeidsgiverne, ble enkelte deler ikke innført før 1. mars 2002. Utsettelsen anslås å redusere skatteinntektene i 2002 med om lag 20 mill. kroner påløpt og bokført i forhold til saldert budsjett for 2002.

3 Forslag under det enkelte departement

3.1 Utenriksdepartementet

Programområde 02 Utenriksforvaltning

Kap. 101 Utenriksstasjonene, post 01 Driftsutgifter,

Kap. 102 Særavtale i utenriktjenesten, post 01 Driftsutgifter,

Kap. 3101 Utenriksstasjonene, post 05 Refusjon spesialutsendinger m.m.

Spesialutsendinger

Fra 15. oktober 2001 er det etablert en stilling som spesialutsending fra Forsvarsdepartementet ved EU-delegasjonen i Brussel. I den sammenheng foreslås det overført 2 mill. kroner fra Forsvarsdepartementet til Utenriksdepartementets budsjett, fordelt med 1,4 mill. kroner på kap. 101 Utenriksstasjonene, post 01 Driftsutgifter og 0,6 mill. kroner på kap. 102 Særavtale i utenriktjenesten, post 01 Driftsutgifter.

Norges Bank tar sikte på å avvikle sin spesialutsendingsstilling ved EU-delegasjonen i Brussel fra sommeren 2002. Lønns- og driftsutgiftene knyttet til stillingen for et halvt år er beregnet til 840 000 kroner. Midler til denne stillingen inngår både på utgifts- og inntektssiden under Utenriksdepartementets budsjett. Det fremmes derfor forslag om at bevilgningen under kap. 3101, post 05 Refusjon spesialutsendinger m.m. reduseres med 840 000 kroner, og at utgiftene under kap. 101 og 102 reduseres tilsvarende, med hhv. 640 000 kroner under kap. 101, post 01 Driftsutgifter og 200 000 kroner under kap. 102 Særavtale i utenriktjenesten, post 01 Driftsutgifter.

Netto økning under kap. 101, post 01 utgjør etter dette 760 000 kroner og under kap. 102, post 01 400 000 kroner.

Kap. 103 Regjeringens fellesbevilgning for representasjon, post 01 Driftsutgifter

Det foreslås å øke bevilgningen med 2,4 mill. kroner. Tilleggsbehovet er blant annet knyttet til Prinsessens bryllup i Trondheim. I tillegg ser det ut til å bli flere besøk enn vanlig der Statsministeren er vert, og det er planlagt ett statsbesøk mer enn normalt til Norge i 2002.

Programområde 03 internasjonal bistand

ODA-godkjent bistand

Kap. 152 Regionbevilgning for Asia

Regionbevilgningen for Asia foreslås tilsammen økt med 39,3 mill. kroner. Bevilgningsforslagene har blant annet sammenheng med at tiltak knyttet til enkelte næringslivsordninger og miljøbevilgningen skal dekkes over regionbevilgningen. I tillegg har det funnet sted store politiske endringer i Asia i løpet av det siste halvåret. Situasjonen i Afghanistan i kjølvannet av 11. september 2001 hadde blant annet stor innvirkning på Pakistan. Det er derfor lagt opp til å doble støtten til landet. Videre spiller Norge en

sentral rolle i arbeidet med å finne en politisk løsning i Sri Lanka. Øst-Timor er på vei til å bli en selvstendig stat, og det anses som viktig å støtte landet i denne kritiske fasen.

Post 70 Helse og utdanning m.v., kan overføres

Det foreslås å øke bevilgningen med 11 mill. kroner, blant annet for å gi støtte til utdanning i Pakistan. Utdanning er viktig for å fremme demokrati og respekt for menneskerettighetene.

Post 72 Økonomisk utvikling og handel, kan overføres

Det foreslås å øke bevilgningen med 4 mill. kroner. Det er store utfordringer knyttet til situasjonen for de fattigste i Asia, med bl.a. høy arbeidsløshet. Midlene vil særlig bli brukt til tiltak i Sri Lanka og Øst-Timor.

Post 73 Miljø og energi, kan overføres

Det foreslås å øke bevilgningen med 4,3 mill. kroner. I flere land i regionen mangler mer enn halvparten av befolkningen tilgang til rent vann og sanitær infrastruktur. Midlene vil blant annet bli brukt til miljø- og energiltak på Øst-Timor.

Post 74 Godt styresett, kan overføres

Det foreslås å øke bevilgningen med 6 mill. kroner. Regionen har gjennomgående demokratisk valgte nasjonalforsamlinger, men korrupsjon er utbredt og menneskerettighetssituasjonen er svak i mange av landene. Midlene vil særlig bli benyttet i Sri Lanka, Pakistan og Øst-Timor.

Post 75 Regionalt samarbeid, kan overføres

Det foreslås å øke bevilgningen med 6 mill. kroner. Asia står overfor utfordringer som det er behov for å møte også på det regionale plan. Midlene vil i hovedsak bli benyttet til demokratiltak, arbeidet med menneskerettigheter og miljøspørsmål.

Post 76 Tiltak under utfasing, kan overføres

Det foreslås å øke bevilgningen med 8 mill. kroner for å følge opp avtaler i land hvor stat-til-stat-bistand vil bli faset ut, som f.eks. Laos og Kambodsja.

Kap. 161 Næringsutvikling

Post 90 NORFUND – grunnfondskapital ved investeringer i utviklingsland

NORFUND har for inneværende år fått utbetalt 276,25 mill. kroner av de bevilgede 307,5 mill. kroner i grunnfondskapital. I St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 4 (2001-2002) foreslo Regjeringen en bevilgning på 276,25 mill. kroner. Det er etter Regjeringens vurdering ikke behov for ytterligere tildelinger til NORFUND i 2002. Posten foreslås derfor redusert med 31,25 mill. kroner.

Kap. 164 Fred, forsoning og demokrati

Post 70 Fred, forsoning og demokrattiltak, kan overføres

Arbeidet med fredsprosessen i Sudan er inne i en avgjørende fase. Norge er sterkt engasjert i prosessen som leder for Sudan-komiteen i partnerforumet til den regionale organisasjonen IGAD. Det er særlig behov for økte ressurser i forbindelse med etableringen av den internasjonale overvåkingen av våpenhvilen i Nuba-fjellene, hvor Norge bidrar med lederen for operasjonen samt to militære og tre sivile observatører. Det foreslås å øke bevilgningen med 4 mill. kroner.

Kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak

Post 70 Ymse tilskudd, kan overføres

Det foreslås at det omdisponeres 32,05 mill. kroner fra kap. 166, post 70 til andre bistandsformål.

Kap. 167 Flyktningetiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Bevilgningene på denne posten består av utgifter i Norge som etter OECD/DACs regelverk kan rapporteres som offisiell utviklingshjelp.

Regjeringen foreslår å øke bevilgningene til drift av statlige mottak jf. omtalen under kap. 520, post 21 i avsnitt 3.5. Videre er prognosene for antall asylsøkere og flyktninger fra såkalte ODA-godkjente land som har vært i landet i mindre enn ett år endret. Dette medfører økte ODA-godkjente utgifter på 166,7 mill. kroner, jf. omtalen under kap. 3520, post 4.

I tillegg foreslår Regjeringen at bevilgningen til transport av flyktninger til og fra Norge økes med 12 mill. kroner, jf. omtale under kap. 521, post 75 og kap. 3521, post 3. Disse utgiftene er også ODA-godkjente.

Som følge av ovennevnte utgiftsøkninger, foreslås bistandsrammen økt med til sammen 178,7 mill. kroner under kap. 167, post 21. De samlede bevilgningene til øvrige ODA-godkjente bistandsformål forblir uendret.

Kap. 171 Multilaterale finansinstitusjoner

Post 71 Regionale banker og fond, kan overføres

Styret i Nordisk utviklingsfond har vedtatt en noe endret innbetalingsplan til fondet enn tidligere forutsatt. Dette medfører ingen endringer i samlet innbetaling for perioden som helhet. Den norske andelen øker imidlertid med 20 mill. kroner til om lag 87,5 mill. kroner i 2002. Bevilgningen foreslås derfor økt med 20 mill. kroner.

Andre saker

Kap. 197 Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak

Under behandlingen av Utenriksdepartementets budsjett for 2002, jf. St.prp. nr. 1, Budsjett-Innst. S. nr. 3 (2001-2002), ba Stortinget om at det blir foretatt en vurdering av mulighetene for å etablere en prøveordning med et revolverende investeringsfond og at saken omtales i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2002.

Regjeringen har merket seg at Stortinget har bedt om at det blir foretatt en vurdering av mulighetene for å etablere en prøveordning med et revolverende investeringsfond for bioenergi og andre fornybare energikilder overfor Russland. Dette spørsmålet er nå til vurdering i de berørte departementer.

Europaprogrammet

Stortinget har bedt Regjeringen, i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2002, om å vurdere hvordan Stiftelsen Europaprogrammet kan få mer stabile rammebetingelser.

Som anført i St.prp. nr. 1 (2001-2002) er Utenriksdepartementet i ferd med å gjennomføre en forsterket strategisk satsing på europaforskning, noe som blant annet medfører at bevilgningen til utenrikspolitisk forskning og utvikling er økt med 1 mill. kroner i 2002 til 9,5 mill. kroner. Fra denne posten er det bevilget 3 mill. kroner til drift av Europaprogrammet i 2002. Utover dette har departementet invitert forskningsinstitusjoner o.l., herunder Europaprogrammet, til å søke midler fra nevnte post til europarelaterte utredninger i 2002. Departementet vil med midler fra nevnte post i 2002 også utlyse to strategiske instituttprogrammer i samsvar med Norges Forskningsråds retningslinjer. Europaprogrammet vil kunne søke disse. Strategiske instituttprogrammer skal over en lengre periode (3-5 år) sikre de utvalgte institusjoner langsiktig kompetanseoppbygging, fremme forsknings- og forskerkvalitet, fremme internasjonalt samarbeid og samarbeid med universitets- og høyskolesektoren. Departementet vil dessuten gå inn for å sikre Europaprogrammet stabile rammebetingelser ved å innlemme Stiftelsen i ordningen med grunnbevilgning gjennom Norges Forskningsråd. Ordningen praktiseres etter etablerte retningslinjer og omfatter de utenrikspolitiske instituttene som finansieres over Utdannings- og forskningsdepartementets budsjett.

Generalkonsulatet i Rotterdam

Etter en vurdering av tilstedeværelsen i enkelte land og regioner ble generalkonsulstillingen ved generalkonsulatet i Rotterdam inndratt i 2001, jf. St.prp. nr. 84 (2000-2001). Stillingen som utsendt konsul vil bli avvirket inneværende år og generalkonsulatet omgjort til et valgkonsulat under ledelse av honorær generalkonsul.

3.2 Utdannings- og forskningsdepartementet

Kap. 202 Læringscenteret

Post 01 Driftsutgifter

Som oppfølging av arbeidet med elektroniske kunnskapskilder på norsk, foreslår Regjeringen at det blir opprettet en internettbasert kunnskapsportal. Dette vurderes å være en effektiv måte å sammenstille offentlige og private kunnskapskilder.

Tiltaket foreslås organisert som et særskilt prosjekt som legges til Nasjonalbiblioteket og Læringscenteret i fellesskap. Det foreslås at det totalt bevilges 7 mill. kroner til prosjektet i 2002, hvorav 3,5 mill. kroner til Læringscenteret. Det vises til nærmere omtale under kap. 326 på Kultur- og kirkedepartementets område.

Kap. 221 Grunnskolen

Post 65 Tilskudd til opplæring for språklige minoriteter i grunnskolen

Ved Stortingets behandling av statsbudsjettet for 2002 ble bevilgningen på posten redusert med 12,8 mill. kroner under forutsetning av at opplæringstilbudet ikke skulle svekkes. Seneste anslag for bevilgningsbehovet på posten viser at tilbudet kan videreføres med uendrede satser innenfor gjeldende budsjetttramme.

Post 69 Kompensasjon for investeringskostnader ved grunnskolereformen

I St.prp. nr. 1 (2001-2002) ble det varslet at det ville bli foretatt en justering av investeringsrammen til de kommuner som ikke hadde ferdigstilt permanente lokaler innen 31. desember 2000. En undersøkelse foretatt av Utdannings- og forskningsdepartementet gir grunnlag for å nedjustere investeringsrammen med samlet 64,861 mill. kroner for de kommunene som ikke hadde ferdigstilt permanente lokaler innen fristen. Det legges til grunn at reduksjonen foretas med virkning fra og med 2002, og dermed ikke gis tilbakevirkende kraft. På denne bakgrunn foreslås det å redusere bevilgningen til investeringskompensasjon med 6,982 mill. kroner i 2002.

Kap. 223 Videregående opplæring

Post 60 Tilskudd til landslinjer - innlemming i rammetilskuddet og bevilgningsøkning

I Budsjett-innst. S. nr. 12 (2001-2002) ber flertallet i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen Regjeringen om å komme tilbake med en total gjennomgang av tilskuddsordningen for landslinjene i Revidert nasjonalbudsjett 2002.

En arbeidsgruppe med representanter fra Utdannings- og forskningsdepartementet og fylkeskommunenes nasjonale samordningsutvalg for tilbud i videregående opplæring har utarbeidet en rapport om landslinjeordningen. Arbeidsgruppen anbefaler at det øremerkede tilskuddet til landslinjer innlemmes i rammetilskuddet til fylkeskommunene, og at tilbudet organiseres som for de landsdekkende tilbud i små fag. Det er innhentet synspunkter fra fylkeskommunene, berørte bransjer og partene i arbeidslivet.

Bransjeorganisasjonene og partene i arbeidslivet uttrykker i overveiende grad skepsis til fylkeskommunenes evne og vilje til å videreføre tilbudet ved landslinjene, og mener at statlig styring er nødvendig for å sikre opplæringstilbudene. Kommunenes Sentralforbund stiller seg positiv til å innlemme tilskuddet til landslinjer i rammetilskuddet til fylkeskommunene.

Regjeringen legger vekt på at fylkeskommunene, gjennom opplæringsloven, er pålagt ansvaret for å dimensjonere tilbudet i videregående opplæring i tråd med søkerens ønsker og samfunnets behov. Slik landslinjeordningen fungerer i dag, følger ressursene bestemte elevplasser. Dette kan føre til en lavere utnyttelse av kapasiteten enn ønskelig og en lokalisering av tilbudene som ikke er i tråd med søkerens ønsker. Ved å legge til rette for å organisere landslinjetilbudene innenfor den fylkeskommunale samarbeidsordningen om landsdekkende tilbud, vil ressursene kunne følge eleven - også på tvers av fylkesgrenser. Dette vil i større grad legge til rette for en optimal ressursutnyttelse og dynamisk utvikling av tilbudene i videregående opplæring.

I tråd med arbeidsgruppens anbefaling foreslår Regjeringen å innlemme tilskuddet til landslinjer i rammetilskuddet til fylkeskommunene fra og med høsten 2002. Regjeringen foreslår samtidig å reversere budsjettreduksjonen på 29,4 mill. kroner som ble vedtatt i forbindelse med Stortingets behandling av statsbudsjettet for 2002. Dette innebærer at dimensjoneringen av landslinjetilbudet i 2002 kan videreføres på samme nivå som i 2001.

På denne bakgrunn foreslås det at kap. 223, post 60 reduseres med 28,2 mill. kroner. Samtidig foreslås det at rammetilskuddet til fylkeskommunene over kap. 572, post 60 økes med 57,6 mill. kroner. Tilskuddet til landslinjer vil etter dette utgjøre totalt 139,2 mill. kroner i 2002, dvs. en økning på 29,4 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2002.

Post 72 Tilskudd til internasjonale utdanningsprogrammer

Det anslås et merbehov på 8,5 mill. kroner som følge av at kontingenter til EUs utdanningsprogrammer for 2002 vil bli høyere enn tidligere anslått. Endringen skyldes i hovedsak etterberegning på bakgrunn av EØS-regnskapet for 2000. I tillegg ble 3 mill. kroner i utgifter til nasjonale eksperter ikke innarbeidet i saldert budsjett for 2002. På denne bakgrunn foreslås det at bevilgningen på posten økes med 11,5 mill. kroner.

Kap. 224 Fellestiltak i grunnskolen og videregående opplæring

Post 61 Tilskudd til opplæring innenfor kriminalomsorgen

Ila landsfengsel og sikringsanstalt ble omgjort til forvaringsanstalt fra 1. januar 2002. Mange av de forvaringsdømte mangler formell skolegang. Dette medfører at det blir flere innsatte med særlige behov for opplæring. Det foreslås på denne bakgrunn å øke bevilgningen på posten med 2,1 mill. kroner.

Kap. 226 Kvalitetsutvikling i grunnskolen og videregående opplæring

Post 21 Driftsutgifter

Som et ledd i Regjeringens arbeid med å modernisere, effektivisere og forenkle offentlig sektor vil departementet bruke noe midler innenfor gjeldende bevilgning til å gjennomføre et utredningsarbeid knyttet til modernisering av rammebetingelsene for grunnopplæringen.

Kap. 232 Statlige skoler med opplæring på videregående nivå

Post 01 Driftsutgifter

Det har de senere år vært ført forhandlinger med Sør-Trøndelag fylkeskommune om overtagelse av Ørland meieriskole, jf. St.prp. nr. 1 (2001-2002). Forhandlingene har ikke ført frem. Sør-Trøndelag fylkeskommune har besluttet at den videre utvikling av et næringsmiddelfaglig opplæringstilbud bør skje i tilknytning til Ladejarlen videregående skole. Opplæringstilbudet skal også samordnes med det næringsmiddelfaglige miljøet ellers i Trondheimregionen. På denne bakgrunn foreslås det at Ørland meieriskole

nedlegges fra 1. august 2002, jf. forslag til romertallsvedtak. Endringen vil ikke medføre budsjettmessige endringer i 2002.

Nedleggelse av Ørland meieriskole vil medføre at til sammen 4 personer må fratre sine stillinger med virkning fra 1. august 2002. De ansatte har mottatt varsel om fratredelse.

Tilskudd til lærebedrifter

Fra og med 2002 er det finansielle ansvaret for tilskudd til lærebedrifter i sin helhet overført fylkeskommunene gjennom innlemming av det øremerkede tilskuddet på kap. 234, post 70 i rammetilskuddet. Samtidig er tilskuddsordningen forenklet. Det beløpet som ble innlemmet i rammetilskuddet i 2002, var imidlertid lavere enn det faktiske forbruket i 2001, og satsene for tilskudd til lærebedrifter ble redusert i forhold til 2001. Regjeringen foreslår i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2002 å øke rammetilskuddet til fylkeskommunene over kap. 572, post 60 med 37,6 mill. kroner. Tilskuddssatsene til lærebedrifter vil bli oppjustert i forhold til dette. Det vises for øvrig til omtale under kap. 572, post 60 under Kommunal- og regionaldepartementet.

Kap. 240 Private skoler m.v.

Post 70 Tilskudd, overslagsbevilgning

Justering av tilskuddssatser

Utgifter til pensjonsinnskudd i private grunnskoler skal iht. privatskoleloven kap. 6 § 26 dekkes med 100 pst. av gjennomsnittlige utgifter til pensjonsinnskudd i offentlige skoler. På bakgrunn av nytt tallmateriale fra Statens pensjonskasse foreslås det som følge av dette at bevilgningen økes med 5 mill. kroner.

Utdannings- og forskningsdepartementet vil komme nærmere tilbake til justering av tilskuddssatsene til private skoler etter lønnsoppjøret for 2002.

Økt timetall i norsk

I statsbudsjettet for 2002 ble rammetilskuddet til kommunene økt med 100 mill. kroner som kompensasjon for at timetallet for 2. – 4. klasse ble økt med en time fra høsten 2002. 1,7 pst. av elevene i grunnskolen går i private skoler. For å kompensere privatskolene for økningen i timetall, foreslås det at posten økes med 1,7 mill. kroner.

Arealtilskudd til skolebygg

I forbindelse med behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett 2001 samtykket Stortinget i at det kunne gis tilsagn om arealtilskudd til kirke- og skolebygg på henholdsvis 3 mill. kroner ut over bevilgningen på kap. 210, post 75 Tilskudd til private skole- og kirkebygg, jf. Innst. S. nr. 325 (2000-2001). Det er ikke bevilget midler til tilskuddsordningen for 2002.

I retningslinjene for tilskudd til kirkebygg heter det at:

”Det ikke gis tilskudd før søker har dokumentert midlertidig brukstillatelse fra bygningsrådet eller framlagt skjøte ved kjøp.”

Høsten 2001 ble praksis endret ved at slik dokumentasjon også ble krevd i forbindelse med behandling av søknad om tilsagn til arealtilskudd. Som følge av dette har Utdannings- og forskningsdepartementet mottatt klage fra to private skoler vedrørende avslag på søknad om arealtilskudd. Klagerne kunne legge fram dokumentasjon i samsvar med departementets nye praksis innen en rimelig frist etter at de ble oppmerksom på dette.

Grunnleggende forvaltningsprinsipper om forutsigbarhet og veiledningsplikt etter forvaltningsloven tilsier at ovennevnte klager bør tas til følge. På denne bakgrunn foreslås det å øke bevilgningen på kap. 240, post 70 med 1,196 mill. kroner.

Kap. 253 Folkehøgskoler

Post 70 Tilskudd til andre folkehøgskoler

I tilknytning til avtalen om endringer i arbeidstidsavtalene for lærere og skoleledere 13. oktober 2001 ble det i St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 4 (2001-2002) orientert om at det også måtte forhandles frem en ny arbeidstidsavtale for folkehøgskolene.

Ny arbeidstidsavtale for lærere ved folkehøgskolene ble inngått 22. april 2002 med virkning fra 1. august 2002. Avtalen inneholder de samme momenter som for lærerne i grunn- og videregående skole. Folkehøgskolenes lærere og skoleledere har fått 3 lønnstrinn på hovedlønnstabellen. Dette er finansiert ved økt leseplikt, reduserte timelønnsseter for tilfeldige vikartimer, og vikarplikt for skoleledere. Lærernes årsverk i folkehøgskolen er annerledes sammensatt enn i skoleverket for øvrig. Av hensyn til folkehøgskolenes egenart har det i tillegg til økt leseplikt vært nødvendig å omfordele noe tid til undervisning fra andre arbeidsoppgaver. Det er forutsatt at de seniorpolitiske tiltakene, som innebærer at leseplikten reduseres for lærere som er 58 år og eldre, vil bli finansiert av staten. På denne bakgrunn foreslås det at bevilgningen på posten økes med 0,4 mill. kroner.

Kap. 254 Tilskudd til voksenopplæring

Post 72 Tilskudd til kvinneuniversitetene, Norsk Fredssenter og Studiesenteret Finnsnes

I Budsjett-innst. S. nr. 12 (2001-2002) ber kirke-, utdannings- og forskningskomiteen Regjeringen prioritere videre drift ved Studiesenteret Finnsnes i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2002. Regjeringens utgangspunkt er at staten finansierer desentralisert utdanning gjennom de statlige høgskolene. En av forutsetningene for å etablere slike studietilbud gjennom universitet og høgskoler, er at de skal være midlertidige. Etablering av lokale studiesentra med statlig finansiering vil kunne medføre at en mister den ønskede fleksibiliteten i forhold til skiftende regionale behov. Statens andel av finansieringen av desentraliserte studietilbud bør fortsatt kanaliseres gjennom universiteter og høgskoler. Regjeringen finner på denne bakgrunn ikke å kunne prioritere videre støtte til Studiesenteret Finnsnes.

Kap. 259 Kompetanseutviklingsprogrammet

Post 21 Særskilte driftsutgifter

I Budsjett-innst. S. nr. 12 (2001-2002) ber kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om at Regjeringen i løpet av våren 2002 kommer tilbake med en orientering om erfaringer knyttet til Kompetanseutviklingsprogrammet.

Myndighetene og partene i arbeidslivet har sammen utarbeidet vilkår for å få støtte fra programmet. Hovedmålsettingene er å bidra til å gjøre private og offentlige virksomheter bedre i stand til å identifisere, uttrykke og oppfylle sine kompetansebehov. Det legges vekt på å videreutvikle arenaer for samarbeid mellom aktører på arbeidslivssiden og utdanningssiden, samt å utvikle etter- og videreutdanningstilbud som er tilpasset behovene i arbeidslivet. Det er et mål at prosjektene som mottar støtte, skal bidra til nyskaping og ha lærings- og overføringsverdi utover det enkelte prosjekt. Utviklingsprosjektene må være forankret i arbeidslivet, både hos arbeidsgiver og arbeidstaker.

Det er oppnevnt et programstyre for programmet etter forslag fra partene i arbeidslivet og berørte departementer. Sekretariatet for programmet er lagt til Voksenopplæringsinstituttet (VOX).

Hittil er det bevilget om lag 250 mill. kroner til Kompetanseutviklingsprogrammet, fordelt med 50 mill. kroner i 2000 og 100 mill. kroner i 2001 og i 2002. Programmet mottok til sammen om lag 1 200 søknader i 2000 og 2001. I 2001 ble 40 prosent av søknadene innvilget. Det har i 2002 kommet inn i underkant av 700 søknader. Disse vil bli behandlet sommeren 2002. Både innsendte og innvilgede søknader viser spredning i forhold til geografisk område, utdanningsnivå, bransje og sektor. Andelen søknader fra privat sektor har økt fra 2001.

Stiftelsen for samfunns- og næringslivsforskning (SNF) og Forskningsstiftelsen FAFO har fått i oppdrag å foreta både underveisevaluering og sluttevaluering av programmet. Våren 2002 ble den andre underveiserapporten fra evalueringen ferdigstilt. Evalueringsrapportene benyttes aktivt for å justere programmets innretning underveis.

Ifølge evalueringsrapporten er gjennomføringen av Kompetanseutviklingsprogrammet så langt i tråd med målsettingene. Under følger noen hovedmomenter fra rapporten:

- Prosjektene kan i stor grad sies å reflektere arbeidslivets behov. De har ført til nye og mer skreddersydde opplæringsstilbud, og til at eksisterende kurs og utdanning er blitt mer tilgjengelig lokalt og på arbeidsplassen.
- Midlene innenfor programmet utfyller andre støtteordninger og utløser ny aktivitet. Aktørene fremhever at midlene er avgjørende for at prosjektene kan gjennomføres.
- Mange deltakere har fått økt sin formelle kompetanse gjennom prosjektene.
- Over halvparten av prosjektene har som hovedformål å øke læring på arbeidsplassen.
- Prosjektene bidrar positivt til å skape og utvikle samarbeidsarenaer mellom utdanningstilbydere og etterspørere.
- Det påpekes at en del virksomheter har behov for å bli bedre i stand til å identifisere og uttrykke sine kompetansebehov. Virksomheter med liten tradisjon for å vektlegge kompetanseutvikling, er underrepresentert i søkermassen til programmet. Det kan derfor være grunn til å rette mer oppmerksomhet mot disse bransjene.
- Prosjekter som aktivt tar i bruk arbeidsplassen som læringsarena (oppgaver, utstyr, kollegaer, ledere m.v.) fungerer bedre enn tradisjonell kursvirksomhet som gjøres tilgjengelig på arbeidsplassen.
- Bruk av IKT til opplæringsformål fungerer best i kombinasjon med andre læringsformer, mens rene IKT-baserte opplegg uten fysiske samlinger kan gi motivasjonsproblemer.
- De fleste prosjektene har overføringsverdi i den forstand at liknende opplegg er mulig å gjennomføre i andre virksomheter. Det er imidlertid nødvendig å utvikle og systematisere arbeidet med erfaringsspredning.

Bygg i universitets- og høgskolesektoren

Utdannings- og forskningsdepartementet vil komme tilbake til en samlet behovsvurdering av nybygg, tilbygg og ombygginger ved universiter og høgskoler i statsbudsjettet for 2003.

Høgskolen i Østfold

I statsbudsjettet for 2002 er det over Arbeids- og administrasjonsdepartementets budsjett bevilget 7 mill. kroner til nybygg for Høgskolen i Østfold. I St.prp. nr. 1 (2001-2002) ble det varslet at en ville komme tilbake til Stortinget med endelig kostnadsramme etter gjennomført kvalitetssikring, jf. retningslinjer for kvalitetssikring av store prosjekter for store statlige investeringer. Kostnadsrammen er på 574 mill. kroner med et sannsynlighetsnivå på 85 pst. for ikke å få overskridelser. Regjeringen vil komme tilbake til saken i forbindelse med statsbudsjettet for 2003.

Informatikkbygget Gaustabekkdalen, Universitetet i Oslo

I forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2002 fattet Stortinget følgende vedtak, jf. Budsjett-innst. S. nr. 12 (2001-2002):

”Stortinget ber Regjeringen om at IFI II-bygget nå betraktes som et ordinært statlig byggeprosjekt. Stortinget ber videre Regjeringen i revidert nasjonalbudsjett komme med en avklaring av finansieringsbehovet for IFI II-bygget.”

Universitetet i Oslo har lagt fram et romprogram for nybygget. Dette er på 17 000 m² netto. Økningen i forhold til de opprinnelige anslagene fra 1998/99 skyldes en sterk økning i etterspørselen etter kompetanse på området, som bl.a. har ført til at universitetet etablerer et profesjonsstudium innenfor IKT. I tillegg er det behov for bedre sikring av universitetets sentrale IT-utstyr som også har viktige nasjonale funksjoner. Forprosjektet, som vil danne grunnlag for prosjektets kostnadsramme, forventes ferdigstilt høsten 2003. Regjeringen vil komme nærmere tilbake til saken i forbindelse med statsbudsjettet for 2003.

Studentsenteret ved Universitetet i Bergen

Statsbygg har kontrahert prosjekteringsgruppe for Studentsenteret. Forprosjekt, som vil danne grunnlag for prosjektets kostnadsramme, vil være klar våren 2003.

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

Stortinget har samtykket i at universitetene og Norges landbrukshøgskole kan nytte inntekter av salg av eiendommer til kjøp, vedlikehold og bygging av andre lokaler til undervisnings- og forskningsformål ved samme institusjon, jf. Budsjett-innst. S. nr. 12 (2001-2002), vedtak II nr. 4. Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet har solgt eiendommer i forbindelse med avvikling av sine anlegg på Rosenborg. Universitetet vil nytte bl.a. salgsinntekter til å realisere et nybygg på Dragvoll for psykologisk institutt, som flytter fra leide lokaler på Lade.

Norges Musikkhøgskole

I Budsjett-innst. S. nr. 12 (2001-2002) har kirke-, utdannings- og forskningskomiteen følgende merknad:

”Komitéen vil presisere at det er viktig å forhindre at Musikkhøgskolens byggeprosjekt stanser opp, og vil be Regjeringen vurdere å foreslå midler til videre prosjektering og byggestart i revidert nasjonalbudsjett. Fremdrift i byggeprosjektet er også en forutsetning for at NRK skal få frigjort den tomten som tidligere ble tildelt Musikkhøgskolen, og som det i dag er en statlig innsigelse på.”

Høgskolen er i dag lokalisert på Majorstua og Carl Berners plass i Oslo. Samlokalisering på Majorstua vil gi positive gevinster i form av rasjonell drift og arealbesparelser. Det ble i 2001 bevilget 7 mill. kroner for å føre prosjektet frem til forprosjekt. Forprosjektet er nå

ferdigstilt. Kostnadsrammen for utbyggingen er på 271 mill. kroner, med et sannsynlighetsnivå på 85 pst. for ikke å få overskridelser.

Høgskolen i Nesna

Statsbygg har igangsatt arbeid med prosjektering av nybygg. Siktemålet er at forprosjektet for Høgskolen i Nesna blir ferdig ved årsskiftet 2002/2003.

Høgskolen i Vestfold

Utdannings- og forskningsdepartementet har i januar 2002 gitt Statsbygg i oppdrag å videreføre samlokaliseringssprosjektet for Høgskolen i Vestfold. Departementet er kjent med at Statsbygg prioriterer midler på sin prosjekteringsbevilgning til å føre prosjektet fram til forprosjekt.

Høgskolen i Sogn og Fjordane

Statsbygg er gitt i oppdrag å starte planleggingen av ett eller flere bygg for Høgskolen i Sogn og Fjordane i Sogndal. Høgskolens virksomhet i Sogndal er i dag spredt på 7 - 8 bygninger. Formålet med byggeprosjektet er å få mer hensiktsmessige lokaler for høgskolens virksomhet i Sogndal.

Høgskolen i Bergen

Det vises til Arbeids- og administrasjonsdepartementets budsjettområde for omtale av kjøp av tomt til byggeprosjektet ved Høgskolen i Bergen. Videre planlegging av byggeprosjektet vil starte opp så snart tomtespørsmålet er avklart.

RiT 2000

Regjeringen har i St.prp. nr. 53 (2001-2002) gått inn for å opprettholde lokalisering på Øya for universitetsklinikken i Trondheim, samt at fase 1 skal igangsettes i tråd med tidligere fullmakt fra Stortinget, jf. St.prp. nr. 84 (2000-2001) og Innst. S. nr. 325 (2000-2001).

Det foreslås en nedsettelse av kap. 739, post 76 under Helsedepartementets ansvarsområde, begrunnet i forsinket oppstart, jf. omtale under Helsedepartementet. Rekkefølgen på igangsetting av sentrene i fase 1 planlegges endret slik at Laboratoriesenteret – som har en meget stor andel universitetsarealer – kan bli forsert i forhold til tidligere planlagt fremdrift. Det foreslås ikke nå en endring i bevilgningene under Utdannings- og forskningsdepartementets ansvarsområde.

Endring i rutiner knyttet til omlegging til nettobudsjettering ved statlige og vitenskapelige høyskoler

Norges handelshøgskole, Norges idrettshøgskole, Norges landbrukshøgskole, Høgskolen i Agder, Høgskolen i Bodø, Høgskolen i Oslo og Høgskolen i Stavanger ble nettobudsjetterte institusjoner fra 1. januar 2002. Det innebærer at rutinene for innbetalinger knyttet til arbeidsgiveravgift og avsetning til feriepenger blir endret. Utdannings- og forskningsdepartementet varslet i St.prp. nr. 1 (2001- 2002) at Regjeringen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2002 ville komme tilbake til en engangsbevilgning knyttet til disse forholdene.

Arbeidsgiveravgift og feriepenger

Arbeidsgiveravgiften for siste termin 2001 posteres i 2002, samtidig som høgskolene må avsette midler til arbeidsgiveravgift for 2002. Dette innebærer et engangsbehov for midler til betaling av arbeidsgiveravgift for en ekstra termin i 2002. Videre skal høgskolene i 2002 utbetale feriepenger opptjent i 2001 og samtidig avsette midler for å dekke feriepenger som utbetales i 2003. Feriepenger opptjent i 2001 og arbeidsgiveravgift 6. termin 2001 foreslås derfor etterbevilget i 2002 som følger:

Tabell 3.1 Bevilgningsendringer i forbindelse med overgang til nettobudsjettering

(i 1 000 kr)

Kap.	Høgskole	Feriepenger	Arbeidsgiveravgift	Sum
264	Norges handelshøgskole	12 995	2 347	15 342
268	Norges idrettshøgskole	6 859	1 262	8 121
278	Norges landbrukshøgskole	27 557	5 064	32 621
274	Høgskolen i Agder	30 729	5 859	36 588
274	Høgskolen i Bodø	16 209	3 020	19 229
274	Høgskolen i Oslo	44 182	8 539	52 721
274	Høgskolen i Stavanger	29 945	5 394	35 339
	Sum	168 476	31 485	199 961

Norsk organ for kvalitet i utdanningen (NOKU)

Et uavhengig organ for akkreditering og evaluering, Norsk organ for kvalitet i utdanningen (NOKU), skal etableres i løpet av høsten 2002. Et interimstyre er oppnevnt ved kongelig resolusjon, og dette skal virke ut året. Organet skal ligge i Oslo. Etableringen gjennomføres innenfor gjeldende budsjettår i 2002. Regjeringen vil komme tilbake til saken i forbindelse med statsbudsjettet for 2003.

Kap. 270 Studier i utlandet og sosiale formål for elever og studenter

Post 70 Tilskudd til lengre reiser, overslagsbevilgning

Utdannings- og forskningsdepartementet har, som varslet i St.prp. nr. 1 (2001-2002), forhandlet frem nye avtaler med NSB, Hurtigruta og Nord-Norge Bussen om student- og elevmoderasjoner. De nye avtalene gjelder ut 2002, og er inngått som fastprisavtaler med utbetaling av hele tilskuddsbeløpet innenfor budsjettåret. De tidligere avtalene med Hurtigruta og Nord-Norge Bussen er refusjonsavtaler basert på antall solgte billetter. Omleggingen medfører en budsjettmessig faseforskyvning i 2002 knyttet til utbetalinger i henhold til tidligere refusjonsavtaler. På denne bakgrunn foreslås en engangs tilleggsbevilgning på 10 mill. kroner i 2002.

Post 74 Tilskudd til velferdsarbeid

ANSA (Association of Norwegian Students Abroad) har behov for å oppgradere IT-systemene for å kunne opprettholde og videreutvikle informasjonstjenester for unge som er interessert i å ta utdanning i utlandet. Det foreslås et engangstilskudd på 1,5 mill. kroner til formålet.

Kap. 279 Norges veterinærhøgskole

Post 01 Driftsutgifter

Dyrepleierstudiet

Utdannings- og forskningsdepartementet varslet i St.prp. nr. 1 (2001-2002) at dyrepleierstudiet ved Norges veterinærhøgskole vil bli utvidet fra ett til to år fra høsten 2002. Utvidelsen er imidlertid i samråd med Norges veterinærhøgskole blitt utsatt til høsten 2003.

Den økonomiske situasjonen ved Norges veterinærhøgskole

Norges veterinærhøgskole har de siste årene hatt et aktivitetsnivå som har vært høyere enn det budsjettet har gitt rom for. Utdannings- og forskningsdepartementet har tidligere frafalt kravet om innsparing for budsjetterminen 2001, jf. omtale i St.prp. nr. 84 (2000-2001), og vil også frafalle kravet om innsparing for budsjetterminen 2002.

Kap. 281 Fellesutgifter for universiteter og høyskoler

Post 01 Driftsutgifter

Nasjonalt senter for romrelatert opplæring (NAROM)

I Budsjett-innst. S. nr. 12 (2001-2002) har kirke-, utdannings- og forskningskomiteen følgende merknad:

”Komiteen har merket seg at Regjeringen varsler at NAROM vil bli evaluert i 2002. Komiteen vil understreke viktigheten av en slik evaluering, men vil også understreke behovet for at den gjøres raskt og slik at resultatet kan legges til grunn for forslaget til bevilgning for NAROM i Revidert nasjonalbudsjett for 2002.”

Arbeidet med evalueringen av NAROM er igangsatt. Regjeringen vil komme tilbake til saken i statsbudsjettet for 2003.

Tannlegeutdanningen

I Budsjett-innst. S. nr. 12 (2001-2002) har kirke-, utdannings- og forskningskomiteen følgende merknad:

”For å øke tilgangen på tannleger må kapasiteten økes både på kort og lang sikt. Å øke kapasiteten på de eksisterende profesjonsstudier må prioriteres. Komiteen ber med bakgrunn i dette Regjeringen senest i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2002 å komme tilbake med en plan for hvordan tannlegedekningen kan bedres.”

Videre uttaler et flertall i komiteen ”at det i denne sammenheng må vurderes både tiltak for økt opptakskapasitet ved de nåværende odontologiske fakulteter og mulighetene for å starte tannlegeutdanning ved Universitetet i Tromsø.”

Tilsvarende har sosialkomiteen i Budsjett-innst. S. nr. 11 (2001-2002) bedt om en snarlig avklaring av behovet for utdanningskapasitet, og at økningen starter raskt.

Regjeringen går inn for en opptrapping av utdanningskapasiteten i odontologi i årene framover. I inneværende år settes det av 3,4 mill. kroner til utvidet kapasitet på lisensprogram for tannleger fra land utenfor EØS-området, jf. omtale under kap. 701 på Helsedepartementets område.

Regjeringen vil i St.prp. nr. 1 (2002-2003) komme tilbake til den videre økning av studieplasser i Norge og vil i denne forbindelse prioritere tannlegeutdanning i Tromsø.

Kap. 282 Privat høgskoleutdanning

Post 70 Tilskudd

Diakonhjemmets høgskolesenter har fått tildelt 8 studieplasser i forbindelse med Opptrappingsplanen for psykisk helse. Høgskolesenteret har kapasitet og søkergrunnlag til å ta opp flere studenter innen psykisk helsearbeid. Det foreslås å opprette 18 nye studieplasser i psykisk helsearbeid ved høgskolesenteret. På denne bakgrunn foreslås å øke bevilgningen på posten med 0,5 mill. kroner.

Avhending av statlige verdier fra Norges forskningsråd til stiftelsen NORSAR

Stortinget har gitt samtykke til avhending av statlige verdier fra Norges forskningsråd til stiftelsen NORSAR, jf. St.prp. nr. 15 (2000-2001) og Innst. S. nr. 84 (2000-2001). Utdannings- og forskningsdepartementet opplyste i St.prp. nr. 15 (2000-2001) at en ville komme tilbake til avhendingen av byggetrinn III i Granaveien 33, som Forskningsrådet ønsket å overføre vederlagsfritt til NORSAR, når det var nedskrevet til null i Forskningsrådets regnskap. Byggetrinn III er nedskrevet til null i Forskningsrådets regnskap for 2001.

Utdannings- og forskningsdepartementet ber derfor om samtykke til å overføre byggetrinn III i Granaveien 33 på Kjeller vederlagsfritt til NORSAR, jf. forslag til romertallsvedtak.

Kap. 288 Internasjonale samarbeidstiltak

Post 01 (Ny) Driftsutgifter

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Kap. 3288 Internasjonale samarbeidstiltak

Post 01 (Ny) Inntekter ved oppdrag

UNESCO (FNs særorganisasjon for utdanning, vitenskap og kultur) er et samarbeidsorgan for regjeringene i de 188 medlemslandene, og et møtested for fagfolk innenfor de respektive samarbeidsområdene.

Kulturdepartementet har siden 1989 hatt samordningsansvaret for UNESCO-saker. Denne organisatoriske løsningen atskiller seg fra modellen i våre nordiske naboland, der UNESCO er forankret i utdanningsdepartementene.

I 2001 ble det på initiativ fra Kulturdepartementet foretatt en gjennomgang av det norske UNESCO-arbeidet i regi av Statskonsult. Som et ledd i oppfølgingen av rapporten foreslår Regjeringen å flytte koordineringsansvaret for UNESCO-arbeidet fra Kultur- og kirkedepartementet til Utdannings- og forskningsdepartementet. UNESCOs program og budsjett reflekterer en hovedsatsing på "Utdanning for alle", og mer enn 60 pst. av UNESCOs budsjett er i dag innrettet mot utdannings- og vitenskapsområdet.

Sekretariatsfunksjonen til kommisjonen vil bli innlemmet i Utdannings- og forskningsdepartementet så snart det er praktisk mulig etter 1. juli 2002. Plikter og rettigheter for medarbeidere med tilsetningsforhold i sekretariatet vil bli ivaretatt i henhold til gjeldende regelverk. Fra og med 2003-budsjettet vil driftsbevilgningen bli overført til kap. 200.

Overføringen medfører at bevilgninger under kap. 301 og kap. 3301 på Kultur- og kirke departementets budsjett overføres i sin helhet til Utdannings- og forskningsdepartementets budsjett fra og med 2003-budsjettet.

Det foreslås på denne bakgrunn følgende:

- Kap. 288, ny post 01 bevilges med kroner 2 250 000 mot tilsvarende reduksjon på kap. 301, post 01.
- Kap. 288, post 21 økes med kroner 328 000 mot tilsvarende reduksjon på kap. 301, post 21 (kroner 236 000) og 75 (kroner 92 000).
- Kap. 3288, ny post 01 bevilges med kroner 236 000 mot tilsvarende reduksjon på kap. 3301, post 02.

Det foreslås at Utdannings- og forskningsdepartementet i 2002 kan overskride bevilgningen på kap. 288, post 21 mot tilsvarende merinntekter på kap. 3288, post 01, jf. forslag til romertallsvedtak.

Regjeringen vil eventuelt komme tilbake med forslag til endringer i nysalderingsproposisjonen dersom det oppstår en differanse mellom anslått regnskap og endelig regnskap per 1. juli 2002.

I det videre arbeidet vil Utdannings- og forskningsdepartementet legge vekt på å styrke samordningen mellom de ulike departementene som arbeider innenfor UNESCOs ulike saksområder. Økt norsk innsats mot UNESCO sentralt er viktig i det pågående reformarbeidet i organisasjonen. Målsettingen er sterkere fokusering, bedre koordinering og mer effektiv bruk av tilgjengelige ressurser.

Kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning

Post 01 Driftsutgifter

I forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2002 vedtok Stortinget å innføre månedlig utbetaling av studiestøtte fra undervisningsåret 2002-2003. Det ble lagt til grunn en netto innsparing på 23 mill. kroner i saldert budsjett 2002 på kap. 2410, post 72. Nettovirkningen er summen av en reduksjon på 26 mill. kroner på kap. 2410, post 72 og en økning på 3 mill. kroner på kap. 2410, post 01. På denne bakgrunn foreslås det å øke bevilgningen på kap. 2410, post 01 med 3 mill. kroner mot en tilsvarende reduksjon av bevilgningen på kap. 2410, post 72.

Post 50 (Ny) Avsetning til utdanningsstipend

Ved behandlingen av statsbudsjettet for 2002 vedtok Stortinget å innføre en ny modell for studiefinansiering fra undervisningsåret 2002-2003. Fra 1. november 2002 økes stipendandelen fra 30 pst. til 40 pst. av kostnadsnormen. 15 prosent av kostnadsnormen skal inngå i en konverteringsordning der lån blir konvertert til stipend ettersom låntaker avlegger vekttall.

Det foreslås at det til formålet opprettes en ny post 50 Avsetning til utdanningsstipend. På posten føres midler som avsettes på et fond til fremtidig konvertering, dvs. 15 prosent av kostnadsnormen. Resterende del av stipendet utbetales uavhengig av avlagte vekttall og bevilges på post 70.

Ved behandlingen av statsbudsjettet for 2002 ble det lagt til grunn en netto budsjettvirkning på 219 mill. kroner som følge av innføring av konverteringsmodellen og økning av stipendandelen. Dette beløpet ble bevilget på kap. 2410, post 70.

Nettovirkningen er summen av en økning på 353 mill. kroner på kap. 2410, ny post 50 og en reduksjon på 134 mill. kroner på kap. 2410, post 70. På denne bakgrunn foreslås det å øke bevilgningen på kap. 2410, ny post 50 med 353 mill. kroner mot en tilsvarende reduksjon på kap. 2410, post 70.

Ny modell for studiefinansiering medfører også en parallelljustering av utgifter og inntekter med 5 mill. kroner på hhv. kap. 2410, post 72 Rentestøtte og kap. 5617, post 80 Renter. Videre vises det til omtale av oppjustering av lån til Statens lånekasse for utdanning under kap. 2410, post 90.

Post 70 Utdanningsstipend, overslagsbevilgning

Tekniske justeringer

I forbindelse med innføring av ny stipendmodell fra 1. november 2002 foreslås det å redusere bevilgningen på posten med 353 mill. kroner mot en tilsvarende økning av bevilgningen på kap. 2410, post 50, jf omtale kap. 2410, post 50.

Som følge av en teknisk posteringsfeil i saldert budsjett 2002 foreslås det å oppjustere bevilgningen på posten med 70 mill. kroner mot en tilsvarende nedjustering på kap. 2410, post 71.

Samlet foreslås det å redusere bevilgningen under kap. 2410, post 70 med 283 mill. kroner.

Utdanningsstøtte til elever ved folkehøgskoler

I Budsjett-innst. S. nr. 12 (2001-2002) la flertallet i kirke-, utdannings- og forskningskomitéen til grunn at elever i folkehøgskoler årlig skulle gis det samme totale støttebeløp som øvrige studenter, dvs. 80 000 kroner per år. Stortinget vedtok ikke de nødvendige bevilgningsøkninger for å følge opp merknaden.

I forskriftene for tildeling av utdanningsstøtte er det en viktig forutsetning at støtte fra Lånekassen kun tildeles for undervisningsåret. For undervisningsåret 2002-2003 tildeles en årlig støtte på 80 000 kroner med utgangspunkt i et undervisningsår av 10 måneders varighet. Dette innebærer en månedlig støtte på 8 000 kroner. Det samme månedlige støttebeløpet tildeles elever ved folkehøgskoler. Et folkehøgskoleår varer imidlertid i 33 uker, dvs. i underkant av 9 måneder. Med avrundning oppover settes ett år på folkehøgskole til en varighet på 9 måneder. Dette innebærer en støtte på 72 000 kroner for et undervisningsår. Det er i gjeldende forskrifter for undervisningsåret 2002-2003, ikke foretatt endringer knyttet til undervisningsårets varighet.

Post 71 Andre stipend, overslagsbevilgning

Som følge av en teknisk posteringsfeil i saldert budsjett 2002 foreslås det å nedjustere bevilgningen på posten med 70 mill. kroner mot en tilsvarende oppjustering på kap. 2410, post 70.

Post 72 Rentestøtte, overslagsbevilgning

Anslagsendring

Det foreslås å øke bevilgningen på posten med til sammen 69 mill. kroner:

- Som følge av endrede renteforutsetninger foreslås bevilgningen økt med 67 mill. kroner.

- Som følge av innføring av ny stipendmodell fra 1. november 2002 foreslås bevilgningen økt med 5 mill. kroner til rentestøtte. Renteinntektene over kap. 5617, post 80 økes tilsvarende.
- Bevilgningen foreslås redusert med 3 mill. kroner, jf. omtale under kap. 2410, post 01.

Inntektsavhengig nedsettelse av terminbeløp (INTB)

I St.prp. nr. 1 (2001-2002) ble det foreslått at ordningen med inntektsavhengig nedsettelse av terminbeløp (INTB) skulle avvikles i 2002. I en flertallsmerknad mente kirke-, utdannings- og forskningskomitéen at ordningen burde opprettholdes, jf. Budsjett-Innst. S. nr. 12 (2001-2002). Stortinget vedtok ikke de nødvendige bevilgningsøkninger for å følge opp merknaden. Ordningen er ikke tatt inn i gjeldende forskrifter om tilbakebetaling for 2002.

INTB-ordningen var en ordning med nedsettelse av terminbeløpet. Forskjellen på INTB og ordningen med ordinær betalingsutsettelse var at det i INTB-ordningen ikke ble beregnet renter på den delen av utsatt terminbeløp som besto av renter (rentesrente). For de fleste låntakere dreier dette seg om et marginalt beløp.

Utdannings- og forskningsdepartementet viser til at det fra 2002 er innført større grad av fleksibilitet i tilbakebetalingsfasen. Det skal gis større mulighet til å tilpasse nedbetalingen til låntakerens egen økonomi. Det vil på denne bakgrunn ikke være behov for å gjenopprette INTB-ordningen.

Post 90 Lån til Statens lånekasse for utdanning, overslagsbevilgning

I forbindelse med innføring av ny stipendmodell fra 1. november 2002 skulle bevilgningen på posten vært økt med 397 mill. kroner. I forbindelse med Stortingets behandling av statsbudsjettet for 2002 ble bevilgningen imidlertid ved en inkurie redusert med 265 mill. kroner. På denne bakgrunn foreslås det å øke bevilgningen på posten med 662 mill. kroner.

Kap. 5617 Statens lånekasse for utdanning

Post 80 Renter

Det foreslås å redusere bevilgningen på posten med til sammen 179 mill. kroner. Reduksjonen skyldes endrede renteforutsetninger, som innebærer en nedjustering på 184 mill. kroner. I tillegg økes posten med 5 mill. kroner som følge av innføring av ny stipendmodell fra 1. november 2002, jf. omtale av parallell økning i rentestøtte under kap. 2410, post 72.

3.3 Kultur- og kirkedepartementet

Kap. 301 Deltaking i internasjonale organisasjoner (jf. kap. 3301)

Overføring av ansvaret for Den norske UNESCO-kommisjonen til Utdannings- og forskningsdepartementet

Regjeringen har besluttet at det administrative ansvaret for Den norske UNESCO-kommisjonen skal overføres fra Kultur- og kirkedepartementet til Utdannings- og forskningsdepartementet fra 1.7.2002, jf. omtale under kap. 288. Dette innebærer at bevilgningene til dette formålet på kap. 301 må overføres til Utdannings- og forskningsdepartementet i sin helhet f.o.m. 2003. I 2002 må ubrukte bevilgninger per 1. juli på kap. 301 overføres til Utdannings- og forskningsdepartementet.

Basert på anslag for regnskapet per 1.7.2002 foreslås det at bevilgninger i 2002 under kap. 301, post 01 Driftsutgifter, post 21 Spesielle driftsutgifter og post 75 Tilskudd til internasjonalt samarbeid reduseres med henholdsvis 2 250 000 kroner, 236 000 kroner og 92 000 kroner. Det foreslås samtidig at bevilgningen i 2002 på kap. 3301, post 02 nedsettes med 236 000 kroner.

Regjeringen vil komme tilbake til eventuelle korrigeringer av differanser mellom anslått regnskap og endelig regnskap per 1.7.2002 i forbindelse med nysalderingen av statsbudsjettet for 2002.

Kap. 310 Tilskudd til trossamfunn m.m. og privateide skole- og kirkebygg

Post 75 (Ny) Tilskudd til privateide kirkebygg

Innfrielse av tilsagn

Kultur- og kirkedepartementet har fra 1. januar 2002 overtatt ansvaret for arealtilskudd til privateide kirkebygg fra tidligere Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet.

Det ble i 2001 bevilget 7 mill. kroner og vedtatt en tilsagnsfullmakt på 3 mill. kroner under daværende kap. 210, post 75 Tilskudd til privateide skole- og kirkebygg.

For 2001 er det gitt forpliktende tilsagn om tilskudd til private kirkebygg på i alt 3,7 mill. kroner som ikke er innfridd. Det er ikke bevilget midler til tilskuddsordningen for 2002.

Behandling av klager

I retningslinjene for tilskudd til kirkebygg heter det at:

”det ikke gis tilskudd før søker har dokumentert midlertidig brukstillatelse fra bygningsrådet eller framlagt skjøte ved kjøp.”

Høsten 2001 ble praksis endret ved at slik dokumentasjon også ble krevd i forbindelse med behandling av søknad om tilsagn til arealtilskudd. Som følge av dette har departementet mottatt klager på avslag vedrørende søknad om tilsagn til arealtilskudd fra 6 trossamfunn under henvisning til mangelfull informasjon om endring i praksis, jf. forvaltningslovens krav.

Etter Regjeringens oppfatning må de klagerne som kunne legge frem dokumentasjon i samsvar med Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementets nye og strengere praksis

innen en rimelig frist etter at de ble oppmerksom på dette, likebehandles med de øvrige søkerne. Imøtekommelse av disse klagene innebærer en merutgift på 5,4 mill. kroner.

Videreføring av tilskuddsordningen i 2002

Behovet for tilskudd til privateide kirkebygg er økende. I tillegg til midler til innfrielse av tidligere gitte tilsagn og klager på vedtak fattet i 2001, er det også behov for 5,0 mill. kroner til nye byggeprosjekter i 2002.

Forslag

Det foreslås på denne bakgrunn en samlet bevilgning i 2002 på 14,1 mill. kroner under kap. 310, ny post 75 Tilskudd til privateide kirkebygg.

Kap. 320 Almenne kulturformål

Post 73 Nasjonale kulturbygg, kan overføres

Det vises til omtalen under kap. 323, post 70 nedenfor.

Post 75 Kulturprogram, kan overføres

Det vises til omtalen under kap. 320, post 79 og kap. 322, post 01 nedenfor.

Post 78 Ymse faste tiltak

Det vises til omtalen under kap. 322, post 01.

Post 79 Til disposisjon

Midlene under kap. 320, post 79 Til disposisjon benyttes til tiltak som går ut over fast budsjetterte formål, og disponeres til ulike engangstiltak som er av landsdekkende karakter eller nasjonal betydning. Posten skal videre gi rom for departementets egne kulturpolitiske initiativ på ulike områder. Under disposisjonsposten er det i 2002 bevilget vel 4,1 mill. kroner, mens bevilgningen i tidligere år har ligget på 7-8 mill. kroner. Bevilgningene under de øvrige postene under Kultur- og kirke departementets budsjett er bundet til fast budsjetterte formål.

For å kunne ha en viss handlefrihet – og for å kunne gi tilskudd til de prosjekter og tiltak som det etter departementets oppfatning er kulturpolitisk viktig å støtte i inneværende år, er det behov for å øke bevilgningen under disposisjonsposten i 2002. Det foreslås derfor at bevilgningen i 2002 under kap. 320, post 79 Til disposisjon økes med 1,0 mill. kroner og at kap. 320, post 75 Kulturprogram, *kan overføres*, reduseres med tilsvarende beløp.

Jugendstilsenteret

I Budsjett-innst. S. nr. 2 (2001-2002) viste familie-, kultur- og administrasjonskomiteen til vedtak i Møre og Romsdal fylkeskommune og Ålesund kommune om å bidra med en andel på til sammen 40 pst. av kostnadene til prosjektet såfremt staten yter 60 pst. Komiteen ba Regjeringen komme tilbake til saken i Revidert nasjonalbudsjett 2002.

Departementet har i perioden 1997-2002 bidratt med til sammen 26,1 mill. kroner til prosjektet, hvorav 10,0 mill. kroner er gitt fra tilskuddsordningen for tusenårssteder under kap. 320 Allmenne kulturformål, post 73 Nasjonale kulturbygg og 16,1 mill. kroner fra kap. 328 Museums- og andre kulturvernformål, post 78 Ymse faste tiltak. Ålesund kommune og Møre og Romsdal fylkeskommune har per april 2002 gitt tilskudd og tilsagn om 5,5 mill. kroner hver til prosjektet.

Finansieringen av prosjektet fordeler seg etter dette slik:

Tabell 3.2 *Jugendstilsenteret*

Tilskuddspart	(i 1 000 kr)	
	Samlet tilskudd/tilsagn	Andel i pst.
Kultur- og kirkedepartementet	26 123	70,4
Møre og Romsdal fylkeskommune	5 500	14,8
Ålesund kommune	5 500	14,8
Sum offentlige tilskudd	37 123	100,0

Som det fremgår av oversikten ovenfor er vel 70 pst. av de samlede offentlige tilskudd og tilsagn til prosjektet per april 2002 finansiert med statlige midler. Regjeringen er derfor av den oppfatning at det ikke er grunnlag for å gå inn med ytterligere midler i 2002 fra statens side i dette prosjektet.

Kap. 322 Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom

Post 01 Driftsutgifter

Museet for samtidskunst har som målsetning å være landets fremste nasjonalmuseum for kunst etter 1945. Museets driftsbudsjett for inneværende år gir ikke rom for å følge opp denne målsetningen. Som følge av dette har det vært nødvendig å kansellere flere utstillingsavtaler. For et museum som er pålagt å følge utviklingen i samtidskunsten, er det ikke tilfredsstillende i hovedsak å måtte bygge virksomheten på egne, permanente samlinger. Ved å øke driftsbevilgningen i inneværende år med 1,7 mill. kroner vil Museet for samtidskunst kunne gjennomføre et akseptabelt utstillingsprogram i 2002.

Det foreslås på denne bakgrunn at bevilgningen i 2002 under kap. 322, post 01 Driftsutgifter økes med 1,7 mill. kroner og at kap. 320, post 75 Kulturprogram, kap. 320, post 78 Ymse faste tiltak og kap. 322, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, reduseres med henholdsvis 0,3 mill. kroner, 0,1 mill. kroner og 1,3 mill. kroner.

Post 45 Større nyanskaffelse og vedlikehold, kan overføres

Det vises til omtalen under kap. 322, post 01 ovenfor.

Kap. 323 Musikkformål

Post 70 Nasjonale institusjoner

Det er utarbeidet planer for en utvidelse av Bergen Filharmoniske Orkesterets aktivitet i Bergensområdet og for turnévirksomhet i deler av Hordaland og Sogn og Fjordane. Disse områdene har i dag ikke et regelmessig orkestertilbud.

Bergen Filharmoniske Orkester har status som nasjonal institusjon og er som følge av dette en av de sentrale institusjonene for kulturformidling i regionen. De foreliggende planene for utvidelse av orkesterets virksomhet innebærer bl.a. samarbeid med lokale grupper og institusjoner, og pedagogisk samarbeid med skolene i omliggende fylker. Både Hordaland og Sogn og Fjordane fylkeskommuner, samt Bergen kommune, støtter planene og peker på den kulturpolitiske betydning en styrking av orkesteret vil ha. For å kunne

realisere planene er det behov for å øke driftstilskuddet til Bergen Filharmoniske orkester med 2 mill. kroner.

Regjeringen mener det er kulturpolitisk viktig at disse planene blir realisert. Det foreslås på denne bakgrunn at bevilgningen i 2002 under kap. 323, post 70 Nasjonale institusjoner økes med 2,0 mill. kroner og at kap. 320, post 73 Nasjonale kulturbygg, reduseres med tilsvarende beløp.

Kap. 326 Språk-, litteratur- og bibliotekformål

Fleksibel utvikling av Nasjonalbibliotekets Oslo-avdeling

Nasjonalbiblioteket er en av landets største og viktigste kulturinstitusjoner. Virksomheten er delt i to avdelinger. En rekke basisfunksjoner er plassert i Rana, noe som fungerer meget godt. Publikumsfunksjoner og forvaltning av eldre samlinger tilligger Oslo-avdelingen på Solli plass. Den gamle bygningen, som Nasjonalbiblioteket overtok fra Universitetet i Oslo i 1999, er sterkt preget av forsømt vedlikehold gjennom flere tiår, samt foreldede tekniske og bygningsmessige løsninger. Alt i alt skaper dette flere utfordringer som det må gripes fatt i og finnes løsninger på. Samlingene må sikres bedre i nye magasiner. Arbeidsmiljøet må bli tilfredsstillende både for ansatte og brukere. Forskere og andre må tilbys fasiliteter som muliggjør bruk av moderne teknologi for håndtering av et bredt spekter av dokumentkategorier. Nasjonalbiblioteket som kulturelt symbol på norsk åndshistorie må gis et mer dynamisk uttrykk.

I statsbudsjettet for 2002 er det bevilget 65 mill. kroner til et underjordisk magasinbygg med en kostnadsramme på 124 mill. kroner. Videre er det bevilget 3,5 mill. kroner til prosjektering av en omfattende og meget kostnadskrevende ombygging av eksisterende bygning.

Tilgjengelig tomteareal bak biblioteket på Solli plass muliggjør en langt mer omfattende utbygging både under og over bakken enn det planlagte magasinet. Det har derfor vært drøftelser med Entra Eiendom AS om muligheter for utbygging av parkeringsanlegg og et kontorbygg i sju etasjer. Oslo kommunes reguleringsmyndigheter har, så langt det er mulig på dette stadiet, stilt seg positivt til det skisserte nybygget.

Regjeringen har kommet til at den beste løsningen for staten vil være å overføre det samlede ansvaret for utbygging og fremtidig drift av eiendommen på Solli plass til Entra Eiendom AS. Det vil gi best prosjektøkonomi å gjennomføre én samlet utbygging og rehabilitering. Entra Eiendom AS vil disponere de arealer som ikke skal disponeres av Nasjonalbiblioteket, til utleie i det private markedet. Ved at staten gis opsjon på leie av ytterligere arealer, vil en oppnå nødvendig fleksibilitet for å dekke fremtidige merbehov. Nasjonalbiblioteket ser meget positivt på denne løsningen.

Det foreslås på denne bakgrunn at Regjeringen får fullmakt til å overføre den aktuelle eiendommen på Solli plass til Entra Eiendom AS, jf. forslag til romertallsvedtak, på følgende vilkår:

- Nasjonalbiblioteket skal ha opsjon på å leie arealer i det omfang virksomheten til enhver tid har behov for.
- Nasjonalbiblioteket skal kunne videreføre någjeldende leieavtale på samme kostnadsnivå som hittil. Økte leieutgifter skal bare måtte påregnes som følge av standardheving eller utvidet areal.
- Leien for nytt sikringsmagasin skal ikke overstige den leie som Statsbygg har varslet vil påløpe for dette arealet.

- Statens langsiktige interesser sikres gjennom en tilbakekjøpsopsjon.

Entra Eiendom AS forutsettes å gjennomføre det samlede prosjektet så snart som praktisk mulig. For å sikre rask fremdrift i den videre prosjekteringen av det samlede utbyggings- og rehabiliteringstiltaket, overføres eiendommen fra Statsbygg til Entra Eiendom AS fra 1. juli 2002 etter at nødvendige avtaler er inngått mellom Kultur- og kirke departementet, Nasjonalbiblioteket og Entra Eiendom AS. Overføringen skjer til markedspris, og denne verdien fastsettes etter takst. Videre må tilstrekkelig tomteareal fra tilgrensende eiendom tilhørende Universitetet i Oslo overføres til Entra Eiendom AS. Denne overdragelsen forutsettes gjennomført på samme måte, og basert på en egen avtale som også ivaretar fremtidige funksjoner knyttet til Universitetets observatoriebygning.

For statsbudsjettet 2002 vil denne omleggingen medføre endringer på flere poster under Statsbyggs budsjett, se omtale under programkategori 01.60 Statsbygg.

Nasjonalbibliotekets økonomiske situasjon i 2002

Nasjonalbiblioteket har en svært stram budsjettsituasjon i 2002, hovedsakelig grunnet forbruk utover det budsjetterte i 2001, samt den betydelige omstillingen biblioteket må gjennom som følge av de planlagte byggetiltakene. Omstillingen gjelder i første rekke arbeidet med flytting, nødvendig konservering av samlingene og digitalisering av katalogene.

I statsregnskapet for 2001 er det en merutgift under Nasjonalbibliotekets driftsbudsjett på 2,5 mill. kroner. I departementets forklaringer til Riksrevisjonen opplyses det at merutgiften vil bli dekket inn ved at et tilsvarende beløp holdes udisponert under samme kapittel og post i 2002. På bakgrunn av Nasjonalbibliotekets budsjettsituasjon i 2002 tilrås det at virksomheten slipper varslet krav om redusert tildeling i 2002 grunnet inndekning av merforbruk i 2001.

I tillegg foreslås det at prosjektbevilgning på 3,5 mill. kroner i 2002, bevilget under kap. 2445, post 32 til prosjektering av ombyggingen av Nasjonalbibliotekets eksisterende bygning på Solli plass, overføres til Kultur- og kirke departementets budsjett og benyttes til å styrke Nasjonalbibliotekets driftsbudsjett, samt dekke de kostnader som vil påløpe på statens hånd når det gjelder videre oppfølging av byggeprosjektet.

Det foreslås på denne bakgrunn at bevilgningen i 2002 under kap. 326 Språk-, litteratur- og bibliotekformål, post 01 Driftsutgifter, økes med 3,5 mill. kroner og at kap. 2445 Statsbygg, post 32 Prosjektering av bygg blir redusert med tilsvarende beløp.

Internettbasert kunnskapsportal

I Budsjett-innst. S. nr. 2 (2001-2002) uttalte familie-, kultur- og administrasjonskomiteen følgende:

”Komiteen mener det er viktig å sikre at Norge opprettholder en nasjonal kunnskapsbase. Komiteen viser til at Kulturdepartementet har utlyst en anbudskonkurranse der staten kjøper tilgang til en større kunnskapsbase for bibliotek- og undervisningssektoren. Komiteen mener vi trenger en nasjonal kunnskapsbase, og at dette ikke synes mulig uten et offentlig engasjement. Foreløpig er det ikke et sterkt nok nettmarked til at dette kan sikre tilstrekkelige inntekter. Komiteen ber Regjeringen legge til rette for at det opprettes en nasjonal kunnskapsbase.”

Representantene Trond Giske og Vidar Bjørnstad fremmet i Dokument nr. 8:23 (2001-2002) følgende forslag:

”Stortinget ber Regjeringen sørge for at det opprettes en nasjonal kunnskapsbase”.

I Innst. S. nr. 77 (2001-2002) står det bl.a.:

”Flertallet mener at statens roller i forhold til nasjonale kunnskapsbaser, der en av rollene kan være å opprette inngangsportaler, bør ivaretas av et organ eksempelvis underlagt Nasjonalbiblioteket eller en annen passende institusjon. Det bør legges til rette for kunnskapsbaser som består av tett sammenkobling av nye og eksisterende norske baser og en eller flere inngangsportaler til disse.”

Regjeringen foreslår å opprette en internettbasert kunnskapsportal. En kunnskapsportal er et nettsted som viser videre til utvalgte kunnskapsressurser og som dermed gjør det enklere for brukerne å orientere seg i informasjonsflommen. Regjeringen mener at en slik portal er en effektiv måte å sammenstille offentlige og private kunnskapskilder. Forslaget innebærer ikke opprettelse av en nasjonal kunnskapsbase med henblikk på videreføring og vedlikehold av eksisterende kunnskapsbaser, jf. den intensjon som er nedfelt i Innst. S. nr. 77 (2001-2002). Forslaget vil omfatte begrenset frikjøp av kunnskapskilder i henhold til anskaffelsesregelverket, samt begrensede pilotprosjekter, bl.a. innen multimedia og for å fremme kunnskapsressurser på nynorsk og samisk.

Tiltaket foreslås organisert som et særskilt prosjekt som legges til Nasjonalbiblioteket og Læringssenteret i fellesskap. Det foreslås oppnevnt en bredt sammensatt referansegruppe. En brukerundersøkelse i skolesektoren og biblioteksektoren vil inngå i prosjektet som forventes å gi viktig kunnskap om ønsket kildetilfang i aktuelle sektorer. Prosjektet bør evalueres for å vurdere eventuell videreføring som ordinært tiltak i forbindelse med arbeidet med statsbudsjettet 2004.

Det er behov for en bevilgning på 7 mill. kroner til prosjektet i 2002. Virksomheter under Kultur- og kirkedepartementet og Utdannings- og forskningsdepartementet har nærmest kontakt med sentrale brukergrupper innen bibliotek og skole og bør forestå ledelsen av prosjektet. Som følge av dette foreslås bevilgningen fordelt med 3,5 mill. kroner på hver av de ovennevnte departementene, jf. omtale under kap. 202, post 01 ovenfor. Fremdriften i prosjektet kan bli noe endret som følge av at en ytterligere detaljutredning av prosjektet gjenstår. Det er derfor behov for å gjøre bevilgningen overførbart.

Det foreslås på denne bakgrunn en bevilgning i 2002 på 3,5 mill. kroner under kap. 326, ny post 76 Tilskudd til nettbasert kunnskapsportal.

Kap. 328 Museums- og andre kulturvernformål

Post 70 Nasjonale institusjoner

I St.prp. nr. 5 (2001-2002) Sikring av museumsbanen ved Norsk Bergverksmuseum er det gjort nærmere rede for nødvendige tiltak for sikring og utbedring av museumsbanen ved Norsk Bergverksmuseum, Sølvverket. Banen ble stengt for publikumsdrift 10. april 2001 etter en brannteknisk rapport fra Kongsberg brann- og redningstjeneste. Rapporten slo fast at brannrisikoen i forbindelse med baneanlegget var svært høy.

På bakgrunn av forslag i ovennevnte proposisjon, samt Innst.S. nr. 34 (2001-2002) fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen, vedtok Stortinget 14. desember 2001 en bevilgning på 6 mill. kroner til arbeidet med sikring og utbedring av museumsbanen ved Norsk Bergverksmuseum, samt tilsagn om ytterligere inntil 12 mill. kroner i 2002. Stortinget ga også sin tilslutning til at det fremmes forslag for Stortinget om ytterligere midler så snart som mulig i 2002 etter at prosjekteringen av arbeidet er fullført.

Museet er nå godt i gang med å gjennomføre sikringstiltakene med sikte på å starte opp trafikk med gravetoget fra 1. juli 2002. Det er laget en tiltaksplan med kostnadsoverslag for den videre fremdriften av arbeidet. Norsk Bergverksmuseum har innhentet beregninger som viser at gjennomføringen av de nødvendige sikringstiltakene kan foretas innenfor rammen av 18 mill. kroner, som tidligere forutsatt. Tiltaksplanen er vurdert av Norsk museumsutvikling, som mener at planen gir et godt grunnlag for å gjennomføre arbeidet med sikring av gruve og jernbane.

Det er behov for 12 mill. kroner i 2002 til innfrielse av tilsagnsfullmakten. Midlene skal bl.a. dekke utgifter som allerede har pådratt i forbindelse med innkjøp av lokomotiver, ombygging av vogner, kommunikasjonsanlegg, røykdykkerutstyr, tilrettelegging av evakueringsrute og brannsikring av festsalen. Det foreslås på denne bakgrunn at bevilgningen i 2002 under kap. 328, post 70 Nasjonale institusjoner økes med 12,0 mill. kroner.

Kap. 334 Film- og medieformål

Post 71 Filmproduksjon m.m.

I 2001 ble produksjonsselskapet Norsk Film AS utfisjonert av konsernet med samme navn. Det gjenværende infrastrukturetselskapet fikk samtidig navnet Filmparken AS. Stortinget ga i forbindelse med behandlingen av St.prp. nr. 84 (2000-2001) sin tilslutning til at Kulturdepartementet i løpet av 2001 kunne selge statens aksjer i det fisjonerte produksjonsselskapet Norsk Film AS, jf. Innst.S. nr. 325 (2000-2001), vedtak VI. Staten, ved Kultur- og kirke departementet, inngikk 4. januar 2002 avtale om salg av aksjene i Norsk Film AS til Diopter AS for 3,2 mill. kroner.

Etter fisjonen er det tidligere konsernets eiendeler, gjeld og egenkapital overført til infrastrukturetselskapet Filmparken AS. Generalforsamlingen i Filmparken AS stiller krav om at selskapet skal gå i balanse. For at Filmparken AS skal gå i balanse må selskapet tilføres midler.

Gjelden til Filmparken AS utgjør om lag 35 mill. kroner. Årlig utgjør gjeldsbyrden en kostnad på om lag 4,5 mill. kroner i avskrivninger og finanskostnader. Gjeldssituasjonen skriver seg i stor grad fra det tidligere konsernets produksjon av film. Som følge av dette er det rimelig at inntektene fra salget av aksjene i Norsk Film AS brukes til å sanere noe av denne gjelden ved at tilskuddet til Filmparken AS økes med 3,2 mill. kroner i 2002.

Det foreslås på denne bakgrunn at bevilgningen i 2002 under kap. 334, post 71 Filmproduksjon m.m., økes med 3 195 000 kroner og at tilsvarende inntekt av salget av aksjer i Norsk Film AS inntektsføres innenfor gjeldende bevilgning under kap. 5341, post 91 Alminnelige fordringer.

Kap. 340 Kirkelig administrasjon

Tilskudd til kirkelig virksomhet i kommunene (de kirkelige fellesrådene)

I Budsjett-innst.S. nr. 12 (2001-2002) uttalte kirke-, utdannings- og forskningskomitéen bl.a. følgende:

”Flertallet reduserer kap. 340 post 72 med 12,3 mill. kroner. Flertallet ber Regjeringen i revidert nasjonalbudsjett foreslå å øke inntektene fra Opplysningsvesenets fond med 12,3 mill. kroner som tilføres kap. 340. Flertallet viser også til merknad under kap. 341.”

Det vises til at avkastningen fra fondet i første rekke benyttes til forvaltningen av fondet og til drift og vedlikehold av fondets eiendommer. Avkastningen fra finanskapitalen, som utgjør en vesentlig del av den samlede avkastningen, varierer fra år til år. Den finansielle situasjonen for fondet, slik denne har utviklet seg gjennom 2001, gir etter Kultur- og kirkedepartementets vurdering ikke per i dag rom for å legge nye utgifter til fondet i tillegg til de finansieringsoppgaver fondet allerede har. Det vises i denne sammenhengen til St.prp. nr. 44 (2001-2002). På denne bakgrunnen foreslås det ingen økning i tilskuddet til de kirkelige fellesrådene for 2002.

Kap. 341 Presteskapet

Nye kirkelige stillinger

I Budsjett-innst. S. nr. 12 (2001-2002) uttalte kirke-, utdannings- og forskningskomiteen bl.a. følgende:

”Komiteens flertall, medlemmene fra Ap, Frp, SV og SP, reduserer kap. 341 med 14 mill. kroner. Flertallet ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett foreslå å øke inntektene fra Opplysningsvesenets fond med 14 mill. kroner. De økte inntektene tilføres kap. 340. Gjennom omfordeling mellom kapittel 340 og 341 (14 mill. kroner) skal det opprettes det antall nye stillinger som er foreslått i St.prp. nr. 1 (2001-2002) og St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 4. Av de nye stillingene skal 10 være diakonstillinger som finansieres delvis av stat og delvis av kommunene.”

Kultur- og kirkedepartementet viser til St.prp. nr. 44 (2001-2002) om midler til opprettelse av 30 nye prestestillinger.

Kap. 3301 Deltaking i internasjonale organisasjoner

Post 02 Inntekter ved oppdrag

Det vises til omtalen under kap. 301 ovenfor.

Utbygging av flerbrukshaller

I Budsjett-innst.S. nr. 2 (2001-2002) uttalte familie-, kultur- og administrasjonskomiteen følgende:

Flertallet viser til bevilgningen til en flerbrukshall (Hofmo 2000) i budsjettet for 2002. Tromsø og Trondheim er allerede så å si klare til å sette dette ut i livet. Departementet må vurdere hvilke av disse som skal realiseres først. Flertallet ber Regjeringen komme tilbake i revidert nasjonalbudsjett med en plan for utbyggingen av flere flerbrukshaller.

Kultur- og kirkedepartementet er i gang med en fullstendig gjennomgang av den statlige anleggspolitikken. Det vises bl.a. til det pågående arbeidet i utvalget som vurderer finansieringen av idrettsformål (Sundberg-utvalget), nedsatt av Regjeringen Stoltenberg. Utvalget skal avgi sin rapport innen utgangen av inneværende år. Når dette arbeidet er ferdig, vil departementet komme tilbake til Stortinget med en nærmere orientering om hvilke anleggstyper Regjeringen ønsker å satse på.

3.4 Justisdepartementet

Kap. 400 Justisdepartementet

Post 01 Driftsutgifter

Det kriminalitetsforebyggende råd (KRÅD)

Det kriminalitetsforebyggende råd (KRÅD) ble fra 1. mars 2002 overført fra Justisdepartementet til Politidirektoratet. Som følge av dette foreslås det å overføre 3,382 mill. kroner fra kap. 400 Justisdepartementet, post 01 til kap. 440 Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten, post 01, jf. omtale under kap. 440, post 01.

Straffeloven § 62 – ”kvantumsrabatt”

Straffeloven § 62 hever i dag den øvre rammen for frihetsstraff når flere lovbrudd pådømmes samtidig, til halvannen gang lengstestrafen i det mest alvorlige straffebudet. Justisdepartementet foreslo i et høringsnotat 20. desember 2001 å heve rammen til to ganger lengstestrafen. Departementet tar sikte på å fremme en proposisjon om spørsmålet tidlig på sommeren 2002. Samtidig arbeider departementet med et forslag til lovendring for å sikre strengere straff for dem som dømmes gjentatte ganger for blant annet vinnings-, volds- og seksualforbrytelser.

Kap. 405 Lagmannsrettene

Post 01 Driftsutgifter

I forbindelse med lønnsjustering av dommerlønn per 1. oktober 2001, ble Justisdepartementets krav om lønnskompensasjon over kap. 2315 Lønnsregulering for arbeidstakere i det statlige tariffområdet innrapportert for sent til Finansdepartementet til å kunne imøtekommes. Stortinget hadde allerede vedtatt å sette den resterende bevilgningen på kap. 2315 til kr. 0,-, jf. Innst. S. nr. 73 (2000-2001).

Manglende lønnskompensasjon for 2001 på kap. 405, post 01 utgjorde 2,255 mill. kroner. Dette bidro til et samlet merforbruk under posten på om lag 1,53 mill. kroner i 2001. Korrigert for merforbruket i 2001, foreslås det på denne bakgrunn å øke bevilgningen under kap. 405, post 01 med 0,727 mill. kroner.

Kap. 410 Herreds- og byrettene

Post 01 Driftsutgifter

Manglende lønnskompensasjon for 2001 på kap. 410, post 01 utgjorde 3,017 mill. kr, jf. omtalen under kap. 405, post 01. Dette bidro til et samlet merforbruk under posten på om lag 1,85 mill. kroner i 2001. Korrigert for merforbruket i 2001, foreslås det på denne bakgrunn å øke bevilgningen under kap. 410, post 01 med 1,162 mill. kroner.

Justisdepartementet har tidligere fått startbevilgning til bygging av nytt tinghus i Tromsø. Byggingen ble igangsatt i 2001 og forventes ferdigstilt tidlig i 2003. For raskt å komme i full drift er det ønskelig å bestille inventar og utstyr inneværende år som leveres og betales på nyåret 2003. I henhold til bevilgningsreglementet § 8 må det innhentes bestillingsfullmakt dersom man skal kjøpe varer som har så lang leveringstid at bestilling og levering faller i to forskjellige terminer. På denne bakgrunn foreslås det at Justisdepartementet i 2002 kan bestille varer ut over gitt bevilgning, men slik at samlet

ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overskrider 12 mill. kroner, jf. forslag til romertallsvedtak.

Kap. 430 Kriminalomsorg

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Trondheim fengsel – midlertidig helseavdeling

Det er mulig å sette opp brakker innenfor muren ved Trondheim fengsel, og benytte disse som midlertidig helseavdeling. Innkjøp av slike brakker vil på kort sikt øke fengselkapasiteten ved anstalten med 11 plasser, og er anslått å koste om lag 3 mill. kroner som en engangsinvestering. Utgifter til drift dekkes innenfor kriminalomsorgens rammer.

Andre tiltak – Vardåsen leir

I tillegg til anstaltutvidelser vurderer Justisdepartementet i samarbeid med Statsbygg om Vardåsen forsvarsleir synes egnet til fengselsformål. En eventuell omgjøring av leiren til fengsel vil bli sett i sammenheng med behovet for å bygge opp en anstaltstruktur som tilfredsstillende bygnings- og sikkerhetsmessige krav. I tillegg arbeides det videre med leie- og privatfinansiering av fengselsprosjekter.

Vardåsen leir som fengsel vil gi 82 fengselsplasser, og må ses i sammenheng med nåværende Kongsvinger fengsel. Statsbygg arbeider med å utforme en kostnadsramme for prosjektet som vil foreligge primo juni. Justisdepartementet vil samarbeide med Forsvaret ved en overtagelse av anlegget.

Omgjøring av leiren til fengselsformål vil i første omgang medføre ombyggingskostnader. I tillegg kommer eventuelle utgifter ved overtagelse av anlegget, merutgifter til drift, engangsinvesteringer og øking av utdanningskapasiteten i regi av Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS).

Det foreslås på bakgrunn av ovennevnte å øke bevilgningen under kap. 430, post 45 med 33 mill. kroner til kapasitetsutvidende tiltak, inkludert 3 mill. kroner ved Trondheim fengsel. Vi viser for øvrig til omtale under kap. 440, post 22.

Kap. 440 Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten

Post 01 Driftsutgifter

Omstillingskostnader i forbindelse med Politireformen

På grunnlag av St.meld. nr. 22 (2000-2001) og Innst. S. nr. 241 (2000-2001) gjennomfører nå Justisdepartementet og Politidirektoratet arbeidet med omstillingen av politi- og lensmannsetaten. Hovedmålene for Politireformen er en politi- og lensmannsetat som mer effektivt forebygger og bekjemper kriminaliteten, er mer tjenesteytende og publikumsorientert, og som skal arbeide mer kostnadseffektivt.

Den viktigste organisatoriske endringen er at antallet politidistrikter fra 1.1.2002 ble redusert fra 54 til 27. Dette gir grunnlag for gjennomgripende endringer i etaten. Justisdepartementet legger vekt på at reformen skal gjennomføres så raskt som mulig, noe som innebærer at de fleste organisatoriske tiltak skal være slutført innen 31.12.2002. Rask gjennomføring har sine klare fordeler, men medfører en del omstillingskostnader for at gevinstene skal kunne tas ut etter forutsetningene.

Reformen legger et solid grunnlag for videre utvikling og effektivisering av etaten. Videreutvikling av IKT-støttesystemene vil ha meget stor betydning. Det stilles stadig større krav til kommunikasjon, ikke minst som en del av politiets ordinære og spesielle beredskap. God kommunikasjon gir effektiviseringsgevinster og muligheter for forbedret rettssikkerhet, basert på hurtighet og pålitelighet. Disse kravene medfører økte kostnader blant annet ved nødvendig oppgradering av politiets nettverk og linjekapasitet.

Intensjonen for Politireformen er å gjøre politidistriktene mer selvforsynte med hensyn til kompetanse og administrativ funksjonalitet. Dette fordrer økt kunnskap både hos ledere og ansatte i distriktene. En nødvendig kompetanseoppbygging vil naturlig nok ta noe tid og kreve ressurser, men er en god og nødvendig investering i fremtidens politi. I tillegg satses det bredt på nødvendig opplæring og omskolering av personell som vil få endrede arbeidsoppgaver som følge av reformen.

De totale omstillingskostnadene i forbindelse med Politireformen er beregnet til om lag 194 mill. kroner.

Omstillingskostnadene er i hovedsak knyttet til følgende:

- engangsinvesteringer i forbindelse med IKT-oppgraderinger og tilpasninger til nye distriktsgrenser
- tilpasning av sambandssystemet til nye distriktsgrenser
- nytt elektronisk arkivsystem som må tilpasses nye distrikter
- tilpasninger i regnskapssystem, og en rekke andre tekniske justeringer
- opplæringsaktiviteter for ansatte i etaten, bl.a. knyttet til ledere, politioperativt system (PO) og nye operasjonssentraler
- prosjektmidler til det sentrale prosjektet i Politidirektoratet og til de lokale prosjektene.

I tillegg kommer merutgifter i forbindelse med frikjøp av tillitsvalgte og fristilling av politimestere.

Politidirektoratet har gjennomføringsansvaret for omstillingstiltakene som følger av reformen, men mye av arbeidet er delegert til de lokale prosjektorganisasjonene i politidistriktene. Dette er avgjørende for å sikre lokalt eierskap til prosessen, og for at de løsninger som velges er tilpasset de lokale forhold. Det er lagt vekt på at endringsprosessene gjennomføres uten at den ordinære kriminalitetsbekjempelsen skal svekkes mens de krevende omstillingsprosessene foregår. Det føres eget regnskap over omstillingsprosessen, og det legges stor vekt på det lokale ansvaret politidistriktene har for å gjennomføre reformen i tråd med intensjonene.

Det er i 2002-budsjettet bevilget 20 mill. kroner til IKT-omstillingskostnader i forbindelse med Politireformen. Regjeringen legger stor vekt på at omstillingsarbeidet i politietaten ikke skal belaste de ordinære driftsbudsjettene i politidistriktene. Det er derfor begrenset hva som kan dekkes innenfor politiets eksisterende rammer ut over dette. Det er imidlertid mulig å omdisponere til sammen 82 mill. kroner, i hovedsak ved å benytte overførte midler fra 2001 som det ikke er særskilte bindinger knyttet til, men også ved å omdisponere en mindre del av de sentrale avsetningene som ikke berører den ordinære driften lokalt.

På bakgrunn av ovennevnte foreslås det å øke bevilgningen under kap. 440, post 01 med 92 mill. kroner, til dekning av merutgifter i 2002 i forbindelse med Politireformen.

Nye prognoser for antall asylankomster

I følge Kommunal- og regionaldepartementets reviderte prognose for asylankomster forventes det 18 000 asylsøkere i 2002. Forutsetningen for det vedtatte 2002-budsjettet var 12 000 asylankomster og 6 000 uttransporteringer i asylsaker og andre utlendingssaker. Økt antall asylsøkere vil få konsekvenser både for politiets arbeid med registrering og for uttransportering av asylsøkere som får avslag og ikke reiser tilbake til hjemlandet frivillig.

Det er satt i gang tiltak for å redusere politiets utgifter forbundet med uttransporteringer. Eksempler på kostnadsbesparende tiltak som det arbeides med er tettere samarbeid med ulike transportselskaper, bruk av charterfly, buss, bil og båt, samt et samarbeid med den FN-støttede International Organisation Migration (IOM), som arbeider med å motivere asylsøkere til frivillig retur.

I lys av at prognosene for ankomster og uttransporteringer er usikre, er det også usikkert hvilke merutgifter politiet vil bli påført som følge av økt antall asylankomster. Dette vil bl.a. avhenge av hvor mange som faktisk søker om asyl, hvor stor andel som får avslag på søknaden, hvor mange som ikke returnerer frivillig og hvilken effekt de kostnadsreduserende tiltakene forbundet med uttransportering vil ha. Dette vil man ha bedre grunnlag for å vurdere senere i budsjetterterminen.

Regjeringen foreslår på denne bakgrunn å øke bevilgningen på kap. 440 med til sammen 21,6 mill. kroner, fordelt med 12,75 mill. kroner på post 01 og 8,85 mill. kroner på post 21, jf. omtale under kap. 440, post 21. Det vises også til omtale under kap. 470 Fri rettshjelp, post 71.

Nye stillinger til nyutdannede politihøgskolestudenter – fordeling av midler

Stortinget vedtok ved behandlingen av Budsjett-innst. S. I og Budsjett-innst. S. nr. 4 (2001-2002) å øke politiets driftsbudsjett med 20 mill. kroner. Midlene skal benyttes til å øke antall stillinger i etaten for å sikre at alle politistudenter som går ut fra Politihøgskolen i 2002 får tilbud om arbeid i politiet. Det vil som følge av dette bli opprettet 100 nye politistillinger fra høsten 2002, for å sikre de nyutdannede politistudenter jobb i etaten.

Hele bevilgningsøkningen på 20 mill. kroner ble lagt inn på kap. 440, post 01. Av de 100 nye stillingene er imidlertid 20 stillinger forbeholdt Oslo politidistrikt. På dette grunnlag foreslås en teknisk budsjettjustering ved å overføre 3 mill. kroner fra kap. 440, post 01 til kap. 441, post 01, jf. omtale under kap. 441, post 01.

Det kriminalitetsforebyggende råd (KRÅD)

Det foreslås å styrke bevilgningen under kap. 440, post 01 med 3,382 mill. kroner, mot en tilsvarende reduksjon i bevilgningen under kap. 400 Justisdepartementet, post 01, jf. omtale under kap. 400, post 01.

Samlet foreslås det en tilleggsbevilgning på 105,132 mill. kroner på kap. 440, post 01.

Verdensbankens ABCDE-konferanse

Verdensbanken organiserer årlig Annual Conference on Development Economics (ABCDE-konferansen) i partnerskap med et europeisk land. Norge skal være vertskap for ABCDE-konferansen i juni 2002, som arrangeres i Oslo. Konferansen er et europeisk forum for faglig drøfting av utviklingsøkonomiske problemstillinger som har tilknytning til globaliseringsdebatten.

Selv om ABCDE-konferansen har en akademisk profil, må politiet i lys av demonstrasjonene de senere årene i forbindelse med G7-møter, EU-toppmøter eller årsmøtene i Verdensbanken/IMF være forberedt på å ha tilstrekkelig beredskap til å kunne iverksette nødvendige sikkerhetstiltak.

Politiet vil trolig bli påført merutgifter i forbindelse med konferansen. Det er imidlertid usikkert hva som blir omfanget av merutgiftene. Dette vil først være avklart etter at konferansen er gjennomført. Regjeringen tar derfor forbehold om å komme tilbake til denne saken i høstsesjonen.

Fangetransporter på anbud

I Budsjett-innst. S. nr. 4 (2001-2002) ba justiskomiteen om at det skulle gjennomføres en prøveordning hvor fangetransporter settes ut på anbud. Politidirektoratet har satt i gang arbeidet med å utrede forslag om prøvedrift om effektivisering av fangetransporter. Prosjektet omfatter både ordinære fangetransporter i regi av politiet og transport av utlendinger etter vedtak i medhold av utlendingsloven. Prosjektet samordnes også med et tilsvarende prosjekt i kriminalomsorgen. Forsøksprosjektene må tilpasses lokale forhold, herunder at de nye politidistriktenes geografiske og organisatoriske forutsetninger hensyntas. Justisdepartementet vil komme nærmere tilbake til dette i statsbudsjettet for 2003.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Pga. økt antall asylsøkere og flere uttransporteringer foreslår Justisdepartementet å øke bevilgningen under kap. 440, post 21 med 8,85 mill. kroner, jf. omtale under kap. 440 post 01.

Post 22 Søk etter omkomne på havet, i innsjøer og vassdrag, kan overføres

Bevilgningen på posten etter reduksjon i henhold til innsparingsfullmakten på 65 mill. kroner gitt av Stortinget i fjor høst, er 10,594 mill. kroner. I tillegg er det overført 8,991 mill. kroner i ubrukte midler fra 2001. Samlet tilgjengelig bevilgning i 2002 under posten er således 19,585 mill. kroner.

Det foreslås at 11 mill. kroner benyttes til å styrke kriminalomsorgens budsjett for å utvide soningskapasiteten. Basert på erfaringstall, forbruket hittil i år og kravet om realistisk budsjettering, foreslås det å redusere bevilgningen under kap. 440, post 22 med 10,594 mill. kroner. Det forutsettes at man unnlater å disponere 0,406 mill. kroner av de overførte bevilgningene fra 2001. Samlet tilgjengelig beløp i 2002 på post 22 blir etter dette 8,585 mill. kroner. Se også omtale under kap. 430, post 45.

Kap. 3440 Politidirektoratet - politi- og lensmannsetaten

Post 04 Gebyrer – vaktelskap

På grunnlag av regnskapstall fra 2001, foreslås det å øke bevilgningsanslaget fra 199 000 kroner til 250 000 kroner i 2002.

Kap. 441 Oslo politidistrikt

Post 01 Driftsutgifter

I forbindelse med opprettelsen av nye stillinger til nyutdannede politihøyskolestudenter våren 2002, foreslås det å øke bevilgningen under kap. 441, post 01 med 3 mill. kroner mot en tilsvarende reduksjon i bevilgningen under kap. 440, post 01, jf. omtale under kap. 440, post 01.

Korreksjon av inntektsanslag

I henhold til vedtatt budsjett for 2002 har Oslo politidistrikt en merinntektsfullmakt på kap. 441 ved økte inntekter av salg av utrangert materiell, jf. kap 3441, post 03 Salgsinntekter. Salgsinntektene antas å bli 0,863 mill. kroner lavere enn forventet. Det foreslås derfor å redusere bevilgningen under kap. 441, post 01 med 0,863 mill. kroner, mot en tilsvarende reduksjon i bevilgningen på kap. 3441, post 03, jf. omtale under kap. 3441, post 03.

Som følge av ovennevnte, foreslås det å øke bevilgningen på kap. 441, post 01 med til sammen 2,137 mill. kroner.

Kap. 3441 Oslo politidistrikt

Post 03 Salgsinntekter

Det foreslås å nedjustere bevilgningen under kap. 3441, post 03 med 0,863 mill. kroner, mot en tilsvarende reduksjon i bevilgningen på kap. 441, post 01, jf. omtale under kap. 441.

Kap. 460 De særskilte etterforskningsorganene

Organiseringen av SEFO-ordningen

I samarbeid med Justisdepartementet nedsatte Riksadvokaten høsten 2000 en arbeidsgruppe som skulle undersøke kvaliteten på saksbehandlingen og etterforskningen i SEFO-saker. Rapporten fra arbeidsgruppen ble avlevert 20.12.2001, og er sendt på høring med svarfrist i juni 2002. I rapporten vurderes bl.a. organiseringen av SEFO-ordningen. Justisdepartementet og Riksadvokaten vil i samarbeid følge opp arbeidsgruppens rapport og foreslåtte tiltak etter å ha innhentet høringsuttalelsene. Ulike alternativer til dagens ordning vil bli vurdert i tilknytning til dette.

Kap. 470 Fri rettshjelp

Post 71 Fritt rettsråd

I bevilgningforslaget på posten for 2002 er det bl.a. lagt til grunn 12 000 asylankomster til Norge. Nye prognoser fra Kommunal- og regionaldepartementet tilsier 18 000 asylankomster i 2002. Det er usikkerhet knyttet til hvilke merutgifter dette vil innebære i 2002 på post 71, bl.a. vil saksbehandlingstiden i UDI, tidspunktet for når utgiftene vil påløpe og hvilket omfang av rettsråd som tilkommer den enkelte asylsøker ha betydning. Det foreslås å øke bevilgningen under kap. 470, post 71 med 17 mill. kroner. Det vises også til omtale under kap. 440, post 01 og 21.

Kap. 475 Bobehandling

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

I saldert budsjett for 2002 ble det bevilget 22,02 mill. kroner til dekning av utgifter i forbindelse med behandlingen av Anders Jahres dødsbo. Det er nå inngått delforlik i Jahre-saken, jf. St.prp. nr. 17 (2001-2002) og Innst. S. nr. 55 (2001-2002). Det er derfor ikke lenger behov for den øremerkede bevilgningen i 2002 til dette formålet. På denne bakgrunn foreslås det å redusere bevilgningen under kap. 475, post 21 med 22,02 mill. kroner.

Kap. 477 Erstatning til nordmenn som satt i japansk fangenskap under 2. verdenskrig

Post 70 Erkjentlighetsbeløp, kan overføres, overslagsbevilgning

Krigsfangemuseet i Schildberg – Moss kommune

Det private Krigsfangemuseet i Schildberg er et kunnskaps- og kompetansesenter for det som skjedde med alle norske krigsfanger under den andre verdenskrig. Museets arbeid omfatter blant annet en kartlegging og omtale av de 900 norske fangene i Japan og japansk okkuperte områder. Museet kartlegger også sivile fanger i Sørøst-Asia.

Justisdepartementet foreslår å benytte 0,1 mill. kroner av bevilgningen på post 70 til støtte av ovennevnte museum, som en engangsutgift i 2002.

Svalbardbudsjettet

I St.prp. nr. 1 (2001-2002) Svalbardbudsjettet står det ved en inkurie under Del I, punkt 4.1 Miljøverndepartementet at "Forslag til verneplan for Bjørnøya ble fremmet ved kongelig resolusjon høsten 2001." Dette medfører ikke riktighet. Det ble ikke fremmet forslag til verneplan for Bjørnøya i 2001. Miljøverndepartementets arbeid med å fremme verneforslaget ved kongelig resolusjon har tatt lenger tid enn antatt. Departementet viderefører arbeidet med sikte på fullføring sommeren 2002. Øvrige spørsmål relatert til Svalbard og Longyearbyen tas opp i forbindelse med 2003-budsjettet.

3.5 Kommunal- og regionaldepartementet

Kap. 500 Kommunal- og regionaldepartementet (jf. kap. 3500)

Post 01 Driftsutgifter

Kap. 3500 (Ny) Kommunal- og regionaldepartementet (jf. kap. 500)

Post 01 (Ny) Ymse inntekter

Kommunal- og regionaldepartementet har ansvaret for gjennomføringen av flere prosjekter som delvis er finansiert av andre departementer. De andre departementenes bidrag overføres til KR D og inntektsføres på nytt kap. 3500, post 01.

På bakgrunn av dette fremmer Kommunal- og regionaldepartementet forslag om at det gis en merinntektsfullmakt.

Programkategori 13.20 Innvandring

Asylinnvandring

Tilstrømningen av asylsøkere til Norge økte betydelig i perioden 1998–2001, der 2001 var et rekordår med i underkant av 15 000 ankomster spredt på et stort antall nasjonaliteter. En videreføring av ankomsttallene fra de tre siste måneder i 2001 tilsier en prognose på i overkant av 18 000 asylsøkere i 2002. I løpet av første kvartal 2002 ankom ca. 4 300 asylsøkere. Prognosen for 2002 er på denne bakgrunnen justert opp til 18 000. Det forutsettes at forebyggende tiltak som rask behandling av såkalte åpenbart grunnløse søknader, ny mottaksordning og endringer i pengereglementsytelsene på noe sikt vil ha en dempende effekt på ankomstnivået.

På bakgrunn av den økte tilstrømningen av asylsøkere til Norge siden høsten 2001, har Utlendingsdirektoratet (UDI) iverksatt en rekke tiltak i tråd med tilrådingen i St.prp. nr. 101 (2000-2001) Om økonomiske og administrative konsekvenser som følge av økt antall asylsøkere i 2001. Erfaring de siste årene tilsier at rask behandling og effektive returordninger bidrar til at antall grunnløse asylsøknader reduseres, jf. erfaringene med Kroatia i 1998, Slovakia i 2000 og Bulgaria i 2001.

Ny organisering av mottakssystemet

Utlendingsdirektoratet arbeider nå med å videreutvikle en mottaksordning som vil innebære at asylsøkere med antatte grunnløse søknader håndteres i et eget løp, og fysisk skilles fra andre asylsøkere. Målsetningen er rask retur for dem som får avslag på søknaden. Det er et viktig signal for å stoppe dem som vurderer å reise til Norge for å søke asyl uten å ha grunnlag for det. Det arbeides for tiden med å finne og klargjøre lokaliteter for asylsentra i Oslo-området og en større ventetransitt utenfor Oslo. I påvente av mer permanente steder for asylsentra og ventetransitt har Utlendingsdirektoratet allerede innført dette systemet for enkelte nasjonaliteter gjennom bruk av midlertidige fasiliteter.

Det nye mottakskonseptet vil på den ene siden innebære dyrere mottaksplasser pga. døgnkontinuerlig bemanning, økt kontroll og kantinedrift/”matpakker” i stedet for selvhushold. På den andre siden vil det innebære større innsparinger på lengre sikt som følge av raskere saksbehandling, raskere effektivering av avslag og færre grunnløse

asylsøknader. På det nåværende tidspunkt har Kommunal- og regionaldepartementet ikke grunnlag for presist å anslå økte utgifter og innsparinger som følge av den nye mottaksordningen før denne er trådt i kraft. Etter Kommunal- og regionaldepartementets oppfatning vil imidlertid dyrere mottaksplasser oppveies av at utgiftene reduseres totalt sett som følge av færre ankomster og raskere retur og dermed kortere oppholdstid i mottak.

Endringer i ytelser etter Reglement for økonomisk hjelp til beboere i statlige mottak

Det oppholder seg et stort antall personer i de statlige mottakene som har fått endelig avslag på sin søknad om asyl. For å få flere til å akseptere å reise hjem frivillig, skal det innføres en ordning der de som har fått endelig avslag på søknaden om asyl, ikke får utbetalt ytelser etter Reglement for økonomisk hjelp til beboere i statlige mottak. Beboere som har mottatt endelig avslag på sin søknad mister ytelser fra den dato som er satt som utreisefrist, men ikke før det tidspunkt da hjemreise er praktisk mulig. Det vil bli lagt til rette for matsservering eller utdeling av matpakker i de aktuelle mottakene. Det vil også bli iverksatt tiltak for å sikre tilbudet til barna og nødvendig helsetjeneste.

Stans i økonomiske ytelser planlegges iverksatt 1.6.2002. Et returprosjekt i regi av International Organisation for Migration (IOM) starter opp i begynnelsen av mai, og vil være et tilbud til alle som får avslag på sin søknad.

Stans i utbetaling av basisbeløp for personer i ordinære mottak vil bli fortløpende vurdert.

Forskriftsfesting av 15-månedersregelen

Norsk utlendingsforvaltning praktiserer i dag en såkalt 15-månedersregel. Regjeringen ønsker nå å forskriftsfeste denne, men med den begrensning at bare asylsøkere som har fremlagt dokumentasjon på identitet, skal kunne omfattes av bestemmelsen.

Regjeringen vil gjennom forskriftsfesting endre regelen slik at den bare skal gjelde Utlendingsdirektoratets saksbehandlingstid. Tid som medgår til klagebehandling omfattes ikke. Forslaget innebærer at søkeren selv må bære ansvaret for tid som medgår til behandling av en klage som ikke fører frem.

Arbeidsinnvandring

Regjeringen ønsker en kraftig oppmyking av regelverket for arbeidsinnvandring. Hensikten er å imøtekomme arbeidsgiveres behov for arbeidskraft og dermed bidra til økt verdiskaping og styrket konkurransevne. Bakgrunnen for oppmykingen av regelverket er at tilgangen på arbeidskraft i Norge ikke vil kunne dekke behovet i tiden som kommer.

Regjeringen utreder nå tiltak som har til hensikt å legge til rette for innvandring av arbeidstakere fra land utenfor EØS-området, for å utføre arbeid som ikke krever fagutdanning og spesielle kvalifikasjoner.

Forutsetningen for å ta i bruk en slik ordning er at arbeidsgiver ikke får tak i nødvendig arbeidskraft innenlands eller innenfor EØS. Det er likeledes en forutsetning at det skal innebære en merkostnad for arbeidsgiver å rekruttere ufaglært arbeidskraft fra land utenfor EØS-området. Integrerings- og kvalifiseringstiltak av arbeidsledige innenlands skal ikke settes til side.

Departementet vil sende ut et høringsnotat som skisserer ulike måter å legge til rette for oppmyking av regelverket for arbeidsinnvandring. På bakgrunn av høringen vil

Regjeringens forslag til endret politikk og nytt regelverk bli lagt fram for Stortinget. Eventuelle økonomiske og administrative konsekvenser vil bli vurdert i den forbindelse.

Kap. 520 Utlendingsdirektoratet (jf. kap. 3520)

Post 01 Driftsutgifter

Budsjettrammene som var disponible i siste del av 2001 gjorde det mulig for Utlendingsdirektoratet (UDI) å engasjere et betydelig antall medarbeidere i tilknytning til asylsaksbehandlingen og restanseprosjektet. Disse engasjementene er foreløpig videreført i 2002, og UDI har per dags dato en kapasitet som gjør det mulig å intervju og fatte vedtak for alle nyankomne asylsøkere samtidig som restansene fra 2001 blir nedarbeidet. En videreføring av denne kapasiteten forutsetter imidlertid tilførsel av ytterligere midler, jf. omtale nedenfor.

Økt saksbehandlingskapasitet

I tildelingsbrevet for UDI for 2002 er det forutsatt at UDI, ved en økning av produktiviteten, skal greie en økning på 10 pst. i tilstrømmingen av asylsøkere utover det som er forutsatt i budsjettet innenfor eksisterende budsjettramme. Med prognosen på 12 000 asylankomster som ligger til grunn for inneværende års budsjett, har UDI derfor ressurser til å håndtere 13 200 asylankomster.

En ny prognose på 18 000 asylankomster gir en økning på 4 800 søkere. For å kunne ta unna denne økningen, trenger UDI ressurser til 31 årsverk. Det er da lagt til grunn en effektivitetsøkning på 10 pst. Økt saksbehandlingskapasitet gir også behov for å styrke Koordineringsenheten og klagesaksbehandlingen samt de administrative støttedokumentene som personal, IT-drift og arkivtjenesten, med til sammen 22 nye årsverk. Med en årsverkspris på 550 000 kroner, blir merbehovet i forhold til behandling av utlendingssaker som følge av økte asylankomster 29,1 mill. kroner.

Ressurser til administrasjon av mottakssystemet

Endrede forutsetninger når det gjelder behovet for mottakskapasitet har bemanningsmessige konsekvenser for Integreringsavdelingen, særlig regionkontorene. Med 18 000 ankomster vil antall mottak øke med ca. 20 til ca. 150 mottak per 31.12.2002. Økningen betyr et merbehov på om lag 5 årsverk til utføring av primæroppgaver tilknyttet mottak, slik som opp- og nedbygging av mottak, oppfølging av mottakene og kontakt med kommunene. Beløpmessig utgjør økningen 2,75 mill. kroner.

Rask retur

Som tidligere nevnt, oppholder det seg et stort antall personer i de statlige mottakene som har fått endelig avslag på sin søknad om asyl og som ikke reiser hjem frivillig. Fra og med 6.2.2002 ble nyankomne asylsøkere med antatt grunnløse søknader sendt til Lier mottak. Politiet er løpende oppdatert på status i sakene, og legger til rette for effektivering av avslagene så raskt som mulig. For å avhjelpe politiet, og samtidig sende sterke signaler om UDIs prioriteringer, samler UDI personer som i dag bor i ordinære mottak og venter på effektivering, på mottaket i Hobøl. Dette betyr at politiet slipper arbeidet med å koordinere henting fra hele landet og kan konsentrere innsatsen om avreisene. UDIs merbehov i forhold til denne oppgaven, dvs. logistikkoppgaver, arrangering av reiser m.m., er anslått til 1,1 mill. kroner.

Utsatt oppstart av Datasystem for utlendings- og flyktningsaker

I budsjettet for 1999 ble det satt av totalt 25 mill. kroner på kap. 520, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold til å utvikle et nytt Datasystem for utlendings- og flyktningsaker (DUF). DUF skal bl.a. erstatte Fremkon og Flyktningregisteret som saksbehandlingsverktøy for utlendingsforvaltningen.

Våren 2001 ble UDI med hjemmel i Bevilgningsreglementets § 11 gitt samtykke til å overskride bevilgningen med inntil 7 mill. kroner under kap. 520, post 45 i 2001 mot tilsvarende innsparing i 2002 under kap. 520, post 1. Overskridelsessamtykket var knyttet til investeringer i forbindelse med drift av Datasystem for utlendings- og flyktningsaker. Investeringene ble gjennomført i 2001 som forutsatt. Samtykket var begrunnet i forventede mindreutgifter til drift av Fremkon. Politiets Datatjeneste (PD) vil drifte DUF, og årlige driftsutgifter til PD er beregnet til å være 7 mill. kroner lavere enn drift av Fremkon. Prosjektet er imidlertid forsinket, og det vil være nødvendig å opprettholde drift av Fremkon ut 2002. Kommunal- og regionaldepartementet foreslår derfor en tilleggsbevilgning på 4 mill. kroner. Kommunal- og regionaldepartementet gjennomfører nå, med bistand fra Statskonsult, en gjennomgang av DUF-prosjektet.

Samlet merbehov under post 1 Driftsutgifter

På bakgrunn av det ovenstående foreslås det en tilleggsbevilgning på kap. 520, post 1 på 37 mill. kroner.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, statlige mottak

I 2002 er det bevilget 1 108,7 mill. kroner på kap. 520, post 21 på bakgrunn av en prognose for gjennomsnittlig belegg i mottak på om lag 10 700 personer. På grunnlag av en forventet økning i asylankomstene til totalt 18 000 ankomster i 2002 er prognosen for gjennomsnittlig belegg økt til 13 800 personer.

Det legges til grunn at en person i mottak i gjennomsnitt medfører utgifter til drift av mottaksapparatet på 104 100 kroner per år. Bevilgningsbehovet for 2002 er på bakgrunn av dette beregnet til 1 436,6 mill. kroner. Beløpet som overføres på posten fra 2001 til 2002 er på 18,4 mill. kroner. Dette gir et merbehov i forhold til St.prp. nr. 1 (2001-2002) på 309,5 mill. kroner.

Som følge av dette foreslås det at bevilgningen på kap. 520, post 21 Spesielle driftsutgifter, statlige mottak økes med 309,5 mill. kroner i 2002.

Kap. 3520 Utlendingsdirektoratet (jf. kap. 520)

Post 04 Refusjon av ODA-godkjente utgifter

Visse innenlandske utgifter knyttet til mottak av asylsøkere og flyktninger kan i henhold til OECD/DACs statistikkdirektiver godkjennes som offisiell utviklingshjelp. Dette gjelder utgifter knyttet til asylsøkere og flyktninger som kommer fra såkalte ODA-land, og som har vært i landet i mindre enn ett år. På bakgrunn av den foreslåtte økningen i utgiftene til drift av statlige mottak, samt endrede prognoser for asylsøkere fra ODA-land som har vært i landet i mindre enn ett år, foreslår Regjeringen en økning på 166,7 mill. kroner i de såkalte ODA-godkjente inntektene på kap. 3520, post 4.

Kap. 521 Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere (jf. kap. 3521)

Post 60 Integreringstilskudd, kan overføres

I St.prp. nr. 1 (2001-2002) ble det forutsatt bosetting av 10 000 personer inklusive familiegjenforeninger og overføringsflyktninger. Gitt nye anslag, forutsettes det nå at 11 800 personer blir bosatt i 2002. Dette gir en økning på 1 800 personer i forhold til saldert budsjett. 10 pst. av disse vil ikke utløse år 1 tilskudd i 2002. Dette gir et merbehov på 140,9 mill. kroner. I tillegg er det et merbehov på posten på 11,6 mill. kroner hvorav 2,8 mill. kroner er knyttet til en økning i antall barn som omfattes av skoletilskuddet, mens 8,8 mill. kroner er knyttet til en økning i antall eldre/funksjonshemmede som utløser utbetaling av ekstratilskuddet på 120 000 kroner. Følgelig blir merbehovet i 2002 på 152,5 mill. kroner. Merbehovet er imidlertid beregnet til 33 mill. kroner når det tas hensyn til overført beløp fra 2001 på 119,6 mill. kroner.

På bakgrunn av det ovenstående foreslås det en tilleggsbevilgning på kap. 521, post 60 på 33 mill. kroner.

Post 72 Tilbakevending for flyktninger, kan overføres

I saldert budsjett er det bevilget 10,815 mill. kroner til tilbakevending for flyktninger. I tillegg er det overført 26,092 mill. kroner fra 2001 til 2002 knyttet til tilbakevending av flyktninger fra Kosovo. UDI har nå ferdigbehandlet Kosovo-sakene, og med unntak av 100 kosovoalbanere som har fått dispensasjon til å vende tilbake i 2002, vil ikke flere personer fra denne gruppen motta individuell tilbakevendingsstøtte. Som følge av dette er behovet på posten anslått til 12,315 mill. kroner. Siden dette kan dekkes innenfor bevilgningen som er overført fra 2001, foreslås bevilgningen redusert med 10,815 mill. kroner.

Post 75 Transport av flyktninger/reiseutgifter til og fra utlandet

Nye prognoser for familiegjenforente for 2002 tilsier at posten skal dekke utgifter til reise for 1 500 overføringsflyktninger, 3 000 familiegjenforente og 400 tilbakevendte. Det legges til grunn en gjennomsnittsutgift per reise på 8 000 kroner.

Nytt bevilgningsbehov på posten er beregnet til 39,2 mill. kroner. Som følge av dette foreslås det at bevilgningen på kap. 521, post 75 Transport av flyktninger/reiseutgifter til og fra utlandet økes med 12 mill. kroner i 2002.

Kap. 3521 Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere (jf. kap. 521)

Post 03 Transport av flyktninger/reiseutgifter til og fra utlandet

Utgifter til transport av flyktninger til og fra Norge kan i samsvar med OECD/DACs statistikkdirektiv i sin helhet godkjennes som offisiell utviklingshjelp. Gitt oppjustering av bevilgningen på kap. 521, post 75, økes beløpet som kan innrapporteres som såkalte ODA-midler på kap. 3521, post 3 med 12 mill. kroner i 2002.

Kap. 522 Senter mot etnisk diskriminering

Post 01 Driftsutgifter

Senter mot etnisk diskriminering har økende utgifter knyttet til foredragsvirksomhet samt en økning i antall henvendelser. Etter Kommunal- og regionaldepartementets vurdering vil det derfor være hensiktsmessig om Senteret får disponere merinntektene på kap. 3522, post 1 Diverse inntekter inneværende år.

På bakgrunn av det ovennevnte fremmer Kommunal- og regionaldepartementet forslag om at det innvilges en merinntektsfullmakt.

Kap. 524 Utlendingsnemnda

Nye prognoser fra UDI for produksjon av et vesentlig høyere antall asylvedtak i 2002 enn forutsatt i saldert budsjett får konsekvenser også for Utlendingsnemnda (UNE). Videre er tidligere anslag for utgifter knyttet til bruk av nemndmøter justert etter at UNE har utviklet tallmateriale som måler en mer presis gjennomsnittsutgift for nemndmøter med og uten personlig fremmøte.

Nye prognoser tilsier at UDI i 2002 vil fatte vedtak i ca. 19 300 asylsaker og at 13 500 av disse vil ende med avslag og bli klagebehandlet i UNE. Dette er en økning på 4 700 asylsaker i fht. forutsetningene i St.prp. nr. 1 (2001-2002). I andre saker enn asyl er prognosen fortsatt 3 200 vedtak.

UNE anslår at hele 63 pst. av asylsakene vil være åpenbart grunnløse saker uten oppsettende virkning. Dette er nesten utelukkende saker som kan behandles i sekretariatet. De resterende asylsakene er saker med oppsettende virkning som behandles av nemndleder alene eller i nemndmøte. Erfaringer tyder på at nemndmøte som behandlingsform vil bli valgt i ca. 30 pst. av asylsakene med oppsettende virkning. Av asylsaker som behandles i nemndmøte, anslår UNE at 75 pst. vil bli behandlet med personlig fremmøte. Når det gjelder andre saker, vil erfaringsmessig ca. 10 pst. gå i nemndmøte, og av disse vil 25 pst. gå med personlig fremmøte.

Post 01 Driftsutgifter

På UNEs driftsbudsjett medfører de nye prognosene, 4 700 flere asylsaker enn forutsatt i saldert budsjett, et tilleggsbehov. På bakgrunn av erfaringer fra 2001 og UDIs anslag for ny fordeling mellom klager med og uten oppsettende virkning, har UNE utviklet forholdstall mellom de ulike behandlingsformene, slik at det nå er mulig å regne ut en gjennomsnittsutgift for de ulike behandlingsformene; 500 kroner for saker avgjort i sekretariatet, 4 800 kroner for saker avgjort av nemndleder og 11 150 kroner for saker avgjort i nemndmøte. Tilleggsbehovet på posten er på denne bakgrunn beregnet til 5,93 mill. kroner, hvorav 5,1 mill. kroner er knyttet til direkte kostnader i selve produksjonslinjen og 825 000 kroner er knyttet til administrasjonskostnader og felleskostnader.

Som følge av dette foreslås det at bevilgningen på kap. 524, post 1 økes med 6 mill. kroner.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, nemndbehandling

UNE har nå erfaringstall både for utgifter per nemndmøte hhv. med og uten personlig fremmøte og for antall nemndmøter i ulike sakstyper. Utgifter per nemndmøte med personlig fremmøte er anslått til 6 500 kroner, mens utgifter per nemndmøte uten personlig fremmøte anslås til 1 800 kroner.

Som tillegg kommer noen utgifter på post 21 som ikke øker proporsjonalt med antall nemndmøter. Disse mer faste utgiftene beløper seg til 1,19 mill. kroner og er knyttet til Koordineringsutvalget, til forbruksmaterieell inkl. tolkedatabase og til sakskostnader i medhold av Forvaltningslovens § 36.

På bakgrunn av forutsetningene nevnt ovenfor, er totalt bevilgningsbehov på post 21 beregnet til 9,3 mill. kroner, dvs. et mindrebehov på 24 mill. kroner i forhold til saldert budsjett for 2002.

Som følge av dette foreslås det at bevilgningen på kap. 524, post 21 reduseres med 24 mill. kroner.

Programkategori 13.40 Samiske formål

Kap. 541 Tilskudd til samiske formål

Post 70 Tilskudd til samiske formål

I B.innst.S.nr. 5 (2001-2002) viser komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, til B.innst.S.nr. 5 (2000-2001) der flertallet ber departementet vurdere tilskudd til det lulesamiske senter Árran. Flertallet har merket seg at departementet ikke finner å kunne bevilge midler på eget budsjett. Flertallet henstiller til at Kommunal- og regionaldepartementet i samarbeid med berørte departementer søker å finne en løsning som sikrer realisering av byggetrinn II.

Árran har vist seg dyktig i å etablere virksomheter i senteret. Árran er en betydelig sysselsetter i Tysfjord kommune, men er nå i en presset situasjon når det gjelder arealer. Kostnadene til en utbygging som vil imøtekomme de arealbehovene senteret har, er beregnet til 11 mill. kroner. Sametinget, Nordland fylkeskommune, Tysfjord kommune og SND har bidratt med 2,1 mill. kroner til byggetrinn, i tillegg til at Árran selv har tatt opp lån på 4 mill. kroner. Når det gjelder realisering av byggetrinn II er dette kostnadsberegnet til 5 mill. kroner.

Departementet foreslår at det i 2002 bevilges 5 mill. kroner til utbygging av Árran lulesamisk senter over kap. 541, post 70 Tilskudd til samiske formål.

Programkategori 13.50 Regional- og distriktpolitikk

Kap. 552 Nasjonale programmer og tiltak for regional utvikling

Post 70 SIVA - utviklingsarbeid, inkubatorprogram, mv.

For å bidra til økt gründervirksomhet og nyskapning i hele landet vil Regjeringen øke innsatsen for utvikling av regionale verdiskapningsmiljø. Inkubatorvirksomhet knyttet til de regionale kunnskapsparkene vil kunne få en sentral rolle i en slik satsing. Dette gjør det nødvendig å øke innsatsen gjennom inkubatorprogrammet i regi av SIVA.

Det foreslås å øke bevilgningen over kap. 551, post 70 SIVA - utviklingsarbeid, inkubatorprogram, mv. med 5 mill. kroner, fra 29 mill. kroner til 34 mill. kroner. Midlene skal øremerkes økt satsing på inkubatorprogrammet.

Post 71 Næringshager

Som et ledd i en økt satsing på regionale verdiskapningsmiljø vil Regjeringen styrke arbeidet med næringshager for utvikling av nye arbeidsplasser innenfor kunnskapsintensive næringer i distriktene. Det er så langt meget gode erfaringer med næringshagenes funksjon som desentraliserte utviklings- og kompetansemiljøer for kunnskapsbasert næringsvirksomhet.

Det foreslås å øke bevilgningen over kap. 551, post 71 Næringshager med 7 mill. kroner, fra 23 mill. kroner til 30 mill. kroner.

Kap. 2425 Statens nærings- og distriktutviklingsfond og fylkeskommunene

Post 74 Dekning av tap på risikolån og garantier

Det er i Ot. prp. nr. 57 - Om lov om Statens nærings- og distriktutviklingsfond, slått fast at staten skal dekke tap på risikolån og garantier som eventuelt overstiger 10 pst. av tapsfondenes størrelse. For risikolån og garantier gitt i 1995, er realisererte tap så store at det bevilgede tapsfondet ikke er tilstrekkelig til å dekke reelle tap.

Det foreslås bevilget 1,5 mill. kroner over kap. 2425, post 74 Dekning av tap på risikolån og garantier.

Orientering til Stortinget

Kompensasjon for ikke-utbygging av vassdrag

Stortinget har trukket opp generelle retningslinjer om kompensasjon til kommuner når vassdrag er besluttet unntatt fra utbygging, jf. St.meld. nr. 33 (1972-73), Innst. S. nr. 193 (1972-73) og St. forh. av 28. mars 1993. Ved behandling av St.prp. nr 1 (1997-1998) ble det vedtatt å avvikle kompensasjonsordningen for Verneplan I-V, med en overgangsperiode på 2 år.

Søknader fra Grane, Vevelstad, Hægebostad og Brønnøy kommuner er fremmet innen fristen 31.12.99. Kommunene fikk under forrige regjering avslag på sine søknader om kompensasjon, men har fremmet saken på nytt.

Avgjørelsen om kompensasjon skal skje etter en skjønnsmessig helhetsvurdering. I saker med positiv innstilling har det vært gitt en økonomisk avgrenset kompensasjon i form av billighetserstatning som avsettes til et næringsfond i den berørte kommune. I tillegg til Kommunal- og regionaldepartementet har Olje- og energidepartementet vurdert søknader.

Selv om kommunene isolert sett oppfyller kriteriene for å få kompensasjon, har ingen kommuner juridisk krav på slik kompensasjon. Av hensyn til den stramme budsjettssituasjonen, har Regjeringen måttet foreta klare prioriteringer ved behandlingen av revidert nasjonalbudsjett. På denne bakgrunn har Regjeringen fattet vedtak om ikke å innstille på kompensasjon.

Regjeringen viser også til at kommunene tidligere har fått avslag på sine søknader. Begrunnelsen for avslaget var også den gang at daværende regjering ikke fant å kunne prioritere kompensasjon for ikke-utbygging av vassdrag i revidert nasjonalbudsjett våren 2000.

Stortinget vedtok ved behandling av St. meld. nr. 37 (2000-2001) Om vasskrafta og kraftbalansen stans av utbyggingen av Melfjord-, Bjøllåga- og Beiarnvassdraget. Rødøy kommune har søkt Olje- og energidepartementet om kompensasjon på grunn av verving av Melfjordvassdraget. Søknaden ble tatt opp og foreslått avslått i St.prp. nr. 24 (2001-2002) Om endringar av løyvingar på statsbudsjettet for 2001 m.m. under Olje- og energidepartementet og utbygging, anlegg og drift av Kristinfeltet. Ved behandlingen av Innst. S. nr. 68 (2001-2002) ble det fattet følgende vedtak i Stortinget:

”Stortinget ber Regjeringen vurdere saken om kompensasjon til Rødøy kommune på nytt – og som et særtilfelle innenfor ordningen med kompensasjon til kommuner for ikke-utbygging. Det

forutsettes at en kompensasjon skal ligge innenfor de økonomiske rammer som har vært gjeldende for denne ordningen.”

Regjeringen har fattet vedtak om ikke å innstille på kompensasjon. Kommunen kan ikke gis særbehandling når øvrige kommuner har fått avslag. Det bør også påpekes at søknaden fra Rødøy kommune er fremmet etter fristen, og at evt. positiv innstilling kan skape presedens for andre kommuner i samme situasjon i fremtiden.

Programkategori 13.70 Overføringer gjennom inntektssystemet til kommuner og fylkeskommuner

Kap. 571 Rammetilskudd til kommuner

Post 60 Innbyggertilskudd

Pensjonsutgifter

Kommunesektoren fikk i 2001 merutgifter til pensjon på i størrelsesorden 3 mrd. kroner (inkludert sykehussektoren). De samlede merutgiftene til pensjon ble dekket inn ved at sektoren fikk ekstra skatteinntekter i 2001 på knapt 3 mrd. kroner.

En arbeidsgruppe med representanter for staten og kommunesektoren har vurdert nivået på kommunesektorens pensjonsutgifter på mellomlang sikt. Arbeidsgruppas vurdering er at det må forventes en varig økning av premienivået. Det medfører at det økte nivået på kommunesektorens pensjonskostnader i 2001 i hovedsak må forventes å bli videreført. Samtidig var de ekstra skatteinntektene i 2001 i hovedsak av engangskarakter.

Arbeidsgruppa peker videre på at det er stor usikkerhet knyttet til det framtidige nivået på de kommunale pensjonspremiene. Premienivået vil bl.a. avhenge av forutsetninger om framtidig finansavkastning og framtidig lønnsvekst. Dersom det legges til grunn en framtidig finansavkastning som er basert på gjennomsnittlig finansavkastning i perioden 1993-2001 og en lønnsvekst på 4½ pst., vil premienivået bli liggende på om lag 12 pst. av pensjonsgrunnlaget. I forhold til premienivået i 2000 er dette en økning på 2 prosentenheter. Dette tilsvarer om lag 1,5 mrd. kroner.

De økte pensjonskostnadene er først og fremst relatert til de kommunale tjenstepensjonsordningene. En stor gruppe kommunalt ansatte som lærere er medlemmer av Statens Pensjonskasse.

For å styrke kommunesektorens finansielle situasjon, foreslås det en tilleggsbevilgning på i alt 750 mill. kroner. Midlene fordeles med 700 mill. kroner til kommunene over denne posten, og 50 mill. kroner til fylkeskommunene over kap. 572 post 60. Fordelingen gjenspeiler lønnsmassen i hhv. kommuner og fylkeskommuner ekskl. lærere.

Det vises til nærmere drøfting av kommunesektorens pensjonskostnader i Kommuneproposisjonen for 2003.

Kap. 572 Rammetilskudd til fylkeskommuner

Post 60 Innbyggertilskudd

Bevilgningen på denne posten foreslås økt med netto 73 mill. kroner knyttet til følgende saker:

Pensjonsutgifter

Det vises til omtalen under kap. 571 post 60. Det foreslås en økning av fylkeskommunenes rammetilskudd på 50 mill. kroner for å styrke den finansielle situasjonen.

Korreksjon av gjeldsoppgjør – uttrekk av inntektsrammen

Det vises til omtale under kap. 573 post 60 om oppjustering av tilskuddet til sletting av gjeld. Når fylkeskommunal gjeld slettes, vil behovet for inntekter til å dekke kapitalkostnader knyttet til gjelden bli redusert tilsvarende. Det er derfor beregnet et uttrekk fra inntektsrammen knyttet til reduserte renter og avdrag på 100 mill. kroner i 2002. Helårsvirkningen er 200 mill. kroner.

Landslinjer

Tilskuddet til landslinjer ble redusert med 29,4 mill. kroner i statsbudsjettet for 2002. Regjeringen foreslår å reversere dette kuttet. Nivået på tilskuddet blir dermed 139,2 mill. kroner i 2002.

Videre foreslår Regjeringen å innlemme tilskuddet til landslinjer i rammetilskuddet til fylkeskommunene fra og med høsten 2002. Dette betyr at fylkeskommunene får et helhetlig ansvar for landslinjene, på samme måte som de har ansvar for andre tilbud innenfor videregående opplæring.

På denne bakgrunn foreslås rammetilskuddet til fylkeskommunene økt med 57,6 mill. kroner knyttet til innlemming av midlene fra høsten 2002. Resterende midler på tilskuddsordningen innlemmes i 2003-budsjettet.

Tilskudd til lærebedrifter

Fra og med 2002 er det finansielle ansvaret for tilskudd til lærebedrifter i sin helhet overført fylkeskommunene gjennom innlemming av det øremerkede tilskuddet på kap. 234 post 70 i rammetilskuddet. Samtidig er tilskuddsordningen forenklet. Det beløpet som ble innlemmet i rammetilskuddet i 2002 var imidlertid lavere enn det faktiske forbruket i 2001, og den samlede bevilgningen er derfor for lav til å opprettholde satsene for tilskudd til lærebedrifter på samme nivå som i 2001. Budsjettkuttet som ble vedtatt var 48 mill. kroner. Regjeringen foreslår å øke rammetilskuddet til fylkeskommunene med 37,6 mill. kroner. Tilskuddssatsene til lærebedrifter vil dermed kunne videreføres på om lag samme nivå som i 2001.

Skole- og studentrabatt i kollektivtrafikken

Stortinget har gitt sin tilslutning til Regjeringens forslag om å innføre ordninger med landsdekkende ungdomskort og skole- og studentrabatt fra 01.08.02. Det er satt av 37 mill. kroner over rammetilskuddet til fylkeskommunene i statsbudsjettet for 2002. Regjeringen legger til grunn en rabattsats for skole- og studentreiser på 40 pst. På grunnlag av beregninger foretatt av ECON, vil det være et økt bevilgningsbehov til fylkeskommunene på 17 mill. kroner i 2002. Regjeringen foreslår derfor en tilleggsbevilgning på 17 mill. kroner i forbindelse med dette.

Kompensasjon for autodieselavgift

I St.prp. nr. 50 (2001-2002) ble det varslet at Regjeringen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2002, ville komme tilbake med et forslag om etteroppgjør til aktuelle fylkeskommuner som fikk nominell reduksjon i kompensasjon for autodieselavgift fra 1999 til 2000 over kap. 1330, daværende post 60. Etteroppgjøret skulle svare til nominell nedgang i kompensasjonen fra 1999 til 2000, i alt 10,8 mill. kroner. Av praktiske årsaker foreslås det at tilleggsbevilgningen på 10,8 mill. kroner blir postert på kap. 572 Rammetilskudd til fylkeskommuner, post 60 Innbyggertilskudd. Det vises i denne

forbindelse til forslag om reduksjon i bevilgningen med 10,8 mill. kroner over kap. 1330, post 71 Tilskudd til ekspressbusser.

Post 64 Skjønnstilskudd

Det foreslås en økning av skjønnstilskuddet til fylkeskommunene med 100 mill. kroner. I St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 4 (2001-2002) la Regjeringen til grunn at et hovedprinsipp for oppgjøret mellom staten og fylkeskommunene er at fylkeskommunene skal ha tilstrekkelig økonomisk evne til å løse sine gjenværende oppgaver etter at sykehusene overføres til staten. Det ble videre signalisert at det i Revidert nasjonalbudsjett 2002 vil bli foretatt en vurdering av det økonomiske oppgjøret som følge av statlig overtakelse av spesialisthelsetjenesten.

Ved behandling av Dok. nr. 8:26 (2001-2002) om sluttoppgjøret mellom staten og fylkeskommunene som følge av statens overtakelse av sykehusene, pekte Stortinget på behovet for et godt og rettferdig oppgjør med fylkeskommunene.

Fylkeskommunene hadde ved utgangen av 2001 et betydelig akkumulert underskudd blant annet som følge av et regnskapsmessig underskudd i 2001 på i størrelsesorden 1½ mrd. kroner. En vesentlig del av dette underskuddet kan tilbakeføres til underskudd knyttet til drift av spesialisthelsetjenesten. Kommunal- og regionaldepartementet har i brev til fylkeskommunene informert om hvorledes samtlige fylkeskommuner kan gå frem for å dekke inn de akkumulerte underskudd de hadde ved utgangen av 2001. Ubalansen kan dekkes inn ved bruk av utbetalte tilskudd til feriepengekompensasjon og tilskudd til sletting av gjeld. Sistnevnte tilskudd kan brukes av fylkeskommunene til å dekke inn den delen av underskuddet som eventuelt gjenstod etter at feriepengetilskuddet og reserver i fylkeskommunene var brukt opp. Ingen fylkeskommuner trenger dermed å stå med udekkede underskudd ved utgangen av 1. halvår 2002, dersom ikke driften i 2002 gikk med underskudd. Denne fremgangsmåten vil likevel medføre at fylkeskommunene vil sitte igjen med en høyere langsiktig gjeld enn det de ellers ville ha hatt. Dette vil igjen medføre høyere finanskostnader for fylkeskommunene fremover. For å kompensere for dette foreslås det derfor en økning i skjønnstilskuddet med 100 mill. kroner. Tilskuddet er forutsatt videreført til 2003. En varig økning av inntektsrammen til fylkeskommunene med 100 mill. kroner tilsvarer om lag rentebelastningen på et lån på 1½ mrd. kroner.

Kap. 573 Kompensasjon til fylkeskommuner ved statens overtakelse av ansvaret for spesialisthelsetjenesten

Post 60 Tilskudd til sletting av gjeld m.v.

Korreksjon av gjeldsoppgjør

Fylkeskommunene fikk i januar 2002 utbetalt et engangstilskudd på om lag 15,6 mrd. kroner til sletting av gjeld i forbindelse med at staten overtok ansvaret for spesialisthelsetjenesten. Tilskuddet var beregnet på bakgrunn av opplysninger om fylkeskommunal gjeld ved utgangen av 2000. I tilleggsproposisjonen (St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 4 (2001-2002)) varslet Regjeringen at det i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2002 ville bli foretatt en eventuell justering av gjeldsoppgjøret knyttet til sykehusreformen.

Som grunnlag for å foreta justeringene har Kommunal- og regionaldepartementet innhentet opplysninger om fylkeskommunal gjeld knyttet til spesialisthelsetjenesten i 2001. Tallmaterialet er bekreftet av fylkesrevisor i den enkelte fylkeskommune.

Gjennomgangen av materialet medfører at tilskudd til sletting av gjeld skal oppjusteres med 2 132 mill. kroner.

Det foreslås bevilget 2 132 mill. kroner som tilskudd til sletting av gjeld i fylkeskommunene.

Når gjeld til fylkeskommunene slettes, vil behovet for inntekter til å dekke renter og avdrag knyttet til gjelden bli redusert. Det er derfor beregnet et uttrekk fra inntektsrammen knyttet til reduserte renter og avdrag på 100 mill. kroner i 2002 (halvårsvirkning), jf. omtale under kap. 572 post 60. Det vises for øvrig til omtale av prinsippene for sletting av sykehusgjeld i St.prp. nr. 82 (2000-2001) pkt. 2.3.4.

For nærmere detaljer om sluttoppgjøret mellom staten og fylkeskommunene som følge av statens overtakelse av spesialisthelsetjenesten, vises det til Kommuneproposisjonen for 2003.

Post 62 Tilskudd til utstyr

Som en del av oppgjøret som ble foretatt i forbindelse med sykehusreformen ble det bevilget 764 mill. kroner på 2002-budsjettet til etterskuddsvis refusjon av fylkeskommunenes utstyrsinvesteringer i sykehus. I budsjettet ble det varslet at en ville komme tilbake med endelig bevilgningsnivå i Revidert nasjonalbudsjett 2002. Innsendte refusjonskrav fra fylkeskommunene tilsier et behov for oppjustering av den etterskuddsvis refusjonen til utstyrsinvesteringer i sykehus på 256 mill. kroner. Regjeringen foreslår på denne bakgrunnen å bevilge 256 mill. kroner til fylkeskommunene til refusjon for utstyrsinvesteringer i sykehus.

Programområde 14 bolig, bomiljø og bygningssaker

Kap.581 Bolig- og bomiljøtiltak

Post 75 Boligtilskudd til etablering, utbedring og utleieboliger

Økning i boligtilskuddet

Boliger til bostedsløse, flyktninger og andre særlig vanskeligstilte er prioritert innenfor boligtilskuddsordningen. I 2001 ble strategien for bosetting av flyktninger justert, slik at flere ble bosatt i sentrale strøk av landet. Dette har medført at tilskuddsutmålingen til flyktningboliger i gjennomsnitt har økt. Den generelle tilskuddsutmålingen er fortsatt på 30 pst., men tilskuddsutmålingen for flyktningboliger i pressområdene kan heves opp til 40-50 pst. for å bidra til kostnadsutjevning mellom kommuner med ulike boligetableringskostnader.

Av årets tilsagnsramme på 657 mill. kroner har Husbanken fordelt 336 mill. kroner til kommunene for videretildeling, hvorav 236 mill. kroner til etablering og 100 mill. kroner til tilpasning, og 321 mill. kroner er holdt igjen i Husbanken til utleieboliger mv. Etterspørselen etter boligtilskudd til utleieboliger er høy, og Husbanken har allerede i løpet av 1. kvartal gitt tilsagn om tilskudd på 198 mill. kroner, noe som er vel 60 pst. av det banken har til rådighet. Det er i all hovedsak utleieboliger til bostedsløse og til flyktninger som har fått i tilsagn i år.

Nasjonalt utvalg for bosetting av flyktninger har fastsatt bosettingsbehovet til 8 800 personer i år, og det samme for 2003. KS har i brev til Regjeringen varslet at tilsagnsrammen for boligtilskudd må økes i inneværende år for at bosettingsstrategien som

ble igangsatt sommeren 2001 skal kunne gjennomføres. Lavere bosetting enn planlagt vil bety økte utgifter til opphold i statlige mottak og økt behov for bosetting neste år.

Regjeringen vil på denne bakgrunn foreslå å øke bevilgningen til boligtilskudd med 75 mill. kroner. Det legges til grunn at bevilgningen i hovedsak kommer til utbetaling i 2002. Økningen skal øremerkes boliger for flyktninger.

Bindingstiden for tilskudd

Bindingstiden på tilskudd som gis over post 75 Boligtilskudd til etablering, utbedring og utleieboliger er 10 år. Tilskuddene avskrives med 10 pst. per fullført år etter utbetalingsdatoen. Etter regelverket for ordningen kan tilskudd kreves helt eller delvis tilbakebetalt, eller gjøres rente- og avdragspliktig dersom boligene disponeres i strid med forutsetningene, jf. forskrift om boligtilskudd fra Den Norske Stats Husbank av 20. desember 1995. Tilskudd under 20 000 kroner kreves ikke tilbakebetalt.

I B.innst.S. nr. 5 (2001-2002) blir Regjeringen av et flertall i kommunalkomiteen bedt om å vurdere å forlenge nedskrivingsperioden til 20 år. Etter Regjeringens vurdering er det ikke hensiktsmessig å forlenge avskrivingsperioden for personlige tilskuddsmottakere som får boligtilskudd. Dette gjelder tilskudd til etablering i egen bolig og tilskudd til tilpasning av boliger. Disse tilskuddene er relativt små, og en forlengelse av bindingstiden vil også kunne hindre mange mottakere i å forbedre sin boligstandard i svært mange år.

Når det gjelder boligtilskudd til utleieboliger, som i gjennomsnitt er en god del høyere enn tilskuddene som gis til de øvrige formålene innenfor ordningen, vil en forlengelse av bindingstiden til 20 år sikre at boligene blir brukt til formålet i en lengre periode og at subsidiene kommer flere til gode. I utleieboliger vil det ikke være den enkelte beboer som må tilbakebetale tilskuddet dersom boligen brukes i strid med forutsetningene, men kommuner, stiftelser, boligbyggelag og andre som bygger og leier ut boliger til vanskeligstilte.

Regjeringen foreslår derfor at bindingstiden for boligtilskudd til etablering videreføres med 10 år, og at tilskudd under en av Husbanken nærmere angitt sum fortsatt gis uten bindingstid. Regjeringen foreslår at bindingstiden for boligtilskudd til utleieboliger økes til 20 år.

Endringer i bindingstiden for boligtilskuddet innebærer at forskriften for ordningen må endres. Forlengelsen kan ikke gjennomføres før ny forskrift er trådt i kraft.

Kap. 586 Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser

Post 60 Oppstartingsstilskudd

Vedtatt tilsagnsramme i 2002 for Opptrappingsplanen for psykisk helse 1999-2006 er 440 omsorgsboliger. Husbanken hadde ved utgangen av februar d.å. allerede til behandling søknader om tilskudd til om lag 800 omsorgsboliger under Opptrappingsplanen. Selv om tilsagnsrammen utnyttes fullt ut vil derfor et stort antall kommuner ikke få tilsagn i år og må vente til i 2003 for å få avklart sine søknader.

Spesialisthelsetjenesten venter nå på at kommunene skal gjøres i stand til å gi tilbud om bl.a. omsorgsboliger til et stort antall utskrivningsklare pasienter med større tilretteleggingsbehov. Per i dag er det ikke bygget nok omsorgsboliger til å ta i mot dem, og dette er en flaskehals i arbeidet med omstrukturering av spesialisthelsetjenesten som hindrer full ressursutnyttelse.

Regjeringen foreslår på denne bakgrunn at tildelingsrammen for oppstartingsstilskuddet økes med 460 omsorgsboliger slik at rammen til Opptrappingsplanen totalt blir på 900 boliger i 2002. Da tilsagnene først gis i 2. halvår 2002 antas det at ingen av tilsagnene kommer til utbetaling i år, og det er derfor ikke knyttet bevilgningsbehov til økningen av rammen for inneværende år. Tilsagnsrammen økes som følge av dette med 83,4 mill. kroner til 3 074,5 mill. kroner, jf. eget romertallsvedtak. Tilsagnene vil bli utbetalt etter hvert som byggeprosjektene ferdigstilles i årene 2003-2006.

Regjeringen vil komme tilbake til avslutningen av eldreplanen, og de økonomiske konsekvensene av denne, i Kommuneproposisjonen for 2003.

Avvikling av rente- og avdragsfrie lån

På 60-tallet ble det etablert en ordning med gjennomgangsboliger for yrkeshemmede. Ordningen ble etablert som et ledd i arbeidsmarkedspolitikken og ble forvaltet av Arbeidsdirektoratet. Fram til 1978 ble bygging av gjennomgangsboliger toppfinansiert med bl.a. rente- og avdragsfrie lån fra Arbeidsdirektoratet, mens fra 1978 ble gjennomgangsboliger toppfinansiert med etableringslån fra Husbanken. Ordningen med gjennomgangsboliger ble i 1993 overført fra Arbeidsdirektoratet til Husbanken. I 1999 ble støtten til gjennomgangsboliger avviklet ved at Husbanken innfridde restgjelden for de resterende etableringslånene per 1. januar 1999. Sikkerhetsdokumentene for disse lånene er slettet og statens krav er frafalt. Når det gjelder de rente- og avdragsfrie lånene er disse ikke slettet. Grunnen er at Husbanken ikke har funnet å kunne gjøre dette pga. at sikkerhetsdokumentene er tinglyst på Kommunal- og regionaldepartementet og Arbeidsdirektoratet. Samlet utgjør gjenstående lån om lag 9,2 mill. kroner og omfatter 20 lån, de fleste til Landsforeningen for Hjerte- og Lungesyke.

Regjeringen foreslår at de gjenstående fordringene på disse lånene slettes, jf. eget romertallsvedtak.

3.6 Sosialdepartementet

Handlingsplanen for eldreomsorgen

Regjeringen har i St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 4 (2001-2002) varslet en egen stortingsmelding om avslutningen av handlingsplanen for eldreomsorgen, jf. Budsjett-innst. S. nr. 11 (2001-2002). I stortingsmeldingen, som vil bli lagt fram samtidig med Kommuneproposisjonen for 2003, vil det bli gitt en oppsummering og vurdering av status i handlingsplanen og hvilke tiltak mv. som er nødvendig for å få gjennomført planen på en tilfredsstillende måte. Konkrete forslag vil bli fremmet i Kommuneproposisjonen for 2003.

Spørsmålet om etablering av sprøyterom for narkomane

Regjeringen Stoltenberg vedtok høsten 2001 å ville godkjenne et begrenset antall forsøk med sprøyterom for narkomane, dersom enkelte kommuner ønsket det. Saken ble 3. oktober 2001 sendt på høring med frist 11. januar 2002. Høringsinstansene var, foruten Kommunenes Sentralforbund, de 12 kommunene som hadde flest narkotikadødsfall i 2000, de regionale kompetansesentrene for rusmiddelspørsmål, de spesialiserte sentrene for legemiddelassistert rehabilitering, sentrale rusmiddelpolitiske organisasjoner, Statens helsetilsyn, Rusmiddeldirektoratet, Statens institutt for rusmiddelforskning, Folkehelse, Oslo politidistrikt og Riksadvokaten. Stortinget gjorde 25. oktober 2001 følgende anmodningsvedtak:

”Stortinget ber Regjeringen følge opp Regjeringen Stoltenbergs positive holdning til sprøyterom.”

Med sprøyterom ble forstått særskilt innredete rom, separat eller bygget inn i et bredere aktivitets- og eller omsorgstilbud, der heroinavhengige kan injisere stoffet under tilsyn av helsepersonell. Det argumenteres for sprøyterom med at samfunnet må gjøre alt som er mulig for å forebygge overdosedødsfall og hjelpe de tyngst problembelastede rusmiddelmisbrukerne. Det hevdes at det ikke er noen prinsipiell forskjell mellom å dele ut gratis sprøyter og å etablere sprøyterom. Etablering av sprøyterom kan også nyttes til å oppnå bedre kontakt med misbrukere som faller utenfor det øvrige hjelpeapparatet og motivere dem for annen hjelp, omsorg og evt. behandling. Ved etablering av sprøyterom vil situasjonen for rusmiddelmisbrukere bli mer verdig enn om de må sette sprøytene på gaten eller andre offentlige steder. Det hevdes også at erfaringene med sprøyterom i enkelte europeiske storbyer er gode.

De fleste høringsinstansene stiller seg imidlertid negative til etablering av sprøyterom. Dette gjelder seks av de ni kommunene som har avgitt svar, kompetansesentrene og de rusmiddelpolitiske organisasjonene. Fagrådet innen rusfeltet peker på at det er delte oppfatninger om spørsmålet, men understreker at det må etableres flere tiltak som kan virke overdosedempende og helsefremmende, ikke minst for de tyngste rusmiddelavhengige. Det pekes på at etablering av sprøyterom kan oppfattes som et skritt i retning av legalisering av narkotikamisbruk, hvilket vil være et brudd med narkotikapolitikken til nå. Det hevdes at etablering av sprøyterom innebærer å legge til rette for fortsatt heroinmisbruk. Det hevdes også at det er ytterst tvilsomt om sprøyterom vil bidra til å redusere overdosedødsfall, og at andre lavterskeltiltak for samme målgruppe vil kunne gi minst like god effekt. Statens helsetilsyn går inn for forsøk med sprøyterom, men uttaler samtidig at de ikke vil kunne bemannes med helsepersonell, hvilket har vært en forutsetning i utgangspunktet. Riksadvokaten uttaler bl. a. at etablering av sprøyterom i realiteten innebærer et "amnesti", ved at handlinger som er straffbare på ethvert annet

sted, ikke skal forfølges i sprøyterom. Man kan derfor, ifølge Riksadvokaten, vanskelig se bort fra en legaliseringseffekt som er kvalitativt annerledes enn ved utdeling av sprøyter. Flere instanser påpeker at før det eventuelt iverksettes forsøk, må flere forhold utredes grundigere: konkretisering av retningslinjer, hvorvidt sprøyterom kan bemannes med helsepersonell eller ikke, og politiets rolle og praksis i og omkring eventuelle slike tiltak.

Av kommunene som har uttalt seg, er det bare Oslo som vil gå i gang med forsøk umiddelbart. Bærum kommune ønsker å gjennomføre forsøk dersom Oslo gjør det, mens andre kommuner vil avvente eventuelle erfaringer fra Oslo før de tar en endelig beslutning.

Utenriksdepartementets og Justisdepartementets vurdering er at norsk lov og internasjonale konvensjoner neppe er til hinder for å etablere slike tiltak i Norge.

FN's Narkotikakontrollråd (INCB) har likevel ved flere anledninger uttalt at eventuell etablering av sprøyterom vil være brudd på de internasjonale narkotikakonvensjonene, som også Norge har ratifisert og er folkerettslig forpliktet til å etterleve. Etter Rådets vurdering innebærer sprøyterom et signal om at samfunnet aksepterer heroinmisbruk, at det vil kunne legge til rette for ulovlig omsetning av heroin, og at medlemsstatene heller bør satse på alternative lavterskeltilbud.

Saken har vært drøftet på nordisk nivå innenfor rammene av Nordisk Ministerråd. Mens Finland og Island anser sprøyterom som uaktuelle i forhold til egen situasjon, og derfor ikke har vurdert spørsmålet, gir Danmark og Sverige klare frarådinge. Disse landene mener bl.a. at en eventuell norsk godkjenning av sprøyterom vil kunne ha "smitteeffekt" på nordisk nivå. Danmark valgte å følge INCBs anbefalinger, da sprøyterom var til politisk debatt der. Det ble vist til at selv om konvensjonene kan gjøres til gjenstand for ulike juridiske tolkninger nasjonalt, er INCB det organ som medlemsstatene har gitt mandat til å foreta tolkningene. Det bør unngås å svekke Norges rolle i det nordiske og internasjonale narkotikasamarbeidet. Regjeringen vil innhente en ny vurdering fra INCB, hvor spørsmålet om sprøyterom settes inn i en mer helhetlig strategi for behandling av og omsorg for rusmiddelmissbrukere.

Det eksisterer lite dokumentasjon på effekten av sprøyterom. Det er gjennom høringsrunden ikke godtgjort at de bidrar vesentlig til å hindre overdosedødsfall. Regjeringen anser det for høyst sannsynlig at man kan oppnå mer ved å satse på andre tiltak, først og fremst lavterskeltiltak, som sikrer målgruppens verdighet på andre måter. Regjeringen har allerede satset betydelig på videreutbygging av det legemiddelassisterte behandlingstilbudet og lavterskel helsetiltak. Sosialdepartementet er i ferd med å utvikle gode modeller for bolig- og oppfølgingstilbud for bostedsløse, og vil komme tilbake til disse både i en tiltaksplan mot fattigdom og en behandlingsplan mot rusmiddelproblemer, som vil bli lagt frem i forbindelse med forslaget til statsbudsjett for 2003. Regjeringens vurdering er at man med en intensivert og samordnet innsats fra politiet, helse- og sosialtjenesten og frivillige organisasjoner som Frelsesarmeen og Kirkens Bymisjon, vil kunne oppnå vesentlig bedre resultater enn med sprøyterom.

Regjeringen vil på denne bakgrunn ikke gå inn for å godkjenne forsøk med sprøyterom.

Kap. 600 Sosialdepartementet

Post 01 Driftsutgifter

Overføringer til kap. 706 Sosial- og helsedirektoratet, post 01 Driftsutgifter

I 2002 er det opprettet et nytt Sosial- og helsedirektorat som skal bidra til å gjennomføre og iverksette nasjonal politikk i helse- og sosialsektoren. Det har pågått en omfattende prosess med funksjons- og oppgavefordeling mellom det nye Sosial- og helsedirektoratet, Sosialdepartementet og Helsedepartementet. En del oppgaver med tilhørende ressurser skal i den forbindelse flyttes fra Sosialdepartementet til Sosial- og helsedirektoratet. Det vises også til nærmere omtalen av dette under kap. 706 Sosial- og helsedirektoratet.

Bevilgningen foreslås redusert med 13 mill. kroner, mot tilsvarende økning på kap. 706 Sosial- og helsedirektoratet, post 01.

Økte utgifter til drift, utvalg m.m.

Delingen av Sosial- og helsedepartementet har medført større utgifter til drift for Sosialdepartementet. Det har bl.a. vært nødvendig å opprette nye stillinger på enkelte områder, samt at delingen har medført ekstra utgifter tilknyttet IT og arkiv.

Stortinget har vedtatt at Regjeringen skal utrede spørsmålet om en felles etat for sosial-, arbeidsmarkeds- og trygdeetaten.

Det regnes med merutgifter på 7,2 mill. kroner. Bevilgningene under kap. 614 Utviklingen av sosialtjenesten, tiltak for rusmiddelmissbrukere, post 21, kap. 675 Tiltak for eldre og funksjonshemmede, post 21 og kap. 2600 Trygdeetaten, post 21 foreslås redusert med til sammen 7,2 mill. kroner.

Bevilgningen foreslås forhøyet med 7,2 mill. kroner, mot tilsvarende innsparinger på ovennevnte kapitler.

Endret ansvarsforhold for tiltak for rusmiddelmissbrukere:

Regjeringen vil gjennomgå ansvarsforholdene innen rusomsorgen med sikte på endringer fra og med 2004. Gjennomgangen vil bl.a. omfatte kompliserte spørsmål knyttet til eiendomsforhold mv, jf. erfaringer knyttet til statens overtakelse av spesialisthelsetjenesten.

Det foreslås bevilget 5 mill. kroner til denne gjennomgangen.

Sammendrag

Samlet foreslås bevilgningen under kap. 600, post 01 Driftsutgifter redusert med 0,8 mill. kroner fra 71,6 mill. kroner til 70,8 mill. kroner for 2002.

Kap. 614 Utvikling av sosialtjenesten, tiltak for rusmiddelmissbrukere m.v.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Bevilgningen foreslås redusert med 3,4 mill. kroner. Midlene foreslås overført til kap. 706 Sosial- og helsedirektoratet, post 01 og skal nyttes til å bygge opp kompetanse i Sosial- og helsedirektoratet innenfor sosialtjenesteområdet.

Videre foreslås bevilgningen redusert med 0,7 mill. kroner til inndekning av merutgifter under kap. 600 Sosialdepartementet, post 01 som følge av økte driftsutgifter og kostnader knyttet til ulike utvalg departementet har ansvaret for.

Samlet foreslås bevilgningen redusert med 4,1 mill. kroner.

Post 63 Utvikling av sosialtjenesten og rusmiddeltiltak, kan overføres

I tilknytning til opprettelsen av nytt Sosial- og helsedirektorat skal det bygges opp kompetanse i Sosial- og helsedirektoratet innenfor sosialtjenesteområdet. I den forbindelse fremmes det forslag om å redusere bevilgningen med 4 mill. kroner mot en tilsvarende økning på kap. 706 Sosial- og helsedirektoratet, post 01 *Driftsutgifter*.

Bevilgningen foreslås redusert med 4 mill. kroner.

Kap. 666 Avtalefestet pensjon

Post 70 Tilskudd

Økt beløpsgrense i AFP-ordningen

I forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2002 vedtok Stortinget å be

”Regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om at avtalefestet pensjon kan kombineres med mulighet for arbeidsinntekt inntil 15 000 kroner”.

Nærmere om AFP-ordningen

I 1988 avtalte partene i arbeidslivet en tidligpensjonsordning der målgruppen opprinnelig var slitne arbeidstakere med lange arbeidskarrierer. Pensjonsalderen i AFP-ordningen er i dag på 62 år, og om lag 60 prosent av landets yrkesaktive har mulighet til å benytte seg av ordningen.

AFP-ordningen er noe ulikt utformet innenfor privat og offentlig sektor. I privat sektor beregnes pensjonen som en uførepensjon i folketrygden. Det vil si at det medregnes pensjonspoeng fram til den ordinære pensjonsalderen på 67 år, slik at pensjonen tilsvarer om lag det en ville fått dersom man hadde fortsatt i arbeid frem til fylte 67 år. I tillegg ytes det et AFP-tillegg. I LO/NHO-ordningen er tillegget på 950 kroner per måned, og er skattefritt.

I stat og kommune beregnes AFP på tilsvarende måte som i privat sektor for 62-, 63- og 64-åringene. For 65- og 66-åringene beregnes pensjonen derimot som en offentlig tjenstepensjon, det vil si at pensjonen utgjør 66 prosent av pensjonsgrunnlaget gitt full opptjeningsstid på 30 år. Dersom en folketrygdberegnet AFP er høyere etter fylte 65 år, utbetales differansen i tillegg. AFP-tillegget i stat og kommune er på 1 700 kroner per måned, men skattepliktig.

I medhold av lov 23. desember 1988 nr. 110 om statstilskott til ordninger for avtalefestet pensjon, bidrar staten med 40 prosent av de årlige pensjonsutgiftene, ekskl. AFP-tillegget til 64-, 65- og 66-åringene i privat sektor. Arbeidsgiverne dekker utgiftene fullt ut for 62- og 63-åringene. I tillegg bidrar staten indirekte til finansieringen gjennom skattemessig gunstig behandling av pensjonen og godskriving av pensjonspoeng i folketrygden etter uttak av AFP. Statlige og kommunale arbeidsgivere dekker pensjonsutgiftene fullt ut.

Fra 1. august 2000 trådte det i kraft nye delpensjonsregler i AFP-ordningen. Bakgrunnen var at de tidligere reglene kunne føre til en høyere samlet inntekt etter skatt i delpensjonstilfellene enn det man hadde hatt som fullt yrkesaktiv. De nye reglene bygger på et pro rata prinsipp, og går ut på at man kan redusere arbeidsinntekten og motta delpensjon for den tiden man ikke arbeider. Dersom inntekten reduseres til for eksempel 60 prosent av tidligere inntekt, skal vedkommende motta 40 prosent av full pensjon.

Dersom det viser seg at pensjonisten tjener mer eller mindre enn forventet, skal pensjonsandelen justeres tilsvarende i etterhånd. I prinsippet skal pensjonen avkortes allerede fra første krone. Det er av administrative grunner lagt inn et slingringsmonn eller toleransebeløp på 4 000 kroner, slik at ikke ethvert avvik skal føre til justeringer i pensjonen. Overskrides dette beløpet, skal pensjonen omregnes, og all inntekt medregnes som grunnlag for fastsetting av den nye pensjonen. Toleransebeløpet gjelder enten pensjonisten tjener mer eller mindre enn det som var forutsatt. Denne beløpsgrensen har ingen sammenheng med det tidligere fribeløpet på folketrygdens grunnbeløp.

I tiden før omleggingen var det en meget sterk tilgang av nye AFP-pensjonister. Økningen stagnerte imidlertid som følge av de nye delpensjonsreglene fra 1. august 2000. Erfaringene tyder således på at det er færre som tar ut AFP enn tidligere, noe som nettopp var en av målsettingene med de nye reglene. Ved utgangen av 2001 var det til sammen 32 558 AFP-pensjonister, hvorav 14 976 fra privat sektor. Antallet AFP-pensjonister i offentlig sektor er om lag likt fordelt mellom kommunal og statlig sektor.

Høring

Stortingets vedtak om å øke beløpsgrensen, kan gjennomføres på ulike måter. Det vil være ulike konsekvenser og kostnader avhengig av om en øker dagens toleransebeløp eller om en innfører et fribeløp. I et høringsnotat fra Sosialdepartementet ble følgende alternativer skissert:

- a. Videreføring av prinsippene i dagens pro rata delpensjon, mens det administrativt begrunnede toleransebeløpet økes fra 4 000 kroner til 15 000 kroner. Dersom arbeidsinntekten avviker med mindre enn 15 000 kroner i forhold til det beløpet pensjonen er utmålt etter, skal ikke pensjonen omregnes. Dersom arbeidsinntekten avviker med mer enn 15 000 kroner, regnes hele inntekten med når ny pensjon fastsettes.
- b. Toleransebeløpet på 4 000 kroner erstattes med et fribeløp på 15 000 kroner. Det vil si at det alltid skal ses bort fra inntekter inntil 15 000 kroner ved gradering av pensjonen. Dersom pensjonisten for eksempel tjener 50 000 kroner, skal bare 35 000 kroner legges til grunn som inntekt når pensjonsgraden fastsettes.
- c. Dagens pro rata ordning erstattes med tidligere avkortingsmodell og et fribeløp på 15 000 kroner. Det vil si at pensjonen settes ned med 50 prosent av inntekt over 15 000 kroner.

I tillegg ble det reist spørsmål om å gjøre et særskilt unntak for inntekt i forbindelse med tillitsverv i frivillige organisasjoner og politiske verv.

Alle tre alternativene innebærer at AFP-ordningen blir gunstigere sett fra AFP-pensjonistenes side, ved at kompensasjonsnivået (samlet inntekt etter pensjonering sett i forhold til inntekt som fulltids sysselsatt før pensjonering) øker for deltidspensjonistene. Dette gjelder i særlig grad alternativene b og c.

De fleste høringsinstansene er negative til å liberalisere delpensjonsreglene i AFP-ordningen, og mener det er uheldig å gjøre endringer i regelverket så kort tid etter at det ble innført nye regler som det har vært bred enighet om. Flere peker også på at AFP-ordningen er basert på avtale mellom partene i arbeidslivet, og at myndighetene bør være tilbakeholdne med å vedta endringer som griper inn i ordninger som partene er blitt enige om.

Næringslivets Hovedorganisasjon uttaler at

”Spørsmålet om eventuelle endringer av beløpsgrensen i AFP-ordningen må vurderes ut i fra at ordningen først og fremst er en tariffavtale mellom partene i arbeidslivet og at styringen av ordningens regelverk og kostnader derfor i første rekke må avgjøres av partene og i mindre grad av myndighetene og Stortinget.”

Videre reagerer NHO sterkt på at en ordning som fra flere hold lenge er blitt angrepet for å være alt for generøs, skal bli enda mer lønnsom.

Kommunenes Sentralforbund finner det svært uheldig å gjøre nye endringer i disse reglene nå, og uttaler at dette

”... bidrar til å skape usikkerhet overfor brukerne, samtidig som en omlegging vil ha uforholdsmessige store kostnadmessige og praktiske konsekvenser, så kort tid etter seneste endring. Man vil ha behov for mer erfaring om de gjeldende regler tjener den hensikt de var tiltenkt, først og fremst å forebygge tidlig avgang fra arbeidslivet.”

Finansnærings Arbeidsgiverforening mener at samtlige alternativer motvirker

”intensjonen i avtalen om et mer inkluderende arbeidsliv, der et mål er å øke den faktiske pensjoneringsalderen i samfunnet.”

LO uttaler at

”... det bør være mulig å tjene et beløp av midlere størrelse uten at avkorting eller reduksjon finner sted. På den annen side er LO klar over at f. eks. et for høyt fribeløp kan gjøre det så gunstig å pensjonere seg at dette vil bryte med alle intensjoner i arbeidslinja og Intensjonsavtalen om et mer inkluderende arbeidsliv. ... For LO er et fribeløp på 15 000 kr (alternativ B) et slikt midlere beløp som vi har etterspurt.”

I sin høringsuttalelse uttaler YS at

”en ytterligere liberalisering av regelverket (vil) være i strid med de opprinnelige forutsetningene for AFP”.

NHO er i mot samtlige av høringsmodellene, og uttaler videre at

"Resultatet av en eventuell innføring av modell B eller C vil trolig bli at et stort antall arbeidstakere som fortsatt er i stand til full arbeidsinnsats, vil fratrukke AFP og samtidig ha en arbeidsinntekt som er like høy eller høyere enn arbeidsinntekten før fratreden uten at pensjonen blir fullt ut samordnet."

Dersom en tross disse innvendingene velger å øke beløpsgrensen,

"må ordningen i tilfellet være at det maksimalt er adgang til å tjene inntil fribeløpets størrelse uten samordning."

Dersom inntekten overstiger dette beløpet, skal pensjonen avkortes pro rata i forhold til all inntekt. Dette innebærer i så fall betydelige terskelvirkninger, men NHO mener det er en belastning man i tilfellet må ta.

Kun et fåtall av høringsinstansene støtter en ordning med særskilt unntak for inntekter i forbindelse med tillitsverv i frivillige organisasjoner og politiske verv. Det vises blant annet til avgrensingsproblemer og at en slik ordning vil være vanskelig å administrere. Dessuten vil slike særregler gjøre det vanskelig å opprettholde andre og strengere regler for de øvrige pensjonistene. LO og HSH er imidlertid positive til en slik særregel.

Vurdering

Regjeringen viser til at Norge står overfor en stor forsørgingsbyrde som følge av at det blir flere eldre som lever lenger, samtidig som vi ser en klar tendens til økt tidligpensjonering. Det er derfor viktig å ha ordninger som motiverer til å fortsette i arbeid. Samtidig er det nødvendig å ivareta behovet for dem som er slitne etter mange år i arbeidslivet. I denne situasjonen står man overfor et dilemma. På den ene siden vil pensjonister ønske å kunne tjene noe uten fradrag i pensjonen. På den annen side vil gunstige delpensjonsordninger stimulere folk til å pensjonere seg tidligere og i større grad enn de ellers ville gjort. Arbeidskraftbehovet vil øke i tiden fremover. Det er derfor viktig å unngå at arbeidsdyktige og arbeidsvillige personer forlater arbeidslivet flere år før den ordinære pensjonsalderen på 67 år.

Den nåværende modellen sikrer forholdsmessighet mellom pensjonsuttak og inntekt, og dermed er det i prinsippet ikke rom for noe fribeløp. Ethvert fribeløp vil medføre at arbeidsinntekten blir større enn den inntektsandel som motsvarer pensjonsandelen. Dagens grense på 4 000 kroner gir et "slingringsmonn" som angir hvor stor en endring i faktisk inntekt må være for at den skal utløse endring i pensjonsbeløpet. Slingringsmonnet oppfattes ofte som et fribeløp, selv om dets utforming og funksjon er en helt annen.

Delpensjonsreglene fra august 2000 inneholder riktige insentiver i den forstand at jo mer man arbeider, jo mer får man i samlet inntekt. Det er liten tvil om at disse reglene har bidratt til å begrense tilstrømningen til ordningen. Regelendringen fra 1. august 2000 har dermed bidratt til å nå et sentralt politisk mål. Dette understrekes også av flere i høringsrunden. NHO uttaler bl.a. i sin høringsuttalelse:

"De som nå pensjoneres er etter vår oppfatning i større grad personer med et virkelig pensjoneringsbehov, m.a.o. de som ordningen i sin opprinnelige form tok sikte på å ivareta."

Stortingsvedtaket gir imidlertid uttrykk for et ønske om at det skal være mulig med en inntekt på inntil 15 000 kroner uten at det skal føre til reduksjon i AFP. Spørsmålet blir hvilket alternativ som kan imøtekomme dette ønsket med minst mulig negative konsekvenser ellers for AFP-ordningen.

Alternativ a, det vil si en utvidelse av toleransebeløpet fra 4 000 kroner til 15 000 kroner, innebærer at personer som har tatt ut full AFP-pensjon, likevel kan tjene opp til 15 000 kroner uten at dette fører til avkorting av pensjonen i etterhånd. Modellen ivaretar dermed intensjonen bak Stortingets vedtak om at "avtalefestet pensjon kan kombineres med mulighet for arbeidsinntekt inntil 15 000 kroner", uten at det skjer et generelt brudd på prinsippet om at AFP-pensjonen skal utmåles ut fra hvor mye arbeidsinntekten er redusert. I de tilfellene den faktiske arbeidsinntekten avviker med mer enn 15 000 kroner i forhold til det beløp pensjonen er utmålt etter, skal det tas hensyn til hele inntekten. Dette fører således til terskelvirkninger dersom toleransebeløpet overskrides. Dersom pensjonisten tjener 100 kroner mer enn toleransebeløpet, må pensjonen beregnes på nytt, og vedkommende vil få et krav om å betale tilbake for mye utbetalt pensjon. Pensjonister som har tjent inntil 15 000 kroner mindre enn det beløpet pensjonen er utmålt etter, taper inntekt ved at pensjonen blir lavere enn den skulle ha vært. De høye terskelvirkningene ved å overskride beløpsgrensen, er et argument mot å heve toleransebeløpet til 15 000 kroner. Jo høyere toleransebeløp, jo større terskelvirkninger. Dessuten kan et så vidt høyt toleransebeløp føre til økt strategisk tilpasning ved at pensjonisten oppgir for lav inntekt. På den andre siden innebærer en slik endring at hovedprinsippene i pro rata modellen beholdes, ved at en fortsatt i de fleste tilfellene sikrer forholdsmessighet mellom pensjonsandel og andel av tidligere inntekt.

Alternativ b, det vil si at dagens toleransebeløp på 4 000 kroner erstattes med et fribeløp på 15 000 kroner, innebærer ikke de samme tilpasningsmulighetene og terskeeffektene som alternativ a. Alternativet innebærer imidlertid at man går bort fra prinsippet om at størrelsen på pensjonen skal reflektere hvor mye arbeidsinnsatsen er satt ned. I realiteten innebærer innføringen av et fribeløp at AFP-pensjonisten systematisk vil motta mer i pensjon enn redusert arbeidstid skulle tilsi. Dette ville bidra til å øke kompensasjonsnivået i AFP-ordningen (ved kombinasjon av arbeid og pensjon) ytterligere, og føre til at mange deltidspensjonister vil kunne sitte igjen med høyere disponibel inntekt etter pensjonering enn arbeidsinntekten som fulltids sysselsatt. Regelendringen fra 1. august 2000 var motivert bl.a. ut fra hensynet til å redusere denne overkompensasjonseffekten, og dermed bidra til å bremse tilstrømmingen til ordningen. Så langt tyder erfaringene på at regelendringen har virket etter hensikten, og Regjeringen vil advare mot å gjøre endringer som kan føre til ny, økt tilstrømning til AFP-ordningen.

Alternativ c bygger på tidligere avkortingsmodell, med 50 prosent fradrag i pensjonen for inntekt over 15 000 kroner. Alternativet fører til at en god del pensjonister kan få høyere inntekt ved å kombinere AFP og arbeid enn ved å fortsette i fullt arbeid. Fordelen ved å kombinere pensjon og arbeid, blir adskillig større ved alternativ c enn ved alternativ b. Alternativ c ville innebære en fullstendig reversering av omleggingen i 2000, og er etter Regjeringens syn et uaktuelt alternativ.

Etter Regjeringens oppfatning er det alternativene a og b som er mest aktuelle av de tre modellene som er skissert i høringsnotatet. De fleste høringsinstansene foretrekker alternativ b. Regjeringen finner likevel ikke å kunne gå inn for gjeninnføring av et fribeløp, da det vil øke mulighetene for å få høyere disponibel inntekt med kombinasjon av pensjon og arbeidsinntekt enn som yrkesaktiv. Regjeringen viser spesielt til at de gunstige skattereglene for AFP-pensjonister bidrar til dette, noe også høringsinstansene har pekt på. En endring i reglene som gjør det generelt gunstigere å ta ut AFP-deltidspensjon, bør derfor uansett ikke gjennomføres uten at det samtidig vurderes endringer i skattereglene.

På bakgrunn av erfaringene etter 1. august 2000, da den nåværende pro rata modellen ble innført, vil Regjeringen advare mot å gjøre nye endringer i AFP-ordningen nå som gjør det generelt mer attraktivt å ta ut pensjon framfor å fortsette som fulltids yrkesaktiv. Dersom beløpsgrensen for inntekt ved siden av pensjonen skal økes, vil Regjeringen foreslå at dette gjøres ved å øke toleransebeløpet. Dette er en endring som lettest kan tilpasses dagens pro rata modell.

Administrative og økonomiske konsekvenser

De samlede utgiftene til økte pensjoner som følge av en økning av toleransebeløpet fra 4 000 kroner til 15 000 kroner, kan det første året anslås til 20 mill. kroner. Utgiftene fordeler seg med 2/8 på kommunal sektor, 2/8 på statlig sektor, 3/8 for private arbeidsgivere og 1/8 på statstilskott til ordninger med avtalefestet pensjon. Beregningene av de økonomiske konsekvensene er basert på en forutsetning om uendret antall AFP-pensjonister i forhold til situasjonen før regelendringen.

Med nåværende bestand pensjonister, vil en økning av toleransebeløpet innebære en årlig merutgift på statsbudsjettet på om lag 3 mill. kroner til statstilskott for ordningen med avtalefestet pensjon, og dessuten 5 mill. kroner for Statens Pensjonskasse.

Det er grunn til å tro at en liberalisering av regelverket vil føre til ny økning i tilgangen til AFP-pensjon. En må derfor legge til grunn at full effekt av å øke beløpsgrensen vil kunne

bli større etter hvert. Dersom økt beløpsgrense på sikt medfører for eksempel 2000 nye AFP-pensjonister i tillegg, vil de årlige merutgiftene kunne utgjøre ytterligere 300 millioner kroner.

Av administrative grunner må en endring i toleransebeløpet gjennomføres fra et årsskifte. For å imøtekomme stortingsvedtaket så raskt som mulig, vil Regjeringen foreslå at toleransebeløpet i AFP-ordningen økes til 15 000 kroner med tilbakevirkning fra 1. januar 2002. Departementet vil følge opp med nødvendige regelendringer.

Bevilgningen under kap. 666, post 70, Avtalefestet pensjon, Tilskudd foreslås økt med 3,0 mill. kroner til 592,0 mill. kroner.

Kap. 673 Tiltak for funksjonshemmede

Post 72 Tiltak for døvblinde

I St.prp. nr. 1 (2001-2002) er det opplyst at Sosial- og helsedepartementet garanterer for eventuelt inntektsbortfall når plasser ved botilbudet blir stående tomme med inntil 5 mill. kroner ved Hjemmet for Døve, og med inntil 2 mill. kroner ved Døvblindesenteret i Nord Norge. Det ble fremmet forslag om tilsagnsfullmakt for 2002 i eget romertallsvedtak.

I forslag til romertallsvedtak i St.prp. nr. 1 (2001-2002) stod det ved en inkurie 2 mill. kroner isteden for 7 mill. kroner.

Det fremmes derfor følgende forslag til romertallsvedtak:

”Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Sosialdepartementet i 2002 kan gi tilsagn ut over gitt bevilgning, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
673		Tiltak for funksjonshemmede	
	72	Tiltak for døvblinde	7 mill. kroner”

Kap. 675 Tiltak for eldre og funksjonshemmede

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Bevilgningen foreslås redusert med 4,0 mill. kroner til inndekning av merutgifter under kap. 600 Sosialdepartementet, post 01 som følge av økte driftsutgifter og kostnader knyttet til ulike utvalg departementet har ansvaret for.

Bevilgningen under post 21 foreslås redusert med 4,0 mill. kroner mot en tilsvarende økning på kap. 600 Sosialdepartementet.

Kap. 676 Kompetansesentra for funksjonshemmede

Post 70 Kompetansesentra mv.

Institutt for blødere er vedtatt overført til staten, jf. St.prp. nr. 1 (2001-2002) og Budsjett - innst. S. nr. 11 (2001-2002), og inngår i Sosial- og helsedirektoratet fra 1. januar 2002. Driften har tidligere blitt finansiert over kap. 676 Kompetansesentra, post 70 Kompetansesentra m.m.

Bevilgningen foreslås redusert med 6,5 mill. kroner mot en tilsvarende økning på kap. 706 Sosial- og helsedirektoratet, post 01.

Kap. 2600 Trygdeetaten

Post 01 Driftsutgifter

Funksjonshemmede og transport – landsdekkende forsøksordninger

Fra 1. august 2001 ble det iverksatt et forsøk med tilrettelagt transport for funksjonshemmede arbeidstakere og studenter. Forsøket er et samarbeidsprosjekt mellom Sosialdepartementet, Helsedepartementet og Samferdselsdepartementet.

Formålene med forsøket er å utvide/etablere transporttilbud som sikrer funksjonshemmede arbeidstakere og studenter muligheter for deltakelse i arbeidsliv og utdanning, samt å kompensere for merutgifter knyttet til transport. Målet med forsøket er videre å kartlegge hvilken betydning et bedret transporttilbud for funksjonshemmede får for redusert tilgang til uførepensjon, og om dette tilbudet kan føre til at uføre kommer ut i arbeid eller i utdanning. Forsøket skal tilpasses de etablerte ordningene for transport og støtte, og skal primært fange opp funksjonshemmede som faller utenfor dagens ordninger (bilstønad, grunnstønad, TT til arbeid og utdanning mv.). Formålet med forsøket er å vinne erfaringer med ulike organisasjonsmodeller før en permanent ordning iverksettes og lovfestes. Overgangsordninger skal sikres fram mot avklaring av evt. nye regler.

Forsøkene baserer seg på utprøving av to modeller for organisering av en rasjonell transportordning. Den ene modellen er knyttet opp mot trygdeetaten og kjørekontorene. Den andre ordningen er knyttet til den fylkeskommunale transporttjenesten for funksjonshemmede (TT). Sosialdepartementet har engasjert Nordlandsforskning for å evaluere forsøket, og en evaluering av det første forsøksåret vil foreligge ved årsskiftet 2002/2003.

Erfaringene så langt viser at det bare er til sammen om lag 70 personer (per 1. mars 2002) som benytter seg av de to ordningene. Årsaken til dette kan være at forsøksordningen startet opp på relativt kort varsel og kom sent i gang i forhold til nytt studieår. For å få et bedre grunnlag for å vurdere om ordningen bør gjøres permanent, foreslår Regjeringen å forlenge forsøket fram til juli 2003. En forlengelse for hele studieåret 2002/2003 vil forhindre at noen lar være å søke om studieplass på grunn av manglende transportløsninger.

Basert på grove anslag tok forsøkene utgangspunkt i et omfang på om lag 450 personer med behov for arbeidsreiser og om lag 200 personer med behov for utdanningsreiser. Samlet ville dette gi en anslått kostnad på 29 mill. kroner i prosjektperioden. Den delen av forsøket som finansieres av folketrygden utgjør 13 mill. kroner herav 7,5 mill. kroner i 2002. Samlet for hele prosjektperioden innebærer finansieringen fra folketrygden et mål om tilsvarende utgiftsbesparelse i uførepensjoner. Over Samferdselsdepartementets budsjett er det bevilget 10 mill. kroner til forsøket for 2002. Midlene ble overført fra Sosial- og helsedepartementets ramme. En forlengelse av forsøksordningen vil ikke innebære behov for ytterligere bevilgninger for 2002 og 2003.

Regjeringen vil ta stilling til om det skal etableres en permanent ordning for arbeids- og utdanningsreiser for funksjonshemmede når erfaringene med forsøksordningen er evaluert.

Fjerning av taket på antall tolketimer til dagliglivets gjøremål

I sosialkomiteens merknader i Budsjett-innst. S. nr. 11 (2001-2002) mener flertallet at taket på antall tolketimer for hørselshemmede og døvblinde må heves betraktelig. Flertallet mener at antall tolketimer ikke skal bestemme denne gruppens aktivitetsnivå og

engasjement. I Budsjett-innst. S. nr. 11 (2001-2002), romertallsvedtak X, ber Stortinget Regjeringen om å utforme de nødvendige endringer i folketrygdloven for å heve taket på tolketimer for døve, døvblinde og døvblindblitte, og komme tilbake til Stortinget med økonomiske endringer i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2002.

Rikstrygdeverket har foretatt beregninger der det konkluderer med at det ikke vil medføre vesentlige merkostnader å oppheve taket på antall tolketimer til dagliglivets gjøremål sammenliknet med å heve taket betydelig. Dette er basert på at det i dag ikke er mange som søker om å benytte full kvote tolketimer til dagliglivets gjøremål (taket i dag er 70 timer per år for hørselshemmede og 580 timer per år for døvblinde), og at det er mangel på tolker. Tilgangen på tolker antas å bedre seg for hvert år fremover som en følge av at nye tolker fullfører utdannelsen.

Det foreslås at taket på antall tolketimer til dagliglivets gjøremål fjernes for hørselshemmede og døvblinde. Merutgiften av forslaget forutsettes dekket innenfor rammen under kap. 2600 Trygdeetaten, post 01 Driftsutgifter.

Inntekter fra gebyrordning for fastsettelse av bidrag

I forbindelse med de nye reglene for fastsettelse av bidrag er det blitt innført en gebyrordning. En har tidligere lagt til grunn at gebyrinntektene vil bli ca. 35 mill. kroner per år, og at gebyrinntektene vil begynne å komme ca. 15 måneder før de nye reglene trer i kraft, altså fra juli 2002.

Siden inntektene vil begynne å komme fra juli 2002, foreslås det opprettet en ny inntektspost 06 Gebyrer for fastsettelse av bidrag under kap. 5701 Diverse inntekter. Det er forutsatt at inntektene fra gebyrordningen skal gå til dekning av trygdeetatens kostnader i forbindelse med nytt bidragsregelverk. Trygdeetaten må derfor ha merinntektsfullmakt under posten for å kunne godskrives inntektene. Det foreslås derfor at Trygdeetaten får fullmakt til å overskride kap. 2600, post 01 mot tilsvarende merinntekter under kap. 5701, post 06.

Regjeringen foreslår derfor følgende romertallsvedtak:

”Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Sosialdepartementet i 2002 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekt under
kap. 2600 post 01	kap. 5701 post 06”

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Bevilgningen foreslås redusert med 2,5 mill. kroner til inndekning av merutgifter under kap. 600 Sosialdepartementet, post 01 til å utrede spørsmålet om en felles sosial-, arbeidsmarkeds-, og trygdeetat, og til dekning av kostnader knyttet til ulike utvalg departementet har ansvaret for.

Bevilgningen under post 21 foreslås redusert med 2,5 mill. kroner.

Kap. 2603 Trygderetten, jf. kap. 5702.

Post 01 Driftsutgifter

Merinntektsfullmakt

Statens helsepersonellnemnd er administrativt tilknyttet Trygderetten. Trygderetten stiller kontorlokaler og møterom til disposisjon for nemnda, i tillegg til arkivtjeneste, regnskap og andre støttetjenester. Trygderettens utgifter føres under kap. 2603 Trygderetten og motsvarende inntekter fra Helsedepartementets kap. 701, post 21 inntektsføres under kap. 5702 Trygderetten.

Det foreslås at Trygderetten får fullmakt til å overskride kap. 2603 post 01 mot tilsvarende inntekter under kap. 5702 post 02. Regjeringen foreslår derfor følgende romertallsvedtak:

”Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Sosialdepartementet i 2002 kan:

overskride bevilgningen under mot tilsvarende merinntekt under

kap. 2603 post 01

kap. 5702 post 02”

Kap. 2650 Sykepenger

Ny gjennomgang av de regelstyrte ordningene under folketrygden mv.

Det er foretatt en ny gjennomgang av prognosene for 2002 for de regelstyrte overslagsbevilgningene under folketrygden mv. under Sosialdepartementet og Helsedepartementet, attføringsytelser under Arbeids- og administrasjonsdepartementet og fødselspenger og adopsjonspenger under Barne- og familiedepartementet, basert på den siste regnskapsutviklingen. De konkrete endringene for 2002 og en vurdering av årsakene til disse, vil bli fremlagt i omgrupperingsproposisjonen for folketrygden til høsten. I sum viser gjennomgangen et merbehov på om lag 1 325 mill. kroner i 2002 i forhold til saldert budsjett for 2002.

Gjennomgangen indikerer et bevilgningsbehov under en del kapitler og poster som avviker fra anslagene som lå til grunn for bevilgningene i saldert budsjett for 2002. Dette gjelder bl.a. for bevilgningen til private laboratorier- og røntgeninstitutt under Helsedepartementet, sykepenger og rehabiliteringspenger under Sosialdepartementet, attføringspenger under Arbeids- og administrasjonsdepartementet og fødselspenger og adopsjonspenger under Barne- og familiedepartementet, hvor de nye anslagene er noe høyere enn saldert budsjett for 2002. På den andre siden synes det nå å være et mindrebehov i forhold til det salderte budsjettet når det gjelder sykepenger for selvstendige, bedring av funksjonsevnen - hjelpemidler og stønad til enslig mor eller far under Sosialdepartementets område 29 Sosiale formål. Det er imidlertid ikke hensiktsmessig å legge frem endringsforslag under alle budsjettpostene der det nå er gjort anslagsendringer. Det foreslås at bevilgningene under utvalgte kapitler økes samlet med 1 325 mill. kroner.

Det foreslås at bevilgningene under følgende kapitler økes:

- Kap. 2650, post 70 Sykepenger for arbeidstakere 1 100 mill. kroner
- Kap. 2663, post 72 Foreløpig uførestønad 25 mill. kroner
- Kap. 2543, post 70 Attføringspenger 200 mill. kroner

Det vises også til omtale under de enkelte kapitler.

Post 70 Sykepenger for arbeidstakere mv., overslagsbevilgning

Endring av bevilgningen

Bevilgningen for 2002 under kap. 2650 Sykepenger for arbeidstakere er på 22 082,5 mill. kroner. Dette anslaget var basert på en vekst i sykepengegrunnlaget på 4,25 pst., en sysselsettingsvekst på drøyt 0,5 pst. og en underliggende vekst i sykefraværstilbøyeligheten (før en tok hensyn til effekten av intensjonsavtalen for et mer inkluderende arbeidsliv) på 2,5 pst. Intensjonsavtalen for et mer inkluderende arbeidsliv ble anslått å redusere veksten i sykefraværstilbøyeligheten med 3 prosentpoeng, og som følge av dette ble utgiftsanslaget satt ned med 675 mill. kroner. Den faktiske veksten i sykefraværstilbøyeligheten i 2002 ble dermed anslått til -0,5 pst. På den annen side ble utgiftsanslaget økt med 127,5 mill. kroner som følge av at folketrygden fra 1. april 2002 dekker utgifter til sykepenger i arbeidsgiverperioden når årsaken til sykefraværet er svangerskapsrelatert og omplassering til annet arbeid innen samme virksomhet ikke er mulig. Dette tiltaket ble vedtatt i forbindelse med intensjonsavtalen.

Regnskapstall mv. fram til februar 2002 viser at den underliggende veksten ser ut til å bli høyere enn tidligere antatt, og anslås nå til 5–6 pst. før en tar hensyn til effekten av intensjonsavtalen for et mer inkluderende arbeidsliv. Tiltakene som følge av intensjonsavtalen anslås å redusere fraværsvæksten med 2–3 prosentpoeng inneværende år. På denne bakgrunn anslås nå sykefraværstilbøyeligheten å øke med 3 pst. i 2002. Det nyeste anslaget for veksten i sykepengegrunnlaget er om lag 5 pst., mens sysselsettingsveksten anslås til 0,6 pst. Anslag bl.a. på bakgrunn av de siste regnskapstallene tilsier at utgiftene for 2002 blir om lag 1 100 mill. kroner høyere enn bevilgningen i saldert budsjett.

Bevilgningen under kap. 2650, post 70 Sykepenger for arbeidstakere m.v. foreslås økt med 1 100 mill. kroner til 23 182,5 mill. kroner.

Kap. 2663 Medisinsk rehabilitering

Post 72 Foreløpig uførestønad

Regnskapstall mv. fram til mars 2002 viser at veksten i utgiftene er høyere enn antatt ved utarbeidelse av budsjettforslaget.

Bevilgningen foreslås økt med 25 mill. kroner.

3.7 Helsedepartementet

Kap. 700 Helsedepartementet

Omorganisering av den sentrale sosial- og helseforvaltningen

I St.prp. nr. 84 (2000-2001) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet medregnet folketrygden 2001, ble det redegjort for fornyelse av den sentrale sosial- og helseforvaltningen.

Fra 1. januar 2002 er 9 institusjoner i sosial- og helseforvaltningen slått sammen til 3 – Sosial- og helsedirektoratet, Nasjonalt folkehelseinstitutt og Statens helsetilsyn. I tillegg er oppgaver og personell flyttet fra Sosialdepartementet og Helsedepartementet, i hovedsak til Sosial- og helsedirektoratet.

Hovedmål for omorganiseringen har vært at en skal stå bedre rustet til å nå de sosial- og helsepolitiske målene og møte fremtidige faglige utfordringer. Andre viktige mål for omorganiseringen har vært at intern administrasjon og dobbeltarbeid skal reduseres og at forebyggende arbeid, tilsyn med og kvalitetsutvikling av helse- og sosialtjenesten, forskning, samt bruk av informasjonsteknologi skal styrkes.

Følgende etater er integrert i det nye Sosial- og helsedirektoratet:

- Statens tobakksskaderåd
- Statens råd for ernæring og fysisk aktivitet
- Rusmiddeldirektoratet
- Giftinformasjonssentralen
- Etat for rådssekretariater mv.
- Nasjonalt råd for spesialistutdanning av leger og legefording (sekretariatet)

I tillegg er det overført oppgaver og personell fra det tidligere Statens institutt for folkehelse, Statens helsetilsyn, Sosialdepartementet og Helsedepartementet. Sosial- og helsedirektoratet skal være Sosialdepartementets og Helsedepartementets utøvende organ på de fleste av departementenes fagområder. Dette innebærer at Sosial- og helsedirektoratet skal iverksette politiske beslutninger på helse- og sosialområdet ved bruk av juridiske og økonomiske virkemidler, og gjennom informasjonsvirksomhet overfor kommunene, helseforetakene og befolkningen generelt.

Følgende etater er integrert i det nye Nasjonalt folkehelseinstitutt:

- Statens institutt for folkehelse (store deler av virksomheten)
- Statens helseundersøkelser

Nasjonalt folkehelseinstitutt skal være et nasjonalt kompetanseorgan innen smittevern og miljørettet helsevern, og innen epidemiologi og helseovervåkning. Etaten skal utvikle og drive helseregistre, og videre gjennomføre befolkningsundersøkelser med sikte på å styrke kunnskapsgrunnlaget om befolkningens helsetilstand. Etaten vil være sentral premissleverandør når det gjelder kunnskap om befolkningens helse.

Statens helsetilsyn er omorganisert. Utøvende fagoppgaver knyttet bl.a. til rådgivning og veiledning er skilt ut og overført til Sosial- og helsedirektoratet. Oppgaver knyttet til

tilsyn er tydeliggjort. Statens helsetilsyn skal, sammen med fylkeslegene, ivareta statens tilsyns- og kontrolloppgaver i forhold til helse- og sosialtjenesten.

Post 01 Driftsutgifter

Omorganiseringen av den sentrale helse- og sosialforvaltning

Bevilgningen foreslås redusert med 19,6 mill. kroner som en følge av at oppgaver og personell er overført til Sosial- og helsedirektoratet. Det vises til nærmere omtale under kap. 706 Sosial og helsedirektoratet, post 01 Driftsutgifter.

Kap. 701 Forskning- og forsøksvirksomhet

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Styrking av tannhelsetjenesten - tiltakspakke

I St.prp. nr. 1 (2001-2002) Sosial- og helsedepartementet uttales i forbindelse med fremtidig eierskap og driftsansvar for offentlig tannhelsetjeneste at "Det tas sikte på at forslag blir fremmet for Stortinget i 2002, slik at aktuelle endringer i oppgavefordelingen av denne tjenesten er iverksatt innen 01.01.03". Sosial- og helsedepartementet tok i denne forbindelse også sikte på å belyse forslag til opprettelse av regionale odontologiske kompetansesentra og samarbeid mellom offentlig tannhelsetjeneste og privatpraktiserende tannleger.

Av St.meld. nr. 19 (2001-2002) Nye oppgaver for lokaldemokratiet – regionalt nivå, som ble framlagt for Stortinget 12. april 2002, går det fram at Regjeringen vil videreføre den offentlige tannhelsetjenesten som en fylkeskommunal tjeneste. Den offentlige tannhelsetjenesten må styrkes. Det skal i større grad fokuseres på målrettet rekruttering av personell, økning i utdanningskapasitet for tannleger, kompetanseheving for de ulike personellgruppene, forsøksvirksomhet og utprøving av nye organisasjonsmodeller. Helsedepartementet vektlegger også nødvendigheten av tiltak for å stimulere til en bedre geografisk fordeling av tannleger. Helsedepartementet vil følge opp dette på ulike måter og foreslår å iverksette en tiltakspakke på 15,8 mill. kroner. Av dette er 5,3 mill. kroner netto styrking av tannhelsefeltet. Som følge av overført beløp fra 2001 til 2002 under denne posten, fremmes det forslag om netto økning av bevilgningen på 0,4 mill. kroner.

Følgende tiltak vil bidra til en styrking av tannhelsetjenesten:

- Tilleggsutdanning ved Universitetet i Oslo for tannleger med utdanning utenfor EØS-området (jf. lisensprogrammet ved Universitetet i Bergen)
- Spesialistutdanning av tannleger
- Regionale odontologiske kompetansesentra
- Forsøksvirksomhet og utprøving av nye modeller
- Kompetanseutviklingstiltak (over kap. 705)

Økning i utdanningskapasiteten og kvalifisering av tannleger med utdanning fra utlandet

Regjeringen går inn for en opptrapping av utdanningskapasiteten i odontologi i årene fremover. I inneværende år avsettes 3,4 mill. kroner til utvidet kapasitet på lisensprogram for tannleger med utdanning fra land utenfor EØS-området innenfor Helsedepartementets ramme. Regjeringen vil i St.prp. nr. 1 (2002-2003) komme tilbake til en videre økning av studieplasser i Norge, og vil i denne sammenheng prioritere tannlegeutdanning i Tromsø. Det vises til omtale under Utdannings- og forskningsdepartementets område.

Spesialistutdanning av tannleger, regionale odontologiske kompetansesentra og kompetanseheving

I budsjettet for 2002 er det avsatt midler til spesialistutdanning av tannleger. Midlene omfatter bl.a. driftsutgifter til spesialistutdanningen ved de odontologiske fakulteter og til forberedelser til desentralisert spesialistutdanning. Helsedepartementet vil innenfor rammen på kap. 701 post 21 også gi midler til utvikling av odontologisk kompetansesenter/spesialistklinikk i Tromsø. Helsedepartementet ser det etablerte senteret som en viktig plattform for oppbygging av en fremtidig tannlegeutdanning i Tromsø og for tilbudet til den Nord-norske befolkningen generelt, i samarbeid med kompetansesenteret i Bodø. Tilskuddsmidlene vil bl.a. brukes til utstyrsinvestering (omfatter også telemedisinsk utstyr), planlegging av nytt kompetansesenter i tilknytning til fremtidig universitetsklinikk, og til samarbeid med universitetene i Bergen og Oslo om desentralisert videreutdanning fra 2003.

I en rapport fra Statens helsetilsyn om utdanning av spesialister og opprettelse av regionale odontologiske kompetansesentra, foreslås slike sentra i hver helseregion. Sør-Trøndelag fylkeskommune og regionsykehuset i Trondheim har tidligere diskutert mulighetene for opprettelse av slikt senter i tilknytning til RiT 2000. Helsedepartementet ser et stort behov for opprettelse av odontologisk kompetansesenter i Midt-Norge. Det vil derfor bli gitt tilskudd til et utredningsarbeid med sikte på senere beslutning om eventuell etablering av odontologisk kompetansesenter i Trondheim.

Det vises også til kap. 705 hvor det er avsatt midler til utvikling av etter- og videreutdanningstilbud for tannhelsepersonell.

Forsøksvirksomhet og utprøving av nye organisasjonsmodeller

Regjeringen har i Ot.prp. nr. 54 (2001-2002) Om lov om endringer i lov 19. november 1982 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene og i enkelte andre lover (forenkling av statlig regelverk rettet mot kommunesektoren mv.), foreslått å oppheve kap. 3 i lov om tannhelsetjenesten. Det betyr at bestemmelser om intern organisering, ledelse og administrasjon foreslås opphevet. Forslaget innebærer at fylkeskommunene vil stå fritt når det gjelder hvordan de vil ivareta sitt ansvar for å sørge for tannhelsetjenester etter tannhelsetjenesteloven og organisere den fylkeskommunalt eide tannhelsetjenesten. Fylkeskommunene står slik sett fritt til å kjøpe tjenester fra private. Helsedepartementet vil støtte enkelte forsøksordninger som prøver ut nye modeller for organisering av drift av offentlig tannhelsetjeneste, herunder bruk av private tannhelsetjenester. Helsedepartementet har innenfor årets budsjett gjort omdisponeringer slik at støtte til slik forsøksordning kan økes.

Framtidig finansieringssystem for spesialisthelsetjenesten

Utvalget som er nedsatt for å utrede framtidig finansieringssystem for spesialisthelsetjenesten foreslås finansiert over bevilgningene på kap. 701 post 21.

Sammenfatning

Samlet foreslås bevilgningen økt med 0,4 mill. kroner.

Post 50 Norges forskningsråd

I tillegg til bevilgningen under denne posten gis det også bevilgning til Norges forskningsråd under kap. 739 post 50. Det foreslås nå at bevilgningen til forskningsrådet samles på en post. Hensikten er å gi en bedre oversikt over forskningsinnsatsen, og se de

ulike satsingene mer i sammenheng. En sammenslåing vil også innebære at Helsedepartementet opptrer mer koordinert overfor Norges forskningsråd.

Posten foreslås derfor økt med 37,4 mill. kroner mot tilsvarende reduksjon under kap. 739 Andre utgifter post 50 Norges forskningsråd.

Kap. 705 Kursvirksomhet og stipendier

Helsedepartementet har foretatt en ny gjennomgang av tiltak og finansieringsbehov innen handlingsplanen for helse- og sosialpersonell. Det legges større vekt på en styrking av tannhelsetjenesten, herunder oppstart av tilleggsutdanning ved Universitetet i Oslo for tannleger fra land utenfor EØS, utdannings- og kvalifiseringstiltak for å bedre rekrutteringen til helsetjenesten med egne kvalifiseringsprogram for innvandrere, samt for ufaglært arbeidskraft. For nærmere omtale av tannhelsetjenesten, se kap. 701.21 (jf. også post 73 under).

Regjeringen vil i St.prp. nr. 1 (2002-2003) komme tilbake med en samlet plan for rekruttering av helsepersonell.

Post 60 Rekruttering m.m. av helsepersonell

Helsedepartementet ønsker å styrke innsatsen innen utdanning og kvalifiseringstiltak. Bevilgningen foreslås derfor redusert med 2 mill. kroner mot tilsvarende økning under kap. 705 post 61.

Post 61 Utdanningstiltak, turnustjeneste mv.

Helsedepartementet foreslår å øke bevilgningen til utdannings- og kvalifiseringstiltak med 2 mill. kroner for å bedre rekrutteringen til helsetjenesten. Midlene foreslås benyttet til å utvikle et program for kvalifisering av innvandrere til arbeid i helsesektoren og til kvalifiseringsprogram for ufaglærte. Som ledd i styrkingen av den offentlige tannhelsetjenesten foreslås det også å gi tilskudd til kurs i folkehelsearbeid for tannhelsepersonell og forsøkskurs med videreutdanning for tannpleiere.

Post 73 Bedriftsinterne videreutdanninger

Det foreslås at bevilgningen settes ned med 10,3 mill. kroner til finansiering av andre prioriterte tiltak.

Kap. 706 Sosial- og helsedirektoratet

Post 01 Driftsutgifter

Omorganiseringen av den sentrale helse- og sosialforvaltning

Det vises til omtale under kap. 700 Helsedepartementet vedrørende hovedmål for omorganiseringen av den sentrale sosial- og helseforvaltning. I St.prp. nr. 1 (2001-2002) ble det varslet at Sosial- og helsedepartementet ville komme tilbake til ytterligere budsjettmessige implikasjoner av omorganiseringen av den sentrale sosial- og helseforvaltning i Revidert nasjonalbudsjett 2002.

Budsjettforslaget i St.prp. nr. 1 (2001-2002) og bevilgningen for 2002 for Sosial- og helsedirektoratet var knyttet til de etater som nå er blitt en del av Sosial- og helsedirektoratet.

Opprettelsen av Sosial- og helsedirektoratet innebærer også at vesentlige oppgaver er overført fra Statens helsetilsyn, tidligere Statens institutt for folkehelse, Sosialdepartementet og Helsedepartementet til direktoratet. Disse funksjonene er for det

meste knyttet til iverksetting av sosial- og helsepolitikken. Totalt medfører en samling av disse aktivitetene i direktoratet en ressuroverføring på 108,9 mill. kroner i 2002. Beløpet dekkes ved tilsvarende reduksjoner over kap. 600 Sosialdepartementet post 01 (13 mill. kroner), kap. 614 Utvikling av sosialtjeneste, tiltak for rusmiddelmissbrukere post 21 (3,4 mill. kroner), post 63 (4 mill. kroner), kap. 676 Kompetansesenter for funksjonshemmede post 70 (6,5 mill. kroner), kap. 700 Helsedepartementet post 01 (19,6 mill. kroner), kap. 707 Nasjonalt folkehelseinstitutt post 01 (11,1 mill. kroner) og kap. 708 Statens helsetilsyn post 01 (51,3 mill. kroner), jf. også omtale under disse kapitler.

Overordnet mål for direktoratet er god helse og sosial trygghet. Direktoratet arbeider med utforming av endelig målstruktur, strategier og hovedprioriteringer for etaten. Det vil bli gitt en omtale av dette i statsbudsjettet for 2003.

Kombinasjonen av integrering av tidligere enheter og gjennomføring av flytteprosesser fører til ekstraordinære engangskostnader knyttet til flytting og investering i IKT.

For direktoratet er det nødvendig å etablere en ny IKT-struktur. Etaten kan ikke basere sin aktivitet på de ulike IT-plattformer som eksisterte i de tidligere 12 etater og enheter. Det vises også til omtale under kap. 732 post 32 om å nytte midler innenfor rammen av tiltaksplanen for elektronisk samhandling i helse- og sosialsektoren.

Det foreslås bevilget 10 mill. kroner til delfinansiering av engangskostnadene til IKT og flytting. Forslaget forutsetter at direktoratet i tillegg gjennomfører betydelige effektiviserings- og innsparingstiltak for å dekke ytterligere kostnader til dette, herunder å holde ledige stillinger ubesatt i 2002.

Styrking av tilsyn og forvaltning av området medisinsk utstyr

Hendelsene knyttet til bruk av produktet Dent-O-Sept har tydeliggjort et behov for styrking av forvaltning av og tilsyn med regelverket for medisinsk utstyr. Det vises til helseministerens redegjørelse for Stortinget 25. april 2002.

Arbeidsområdet består av å forvalte regelverket for medisinsk utstyr, samt å ivareta de forpliktelser som Norge har på dette området. EØS-avtalen har gitt Norge de samme rettigheter og plikter som EU-landene når det gjelder krav til medisinsk utstyr. Det norske regelverket bygger på de europeiske direktivene for medisinsk utstyr. Før markedsføring må det foretas en vurdering av om produktet er i samsvar med kravene i det aktuelle direktiv – som bevis på samsvar kan merket CE påføres. For de tre høyeste av i alt fire risikoklasser må produsenten hyre en uavhengig tredjepart – et såkalt teknisk kontrollorgan for medisinsk utstyr – til å kontrollere samsvar med kravene. For medisinsk utstyr i den laveste risikoklassen (risikoklasse I), samt for individuelt tilpasset utstyr, er det produsenten selv som vurderer og erklærer samsvar med direktivets krav.

Tilsynet med produsenter av utstyr i risikoklasse I bør prioriteres langt sterkere. Mottatte meldinger om alvorlig svikt har blitt fulgt opp, men utover dette har myndighetene ikke hatt kapasitet til å følge opp disse produktene. Det er imidlertid blitt klart at det, til tross for regelverket, markedsføres en del CE-merkede produkter som ikke holder mål, eller som av andre grunner ikke skulle ha vært CE-merket.

Behovet for aktiv markedsovervåking for å påse at norske produkter holder mål, ivaretas ikke med dagens bemanning. Årlige merutgifter vil utgjøre 2,9 mill. kroner, mens merutgiftene for 2002 anslås til 1,8 mill. kroner.

Bevilgningen foreslås forhøyet med 1,8 mill. kroner.

Implementering av EUs barnematdirektiv

Regjeringen har ut fra en helhetsvurdering gått inn for, med forbehold om Stortingets samtykke, å innlemme barnematdirektivet i EØS-avtalen. Samtidig skal det iverksettes flere skjerpende tiltak for overvåking og kontroll med barnemat og informasjon om spedbarnsernæring til helsepersonell og foreldre. Barnematdirektivet, som åpner for beriking av barnemat med vitaminer, mineraler og aminosyrer, ble vedtatt i EU i 1996. Fra EUs side har det lenge vært forutsatt at direktivet skal gjelde for hele EØS-området.

Fra Regjeringens side har det vært lagt stor vekt på å finne en løsning som ivaretar de helsemessige aspektene i denne saken. Av hensyn til EØS-samarbeidets viktighet for Norge og det framtidige samarbeidet med EU om mattrygghet, har det samtidig vært viktig å finne en løsning som er akseptabel for EU-siden.

Sosial- og helsedirektoratet og Statens næringsmiddeltilsyn har utarbeidet forslag til tiltak. For å få arbeidet raskt i gang og få til nødvendig intensitet og fremdrift i arbeidet, anses det som nødvendig med ekstra ressurser i de første årene. Tiltakene bør sikres en ressursramme på 7 mill. kroner i perioden 2002-2004. I tillegg vil institusjonene bidra med ca. 9 mill. kroner over sine ordinære budsjett til relevante tiltak som uansett ville blitt gjennomført. Til sammen settes av ca. 16 mill. kroner over perioden.

Elementene i arbeidet vil være:

- Å sikre oversikt over sammensetning av barnematprodukter på det norske marked, blant annet gjennom utvikling og drift av system for meldeplikt for produktene til Statens næringsmiddeltilsyn
- Kostholdsundersøkelser blant spedbarn/småbarn
- Nødvendig revisjon av anbefalinger for spedbarnsernæring og utarbeidelse av nye kostråd, herunder spesielle anbefalinger om tran
- Kompetanseheving / materiell til helsepersonell, spesielt ved helsestasjonene
- Informasjonsvirksomhet til småbarnsforeldre og andre nøkkelgrupper
- Kontakt med industrien angående berikingspraksis
- Det vises til kap. 1114 Statens næringsmiddeltilsyn post 01.

Bevilgningen foreslås økt med 1,15 mill. kroner i 2002.

Sammenfatning

Samlet foreslås bevilgningen økt med 121,9 mill. kroner.

Kap. 3706 Sosial- og helsedirektoratet

Post 02 Salgs- og leieinntekter

Omorganiseringen av den sentrale helse- og sosialforvaltning

Det foreslås at Sosial- og helsedirektoratet overtar ansvaret for å autorisere helsepersonell (fra Statens helsetilsyn). Driftsutgiftene er innarbeidet i forslaget under kap. 706 Sosial- og helsedirektoratet om overføring av midler fra Statens helsetilsyn (kap. 708). Til dette tiltaket er det videre under kap. 3708 budsjettert med 10 mill. kroner i inntekter. Som følge av flytting av denne oppgaven til direktoratet foreslås denne inntekten nå budsjettert under denne posten.

Bevilgningen foreslås økt med 10 mill. kroner.

Kap. 707 Nasjonalt folkehelseinstitutt

Status for arbeidet med å etablere målstruktur og strategier

Instituttet har prioritert arbeidet med å utvikle målstruktur, strategier og prioriteringer for den nye institusjonen. Deler av dette arbeidet er fullført, men det endelige resultatet vil først foreligge i slutten av året.

Om målstrukturen

Nasjonalt folkehelseinstitutt skal arbeide for å bedre befolkningens helse ved å fremskaffe kunnskap om hvordan folkehelsen utvikler seg og hvilke forhold som påvirker helsen. Instituttet skal formidle kunnskap og gi råd om hvordan man kan fremme helse og forebygge sykdom og helseskade, og tilby tjenester som kan bidra til dette.

For å kunne fylle denne funksjonen kreves det inngående kompetanse på en rekke høyt spesialiserte områder og evne til å omsette kunnskapen til råd som beslutningstakere, helsetjeneste og allmennhet kan nyttiggjøre seg. Denne kompetansen kan Folkehelseinstituttet bare opparbeide ved å drive forskning på høyt nivå og samarbeide nært med ledende fagmiljøer internasjonalt.

Det overordnede målet for Folkehelseinstituttet er å bedre helsetilstanden i befolkningen. For å oppnå dette, har instituttet definert tre hovedmål for sin virksomhet:

Hovedmål 1: God oversikt over helseforholdene i befolkningen

Hovedmål 2: Solid kunnskap om forhold som påvirker helsen

Hovedmål 3: Nyttige råd og tjenester som kan føre til bedre helse

Under hvert av disse målene vil det i løpet av året bli utarbeidet delmål og konkrete planer for hvordan instituttet skal legge opp sitt arbeid for å nå målene. Dette vil bli fullført i løpet av høsten 2002.

Om strategier og hovedprioriteringer

Folkehelseinstituttet har ansvar for tre fagområder: smittevern, miljømedisin og epidemiologi (epidemiologi omfatter i denne forbindelse helseundersøkelser og helseregistre). Disse tre fagområdene er tydeliggjort i organisasjonsstrukturen ved at det er opprettet egne divisjoner for hver av dem.

En av de store gevinstene ved omorganiseringen er at fem av landets seks sentrale helseregistre, alle de regionale helseundersøkelsene med tilhørende biologiske prøver og flere av de største befolkningsbaserte forskningsprosjektene i landet, er blitt samlet under en ledelse. Folkehelseinstituttet vil samarbeide med det øvrige forskningssystemet om å utnytte de helt spesielle mulighetene som disse ressursene gir for forskning nasjonalt.

Post 01 Driftsutgifter

Omorganiseringen av den sentrale helse- og sosialforvaltning

Bevilgningen foreslås redusert med 11,1 mill. kroner som følge av at oppgaver og personell er overført Sosial- og helsedirektoratet. Videre foreslås bevilgningen økt med 2,8 mill. kroner i forbindelse med at instituttet overtar ansvaret for Abortstatistikken, Dødsårsaksregisteret og Systemet for vaksinasjonskontroll (SYSVAK) mot tilsvarende reduksjon under kap. 708 Statens helsetilsyn post 01 Driftsutgifter.

Posten foreslås videre styrket med 5 mill. kroner for å dekke ekstraordinære utgifter i forbindelse med etableringen av instituttet. Flytte- og etableringskostnadene ved sammenslåingen av SHUS og Folkehelsa har blitt større enn forventet, bl.a. pga. økte husleieutgifter, utgifter til bygningsmessige endringer og økt beredskap og generelle administrative investeringer. Nasjonalt folkehelseinstitutt er likevel i en svært vanskelig budsjettmessig situasjon. Det forslaget som her legges fram, forutsetter at instituttet gjennomfører en omstillingsprosess som også vil innebære nedbemanning.

Bevilgningen foreslås redusert med 3,3 mill. kroner i 2002.

Medisinsk fødselsregister

Medisinsk fødselsregister har frem til 1.1.2002 vært et samarbeidsprosjekt mellom Sosial- og helsedepartementet ved Folkehelsa, Universitetet i Bergen, Stiftelsen Universitetsforskning Bergen (Unifob) og Haukeland sykehus. Som en følge av omorganiseringen av den sentrale statlige helseforvaltningen, ble Medisinsk fødselsregister innlemmet i Nasjonalt folkehelseinstitutt fra 1.1.2002. I dag er kun mindre deler av fødselsregisterets drift (2,9 mill. kroner) finansiert over Helsedepartementets budsjett. For å kunne videreføre driften av fødselsregisteret foreslås bevilgningen økt med 2,5 mill. kroner.

Sammenfatning

Samlet foreslås bevilgningen redusert med 0,8 mill. kroner i 2002.

Post 21 Formidlingsvirksomhet

Prisstigning på programvaksine

I løpet av 2001 økte prisen på DT- og BCG-vaksiner betydelig. Dette er vaksiner som Nasjonalt folkehelseinstitutt formidler gratis innenfor "barnevaksinasjonsprogrammet". Programmet omfatter de vaksiner alle barn får tilbud om gjennom småbarns- og grunnskolealder. Det finnes ingen andre DT-vaksiner med markedsføringstillatelse i Norge. Folkehelseinstituttet har følgelig ikke mulighet til å velge et alternativt preparat.

Bevilgningen foreslås økt med 6,5 mill. kroner.

Kap. 708 Statens helsetilsyn og fylkeslegene

Statens helsetilsyn er tillagt et overordnet ansvar for tilsyn med helse- og sosialtjenestene.

En mer rendyrking av tilsynets rolle som tilsynsmyndighet for disse tjenester innebærer bl.a. at ressurser i Statens helsetilsyn, som var knyttet til iverksetting av helsepolitikken, er overført til Sosial- og helsedirektoratet. I tillegg er det overført administrativt personell. Som følge av reorganiseringen, er det også overført oppgaver og personell til Folkehelseinstituttet.

Samlet sett innebærer dette at bevilgningen over kap. 708 foreslås satt ned med 54,1 mill. kroner.

Helsetilsynet og fylkeslegene skal sikre effektiv saksbehandling i klage- og tilsynssaker. I St.prp. nr. 1 (2001-2002) ble det opplyst at gjennomsnittlig saksbehandlingstid ikke skal overstige 5 mnd. hos fylkeslegene og 6 mnd. i Helsetilsynet.

For noen klager og tilsynssaker vil gjennomsnittlig saksbehandlingstid i vesentlig grad bli påvirket av den tid som går med til saksbehandling i andre etater enn Statens helsetilsyn og fylkeslegene. I den forbindelse orienteres det om at Helsedepartementet i sitt

tildelingsbrev til Statens helsetilsyn for 2002 har lagt til grunn at de saksbehandlingstider som er presentert i St.prp. nr. 1 (2001-2002) gjelder ekskl. den tid som går med til saksbehandling i andre etater.

Kap. 3708 Statens helsetilsyn og fylkeslegende

Post 02 Gebyrinntekter mv.

Det vises til omtale under kap. 3706 post 02.

Bevilgningen foreslås satt ned med 10 mill. kroner.

Kap. 718 Rehabilitering

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Bevilgningen foreslås satt ned med 0,5 mill. kroner til finansiering av andre helsetiltak.

Kap. 730 Statlig helsetjeneste

Post 70 Innsatsstyrt finansiering av sykehus

Remicade

Det vises til omtale under kap. 2751 post 70 Legemidler der det foreslås trygderefusjon for Remicade.

Bevilgningen foreslås satt ned med 7,2 mill. kroner.

Kap. 732 Regionale helseforetak

Post 21 IT og elektronisk samhandling m.m.

Den statlige tiltaksplanen for elektronisk samhandling i helse- og sosialsektoren inneholder fire hovedsatsingsområder. Ett av hovedsatsingsområdene er knyttet til etablering av publikumstjenester. Formålet er bl.a. at publikum skal gis et helhetlig og kvalitetssikret tilbud av offentlig helse- og sosialinformasjon som samtidig er tilgjengelig for flest mulig.

Etableringen av IKT i Sosial- og helsedirektoratet vil bidra til å følge opp dette hovedformålet. Relevante investeringer i direktoratet er knyttet til etablering og utvikling av direktoratets internett-tjenester og tilrettelegging av elektronisk informasjon for ulike brukergrupper.

Innenfor posten foreslås derfor inntil 8 mill. kroner benyttet til finansiering av IKT i Sosial- og helsedirektoratet, jf. også omtale under kap. 706.

Postene 71-75 Tilskudd til helseforetakene

Remicade

Det vises til omtale under kap. 2751 post 70 Legemidler der det foreslås trygderefusjon for Remicade. Bevilgningene for postene 71-75 foreslås satt ned med til sammen 1,3 mill. kroner.

Post 71 Tilskudd til Helse Sør RHF

Bevilgningen foreslås satt ned med 480 000 kroner.

Post 72 Tilskudd til Helse Øst RHF

Bevilgningen foreslås satt ned med 300 000 kroner.

Post 73 Tilskudd til Helse Vest RHF

Bevilgningen foreslås satt ned med 210 000 kroner.

Post 74 Tilskudd til Helse Midt-Norge RHF

Bevilgningen foreslås satt ned med 160 000 kroner.

Post 75 Tilskudd til Helse Nord RHF

Bevilgningen foreslås satt ned med 150 000 kroner.

Kap. 739 Andre utgifter

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Handlingsplan mot kjønnslemlestelse

Det foreslås bevilget 0,8 mill. kroner til en styrking av helsesektorens arbeid knyttet til oppfølging av Regjeringens handlingsplan mot kjønnslemlestelse.

Oppfølging av St.meld. nr. 43 (1999-2000) Om akuttmedisinsk beredskap

Akuttmeldingen ble behandlet av Stortinget i juni 2001, jf. Innst. S. nr. 300 (2000-2001). Meldingen tar utgangspunkt i tilrådinger i NOU 1998: 8 Luftambulansetjenesten i Norge og NOU 1998: 9 Hvis det haster... Faglige krav til akuttmedisinsk beredskap. I meldingen foreslås en rekke tiltak som tar sikte på å styrke den akuttmedisinske beredskapen. I innstillingen gir Stortinget i hovedtrekk tilslutning til disse tiltakene, og i tillegg fattes det en rekke tilleggsvedtak i form av romertallsvedtak.

I det følgende gis en status for oppfølgingsarbeidet.

Akuttmedisinsk kommunikasjon m.m.

Førstehjelp-prosjektet

Sosial- og helsedepartementet ga høsten 2001 Folkehelseinstituttet i oppdrag å evaluere Førstehjelp-prosjektet (1996-2001). Prosjektet er et samarbeid mellom ulike offentlige institusjoner, frivillige organisasjoner, privat næringsliv, forsikringsselskap, Utdannings- og forskningsdepartementet og Helsedepartementet. Opplegget går ut på å øke kunnskapene blant elever i ungdomsskolen fra 8.-10. klassetrinn. Evalueringsrapporten vil foreligge innen utgangen av første halvår 2002.

Hjertestarter-prosjektet

Stortinget har bedt Regjeringen iverksette et opplærings- og utplasseringsprogram for "hjertestartere" (romertallsvedtak I). Helsedepartementet er i ferd med å inngå et samarbeid med Stiftelsen norsk luftambulansetjeneste (SNLA) og Norsk akuttmedisinsk kompetansesenter (NAKOS) om iverksettelse av et slikt program.

NAKOS ble høsten 2001 tildelt 2 mill. kroner for å utvikle et hjertestansregister som skal brukes i oppfølgingen av hjertestarter-prosjektet. Det foreslås 0,5 mill. kroner til program for utplassering og opplæring av bruk av hjertestartere.

Medisinsk nødmeldetjeneste

Sosialkomiteen har anmodet at det snarest mulig skjer en avklaring om fremtid og innhold i den medisinske nødmeldetjenesten. Bakgrunnen er at forslagene i NOU 1998:9 knyttet til medisinsk nødmeldetjeneste ikke ble behandlet i akuttmeldingen, fordi

Justisdepartementet for tiden leder et utredningsarbeid for å avklare om det er mulig å forenkle og effektivisere nødmeldetjenesten i sin helhet (brann, politi og helse). Dette utredningsarbeidet vil være avsluttet 1. juli 2002. Konklusjonene fra dette arbeidet kan få konsekvenser for den fremtidige medisinske nødmeldetjeneste, herunder antallet AMK-sentraler. Sosial- og helsedirektoratet er bedt om å følge opp saken når utredningsarbeidet er avsluttet.

Sjøfartsmedisin

Det er laget et rundskriv om rutiner for henvendelser fra skip (Rundskriv 156/2001).

Helsedepartementet har mottatt søknad om etablering av et kompetansesenter for sjøfartsmedisin fra en arbeidsgruppe ledet av Fylkeslegen i Rogaland. Søknaden ligger til behandling i Sosial- og helsedirektoratet, og Helsedepartementet vil komme tilbake til saken i forbindelse med statsbudsjettet for 2003.

Kompetansesenter for prehospital akuttmedisin

Sosialkomiteen sluttet seg i Innst. S. nr. 300 (2000-2001) til forslaget i akuttmeldingen om å opprette et nasjonalt kompetansesenter for prehospital akuttmedisinske tjenester. Senteret skal tilknyttes Universitetet i Oslo og fungere som et nettverk bestående av de akuttmedisinske miljøer i helseregionene.

Senteret skal videre ha klare forpliktelser til å fungere som et nettverk for helseregionene.

Samlet foreslås det 1,2 mill. kroner til Kompetansesenter for prehospital akuttmedisin. Innenfor posten foreslås 0,6 mill. kroner omdisponert til formålet.

Bevilgningen foreslås økt med 0,6 mill. kroner til etablering av et kompetansesenter for prehospital akuttmedisin.

Felles forskrift for prehospital akuttmedisin

Sosialkomiteen sluttet seg til at det ble utarbeidet en felles forskrift for prehospital akuttmedisinske tjenester, herunder medisinsk nødmeldetjeneste, legevakt i primærhelsetjenesten og ambulansetjenesten (inkl. luftambulansetjenesten). Sosial- og helsedirektoratet har etablert en prosjektgruppe som tar sikte på å ferdigstille et utkast til forskrift som vil bli oversendt Helsedepartementet i løpet av høsten 2002.

Telemedisin

Sosial- og helsedirektoratet vil i løpet av 2002 utrede hvordan telemedisinske metoder kan brukes innenfor akuttmedisin.

Forholdet til redningstjenesten

Sosial- og helsedirektoratet vurderer om det er behov for å utarbeide funksjonskrav til helsetjenestens representant i ledelsen ved redningssentralene.

Det er nedsatt en tverrfaglig arbeidsgruppe for å utrede den organisatoriske forankring og faglige innhold av psykososiale støttetjenester, både i akutt- og oppfølgingsfasen etter en ulykke. Resultatene fra dette arbeidet vil foreligge i løpet av våren 2002. Sosial- og helsedirektoratet er bedt om å følge opp dette arbeidet.

Akuttberedskap i kommunehelsetjenesten

Nasjonalt kompetansesenter for legevaktmedisin

Sosialkomiteen har bedt Helsedepartementet om å støtte etablering av et nasjonalt kompetansesenter for legevaktmedisin, basert på en prosjektskisse utarbeidet av kompetansemiljøet i Bergen. Sosial- og helsedepartementet tildelte i 2001 midler til et forprosjekt for opprettelse av et slikt senter, og har fulgt opp med tilskuddsmidler i 2002, jf. statsbudsjettets kap. 705, post 60.

Interkommunale legevaktsentraler

Stortinget har anmodet Regjeringen om å gjennomgå de økonomiske konsekvensene av etablering av interkommunale legevaktsentraler ut fra målsetningen om at kommunene får dekket sine merkostnader til en slik etablering, og at kommunene kan nyttiggjøre seg økonomiske rasjonaliseringsgevinster av det interkommunale legevaktsamarbeidet.

Helsedepartementet vil gjennom et eksternt oppdrag se nærmere på utgiftsfordelingen mellom kommune, trygd og ambulansetjeneste i de gjennomførte prosjektene.

Helsedepartementet vil komme nærmere tilbake til dette i statsbudsjettet for 2003.

Ambulansetjenesten

Krav til tomannsbetjening av ambulanserbiler

Sosialkomiteen har sluttet seg til at det skal innføres krav om tomannsbetjening av ambulanserbiler som hovedregel, med mulighet for dispensasjon for enmannsbetjening for de ambulansene med minst aktivitet. Betingelsen er at det etableres avtaler om fast ledsagertjeneste med for eksempel sykehjem eller primærhelsetjeneste. Kravet vil inngå i forannevnte utkast til felles forskrift for prehospital akuttmedisin som utarbeides av Sosial- og helsedirektoratet og planlegges ferdigstilt i løpet av høsten 2002.

Kompetansekrav for ambulanspersonell

Sosialkomiteen har sluttet seg til at det innføres krav til kompetanse for ambulanspersonell, dvs. at minst en av ambulanspersonellet må ha fagbrev og den andre akuttmedisinsk- og pleiefaglig kompetanse på nivå med det som er angitt i NOU 1976: 2.

Det legges opp til en overgangsordning for fagbrev på 6 år, og en ytterligere dispensasjonsordning på inntil 3 år for tjenester som av særlige årsaker ikke har klart dette kravet. Kravet vil inngå i foran nevnte utkast til felles forskrift for prehospital akuttmedisin.

Særskilte kompetansekrav for frivillige mannskaper

Stortinget har bedt Regjeringen utarbeide særskilte kompetansekrav til frivillige mannskaper som er engasjert i ambulansetjeneste/supplerings-tjeneste for eksempel ved idretts- og kulturengasjementer og ulike redningsaksjoner (romertallsvedtak II).

Sosial- og helsedirektoratet vil innarbeide også dette kravet i foran nevnte utkast til felles forskrift for prehospital akuttmedisin.

Responstid for ambulanserbiler

Stortinget har bedt Regjeringen legge frem for Stortinget en økonomi- og tidsplan for styrking av ambulansetjenesten som bygger på akuttutvalgets (NOU 1998:9) forslag til responstider (romertallsvedtak III).

Akuttutvalgets forslag er:

- Akuttoppdrag: 12 minutter for 90 prosent av befolkningen i byer og tettsteder og 25 minutter for 90 prosent av befolkningen i griskrendte strøk.
- Hasteoppdrag: 30 minutter for 90 prosent av befolkningen i byer og tettsteder og 40 minutter for 90 prosent av befolkningen i griskrendte strøk.

Sosial- og helsedepartementet ga høsten 2001 SINTEF i oppdrag å evaluere de økonomiske konsekvensene dersom slike krav blir besluttet. SINTEF avleverte sin rapport "Økonomiske konsekvenser av nye krav til responstider i ambulansetjenesten" i mars 2002.

SINTEF konkluderer med at nye krav ihht. akuttutvalgets forslag vil gi en årlig kostnadsøkning på 224 mill. kroner for landet i sin helhet. Kostnadsøkningen inkluderer alle typer driftskostnader (personell, investeringer, leie av lokaler og lignende).

Helsedepartementet vil komme tilbake til saken i statsbudsjettet for 2003.

Fødselsomsorg

Stortinget har bedt Regjeringen om å iverksette flere tiltak innen fødselsomsorgen, herunder:

- Gjøre Statens helsetilsyns nivåinndeling for fødselsomsorgen gjeldende for planleggingen og organiseringen av fødselsomsorgen (romertallsvedtak IV)
- Opprette et nasjonalt råd for fødselsomsorgen med flerårig funksjonstid som skal bistå i omstillingsprosessen, kvalitetssikring og evaluering av drift i forbindelse med organisering av desentralisert og differensiert fødselsomsorg (romertallsvedtak V)
- Fremme forslag til lovfesting av trygderefusjon for svangerskapskontroll utført av jordmor i privat så vel som offentlig virksomhet (romertallsvedtak VI)
- Sørge for at kvinner som har lang vei til fødeavdeling sikres en forsvarlig følgetjeneste med jordmor
- Vurdere omfanget av, og innholdet i, den lovpålagte jordmortjenesten.

Det er nå etablert et nasjonalt råd for fødselsomsorg tilknyttet Sosial- og helsedirektoratet og rådet er i gang med sitt arbeid. På nasjonalt nivå skal rådet bistå de regionale helseforetakene. Rådet skal med utgangspunkt i Helsetilsynets rapport "faglige krav til fødeavdelinger" fra 1997 tilby råd og veiledning i forbindelse med lokale omstillingsprosesser, samt utarbeide informasjonsmateriell. Rådets kontakt mot virksomheter og lokale fagmiljøer vil skje gjennom foretakene. Videre skal Sosial- og helsedirektoratet utrede faglige og organisatoriske forutsetninger og implikasjoner av en lovfesting av trygderefusjon for svangerskapskontroll utført av jordmor i privat så vel som offentlig virksomhet. Helsedepartementet tar sikte på at saken skal ferdigbehandles høsten 2002.

Nyfødtmedisin

Stortinget har bedt Regjeringen om på en egnet måte legge fram en sak med konkrete tiltak for å bedre situasjonen i nyfødtomsorgen senest våren 2002 (romertallsvedtak VII).

Bakgrunn for saken var kapasitetsproblemer ved nyfødtavdelingene på Ullevål sykehus og Rikshospitalet høsten 1999, som medførte at enkelte fødende måtte sendes til andre regioner, og i noen tilfeller til Sverige. Arbeidsgrupperapporter og høringsuttalelser viste at situasjonen også var vanskelig i de øvrige helseregioner.

Helsedepartementet har fulgt opp saken med to hovedtiltak:

1. Faglig utvalg

På oppdrag fra Helsedepartementet nedsatte Statens helsetilsyn et faglig utvalg i 2000 for å oppsummere eksisterende nasjonal og internasjonal litteratur innen fagfeltet nyfødtmedisin, og komme med omforente forslag til organisering og faglige krav.

Utvalget avleverte rapporten "Nasjonal plan for nyfødtmedisin" i november 2001. Her går det frem at et av hovedproblemene i nyfødtomsorgen er sykepleierbemanningen, og det gjelder både antall stillinger, vakanser og en stor andel urutinerte sykepleiere.

Helsedepartementet har lagt til grunn og er inneforstått med at de regionale helseforetakene prioriterer en styrking av nyfødtomsorgen, jf. egen proposisjon om sykehusøkonomien.

Utvalget fremmer også en rekke forslag til retningslinjer og normer for bl.a. helsepersonellbemanning, kompetanse, antall senger, romarealer, og medisinsk teknisk utstyr. Helsedepartementet har bedt direktoratet om å vurdere forslagene, herunder beregne de økonomiske konsekvensene. Helsedepartementet vil komme tilbake til saken i forbindelse med statsbudsjettet for 2003.

2. Videreopplæring

Det ble igangsatt et prosjekt i 2000 for videreopplæring av sykepleiere til nyfødt/intensivavdelinger ved region- og sentralsykehus.

Prosjektet for videreopplæring av sykepleiere til nyfødt/intensivavdelinger ble videreført i 2001. Det ble totalt tildelt 8,4 mill. kroner, fordelt med 2,4 mill. kroner til et samarbeidsprosjekt mellom Helseregion Sør og Øst og 2 mill. kroner hver til de øvrige helseregioner. Fra og med 2002 ligger ansvaret for oppfølging av prosjektet til Sosial- og helsedirektoratet.

Helseregionene har organisert tiltaket som moduler med kombinert teori og praksis. Det har totalt deltatt 268 sykepleiere: 203 sykepleiere fra Helseregion Øst og Sør, 24 sykepleiere fra Helseregion Midt, 23 sykepleiere fra Helseregion Nord og 18 sykepleiere fra Helseregion Vest. Evalueringer har vist at tiltaket i hovedtrekk har vært meget vellykket.

Sammenfatning

Det foreslås samlet en økning på 1,9 mill. kroner over denne posten. Beløpet er knyttet til Regjeringens handlingsplan mot kjønnslemlestelse, hjertestarterprosjektet og etablering av kompetansesenter for prehospitalet akuttmedisin.

Post 50 Norges forskningsråd

Det vises til omtale under kap. 701 post 50. Posten foreslås redusert med 37,4 mill. kroner.

Post 72 Tilskudd til Norsk Pasientskadeerstatning

Økt utbetaling

Som følge av økte utbetalinger foreslås bevilgningen økt med 3,6 mill. kroner.

Utvidelse av den midlertidige ordningen med pasientskadeerstatning

Helsedepartementet viser til saken vedrørende bakterieinfiserte Dent-O-Sept-munnpensler. Det er i munnpenslene, produsert av Snøgg industrier, funnet pseudomonas bakterier. Penslene har vært benyttet i pleie av alvorlig syke pasienter på sykehus. De har også vært benyttet i aldershjem, sykehjem og i hjemmesykepleien.

Det må legges til grunn at et betydelig antall pasienter kan ha blitt smittet. Hos pasienter med svekket immunforsvar kan bakterien føre til alvorlig helseskade og dødsfall.

I 1987 ble det vedtatt at Justisdepartementet skulle utrede spørsmålet om å lovfeste et objektivt ansvar for pasientskader. I påvente av loven ble det etablert en midlertidig ordning med pasientskadeerstatning for pasienter ved offentlige somatiske sykehus og deres poliklinikker, basert på en avtale mellom staten og landets fylkeskommuner om vilkår for erstatning, om finansiering, saksbehandling mv. Ordningen ble gitt virkning fra 1. januar 1988. Fra 1. juli 1992 ble det gitt tilsvarende regler for kommunelegetjenesten og kommunal legevakt og offentlige psykiatriske sykehus og poliklinikker.

Erstatningsordningen administreres av Norsk Pasientskadeerstatning som igjen administreres av Kommunal Landspensjonskasse.

Stortinget vedtok i juni 2001 en lov om erstatning ved pasientskader; lov 15. juni 2001 nr. 53 om pasientskader mv. Det tas sikte på at loven skal tre i kraft 1. januar 2003. Det følger av lovens overgangsbestemmelse at loven gjelder for skader som er voldt etter lovens ikrafttredelse. Eldre skader behandles etter loven, men slik at erstatningskravet avgjøres etter reglene for den midlertidige erstatningsordningen.

Ordningen ble frem til 2002 finansiert gjennom tilskudd fra staten og fylkeskommunene. Den finansieres nå gjennom tilskudd fra staten. Norsk Pasientskadeerstatning sender ut årlige innbetalingskrav basert på forventet verdi av skademassen som er konstatert, men ikke nødvendigvis utbetalt.

Reglene for den midlertidige ordningen bygger på et "objektivisert" ansvarsgrunnlag, mens hovedregelen etter alminnelige erstatningsrettslige regler er at det må foreligge skyldansvar.

Erstatning etter ordningen utmåles etter bestemmelsene i lov 13. juni 1969 nr. 26 om skadeserstatning (skadeserstatningsloven). Oppreisning etter skadeserstatningsloven § 3-5 utbetales imidlertid ikke ut over 20 000 kroner.

Ifølge sykehushygienisk ekspertise befinner risikopasientene for alvorlig pseudomonasinfeksjoner seg i hovedsak på intensivavdelinger i sykehus.

Helsedepartementet viser imidlertid til at en ikke kan se bort fra at også beboere i aldershjem og sykehjem og pasienter i hjemmesykepleien kan være påført skade på grunn av bakterien.

Helsedepartementet mener at det er av vesentlig betydning å sikre disse det samme erstatningsrettslige vern som sykehuspasienter som mener å være påført slik skade, og ønsker derfor å utvide den midlertidige ordningen til å omfatte pasienter som er blitt smittet ved bruk av Dent-O-Sept ved offentlig finansierte tjenester i aldershjem, sykehjem og i hjemmesykepleien.

Krav fra pasienter smittet av Dent-O-Sept vil medføre ekstra kostnader for Norsk Pasientskadeerstatning, både i form av administrasjonskostnader og erstatningsutbetalinger.

Når det gjelder pasienter som er blitt *smittet* ved bruk av Dent-O-Sept i sykehus, vil Norsk pasientskadeerstatning i første omgang kunne bruke av likvide midler. Disse midlene må imidlertid tilbakeføres.

Det vises til forslag til romertallsvedtak.

Post 76 Tilskudd til RIT 2000, kan overføres

Utbygging av ny universitetsklinikk i Trondheim

Ved behandling av St.prp. nr. 1 (2001-2002) Sosial- og helsedepartementet ble det bevilget 445,6 mill. kroner for 2002 til utbygging av ny universitetsklinikk i Trondheim. Videre er det som følge av mindreforbruk i prosjektet overført 25,5 mill. kroner fra 2001 til 2002. Bevilgningen skal dekke investeringskostnader til utbyggingsprosjektet, FoU-kostnader, samt kostnader forbundet med den statlige oppfølgingen av prosjektet. I St.prp. nr.1 (2001-2002) ble det orientert om usikkerhet rundt bevilgningsbehovet for 2002, og det ble fremhevet at valg av steds- alternativ og eventuelt tidspunkt for byggestart ville være avgjørende for reelt budsjettbehov i 2002. Dette ligger nå til behandling i Stortinget, jf. St.prp. nr 53 (2001-2002) Ny universitetsklinikk i Trondheim. Byggestart vil ikke kunne skje før tidligst november 2002. Dette innebærer at disponibelt beløp langt overstiger utbyggingsprosjektets reelle behov for inneværende år. På denne bakgrunn foreslås bevilgningen redusert med 147,0 mill. kroner.

Som følge av statlig overtakelse av spesialisthelsetjenesten har staten ved det regionale helseforetak, Helse Midt-Norge RHF, overtatt ansvaret for den videre utbyggingen av universitetsklinikken. I arbeidet med å avvikle revidert avtale (jf. St.prp. nr 1 Tillegg nr 4 (1999-2000)) som ligger til grunn for utbyggingen og Sør-Trøndelag fylkeskommunes rolle tilknyttet utbyggingsprosjektet, er det foretatt et sluttoppgjør mellom staten og fylkeskommunen. I dette arbeidet er det utarbeidet et regnskap for hele prosjektperioden som inkluderer en avregning av departementets à-konto utbetalinger mot faktisk påløpte kostnader i prosjektet. Manglende framdrift og mindreforbruk i utbyggingsprosjektet har medført at departementets forskuddsbetalinger har vært høyere enn hva faktisk forbruk tilsier, og det utarbeidede prosjektrengskapet viser at departementet har et tilgodehavende på 53,6 mill. kroner. Prosjektrengskapet, hvor departementets tilgodehavende fremkommer, er bekreftet av fylkesrevisor, men er ennå ikke behandlet i fylkestinget i Sør-Trøndelag. Beløpet foreslås inntektsført under kap. 3739, ny post 04 Tilbakebetaling fra Sør-Trøndelag fylkeskommune.

Kap. 3739 Behandlingsreiser til utlandet m.m.

Post 04 (Ny) Tilbakebetaling fra Sør-Trøndelag fylkeskommune

Det vises til omtale under kap. 739, post 76 Tilskudd til RIT 2000 om tilbakebetaling av 53,6 mill. kroner fra Sør-Trøndelag fylkeskommune til staten.

Kap. 2711 Diverse tiltak i spesialisthelsetjenesten

Post 72 Refusjon tannlegehjelp

Refusjonsordning for pasienter som lider av periodontitt - Trygdebudsjettet

I St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 4 (2001-2002) ble det foreslått innført en utvidet trygderefusjon for utgifter til behandling av periodontitt med virkning fra 1. mai 2002. Stortinget sluttet seg til dette, jf. Budsjettinnst. S. nr. 11 (2001-2002). Dagens refusjonstakster foreslås økt innenfor den gitte økonomiske rammen, og stønaden forutsettes gitt uten krav om trygdens forhåndsgodkjenning. Nye refusjonssatser gjelder for behandling utført fra og med 1. mai 2002. Stønad til rehabilitering vil bli vurdert etter at det er innhentet mer dokumentasjon om behandlingsbehov og økonomiske konsekvenser ved dette.

Kap. 2751 Medisiner mv.

Post 70 Legemidler

Effektivisering av blåreseptordningen

Ved behandlingen av statsbudsjettet for 2002 fattet Stortinget følgende vedtak (jf. Budsjett-innst. S. nr. 11 (2001-2002) romertallsvedtak VIII):

”Stortinget ber Regjeringen endre dagens saksbehandlingsrutiner for søknader om refusjon for legemidler på blå resept slik at behandlingstiden av disse blir i tråd med EØS-avtalens frister”.

Med bakgrunn i dette vedtaket og tilsvarende merknader fra tidligere budsjettbehandlinger, har Helsedepartementet startet et arbeid med å gjennomgå saksbehandlingsrutinene for blåreseptordningen. Gjennomgangen omfatter bl.a. kriterier for blåreseptopptak, rollefordeling mellom Statens legemiddelverk og Helsedepartementet i saksbehandlingen, tidsfrister i refusjonssaker på blå resept, eventuell innføring av en blåreseptnemnd, begrunnelse for vedtak i refusjonssaker og offentlig innsyn. Det tas sikte på å sende et endringsforslag på høring før sommeren 2002.

Legemidlet Remicade

Ved behandlingen av St.prp. nr. 1 (2001-2002) vedtok Stortinget følgende (jf. Budsjett-innst. S. nr 11 (2001-2002), romertallsvedtak VI):

”Stortinget ber Regjeringen sørge for at kostnadene ved bruk av legemidlet Remicade dekkes av blåreseptordningen”.

Vedtaket forutsetter at det gjøres endringer i folketrygdloven, og en egen lovproposisjon vil bli fremmet i mai slik at Stortinget kan behandle lovforslaget sammen med Revidert nasjonalbudsjett 2002. En endring som innebærer trygderefusjon av legemidlet Remicade, vil kunne tre i kraft fra 1. oktober 2002. De budsjettmessige konsekvenser av forslaget blir behandlet i denne proposisjonen. Det vises ellers til den varslede lovproposisjonen for en nærmere drøfting og vurdering av ulike sider ved lovforslaget og for en gjennomgang av høringsuttalelser som er avgitt.

Sykehusene får i dag refundert ca. 55 pst. av legemiddelutgiftene gjennom ordningen med innsatsstyrt finansiering (ISF). Resten av kostnadene må sykehusene få dekket av basisbevilgningen til de regionale helseforetakene. Forslaget om trygderefusjon vil innebære at sykehusene får refundert en større andel av legemiddelutgiftene enn i dag. Det antas at dette vil medføre en økning på ca. 300 pasienter som får slik behandling, og

utgiftene under denne budsjettposten anslås som følge av dette å øke med 5,5 mill. kroner i 2002.

Sykehusene vil isolert sett få økte kostnader utover legemiddelutgifter til behandling av 300 flere pasienter. Disse kostnadene forutsettes dekket innenfor bevilgningsrammene for sykehussektoren.

Omleggingen nødvendiggjør i tillegg flytting av budsjettmidler fra bevilgningene til sykehus (kap. 730 post 70 og 732 postene 71-75) til kap. 2751 post 70. Denne budsjettekniske flyttingen foreslås gjennomført slik at sykehusene skal være økonomisk likestilt etter omleggingen, gitt at de behandler det samme antallet pasienter som tidligere. Basert på pasientdata fra sykehusene (DRG-grupper der Remicade er registrert) og omsetningstall for legemidlet Remicade, legges det for disse beregningene til grunn at ca. 500 pasienter vil være under behandling med Remicade på gjennomføringstidspunktet. Det er knyttet en viss usikkerhet til dette tallet.

Sykehusene har i dag økonomiske insentiver til å fremforhandle rabatter på legemidler som sykehusene selv må dekke innenfor sine budsjetter. Gjennom Legemiddelinnkjøpssamarbeidet (LIS) har sykehusene oppnådd til dels betydelige rabatter. Dette har gitt rom for å styrke pasienttilbudet på andre områder. Ved 100 pst. refusjon bortfaller dette økonomiske insentivet for sykehusene til å presse ned innkjøpsprisen, og behandlingstkostnadene for det offentlige vil samlet sett kunne øke. For til en viss grad å motvirke et slikt mulig uheldig utslag av omlegging til trygderefusjon for legemidlet Remicade, foreslås det en refusjonspris på 70 pst. av veiledende utsalgspris. På den måten vil sykehusene fortsatt ha et økonomisk insentiv til å fremforhandle rabatt på innkjøpspris. Uttrekket fra basisbevilgningen og fra ISF-ordningen i 2002 gjøres imidlertid slik at sykehusene beholder inntekter slik at de er økonomisk likestilt før og etter omleggingen, gitt at de behandler like mange pasienter som før.

Bevilgningen foreslås satt opp med 14 mill. kroner. Til delvis dekning av dette beløpet er 7,2 mill. kroner foreslått overført fra kap. 730 post 70 og 1,3 mill. kroner fra kap. 732 postene 71-75. Netto budsjettvirkning av forslaget er 5,5 mill. kroner, tilsvarende merkostnader ved flere pasienter.

Legemidlene Aricept, Reminyl og Exelon

Ved behandlingen av St.prp. nr. 1 (2001-2002) vedtok Stortinget følgende (jf. Budsjettinnst. S. nr. 11 (2001-02) romertallsvedtak VII):

«Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2002 sørge for at Alzheimer-medisinen Aricept gis med refusjon etter blåresept-forskriftens § 9.»

Helsedepartementet legger til grunn at Stortinget i sitt vedtak forutsatte refusjon ikke bare for Aricept, men også til de antatt likeverdige preparatene Exelon og Reminyl. Det foreslås derfor å inkludere disse legemidlene i blåreseptforskriften § 9 med virkning fra 1. juli i år.

Statens legemiddelverk (SLV) har tilrådd refusjon etter § 10 a etter nærmere definerte kriterier. Dette forutsetter at legen søker om trygderefusjon på vegne av pasienten. Bakgrunnen for tilrådingen fra SLV var at refusjon etter § 10 a i større grad enn § 9 legger til rette for å målrette forskrivningen i forhold til de pasientene som antas å ha størst nytte av behandlingen. Det er vanskelig å identifisere hvilke pasienter som vil ha ønsket effekt av behandlingen før behandlingen igangsettes. Preparatets kostnadseffektivitet avhenger

imidlertid kritisk av at man klarer å avgrense bruken til de pasienter som responderer på behandlingen.

Som et ledd i sitt arbeid med å følge opp Stortingets vedtak, har Helsedepartementet bedt SLV om å utarbeide kriterier for refusjon etter § 9 for Aricept, Exelon og Reminyl. Formålet med kriteriene er å forsøke å avgrense refusjonsadgangen til de pasienter som antas å ha effekt av behandlingen. På denne måten søkes det i størst mulig grad å ivareta SLVs faglige vurdering, men innenfor en § 9-løsning. Helsedepartementet anser det likevel som sannsynlig at utgiftene ved en § 9-løsning vil være ca. 25 pst. høyere enn ved en § 10 a-løsning.

Helsedepartementet anslår at refusjon etter § 9 fra 1. juli i år vil medføre økte utgifter på kap. 2751 post 70 med 45 mill. kroner i 2002. Til fratrukk fra dette kommer innsparing i bidragsordningen på kap. 2790 post 70. Denne innsparingen er anslått å utgjøre ca. 25 mill. kroner i 2002. Netto merutgift ved refusjon etter § 9 for Aricept m.fl. anslås til om lag 20 mill. kroner i 2002.

Helsedepartementet anslår på bakgrunn av ovenstående foreløpig at netto merutgifter i 2003 og 2004 blir hhv. om lag 80 og 120 mill. kroner.

Samlet øker bevilgningen under posten med 59 mill. kroner, herav 14 mill. kroner til Remicade og 45 mill. kroner til Aricept mv.

Kap. 2752 Refusjon av egenbetaling

Tak 2-ordning

Ved behandlingen av statsbudsjettet for 2002 vedtok Stortinget:

”Stortinget ber Regjeringen sette ned et utvalg med deltakere fra departementet og brukerorganisasjoner som skal arbeide frem et forslag til en egenandelstak 2-ordning som skal skjerme kronikere og storforbrukere av helsetjenester med store utgifter til helsetjenester og medisiner. Resultatet av arbeidet legges frem for Stortinget som egen sak i 2002.”

Det er nedsatt en arbeidsgruppe med deltakere blant annet fra Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon, Landsforeningen for hjerte- og lungesyke, Norges Handikapforbund og berørte departementer. Arbeidsgruppa skal innen 1. juni 2002 legge fram forslag til en ny ordning med utgiftstak for helseutgifter som ikke inngår i folketrygdens frikortordning. Helsedepartementet vil følge opp saken i tilknytning til budsjettforslaget for 2003.

Kap. 2790 Andre helsetiltak

Post 70 Bidrag, lokalt

Refusjon for preparatene Aricept, Reminyl og Exelon

Det vises til omtale under kap. 2751 post 70 Legemidler, der det foreslås refusjon etter § 9 i blåreseptordningen for legemidlet Aricept m.fl. Bevilgningen foreslås satt ned med 25 mill. kroner.

Post 72 Sykebehandling i utlandet

Stortinget vedtok senhøstes 2000 å bevilge 1 mrd. kroner til pasientbehandling i utlandet (jf. Innst. S. nr. 24 (2000-2001)), hvorav 25 mill. kroner til administrasjon av ordningen ble bevilget på kap. 2600 Rikstrygdeverket.

Om lag som forutsatt i St.prp. nr. 23 (2001-2002) Om endringer i bevilgninger under folketrygden i statsbudsjettet for 2001, er det overført ca. 605 mill. kroner fra 2001 til

2002 av opprinnelig bevilget beløp til pasientbehandling i utlandet. En vesentlig del av dette beløpet (ca. 430 mill. kroner) antas å være bundet opp til å dekke betaling i 2002 for pasienter som allerede er blitt behandlet og for pasienter som har fått tilbud om behandling. Usikkerheten i tallet knytter seg til hvor mange som faktisk vil akseptere tilbud om behandling i utlandet. Erfaringsmessig er det kun 35 pst. som takker ja til et slikt tilbud, og av disse igjen er det erfaringsmessig kun 90 pst. som vil bli behandlet.

Det vises til den nylig fremlagte stortingsproposisjonen om sykehusøkonomien. Regjeringen har i det samlede opplegg for økonomien i spesialistbehandlingen funnet at pasientbroen videreføres i 2002 innenfor en samlet ramme på 480 mill. kroner. Det gjenstår da anslagsvis 50 mill. kroner resten av året til å inkludere nye pasienter i ordningen (pasienter som ennå ikke har fått tilbud om behandling i utlandet). Det anslås at ca. 4 300 pasienter vil bli behandlet i 2002 gjennom pasientbroen, mens tallet i 2001 var ca. 4000. Opplegget innebærer at en vil unnlate å disponere 125 mill. kroner av overført beløp fra 2001 til 2002, jf. forslag til romertallsvedtak.

Erfaringsmessig kan det gå ca. 4 måneder fra pasienten får tilbud om behandling i utlandet til utgiftene er regnskapsført i RTV. For å sikre fleksibilitet, herunder å kunne holde av beløp utover året til å avhjelpe pasienter med størst behov, vil det kunne oppstå et regnskapsmessig mindreforbruk i 2002. Regjeringen vil derfor i budsjettet for 2003 eventuelt fremme forslag om nødvendig gjenbevilgning.

3.8 Barne- og familiedepartementet

Kap. 841 Familievern og konfliktløsning

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Lovpålagt mekling ved samlivsbrudd utføres både av eksternt oppnevnte meklere og ved familievernkontorer. Familievernkontorene mottar midler gjennom rammetilskuddet til fylkeskommunene, mens kap. 841 Familievern og konfliktløsning, post 21 dekker godtgjøring til meklingsinstanser utenom familievernet samt opplæring av meklingskorpset i fylkene.

Godtgjørelsen til meklere utenom familievernet dekkes etter salærforskriften, fastsatt av Justisdepartementet. Salærsatsene har økt flere ganger i løpet av de siste årene, og det er også en økning i antall meklinger som utføres av de eksterne meklerne. Fylkesmannsembetene i de større byene melder i tillegg om en stor økning av utgifter til tolk.

Meklingen er lovpålagt, jf. barneloven og ekteskapsloven. De årlige endringene i utgiftene knyttet til den lovpålagte ordningen, skyldes utenforliggende forhold som Barne- og familiedepartementet i liten grad kan forutse.

På denne bakgrunn fremmes det forslag om å gjøre kap. 841 Familievern og konfliktløsning, post 21 Spesielle driftsutgifter om til en overslagsbevilgning. Følgende betegnelse foreslås: *Spesielle driftsutgifter, meklingsgodtgjørelse, overslagsbevilgning*. Videre fremmes det forslag om at midlene til opplæring av meklingskorpset i fylkene skilles ut og bevilges over en egen post under samme kapittel. Det foreslås å opprette en ny 22 post med betegnelsen *Kompetanseutvikling og opplæring, meklingskorpset mv.* til dette formålet.

Gjeldende bevilgning foreslås fordelt på følgende nye poster:

Post 21 Spesielle driftsutgifter, meklingsgodtgjørelse, <i>overslagsbevilgning</i>	10 000 000 kroner
Post 22 Kompetanseutvikling og opplæring, meklingskorpset mv.	3 530 000 kroner

Kap. 846 Familie- og likestillingspolitisk forskning, opplysningsarbeid mv.

Post 70 Tilskudd

Det omprioriteres 170 000 kroner til kap. 858 Statens ungdoms- og adopsjonskontor, jf. omtale under kap. 858.

Kap. 854 Tiltak i barne- og ungdomsvernet

Post 64 Tilskudd for enslige mindreårige flyktninger og asylsøkere

Økt antall barn

Posten dekker det årlige tilskuddet til kommunene på 93 000 kroner per år, samt refusjon av fylkeskommunens barnevernutgifter til enslige mindreårige flyktninger og asylsøkere. Ordningen er regelstyrt og posten er en overslagsbevilgning. Antallet enslige mindreårige som ankommer landet har økt mye de siste årene, med 1999 som et toppår. I

statsbudsjettet for 2002 er det bevilget 170,4 mill. kroner til bosetting av 1 450 enslige mindreårige asylsøkere. Nye anslag fra UDI tyder imidlertid på at det vil bli bosatt ytterligere 250 barn i løpet av 2002. Økningen i antall barn i forhold til anslaget i saldert budsjett 2002 tilsier et merbehov på i overkant av 23 mill. kroner. Videre er det forventet at refusjon av fylkeskommunenes barnevernsutgifter, som gis via fylkesmannen, vil øke i 2002, da dette har sammenheng med antall barn. Det legges til grunn at refusjonsbeløpet vil øke med 10 mill. kroner. Dette innebærer at det er nødvendig med en tilleggsbevilgning i 2002 på 33 mill. kroner.

Ekstraavgift etter stortingsvedtak

Stortinget fattet 23. april 2001 følgende vedtak:

”Stortinget ber Regjeringen gi kommuner og fylker kompensasjon for fortsatt løpende utgifter knyttet til vedtak om omsorgsovertakelse for barn i asylmottak fattet før 1. august 2000, tilsvarende den kompensasjon som gis for slike utgifter på grunnlag av vedtak fattet etter denne dato”.

Ved lov 30. juni 2000 nr. 60 ble det ved endring av barnevernloven § 9-8 innført et særskilt tilskudd til kommuner som overtar omsorgen for barn i asylmottak der disse er kommet til landet med foreldre eller andre med foreldreansvar. Videre ble det innført statlig refusjon for fylkeskommunens barnevernutgifter i forbindelse med slike saker. Ordningen ble gjort gjeldende for vedtak fattet etter 1. august 2000. I Innst. S. nr. 197 (2000-2001) vises det til at en del kommuner har helt parallelle saker fra før 1. august 2000 hvor de fortsatt har utgifter til barneverntiltak. Komiteens flertall mener det er urimelig forskjellsbehandling at disse ikke omfattes av lovendringen, og at dette derfor bør ryddes opp i.

På bakgrunn av dette legges det til grunn at lovendringen av 30. juni 2000 nr. 60 også gjøres gjeldende for utgifter knyttet til vedtak om omsorgsovertakelse fattet før 1. august 2000, og at utgiftsdekningen skal beregnes fra 1. august 2000.

På denne bakgrunn foreslås det en tilleggsbevilgning på 1,3 mill. kroner.

Post 71 Utvikling og opplysningsarbeid m.v.

Tiltak mot tvangsekteskap og kjønnslemlestelse

Regjeringen ønsker å styrke innsatsen mot tvangsekteskap og kjønnslemlestelse. Det er opprettet to interdepartementale grupper som følger arbeidet administrativt. Barne- og familiedepartementet leder disse. Seks departementer har deltatt i arbeidet siden 1998. Samarbeidet involverer i dag følgende åtte departementer: Justisdepartementet, Kommunal- og regionaldepartementet, Utdannings- og forskningsdepartementet, Sosialdepartementet, Helsedepartementet, Utenriksdepartementet, Kultur- og kirke departementet og Barne- og familiedepartementet.

Regjeringen vil i løpet av mai legge fram en tiltakspakke mot kjønnslemlestelse. Handlingsplan mot kjønnslemlestelse har til nå bestått av et etablert prosjekt og noen enkelttiltak. Fra og med 2001 har disse prosjektene blitt finansiert av fem departementer med 5 mill. kroner årlig.

Blant de viktigste tiltakene når det gjelder innsats mot kjønnslemlestelse, er støtte til somaliske organisasjoner og grupper, etterutdanning av helsearbeidere, sosialarbeidere, lærere, førskolelærere og politi og samarbeid med interesseorganisasjoner i aktuelle land.

Når det gjelder arbeidet mot tvangsekteskap, vil innsatsen i hovedsak bli rettet mot tiltak gjennom skoleverket, samarbeid med frivillige organisasjoner og informasjon og holdningsskapende arbeid.

Bevilgningen foreslås økt med 13 mill. kroner i 2002 til innsats mot tvangsekteskap og kjønnslemlestelse. Midlene er teknisk plassert på kap. 854, post 71 og skal disponeres av Barne- og familiedepartementet, Justisdepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet i fellesskap.

I tillegg omdisponeres det 530 000 kroner til kap. 858 Statens ungdoms- og adopsjonskontor, jf. omtale under kap. 858. Samlet sett foreslås bevilgningen på kap. 854, post 71 økt med 12,47 mill. kroner.

Kap. 856 Barnehager

Post 60 Driftstilskudd til barnehager

I budsjettet for 2001 ble det lagt opp til at det skulle etableres nye barnehageplasser til 6 000 barn under 3 år, jf. St.prp. nr. 1 (2000-2001). Bevilgningen til barnehager i 2002 er dimensjonert i forhold til dette måltallet. Foreløpige tall over utbyggingen i 2001 tyder på at det ble etablert færre plasser for barn under 3 år, samtidig som det er etablert en del nye plasser for barn over 3 år. Tallene er usikre, og endelige tall for utbyggingen vil først foreligge i midten av juni.

Bevilgningen til barnehager, kap. 856 post 60 skal ses i sammenheng med bevilgningen til kontantstøtte, kap. 844 post 70, jf. at stikkordet "kan nyttes under" er føyd til under begge bevilgningene. Lavere utbygging av barnehageplasser for barn under tre år betyr behov for økte midler til kontantstøtte (1-2-åringer). Foreløpige anslag tyder på at anslått mindrebehov på barnehagebevilgningen tilsvare merbehovet på kontantstøttebevilgningen. Det foreslås derfor ingen justering av bevilgningene for 2002.

Post 64 Prøveprosjekt Oslo indre øst

Prosjektet med gratis korttidstilbud i barnehage for alle 4- og 5- åringer i bydel Gamle Oslo ble formelt avsluttet som forsøksprosjekt ved årsskiftet 2001/2002. I budsjettet for 2002 er det imidlertid bevilget 7 mill. kroner for å videreføre tiltaket ut barnehageåret 2001/2002.

Et flertall på Stortinget – med unntak av Fremskrittspartiet – uttalte under behandlingen av Barne- og familiedepartementets budsjett for 2002:

”Flertallet ser det som naturlig at Regjeringen kommer tilbake til denne saken (prøveprosjekt i Oslo indre Øst) i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett med tanke på å utvide tiltaket for hele landet.”

Målet med ordningen har vært å øke andelen barn med innvandrerbakgrunn i barnehagene i disse aldersgruppene. Videre har det vært et mål å bedre barnas norskopplæring og integrering i det norske samfunnet. Evalueringen av forsøket viser at andelen barn med innvandrerbakgrunn i barnehage har økt i bydelen og at femåringene har gjort positive språklige fremskritt selv om de fortsatt ligger etter sine norskspråklige jevnaldrende. I samarbeid med berørte departementer utreder Barne- og familiedepartementet forsøksvirksomhet i utvalgte kommuner for å bedre norsk språkforståelse i familier med førskolebarn. Her vil helsestasjon, barnehage og norskopplæringstilbud for foreldre stå sentralt.

Regjeringen foreslår at det bevilges 7 mill. kroner til drift av korttidstilbud i barnehage i bydel Gamle Oslo ut høsten 2002.

Kap. 857 Barne- og ungdomstiltak

Post 73 Ungdomstiltak i større bysamfunn

Det omdisponeres 500 000 kroner til kap. 858 Statens ungdoms- og adopsjonskontor, jf. omtale under kap. 858.

Kap. 858 Statens ungdoms- og adopsjonskontor

Post 01 Driftsutgifter

I 2001 overtok Statens ungdoms- og adopsjonskontor flere nye oppgaver, dels fra Barne- og familiedepartementet og dels fra Rikstrygdeverket. Disse oppgavene er utbetaling av adopsjonsstøtte og tilskudd til samlivstiltak. I 2002 har Statens ungdoms- og adopsjonskontor også overtatt oppgavene tilknyttet forvaltning av tilskudd til familie- og likestillingsorganisasjonene og klagesaker etter ekteskapsloven.

Kostnadene i forbindelse med overføring av oppgaver nødvendiggjør en tilleggsbevilgning på 1,2 mill. kroner. Tilleggsbevilgningen dekkes gjennom interne omprioriteringer fra kap. 846, post 70 (170 000 kroner), kap. 854, post 71 (530 000 kroner) og kap. 857, post 73 (500 000 kroner).

Kap. 860 Forbrukerrådet

Post 50 Basisbevilgning

I St.prp. nr. 1 (2001-2002) ble Stortinget orientert om beslutningen om å iverksette organisatoriske endringer i Forbrukerrådet fra 1.7.2002. For å sikre at Forbrukerrådet skal bestå som et sentralt virkemiddel for å ivareta forbrukernes interesser, er det nødvendig å modernisere vedtektene og tilpasse organisasjonen de økonomiske rammebetingelsene og samfunnets krav. Stortinget sluttet seg til dette, jf. Budsjett-innst. S. nr. 2 (2001-2002). En grunnleggende forutsetning er at Forbrukerrådet skal være fritt i forhold til private og offentlige interesser. Et annet viktig hensyn ved omstillingen skal være at servicenivået overfor publikum opprettholdes i størst mulig grad. Vedtektene er nå fastsatt av Kongen i statsråd, og ny organisasjonsmodell iverksettes fra 1. juli 2002.

Hovedelementer i en ny organisasjonsmodell for Forbrukerrådet

Regjeringen legger til grunn at Forbrukerrådet også for fremtiden skal være et sentralt organ for å ivareta forbrukernes interesser. Det legges opp til at Forbrukerrådet får nye vedtekter og at det opprettes et eget styre for virksomheten. Hovedelementene i de nye vedtektene er:

- Forbrukerrådets uavhengige stilling presiseres ved at det omdannes til et forvaltningsorgan med særskilte fullmakter.
- Det opprettes et eget styre for virksomheten med overordnet ansvar for den forbrukerpolitiske og administrative ledelse av Forbrukerrådet.
- Det statlige økonomiske tilskuddet til Forbrukerrådet gis i form av en nettobevilgning (50-post) i statsbudsjettet, og organisasjonen gis adgang til å beholde egne inntekter.
- Forbrukerrådets ansatte er statstjenestemenn og omfattes av lov om statens tjenestemenn og øvrig lovverk og avtaler på det statlige tariffområdet.

- Landsmøtet, som i dag er virksomhetens høyeste organ, bortfaller. For å oppnå en dialog med viktige samfunnsinteresser skal styret opprette et forbrukerpolitisk forum. Det legges opp til at interessesammensetningen i forumet varieres over tid.
- Forutsetningen i gjeldende vedtekter for Forbrukerrådet (og som ikke er lovfestet) om *kommunale forbrukernemnder og fylkeskommunale forbrukerutvalg* oppheves. Dette er en naturlig følge av at de færreste kommuner, og kun om lag halvparten av fylkene, i dag har hhv. forbrukerutvalg eller -nemnd. Det blir opp til Forbrukerrådet selv å vurdere hvordan lokalt engasjement i forbrukerspørsmål kan stimuleres og kanaliseres.
- Større strukturendringer i virksomheten skal forelegges Barne- og familiedepartementet, herunder eventuelle endringer i antall lokalkontorer. Det legges til grunn at det fortsatt skal være en desentralisert organisasjonsmodell.

Barne- og familiedepartementet og Arbeids- og administrasjonsdepartementet vil i samarbeid vurdere hvordan Forbrukerrådets organisasjon og kompetanse kan utnyttes i arbeidet med å forbedre førstelinjen i offentlig sektor i forhold til brukerne, herunder eksempelvis bruk av de offentlige servicekontorene.

Forutsetninger for basisbevilgningen

Med virkning fra 1.7.2002 skal Forbrukerrådet omdannes til forvaltningsorgan med særskilte fullmakter med nettobevilgning over en 50-post i statsbudsjettet. Nettobevilgningen skal baseres på bruttobevilgningen i statsbudsjettet for 2002. Da utgifter og inntekter fordeler seg ulikt i første og annet halvår, må nedsettelsen av bevilgningene gjenspeile bokførte utgifter og inntekter på tidspunktet for overgang fra vanlige driftsposter til nettobevilgning over en 50-post. Nettobevilgningen på posten fremkommer ved at gjenstående inntektskrav (inntektsbevilgning minus bokførte inntekter) trekkes fra gjenstående utgiftsbevilgning (bevilgning minus bokførte utgifter) per 1.juli 2002.

Forbrukerrådets faktiske inntekter og utgifter for første halvår vil ikke foreligge før statsregnskapet for første halvår legges frem den 30. juni 2002. Dette innebærer at fastsettelsen av inntekts- og utgiftsbevilgningen for første halvår i 2002 må baseres på tidligere års kontantstrømmer. I forhold til vedtatt budsjett for 2002 innebærer dette at inntektskapitlet samlet settes ned med om lag 2,6 mill. kroner, mot at nettobevilgningen på den nye 50-posten for andre halvår reduseres tilsvarende. Samlet inntektsbevilgning for første halvår blir etter dette satt til om lag 9,8 mill. kroner. Hovedgrunnen til den relative store inntektsforskjellen mellom første og andre halvår er at hoveddelen av abonnementsinnbetalingene til Forbrukerrapporten blir inntektsført i første halvår. På tilsvarende måte blir samlet utgiftsbevilgning i forhold til vedtatt budsjett for 2002 satt ned med om lag 39,7 mill. kroner, mot at nettobevilgningen på den nye 50-posten for andre halvår økes tilsvarende. Samlet utgiftsbevilgning for første halvår blir etter dette satt til om lag 36,9 mill. kroner. Det vises til forslag til vedtak.

Økonomiske konsekvenser som følge av ny organisasjonsmodell

Omdanningen av Forbrukerrådet til forvaltningsorgan med særskilte fullmakter vil også kreve ekstra ressurser i inneværende budsjettår. Merutgiftene følger av engangsutgifter knyttet til avsetning av feriepengfond, arbeidsgiveravgift og pensjonsforpliktelser. For 2002 innebærer omleggingen at Forbrukerrådet må utbetale feriepenge opptjent i 2001 og samtidig avsette midler for å dekke feriepenge som skal utbetales i 2003. Videre vil omleggingen medføre et engangsbehov for midler til betaling av arbeidsgiveravgift for en

ekstra termin i 2002. Omleggingen innebærer også at Forbrukerrådet vil være forpliktet til å innbetale arbeidsgiverandelen av pensjonspremien. Til sammen er ekstraavgiftene knyttet til de organisatoriske endringene og overgang til nettobevilgning over statsbudsjettet anslått til 9,5 mill. kroner for 2002.

Samlet foreslås det at bevilgning på den nye 50-posten settes til 46,6 mill. kroner for andre halvår 2002. Når det gjelder forslag om unntak fra bevilgningsreglementets § 4 med virkning fra 1.7.2002, vises det til forslag til romertallsvedtak.

3.9 Nærings- og handelsdepartementet

Kap. 904 Brønnøysundregistrene

Post 01 Driftsutgifter

Registerenheten i Brønnøysund (Brønnøysundregistrene) yter service både overfor næringslivet, privatpersoner og en rekke offentlige myndigheter. Registrene er IT-baserte og er et sentralt virkemiddel i Regjeringens satsing på å forenkle og modernisere offentlig sektor. Brønnøysundregistrene er et forvaltningsorgan som omfatter bl.a. Enhetsregisteret, Oppgaveregisteret, Gebyrsentralen, Foretaksregisteret, Ektepaktregisteret, Løsreregisteret, Regnskapsregisteret og Konkursregisteret.

Brønnøysundregistrene er tillagt en rekke nasjonale forvaltningsoppgaver knyttet til etableringskontroll, registrering og ajourhold av data om foretak og juridiske enheter, samordning og forenkling av datautveksling innen offentlig forvaltning og mellom forvaltning og næringsliv, tinglysning av heftelser knyttet til personer, foretak og motorvogner og innkreving av gebyr for egne og namsmyndighetens forretning.

Gjennom Enhetsregistret og Oppgaveregistret er etaten en sentral samordningsinstans innen offentlig forvaltning. Gjenbruk av data, regelverksforenkling og reduksjon av næringslivets belastninger ved innrapporteringsplikter overfor forvaltningen er sentrale målsettinger. For å kunne løse oppgavene er det viktig at Brønnøysundregistrene følger opp den teknologiske utviklingen og benytter optimale tekniske og systemmessige løsninger.

I inneværende år står Brønnøysundregistrene foran nye og utvidede oppgaver på følgende områder:

Offentlig forvaltning arbeider aktivt for å ta i bruk elektronisk innrapportering, for slik å effektivisere forvaltningen og å redusere næringslivets administrative belastninger. Presise og entydige nasjonale datadefinisjoner er nødvendige for å etablere og drive elektronisk datautveksling. Disse må etableres og vedlikeholdes på bare et sted for å oppnå entydighet på tvers av organisasjoner. Datadefinisjonene skal være åpent tilgjengelig elektronisk. Oppgaveregisteret er i ferd med å utvikle et system for en slik nasjonal datadefinisjonsbase, og har ansvaret for drift av denne.

Elinn/AltInn-samarbeidet er et prosjekt mellom Skattedirektoratet, Statistisk sentralbyrå og Brønnøysundregistrene. Formålet med prosjektet er å lette innrapporteringsprosessen for næringslivet og å sikre gjenbruksmuligheter for økonomiske data ved å ha informasjonen elektronisk lagret.

Enhetsregisteret inneholder grunndata om alle næringsdrivende, i tillegg til de fleste andre juridiske personer, med organisasjonsnummer som identifikator. Økt gjenbruk av grunndata vil gi besparelser for næringslivet, og på sikt også effektivisere det offentlige. Enhetsregisteret skal kunne tilby offentlige organ fri tilknytning til registeret, noe som vil gi økte kostnader for registeret med nødvendig tilpassing til ulike tekniske løsninger osv. Dette vil bli knyttet opp mot et pålegg om å bruke grunndata fra Enhetsregisteret.

Enhetsregistret har fått uforutsett stor saksøkning de to siste årene som følge av regelendringer knyttet til merverdiavgiftsreformen, registrering av regnskapsførere, registrering av lotteridrift i lag og foreninger mv. Oppgaveøkningene har krevd flere nye årsverk.

Enhetsregisteret er ikke gebyrfinansiert, og økningen gir derfor ikke økte inntekter. Det er avgjørende for samarbeidet med alle de tilknyttede registrene at Enhetsregisteret tilføres nok ressurser til å holde en forsvarlig saksbehandlingstid.

På denne bakgrunn foreslås det å øke bevilgningen under kap. 904 Brønnøysundregistrene, post 01 Driftsutgifter med 10 mill. kroner, fra 153,7 til 163,7 mill. kroner.

Kap. 920 Norges forskningsråd

Post 50 Tilskudd

For å få til ønsket omstilling av næringslivet i retning av mer kunnskapsintensive bedrifter, vil offentlige tiltak - både i form av gode rammebetingelser og direkte virkemidler - være avgjørende for å øke bedriftenes egen FoU, og bruk av FoU for å oppnå ønsket nyskaping.

Det marine området er ett av fire satsingsområder som det er ønskelig å satse spesielt på i FoU-sammenheng. Regjeringen har bl.a. nedsatt et eget utvalg med sikte på å fremme marin verdiskaping. I den forbindelse står man overfor store utfordringer i å få eksisterende bedrifter til å ta i bruk FoU. Det blir svært viktig å legge forholdene til rette for nyskaping og nyetableringer med utgangspunkt i nye marine ressurser som hittil ikke er blitt utnyttet. Dette fordrer bruk av et bredt utvalg av virkemidler.

Internasjonalt samarbeid innen FoU blir mer framtreddende og nødvendig. Det er behov for å styrke så vel det bilaterale FoU-samarbeid gjennom myndighetsavtaler som avtaler på institusjonsnivå for å tilrettelegge for økt bedriftsdeltakelse i internasjonale FoU-samarbeidsordninger som EUs rammeprogram for forskning og EUREKA.

For å skape tilstrekkelig handlingsrom for å innfri tidligere inngåtte forpliktelser og legge forholdene til rette for nødvendig nyskaping innen næringslivet, med særlig vekt på marin verdiskaping, samt ivareta våre forpliktelser og utnytte mulighetene i det internasjonale forskningssamarbeidet, foreslås det å styrke bevilgningen til bedriftsrettet brukerstyrt forskning i Forskningsrådet.

På denne bakgrunn foreslås det å øke bevilgningen under kap. 920 Norges forskningsråd, post 50 Tilskudd med 20,0 mill. kroner, fra 799,0 til 819,0 mill. kroner på statsbudsjettet 2002.

Kap. 950 Forvaltning av statlig eierskap

Post 91 (Ny) Tilbakeføring av salgsinntekt

Nærings- og handelsdepartementet fikk ved Stortingets behandling av St.prp. nr. 84 og Innst. S. nr. 325 for 2000-2001 Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2001 fullmakt til å selge statens aksjepost på 81 pst. i Norsk Medisinaldepot ASA (NMD). Selskapet ble solgt til det tyske legemiddelkonsernet GEHE AG. Kjøpesummen ble beregnet til 468,3 mill. kroner og bevilget under kap. 3900 Nærings- og handelsdepartementet, post 90 Sal av aksjar ved Stortingsvedtak 6.12.01, jf. St.prp. nr. 15 og Innst. S. nr. 36 for 2001-2002 Om endringar av løyvingar på statsbudsjettet 2001 under Nærings- og handelsdepartementet, der det også er redegjort for salget. Tilsvarende beløp er inntektsført i statsregnskapet for 2001.

Med henvisning til bestemmelser i den inngåtte aksjekjøpsavtalen framla GEHE AG i januar 2002 krav overfor departementet om en nedjustering av kjøpesummen med 61,6 mill. kroner. Kravet knyttet seg til usikrede pensjonsforpliktelser i NMD.

Med bistand fra advokatfirmaet Schjødt har Nærings- og handelsdepartementet nå kommet til enighet med GEHE AG om at nedjusteringen av kjøpesummen skal utgjøre 42 mill. kroner. I beløpet er det inkludert renter fram til utbetalingstidspunktet. Reduksjonen i forhold til GEHEs krav skyldes at det er tatt hensyn til skattemessige virkninger av pensjonsforpliktelsene, samt endrede beregningstekniske forutsetninger.

På denne bakgrunn foreslås det bevilget 42 mill. kroner under kap. 950 Forvaltning av statlig eierskap, ny post 91 Tilbakeføring av salgsinntekt på statsbudsjettet for 2002.

Kap. 2420 Statens nærings- og distriktsutviklingsfond

Post 70 Administrasjon, kan overføres

Regjeringen foreslår at det settes i gang en prosess for å tilpasse størrelsen på og sammensetningen av Statens nærings- og distriktsutviklingsfonds (SNDs) organisasjon ut fra nye rammer og endrede oppgaver på grunnlag av Stortingets bevilgningsvedtak for SNDs ordninger for 2002. Regjeringen mener det vil være nødvendig at SND reduserer sin organisasjon med om lag 20 pst, dvs. med i størrelsesorden 100 årsverk. SND har i dag i overkant av 520 ansatte.

Det vil bli lagt til grunn at ulike personalpolitiske tiltak kan settes i verk så raskt som mulig etter Stortingets behandling av denne proposisjonen om endringer på statsbudsjettet for 2002. Med denne tidsplanen antas at ny organisasjon vil kunne være på plass ca. 1. april 2003.

Nedbemanningen vil i prinsippet skje innenfor de samme personalpolitiske rammene som ble lagt til grunn for omstillingsarbeidet ved integreringen av Statens landbruksbank (SLB) og deler av Fylkesmannens landbruksavdeling (FMLA) i SND i 2000, jf. St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 3 for 1999-2000 Om overføring av oppgaver til SND med mer. Tiltak som da ble satt inn, var en ordning med sluttvederlag (tilsvarende inntil ni måneders lønn i tillegg til lønn i oppsigelsestiden, maksimalt 12 måneder), førtidspensjon (i aldersrommet 60 - 62 år), avtalefestet pensjon (over 62 år), støtte til etablering, fleksible permisjonsordninger og oppsigelser. Førtidspensjon vil først bli tilbudt etter at det er vurdert andre løsninger som kan motivere arbeidstakere til å fortsette i arbeid. I omstillingsprosessen vil det også påløpe kostnader knyttet til frikjøp av leielokaler.

Kostnadene knyttet til en reduksjon av 100 årsverk er beregnet til 70 mill. kroner. Administrasjonsutgiftene til SND vil bli redusert etter at den nye organisasjonen er implementert i 2003. I omstillingsprosessen vil det være en nær sammenheng mellom bortfall av aktiviteter og framtidig bortfall av kostnader. Det betyr at både de selvfinansierte ordningene (lavrisikolåne- og risikolåneordningene) og tilskuddsordninger finansiert ved administrasjonstilskudd må stå som kostnadsbærer for nedbemanningen. På den bakgrunn foreslås følgende bevilgningsopplegg på statsbudsjettene for 2002 og 2003:

- SNDs administrasjonstilskudd, kap. 2420, post 70 Administrasjon, skal dekke de direkte utgiftene for ordninger som ikke har tilstrekkelig store inntekter til å dekke egne administrasjonsutgifter. Omstillingskostnader knyttet til redusert aktivitet under tilskuddsordninger som dekkes av administrasjonstilskuddet er beregnet til 25 mill. kroner og foreslås gitt ved en tilleggsbevilgning i 2002.
- Omstillingskostnader knyttet til lavrisikolåneordningen dekkes over ordningens overskudd i 2002, kap. 5620, post 83 Utbytte, grunnfinansierings- og lavrisikolåneordningen. Omstillingskostnader knyttet til redusert aktivitet over lavrisikolåneordningen er beregnet til 30 mill. kroner. Utbytte for regnskapsåret 2002

utbetales i 2003. Inndekning av omstillingskostnader fra utbytte over kap. 5620, post 83 Utbytte, grunnfinansierings- og lavrisikolåneordningen, vil på den bakgrunn bli fremmet i forbindelse med statsbudsjettet 2003.

- Omstillingskostnader under risikolåneordningen dekkes ved at inntektsbevilgningen under kap. 5620, post 85 Rentemargin, risikolåneordningen settes ned, eventuelt at det gis en tilleggsbevilgning på utgiftssiden. Omstillingskostnader knyttet til redusert aktivitet under risikolåneordningen er beregnet til 15 mill. kroner. Inntekter for regnskapsåret 2002 innbetales i 2003. Inndekning av omstillingskostnadene knyttet til risikolåneordningen vil på den bakgrunn bli fremmet i forbindelse med statsbudsjettet 2003.

På denne bakgrunn fremmes det forslag om å øke bevilgningen under kap. 2420 Statens nærings- og distriktsutviklingsfond, post 70 Administrasjon, med 25 mill. kroner, fra 185,5 mill. kroner til 210,5 mill. kroner på statsbudsjettet for 2002.

Post 72 (Ny) Tilskudd til dekning av tap på risikolån

Det er opprettet et tapsfond for lån og garantier innvilget i budsjetterterminen knyttet til en landsdekkende risikolåneordning og en landsdekkende garantiordning. Ordningene forvaltes av SND.

Forslaget om bevilgning under post 72 Tilskudd til dekning av tap på risikolån må sees i sammenheng med tidligere tapsfondsbevilgninger under kap. 2420, post 51. Risikolån skal delfinansiere samfunnsøkonomiske lønnsomme prosjekter innenfor utbygging, modernisering, omstilling, utvikling eller nyetablering. Målsettingen med tapsfondsbevilgningen er å gjøre SND i stand til å ta høy risiko og dermed bidra til å realisere prosjekter som ellers ikke ville blitt gjennomført. I og med at lånene fungerer som toppfinansiering vil sikkerheten vanligvis være liten.

SND skal kunne benytte 10 pst. av ubenyttede tapsfondsmidler. Dersom SND får større tap enn det som tidligere er blitt fastsatt i form av tapsfond, har det vært slik at inntil 10 pst. av tapene dekkes av overskudd på tapsfondet for andre tilsagnsårganger. Eventuelle tap større enn 10 pst. er forutsatt dekket ved særskilte bevilgninger over statsbudsjettet. På samme måte skal eventuelle ubenyttede tapsfondsmidler ut over 10 pst. av tapsfondets størrelse tilbakeføres til statskassa.

For landsdekkende risikolån er realiserte tap for årgangene 1996, 1997 og 1998 allerede ved utgangen av 2001 overskredet med mer enn 10 pst. av tapsfondene. Samlet bevilgningsbehov for disse årgangene er 57,95 mill. kroner. Tilsvarende situasjon har en for årgangen 1998 av landsdekkende garantier. Her er det behov for en bevilgning på 2,52 mill. kroner. Dette gir et samlet bevilgningsbehov på 60,47 mill. kroner.

Fra og med 2002 blir det etablert ett felles tapsfond for den landsdekkende innovasjonsordningen. Tapsfond for lån og garantier gitt før 2002 og senere bevilgede tapsfond blir integrerte i det felles nye tapsfondet. Tap som påløper både på tidligere gitte og nye lån og garantier skal fra og med 2002 belastes det nye felles tapsfondet. Den nye ordningen innebærer at SND selv vil måtte dekke samtlige tap, men vil samtidig kunne beholde ubenyttede tapsfondsmidler.

Det foreslås bevilget 60,47 mill. kroner under kap. 2420 Statens nærings- og distriktsutviklingsfond, ny post 72 Tilskudd til dekning av tap på risikolån.

Kap. 3961 Statsforetak under NHD

Post 70 (Ny) Garantiprovisjon, Statkraft SF

EFTAs kontrollorgan (ESA) har i brev til norske myndigheter gjort rede for at de finner statsforetakslovens garantibestemmelser konkurransevridende, og dermed i strid med EØS-avtalen. Arbeids- og administrasjonsdepartementet har i brev av 1. mars 2002 gjort det klart at Regjeringen vil fremme forslag om opphevelse av garantibestemmelsene i statsforetaksloven.

Fram til loven endres er det nødvendig å nøytralisere foretakenes fordel av statsgarantien i loven. Regjeringen foreslår derfor å innføre en foreløpig garantipremie med virkning fra 1. juli 2002. Videre vil Regjeringen gå inn for å omdanne Statkraft SF til statsaksjeselskap, og tar sikte på at en omdanning kan skje med virkning fra 1. januar 2003. Det vises her til St.meld. nr. 22 for 2001-02 Et mindre og bedre statlig eierskap. Ved en eventuell endring av statsforetaksloven slik at garantibestemmelsene faller bort, eller ved en omdannelse av Statkraft SF til statsaksjeselskap, vil det være nødvendig å gi en statsgaranti i tilknytning til konkrete lån som er tatt opp ved tidspunktet for lovendring eller omdanning. Bakgrunnen for dette er at den norske stat må innestå for sine indirekte forpliktelser overfor statsforetakenes fordringshavere.

Regjeringen legger til grunn at statsforetakene må ha kontinuitet i sin forretningsmessige virksomhet, hvor tilgang på lån er en helt grunnleggende forutsetning. Dette innebærer at garantipremiene bør fastsettes slik at de nøytraliserer foretakenes fordel av statsgarantien. Ved beregningen av garantipremien har det blitt lagt vekt på internasjonale indekser. På kort sikt foreslås det at det innføres en garantipremie som innebærer et påslag på 0,6 pst. på eksisterende låneportefølje og på nye lån med løpetid inntil 7 år. På nye lån med løpetid over 7 år foreslås det en garantipremie på 1 pst.

Regjeringen vil komme tilbake med forslag om utformingen av garantier og garantipremier som vil måtte gjelde fra 1. januar 2003 for lån som er opptatt på basis av statsforetakslovens gjeldende garantibestemmelser.

Ut fra eksisterende låneportefølje og forventet lånevekst i inneværende år er provenyinntektene fra innføring av garantiprovisjon for 2. halvår 2002 anslått til 100 mill. kroner.

På denne bakgrunn foreslås det bevilget 100 mill. kroner under kap. 3961 Statsforetak under NHD, ny post 70 Garantiprovisjon, Statkraft SF, på statsbudsjettet 2002.

Kap. 5320 Statens nærings- og distriktsutviklingsfond

Post 50 Tilbakeføring av utviklingstilskudd

Bevilgninger til Statens nærings- og distriktsutviklingsfonds (SNDs) utviklingstilskudd overføres i budsjetterminen til en særskilt opprettet konto i Norges Bank. Samtidig med at midler overføres til kontoen, belastes SNDs utgiftskapittel 2420, post 50 i statsregnskapet. Opplegget er basert på at den del av bevilgningen for ett år som ikke er bundet opp i tilsagn ved utgangen av året, skal tilbakeføres til statskassa påfølgende år når endelig tilsagnsoversikt foreligger. Likeledes skal de tilsagn om tilskudd som ikke er utbetalt innen utgangen av det tredje året etter at tilsagnet er gitt, annulleres og midlene tilbakeføres til statskassa.

Det er budsjettetert med en tilbakeføring på 5 mill. kroner i 2002. Den faktiske tilbakeføringen ble 9,2 mill. kroner, dvs. 4,2 mill. kroner høyere enn budsjettetert. Inntekts-

bevilgningen foreslås dermed økt med 4,2 mill. kroner, fra 5,0 mill. kroner til 9,2 mill. kroner på statsbudsjettet for 2002.

Post 51 Tilbakeføring fra tapsfond

Bevilgningene til tapsfond for SNDs landsdekkende risikolåneordning og garantiordning overføres i budsjetterterminen til en særskilt opprettet konto i Norges Bank. Samtidig med at midler overføres til kontoen, belastes SNDs utgiftskapittel 2420, post 51 i statsregnskapet. Opplegget er basert på at tapsfondsmidler som refererer seg til den del av låne- og garantirammen som det ikke er gitt tilsagn om ved utgangen av året, skal tilbakeføres til statskassen det påfølgende år etter at endelig oversikt over låne- og garantitilsagn foreligger. Endelig oppgjør for tapsfondsmidler knyttet til annullerte låne- og garantitilsagn ved utgangen av det tredje året etter at tilsagnene er gitt, tilbakeføres til statskassa i samme operasjon.

Det er budsjettert med en tilbakeføring på 5,0 mill. kroner i 2002. Den faktiske tilbakeføringen ble 11,0 mill. kroner, dvs. 6,0 mill. kroner høyere enn budsjettert. Bevilgningen foreslås økt med 6,0 mill. kroner, fra 5,0 mill. kroner til 11,0 mill. kroner.

Post 70 Låneprovisjon, grunnfinansierings- og lavrisikolåneordningen

Ved opprettelse av SND ble det forutsatt at fondets låneordninger skulle finansieres ved innlån fra statskassa. SND kan foreta innlån til valgfri løpetid og en rentesats som tilsvarer rente på statspapir med tilsvarende løpetid. SND betaler en låneprovisjon på 0,4 pst. p.a. for innlånene fra statskassa som benyttes til å finansiere utlånene under grunnfinansierings- og lavrisikolåneordningen. Provisjon beregnes og innbetales etter utgangen av året.

Det er budsjettert med 38,75 mill. kroner i låneprovisjon for innlån opptatt i 2001, mens den endelige provisjonen ble 43,4 mill. kroner. Bevilgningen foreslås på denne bakgrunn økt med 4,65 mill. kroner fra 38,75 mill. kroner til 43,4 mill. kroner.

Kap. 5326 SIVA

Post 72 (Ny) Garantiprovisjon

Det vises til omtale av forslag om innføring av garantipremie på statsforetakenes låneopptak under kap. 3961 Statsforetak under NHD, post 70 (ny) Garantiprovisjon, Statkraft SF.

SIVA forutsettes å foreta sine låneopptak i statskassen. På disse lånene betales det etterskuddsvis en låneprovisjon på 0,4 pst. Det legges samme garantiprovisjon til grunn for SIVA som for Statkraft. Ut fra eksisterende låneportefølje og forventet lånevekst i inneværende år er provenyinntektene fra innføring av garantiprovisjon for 2. halvår 2002 anslått til 2 mill. kroner.

På denne bakgrunn foreslås det bevilget 2,0 mill. kroner under kap. 5326 SIVA, ny post 72 Garantiprovisjon på statsbudsjettet for 2002.

Kap. 5620 Renter og utbytte fra Statens nærings- og distriktsutviklingsfond

Post 83 Utbytte, grunnfinansierings- og lavrisikolåneordningen

I St.prp. nr. 1 for 2001-2002 er utbyttet budsjettert med 28,75 mill. kroner. Årsresultatet for ordningene for 2001 tilsier at utbyttet kan økes med 10,35 mill. kroner. Utbyttet tilsvarer grunnkapitalen multiplisert med statens gjennomsnittlige innlånsrente i løpet av året. Innlånsrenten beregnes på bakgrunn av renten på 5-års statsobligasjoner. På dette

grunnlag foreslås bevilgningen på statsbudsjettet 2002 økt med 10,35 mill. kroner, fra 28,75 til 39,1 mill. kroner.

Post 84 Utbytte, fra SND Invest AS

Det er budsjettert med et utbytte fra 2001 på 90 mill. kroner med utbetaling i 2002. Utbyttet er fastsatt til 75 pst. av årsresultatet, begrenset oppad til grunnkapitalen multiplisert med statens gjennomsnittlige innlånsrente i løpet av året. Innlånsrenten beregnes på bakgrunn av renten på 5-års statsobligasjoner. SND Invest AS hadde et negativt årsresultat på 79,4 mill. kroner i 2001. Det er således ikke grunnlag for utbetaling av utbytte i 2002. Bevilgningen foreslås derfor redusert med 90 mill. kroner til 0 på statsbudsjettet for 2002.

Post 85 Rentemargin, risikolåneordningen

Det er budsjettert med en netto rentemargin for SNDs risikolåneordning på 5 mill. kroner for 2002. Regnskapet for 2001 viser at det bare vil bli tilbakeført 2,9 mill. kroner. På dette grunnlag foreslås bevilgningen for 2002 redusert med 2,1 mill. kroner, fra 5,0 mill. kroner til 2,9 mill. kroner.

Kap. 5656 Aksjer i selskaper under Nærings- og handelsdepartementets forvaltning

Post 80 Utbytte

I saldert budsjett for 2002 er det ført opp 5 186,5 mill. kroner i samlet aksjeutbytte fra selskaper under Nærings- og handelsdepartementets forvaltning. Etter de opplysninger Nærings- og handelsdepartementet har fått fra de aktuelle selskapene, kan det samlede utbytteanslaget for regnskapsåret 2001, med utbetaling i 2002, økes med 1 344,5 mill. kroner til 6 531 mill. kroner. Av dette utgjør 950 mill. kroner økt utbytte fra Statkraft SF.

Øvrig økning skyldes økt utbytte fra Norsk Hydro ASA, Telenor ASA og Statens Bankinvesteringsfond (DnB) og utbytteinnbetalinger fra Arcus AS og Eksportfinans ASA. Dette motvirkes i noen grad ved at det ikke utbetales utbytte fra SAS AB og Cermaq ASA.

På dette grunnlag foreslås inntektsbevilgningen under kap. 5656 Aksjer i selskaper under Nærings- og handelsdepartementets forvaltning, post 80 Utbytte, økt med 1 344,5 mill. kroner, fra 5 186,5 til 6 531 mill. kroner.

Grødegaard AS

Statens Kantiner ble opprettet ved kgl. res. 2. april 1948 under navnet Forsvarets Kantiner og ble omdannet fra forvaltningsbedrift til statsforetak 1. januar 1997. Det vises til St. prp. nr. 61 og Innst. 247 for 1995-1996 Nye styrings- og organisasjonsformer for Statens Kantiner og andre støttevirksomheter i Forsvaret.

Opprettelsen av Statens Kantiner som statsforetak var i sin tid nødvendig for å oppnå målet om tilfredsstillende og likt kantinetilbud i hele Forsvaret. Situasjonen er ikke lenger slik. I dag er markedet mer utviklet og det sektorpolitiske behovet for slike tjenester kan ivaretas gjennom avtaler med flere leverandører.

Dokument 8 forslag nr. 8:53 for 1999-2000 Om omgjøring av Statens Kantiner til aksjeselskap og etterfølgende privatisering ble behandlet av Stortinget 16. november 2000. Forslaget ble kun delvis vedtatt ved at det ikke ble gitt fullmakt til å selge statens aksjer.

Grødegaard AS ble stiftet 17. januar 2001. Forvaltningen av aksjene i Grødegaard AS ble overført fra Forsvarsdepartementet til Nærings- og handelsdepartementet med virkning fra 1. januar 2001.

Selskapet konkurrerer om drift av kantiner i offentlig og privat virksomhet. Forsvaret er bedriftens viktigste marked. Selskapet hadde i 2000 driftsinntekter på 362 mill. kroner og en bemanning på 700. Virksomheten omfatter forretningsområdene personalrestaurant/kantine, fritidskantine, kiosk, hotell, forpleining, catering, samt butikksenter og kaféer.

I dag anses ikke sektorpolitiske hensyn å være relevante for eierstyringen i Grødegaard AS. Regjeringen mener på denne bakgrunn at staten kan selge seg helt ut av selskapet. Det vil innenfor rammen av forretningsmessige vilkår bli lagt vekt på å legge til rette for en god utvikling for selskapet. Nærings- og handelsdepartementet viser for øvrig til omtalen i St.meld. nr. 22 for 2001-2002 Et mindre og bedre statlig eierskap.

På denne bakgrunn foreslås Nærings- og handelsdepartementet gitt fullmakt til å selge alle statens aksjer i Grødegaard AS, jf. forslag til romertallsvedtak.

Tørrdokk i Harstad

I St.prp. nr. 1 for 2001-02 redegjorde Nærings- og handelsdepartementet for planene om bygging av en tørrdokk i Harstad, og at Regjeringen tok sikte på å komme tilbake til Stortinget med forslag til oppfølging fra statens side i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2002. Det vises for øvrig til Budsjett-innst. S. nr. 8 for 2001-2002.

Harstad Skipsindustri A/S planlegger bygging av en større tørrdokk i Harstad. Bedriften tar utgangspunkt i at prosjektet dels vil være tjenlig for Forsvaret ved at det får tilgang til en større dokk i landsdelen når de nye fregattene blir levert og dels ved at bedriften ønsker å konkurrere i markedet for større fartøyer.

I sin finansieringsplan for tørrdokkprosjektet legger Harstad Skipsindustri A/S opp til at staten yter et tilskudd på 100 mill. kroner av en nyinvestering på 140 mill. kroner. Finansieringsplanen legger til grunn at den statlige medvirkningen dekkes gjennom 91 mill. kroner fra Forsvaret og at 9 mill. kroner gis som investeringstilskudd til den sivile delen av prosjektet.

Sjøforsvaret har i sin vedlikeholdsfilosofi lagt opp til at arbeid, som på grunn av ekspertise eller av sikkerhetsmessige årsaker ikke behøver å bli utført på Haakonsværn, skal konkurransenutsettes. Det betyr at Forsvaret ikke kan bindes opp til en avtale som forplikter til å gjennomføre vedlikeholdet ved ett sivilt verft. Harstad Skipsindustri AS må derfor, i likhet med andre verft, konkurrere om vedlikeholdskontraktene på ellers like vilkår.

Forsvarsdepartementet har vurdert saken nøye og kommet til at man i den nåværende budsjettsituasjon ikke vil kunne prioritere tilskudd til Harstad Skipsindustri A/S innenfor rammen av tilgjengelige investeringsmidler.

Støtte til verft som driver kommersiell virksomhet er underlagt EØS-regelverket. I henhold til «Forskrift om gjennomføring av EØS-avtalens bestemmelser om støtte til skipsbyggingsindustrien», kan det ytes støtte til skipsverft på bestemte vilkår. For verft i Troms fylke kan det gis regional investeringsstøtte opptil 12,5 pst. Alle slike støttetildelinger forutsetter forhåndsgodkjenning av EFTAs overvåkningsorgan.

Regional investeringsstøtte bevilges over Kommunal- og regionaldepartementets budsjett kap. 2425, post 50 Bedrifts- og næringsutvikling i distriktene. Ordningen forvaltes av Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND). En vurdering av støtte til prosjektet må foretas av SND på et selvstendig grunnlag, og må ses i sammenheng med SNDs rammer og prioriteringer på dette området.

Overføring av SND Invest AS

Stortinget har gitt Regjeringen fullmakt til salg av SND Invest AS. Regjeringen har besluttet å overføre eierskapet av SND Invest AS fra Statens nærings- og distriktsutviklingsfond til Nærings- og handelsdepartementet. Departementet vil forestå salget av SND Invest AS. Ved vurderingen av salget vil Regjeringen legge vekt på å ivareta statens verdier på en best mulig måte.

3.10 Fiskeridepartementet

Kap. 1062 Kystverket

Post 01 Driftsutgifter

I saldert budsjett 2002 er det bevilget 35 mill. kroner til nødvendige merkostnader i 2002 knyttet til flytting av Kystdirektoratet til Ålesund. I tillegg ble det bevilget 30 mill. kroner i 2001, hvorav om lag 8,1 mill. kroner er overført til 2002. Det vises for øvrig til omtale av flyttingen av Kystdirektoratet både i St.prp. nr. 1 (2001-2002) for Fiskeridepartementet og i St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 4 (2001-2002).

Bevilgningen i 2002 var basert på en ekstern konsekvensutredning fra 21. mars 2001. Reviderte anslag fra Kystverket viser at det er behov for en tilleggsbevilgning på 11 mill. kroner i 2002, bl.a. til rekrutteringsbistand og stillingsannonser, rettighetsbaserte kostnader for ansatte, arbeidsmarkedstiltak for overtallige, kompetanseoverføring til nye ansatte i direktoratet og arkivkostnader. Det legges til grunn at om lag 8-9 mill. kroner i kostnader ved tilpasning av Kystdirektoratets nye lokaler i Ålesund dekkes av huseier, og dekkes inn gjennom økt husleie for lokalene.

På bakgrunn av dette fremmes det forslag om at kap. 1062 Kystverket, post 01 Driftsutgifter økes med 11 mill. kroner i 2002 til økte nødvendige merkostnader som følge av flyttingen av Kystdirektoratet til Ålesund. Av dette er 0,8 mill. kroner kompensasjon for økt husleie i Ålesund, som vil bli justert inn i budsjettet for 2003 og senere budsjettår. Fiskeridepartementet vil komme tilbake til Stortinget med en nærmere redegjørelse for prosessen rundt flytting av Kystdirektoratet i forbindelse med 2003-budsjettet. I tillegg foreslås 7 mill. kroner overført fra post 45, jf. omtale nedenfor.

Post 45 Større nyanskaffelser og vedlikehold

Kystverket benytter fra og med 1. januar 2002 regnskapsprinsippet i sitt internregnskap. Anskaffelser over 200.000 kroner (med noen unntak) aktiveres i balansen. For å få en best mulig sammenheng mellom Kystverkets internregnskap og statsbudsjettet/bevilgningsregnskapet, er det lagt opp til at anskaffelser som aktiveres i Kystverkets internregnskap budsjetteres i statsbudsjettet og posteres i bevilgningsregnskapet på kap. 1062 post 45, mens øvrige driftskostnader og anskaffelser under 200.000 kroner budsjetteres og posteres på kap. 1062 post 01.

I forbindelse med vurderingen av fordelingen av statsbudsjettet for 2002 mellom kap. 1062 postene 01 og 45 ble 7 mill. kroner som skulle vært lagt på 01-posten ved en inkurie plassert på 45-posten.

Det fremmes forslag om at kap. 1062 Kystverket, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold reduseres med 7 mill. kroner mot en tilsvarende økning av kap. 1062 Kystverket, post 01 Driftsutgifter.

Orienteringssaker til Stortinget

Underdekning i lostjenesten i 2001

Lostjenesten finansieres gjennom losgebyrene, jf. forskrift av 23.12.1994 nr. 1128 om losberedskapsgebyr og losingsgebyr. Lostjenestens utgifter, som omfatter lønns- og

driftsutgifter i lostjenesten samt investeringer og vedlikehold av losbåter og materiell, har inntil 2001 vært budsjettet over kap. 1066 Lostjenesten, postene 01 Driftsutgifter og 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold. Losgebyrene, som omfatter losingsgebyr og losberedskapsgebyr, var inntil 2001 budsjettet over kap. 4066 post 01 Losgebyr. Losgebyrene er forutsatt å skulle dekke alle utgiftene under kap. 1066 Lostjenesten. Fra 2002 er utgiftene og inntektene budsjettet over Kystverkets nye kapittel 1062.

I statsregnskapet for 2001 ble det under kap. 1066 post 01 Driftsutgifter et uhjemlet merforbruk på 10,33 mill. kroner, noe som utgjør om lag 2,9 pst. av bevilgningen på posten. I tillegg ble det en mindreinntekt på kap. 4066 post 01 Losgebyr på 17,46 mill. kroner. Samlet ble det således et negativt uhjemlet avvik på 27,79 mill. kroner i forhold til disponibel bevilgning.

Av mindreinntektene på kap. 4066 post 01 Losgebyr er om lag 9 mill. kroner knyttet til forskyvning i innbetalingen av årsgebyrene. Disse inntektene er postert i regnskapet for 2002. Forskyvningen skyldes at regnskapssystemet måtte legges ned en periode ved utløpet av 2001 for å tilpasses det nye økonomisystemet som ble innført med virkning fra 2002. Sett i forhold til dette, er reell inntektssvikt om lag 8,5 mill. kroner. Til tross for en økning i gebyrsatsene på 4 pst. i 2001, økte gebyrinntektene med kun 0,6 pst. Bakgrunnen for at endret trafikksammensetning gir så store utslag, er at gebyrsatsene fastsettes ut i fra størrelsen på fartøyene, og ikke ut fra den reelle kostnaden knyttet til den enkelte losing. Dette fører til at de største fartøyene betaler forholdsmessig mye høyere gebyrer enn små fartøy. Når andelen av trafikken knyttet til store fartøyer går ned, gir dette en vesentlig nedgang i gebyrinntektene.

Fiskeridepartementet har sammen med Kystdirektoratet startet en gjennomgang av gebyrstrukturen under Kystverket, herunder en vurdering av losgebyrene. Dette er dels en oppfølging av St.meld. nr. 47 (1998-99) Om evaluering av losplikt- og losgebyrsystemene, samt en oppfølging av St.meld. nr. 46 (1999-2000) Nasjonal transportplan 2002-2011 og St.meld. nr. 13 (2000-2001) Om organiseringen av Kystverket, hvor det varsles at Fiskeridepartementet vil foreta en gjennomgang av gebyrstrukturen. I Budsjett-innst. S. nr. 13 (2001-2002) uttaler samferdselskomiteen at det har vært en vekst i gebyrene de siste årene, og ber om at det vurderes tiltak som reduserer kostnadsnivået uten at sikkerheten til sjøs svekkes. Regjeringen bes komme tilbake til Stortinget på egnet måte om dette. På denne bakgrunn vurderes det nå en endring av regelverket, hvor man ser på muligheten for å gjøre gebyrbelastningen mer kostnadsorientert ved at den fordeles jevnere på de ulike fartøystørrelser. Dette vil skape en mer robust gebyrstruktur, som ikke blir så sårbar ved svingninger i trafikkmønsteret. Saken forventes sendt på høring i løpet av 2002, og Fiskeridepartementet vil komme tilbake til Stortinget med saken på egnet måte.

I forhold til kostnadsveksten i 2001 anser Fiskeridepartementet det som uheldig at losvirksomheten ikke holder seg innenfor de disponible budsjetttrammer. Fiskeridepartementet har derfor bedt Kystdirektoratet om å iverksette tiltak på kort og lang sikt for å dekke inn merutgiftene og mindreinntektene fra 2001 samt å redusere utgiftssiden i lostjenesten. Dette skal gjøres gjennom en mer effektiv kostnadsstyring og rasjonaliseringstiltak. Tiltak som umiddelbart er innført, er økt fokus på vedlikeholdsutgifter, overtidsbruk, drivstoffutgifter og mulig salg av utfasede losbåter som ikke lenger er i bruk. På noe lengre sikt vil blant annet en sentralisering av losformidlingstjenesten bli vurdert. Fiskeridepartementet vil følge den videre utvikling nøye, slik at gebyrbelastningen for skipsfarten skjermes i størst mulig grad.

Fiskeridepartementet legger til grunn prinsippet om 100 pst. brukerfinansiering av lostjenesten, og legger opp til at det uhjemlede negative avviket på 27,79 mill. kroner i 2001 skal dekkes inn i 2002 og 2003. Fiskeridepartementet vil komme tilbake til Stortinget med de budsjettmessige konsekvensene av inndekningen på egnet måte.

Nyskappingsprogrammet

I St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 4 (2001-02) foreslo Regjeringen å ikke bevilge midler over kap. 2415 post 74 Tilskudd til næringsutvikling i marin sektor (nyskappingsprogrammet).

I Budsjett-innst. S. nr. 8 (2001-2002) uttalte næringskomiteen:

”Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre og Kristelig Folkeparti, har merket seg at det fra regjeringen Stoltenberg ble foreslått å bevilge 30 mill. kroner over denne posten for å prioritere prosjekter som bygger opp om de øvrige satsingsområder i budsjettet, og hvor eksisterende virkemiddelapparat ikke fullt ut dekker de utfordringer en voksende fiskeri- og havbruksnæring står overfor.

Flertallet har også merket seg at regjeringen Bondevik II i sitt budsjett har foreslått å stryke hele beløpet på denne posten i budsjettet, for å finne inndekning for Regjeringens øvrige endringsforslag.

Flertallet finner det svært uheldig at den viktige satsingen som det er nødvendig å gjøre i forhold til næringsutvikling i marin sektor, på denne måten blir så betydelig svekket.

Flertallet viser til at næringsvirksomhet basert på marint råstoff skal bidra til et betydelig og økt tilskudd til verdiskaping i et nasjonaløkonomisk perspektiv, og gjennom dette utgjøre en del av grunnfjellet i norsk økonomi i fremtiden. Nyskaping og fleksibilitet er en forutsetning for at den norske fiskeri- og havbruksnæringa skal være konkurransedyktig også i fremtiden.

Flertallet mener ut fra dette at de betydelige kutt i tilskuddet til næringsutvikling i marin sektor som regjeringen Bondevik II går inn for, svekker denne muligheten.

Komiteen ber ut fra dette om at Regjeringen følger denne utviklingen nøye og kommer tilbake til Stortinget med en vurdering av situasjonen, og evt. også et forslag til bevilgning, i Revidert nasjonalbudsjett for 2002.”

I 2001 ble det bevilget 30 mill. kroner til nyskappingsprogrammet over kap. 2415 post 74 Tilskudd til næringsutvikling i marin sektor. Det ble utbetalt 10,16 mill. kroner over posten i 2001, mens 19,84 mill. kroner er overført til 2002. Hele bevilgningen ble imidlertid disponert i 2001 gjennom tilsagn til prosjekter. Det vil således ikke bli gitt tilsagn til nye prosjekter i 2002.

Det vises for øvrig til den pågående gjennomgangen av virkemiddelapparatet i regi av Nærings- og handelsdepartementet. Regjeringen vil på bakgrunn av denne gjennomgangen foreta en helhetlig vurdering av virkemiddelapparatet i forbindelse med 2003-budsjettet, herunder eventuelle behov for særlige ordninger knyttet til marin sektor.

3.11 Landbruksdepartementet

Kap. 1107 Statens dyrehelsetilsyn – veterinær vaktordning

Det ble i januar 2002 inngått avtale mellom Den norske veterinærforening og Landbruksdepartementet om klinisk veterinær vaktordning innenfor en ramme på 50 mill. kroner i 2002.

Det er foreløpig lagt til grunn at all vaktgodtgjørelse skal utbetales som oppgavepliktig lønn t.o.m. 01.06.02. Dette innebærer et økt bevilgningsbehov på 19,5 mill. kroner under kap. 1107 post 01 og en tilsvarende innsparing under kap. 1107 post 70. Regjeringen foreslår derfor at kap. 1107 post 01 økes med 19,5 mill. kroner mot en tilsvarende reduksjon av kap. 1107 post 70.

Kap. 1107 Statens dyrehelsetilsyn og kap. 1112 Forvaltningsstøtte, utviklingsoppgaver og kunnskapsutvikling m.m., Veterinærinstituttet

TSE – kostnader til testing av småfe

TSE (Transmissible spongiform encephalopathy) er et samlebegrep for en del dødelige sykdommer hos forskjellige dyrearter og mennesker. Kugalskap (BSE), skrapesjuke hos sau og Creutzfeldt Jakobs sykdom hos mennesker er de mest kjente. I EU-kommisjonens faste veterinærkomité (SVC) ble det 22.01.02 gitt enstemmig tilslutning til forslag om å utvide undersøkelse av småfe med hensikt å kartlegge EUs småfepopulasjon med tanke på forekomst av TSE. I kartleggingen ligger også undersøkelse av påviste TSE-tilfeller for å fastlegge om disse representerer ”småfe-BSE” eller ikke. Forslaget er vedtatt i EU og trådte i kraft fra 01.04.02 innen EU. Forslaget er ikke vedtatt i EØS.

Norges eventuelle oppfølging av vedtaket vil medføre betydelige merutgifter og praktiske utfordringer i forhold til de tiltak som allerede er besluttet gjennomført. Et evt. vedtak innebærer at Norge må teste 30 000 flere dyr i inneværende år enn tidligere vedtatt, og totalt om lag 60 000 dyr i 2003.

Landbruksdepartementet vil komme tilbake til saken og eventuelle budsjettmessige konsekvenser for 2002 når det er avklart hvordan saken skal oppfølges i Norge.

Kap. 1114 Statens næringsmiddeltilsyn

Post 01 Driftsutgifter

Barnematdirektivet skal innlemmes i EØS-avtalen. Det vil samtidig bli iverksatt overvåking av spedbarns og småbarns kosthold og sammensetning av barnemat på det norske marked, meldeplikt for nye barnematprodukter og informasjonstiltak til småbarnsforeldre, helsepersonell og matvarebransjen. For å få arbeidet raskt i gang og få til nødvendig intensivitet og framdrift, anses det nødvendig med ekstra ressurser de første årene. Det foreslås et oppfølgingsprosjekt i 2002-2003 på til sammen 4,75 mill. kroner, hvorav 1,8 mill. kroner i økt bevilgning i 2002. Økningen foreslås fordelt mellom kap. 706 Sosial- og helsedirektoratet og kap. 1114 Statens næringsmiddeltilsyn, post 01 Driftsutgifter med henholdsvis 1,15 mill. kroner og 0,65 mill. kroner.

Kap. 1143 Statens landbruksforvaltning

Post 72 Erstatninger

Frostating Lagmannsrett avholdt overskjønn i Trollheimsaken 2.9.1999. Skjønnen ble rettskraftig 20.11.1999 og en del av erstatningene ble tilkjent i årlige utbetalinger i 60 år fra 1987. I 2002 utgjør de årlige erstatningsutbetalingene 254 000 kroner.

For å forenkle forvaltningen foreslår Landbruksdepartementet at en, som en frivillig ordning, tilbyr grunneiere med årlig erstatning et engangsoppgjør. Dersom det legges til grunn at alle grunneiere med årlig erstatning på mindre enn 1000 kroner godtar et tilbud om omgjøring til engangsutbetaling, vil dette kreve en bevilgning på 470 000 kroner i 2002. I løpet av 2002 vil også oppgjør for resterende erstatningsutbetalinger fra 1987 på 867 000 kroner bli utbetalt.

Det er bevilget 100 000 kroner under kap. 1143 post 72 i 2002. For å dekke årlige erstatningsutbetalinger, oppgjør for erstatningsutbetalinger fra 1987 og forslag om omgjøring til engangsutbetaling foreslår Regjeringen at bevilgningen under kap. 1143 Statens landbruksforvaltning, post 72 Erstatninger økes med 1,5 mill.kroner til 1,6 mill. kroner.

Kap. 1147 Reindriftsforvaltningen

Post 01 Driftsutgifter

Reindriftsstyret fastsatte 30.01.2002 øvre reintall for sommerbeitedistriktene i Vest-Finnmark.

For å følge opp dette mener Landbruksdepartementet det er nødvendig å opprette et prosjektkontor og å vurdere en tiltakspakke for oppfølging. Prosjektkontoret foreslås etablert inneværende år, mens en eventuell tiltakspakke iverksettes fra 1.1.2003. Rovdyrproblematikken vil også medføre et økt behov for kontroll av faktisk reintall.

Regjeringen foreslår at kap. 1147 Reindriftsforvaltningen, post 01 Driftsutgifter økes med 4 mill. kroner til oppretting av et prosjektkontor og til oppfølging og kontroll i forbindelse med vedtak om øvre reintall.

Vern av skog og overføring til Jordfondet

Miljøverndepartementet foreslår under kap. 1427 Direktoratet for naturforvaltning, post 52 Overføring til barskogvern under Jordfondet, en bevilgning på 40 mill. kroner som en ekstraordinær overføring til Jordfondet under Landbruksdepartementet. Formålet er å verne skogarealer.

Landbruksdepartementet og Miljøverndepartementet fremmer i fellesskap forslaget om å øke barskogvernet. Bevilgningen vil kunne anvendes til vern av områder hvor det allerede er registrert viktige verneverdier i forbindelse med verneplanarbeidet. Disse områdene har vært gjenstand for en omfattende saksbehandling slik at det er mulig å fatte vernevedtak relativt raskt. Det legges til grunn at det allerede i 2002 pekes ut områder som er aktuelle for vern. Områdene vernes med hjemmel i naturvernloven. Regjeringen vil legge vekt på å holde god kontakt med skogeierne organisasjoner i gjennomføringsfasen.

Forslaget krever endringer i vedtektene for Jordfondet. Endringene innebærer at formålet med Jordfondet blir utvidet. Fondet skal fortsatt brukes til å forskottere utgifter i forbindelse med kjøp innenfor jordlovens formål. I tillegg skal fondet brukes til å utbetale

erstatninger for vern, og vederlag i forbindelse med vern av skogområder etter naturvernloven. Videre skal fondet kunne brukes til frivillig kjøp av vernet eiendom.

De nåværende vedtekter for Jordfondet er godkjent av Stortinget. Det foreslås derfor et romertallsvedtak for at Landbruksdepartementet kan gjøre nødvendige endringer i vedtektene. Endringene vil bli foretatt etter samråd med Miljøverndepartementet. I den forbindelse vil departementet også vurdere behovet for å oppdatere vedtektene for øvrig ut fra dagens forvaltningsbehov. Nødvendige endringer i Jordfondets vedtekter vil bli gjort slik at midlene allerede i 2002 kan benyttes til konkrete tiltak i forbindelse med utvidelsen av skogvernet. I tillegg til midlene som foreslås bevilget til skogvern under Miljøverndepartementets budsjett, legges det opp til at om lag halvparten av fondets disponible kapital kan nyttes til skogvern. Per 31.12.2000 var disponibel kapital om lag 20 mill. kroner. Det antas videre at rundt halvparten av det som fremover blir tilbakeført fondet av utestående kapital også kan brukes til formålet. Videre arbeides det med planer om salg av Kjeller gård i Skedsmo kommune, med fylkeskommunen som mulig kjøper. Salgsinntekten foreslås overført fondet for ytterligere å styrke skogvernet. Den bevilgningsmessige siden av et slikt salg vil Landbruksdepartementet komme tilbake til på et senere tidspunkt. Imidlertid bes det nå om fullmakt til å selge nevnte eiendom da salgssummen ventelig vil overstige den generelle fullmakten på 5 mill. kroner som Landbruksdepartementet har til å selge statseiendom. Med disse midlene vil en samlet kunne sikre økt framdrift i skogvernet og på en slik måte at man både får inn områder med spesielle miljøkvaliteter, områder som bidrar til et mer representativt skogvern og større sammenhengende områder med lite spor etter tekniske inngrep.

Organiseringen av det landbaserte mattilsynet

Bakgrunn

I St.prp. nr. 1 (2001-2002), Programområde 15, ble Stortinget orientert om hovedretningslinjene for omorganiseringen av den offentlige matforvaltningen. Det skal etableres et nytt tilsyn for landbruksbasert matproduksjon under Landbruksdepartementet. Tilsyn med marine produkter skal fortsatt ligge under Fiskeridepartementet. Det er med utgangspunkt i dette og Stortingets behandling av saken satt i gang en omfattende gjennomgang av både lovverk og tilsyn med sikte på en forenkling. Arbeidet er organisert i 6 delprogrammer:

- Utarbeidelse av ny matlov (delprogram 1)
- Organisering av et nytt mattilsyn utenom tilsyn med marine produkter (delprogram 2)
- Utredning av grenseflaten mellom det nye mattilsynet og miljørettet helsevern (delprogram 3)
- Organisering av tilsyn med marine produkter, herunder tilsyn med sjøpattedyr og produkter av disse (delprogram 4)
- Sykdomsforvaltning av akvatiske dyr i oppdrett (delprogram 5)
- Etablering av ny vitenskapskomité (delprogram 6)

Helsedepartementet har ansvar for delprogram 1, 3 og 6. Fiskeridepartementet har ansvar for delprogram 4 og 5, mens Landbruksdepartementet har ansvar for delprogram 2.

Det landbaserte mattilsynet (heretter kalt Mattilsynet) vil ha ansvar for tilsyn med produksjon, import og frambud av all mat med unntak av marine produkter. Ansvar for vann som næringsmiddel skal plasseres etter samme prinsipper som for andre

næringsmidler. Omorganiseringen skjer ved at en tar sikte på å slå sammen Statens næringsmiddeltilsyn, Statens dyrehelsetilsyn og Statens landbrukstilsyn til én organisasjon. Samtidig vil staten overta ansvaret for og inkludere de deler av tilsynsvirksomheten i de kommunale og interkommunale næringsmiddeltilsynene som er relatert til Mattilsynets oppgaver. Omorganiseringen har som mål å sikre et mer samordnet og enhetlig tilsyn enn det dagens organisering gir mulighet for, og skal samtidig gi en betydelig effektiviseringsgevinst.

Organisering og lokalisering av Mattilsynet og tilhørende laboratorietjenester

Innledning

En grundig gjennomgang av alle spørsmål knyttet til det nye Mattilsynet vil bli lagt fram for Stortinget høsten 2002. For å kunne holde tilstrekkelig framdrift i omorganiseringsarbeidet ønsker Regjeringen å orientere om sine vurderinger om organisering og lokalisering av Mattilsynet samt prinsipper for organisering av tilhørende laboratorietjenester allerede nå. I tillegg gis en kortfattet gjennomgang av de viktigste prinsipielle forslagene i høringsnotatene og høringsinstansenes syn på disse.

Landbruksdepartementet har så langt i prosessen utarbeidet to notater som dannet grunnlaget for to høringsprosesser om ulike spørsmål vedrørende Mattilsynet. Det ble 1. mars sendt ut et høringsnotat om mål og oppgaver for Mattilsynet med høringsfrist 15. april. Videre ble det 11. april gjennomført et større høringsmøte med basis i et høringsnotat datert 5. april om organisering og lokalisering av Mattilsynet. Departementet legger opp til å gjennomføre ytterligere en høring som grunnlag for å legge fram saken i proposisjon til høsten.

Proessen stiller store krav til involvering og medvirkning fra berørte parter og interessegrupper. Departementet har derfor benyttet seg av flere hjelpeorganer i utredningsarbeidet, bl.a. en styringsgruppe for prosjektet, flere arbeidsgrupper og en felles referansegruppe for de 6 delprogrammene med bred representasjon fra ulike brukergrupper og forbrukersiden.

Omorganiseringen berører om lag 1500 ansatte og innebærer bl.a. en sammenslåing av 3 statlige tilsyn og en statliggjøring av virksomhet som i dag utføres av 89 kommunale eller interkommunale næringsmiddeltilsyn. Et sentralt element for å holde tilstrekkelig tempo er å få etablert en administrasjon for den nye organisasjonen. Dette ikke minst for å sikre eierskap og medvirkning fra den nye ledelsens side og for å følge opp ønskene fra store deler av de berørte brukergruppene. Departementet tar derfor sikte på å få på plass lederen av Mattilsynet ved årsskiftet 2002/2003. Selv med denne framdriftsplanen ser departementet for seg at de siste elementene i den praktiske gjennomføringen ikke vil være på plass før ved utgangen av 2004.

Formål og oppgaver for Mattilsynet

Forslagene i høringsnotatet (høringsnotat 1)

Forslagene i høringsnotatet baserte seg på hovedretningslinjene som er lagt til grunn for den framtidige organiseringen av den offentlige matforvaltningen, jf. omtale ovenfor. I høringsnotatet ble det lagt opp til følgende sentrale mål og strategier for Mattilsynet:

- Et samordnet og enhetlig tilsyn med mat langs hele produksjonskjeden – fra jord til bord
- Et tilsyn som ivaretar behovet for nærhet til brukere og forbrukere

- Et tilsyn basert på legitimitet og tillit.
- Et kostnadseffektivt tilsyn
- Et tilsyn med et bredt internasjonalt perspektiv og som ivaretar viktige beredskapshensyn

I følge høringsforslaget skal hovedfokus for Mattilsynet fortsatt være forbrukernes krav om trygg mat. Hensynet til folkehelse skal være overordnet andre hensyn. Helkjedetenkning vil være et sentralt element i tilsynets filosofi. Med dette forstås at helse og kvalitet i maten påvirkes av alle faktorer som produktene utsettes for gjennom hele produksjonsprosessen. Mattilsynet skal videre utnytte sine ressurser effektivt og må derfor hele tiden ha fokus på hvilke faktorer som har størst betydning for å sikre forbrukeren trygg mat. En konsekvens av disse forhold vil være at tilsynets oppmerksomhet, i nødvendig grad, skyves bakover i produksjonskjeden mot primærleddet. Mattilsynet skal imidlertid ha som sin klare filosofi at det er de ulike aktørene langs hele kjeden som har ansvaret for at maten er trygg, har riktig kvalitet og frambyes på en redelig måte. Tilsynet skal som hovedprinsipp baseres på internkontroll, slik at tilsynets oppgave blir å påse at aktørene er sitt ansvar bevisst og håndterer risiko slik at riktig beskyttelsesnivå oppnås. Mattilsynet må videre være tilpasset beredskapsmessige hensyn og de internasjonale utfordringene som avtegner seg.

Formålbeskrivelsen innebærer at Mattilsynets hovedfokus vil være rettet mot produksjon, import og frambud av mat. Tilsynet vil imidlertid besitte en kompetanse som kan nyttes for å løse andre og viktige samfunnsinteresser. Av hensyn til effektiv ressursutnyttelse og verdien av å ha ressurssterke og dynamiske fagmiljøer vil Mattilsynet derfor tillegges oppgaver som ikke direkte har relasjon til matproduksjon. På denne måten vil det nye tilsynet videreføre de fleste oppgavene som de berørte tilsynene i dag utfører. Bl.a. ut fra hensynet til tilsynets behov for stor tillit og integritet hos brukere og forbrukere er det i høringsnotatet foreslått at laboratorietjenestene organiseres uavhengig av Mattilsynet.

Høringsinstansenes syn

En gjennomgang av uttalelsene viser at det er bred oppslutning fra næringsliv, forbrukerorganisasjoner, arbeidstakerorganisasjonene, de vitenskapelige miljøene og store deler av offentlig forvaltning om hovedlinjene i forslagene vedrørende formål, strategier og oppgaveportefølje for Mattilsynet.

Kommunenes Sentralforbund (KS) har innvendinger mot at de kommunale og interkommunale næringsmiddeltilsynene (KNT) skal statliggjøres uten at det på forhånd gjennomføres en grundigere analyse av dette spørsmålet. KS mener at en ved å bygge på de erfaringer en i dag har med KNTene, vil ivareta de sentrale målene som er skissert i høringsnotatet på en bedre måte enn ved å gå veien om statliggjøring.

Mange instanser opplever også at prosessen hittil har gått for fort og at muligheten for reell deltakelse fra de berørte har vært for liten. Enkelte har imidlertid nevnt at dette arbeidet så langt har framstått som en god og åpen prosess.

Mange høringsinstanser har reist spørsmål ved om den fastsatte tilsynsmodellen vil fungere tilfredsstillende for tilsynsobjektene, og kommet med ønsker om ett mattilsyn som omfatter både det landbaserte tilsynet og sjømattilsynet.

Landbruksdepartementets vurdering

Departementet vil vurdere innspillene som er kommet vedrørende formål og oppgaver for Mattilsynet med sikte på å gi en mer utfyllende vurdering om dette i proposisjon til høsten.

Regjeringen har merket seg ønsket om en sterkere samordning av det landbaserte og sjømatbaserte mattilsynet. På denne bakgrunn vil Fiskeridepartementet og Landbruksdepartementet drøfte hvordan en kan utvikle de to tilsynene slik at det blir en enhetlig samordning av virksomheten ut fra de reelle brukerbehov.

De spørsmål som er reist vedrørende Mattilsynets departementstilknytning og betraktningene fra Kommunenes Sentralforbund vedrørende statliggjøring av dagens kommunale tilsyn, har Regjeringen tatt stilling til og orientert Stortinget om på et tidligere tidspunkt. Regjeringen vil i den sammenheng understreke at overføringen av sektoransvar fra kommunene til staten er en grunnleggende forutsetning for å nå målet om et samordnet, enhetlig og effektivt mattilsyn – et mål som det for øvrig er bred oppslutning om blant høringsinstansene. Ved en overføring vil en imidlertid være åpen for en samhandling med kommunale myndigheter med sikte på utnyttelse av relevant kompetanse i det statlige tilsynet. Det miljørettede helsevernet er i så måte et aktuelt eksempel.

Sentrale organisatoriske og lokaliseringmessige spørsmål vedrørende Mattilsynet

Forslagene i høringsnotatet (høringsnotat 2)

- Forslagene i departementets høringsnotat kan oppsummeres i følgende hovedpunkter:
- Tilsynet skal ha tre organisatoriske ledd; et lokalt, et regionalt og et sentralt.
- Det lokale leddet skal utgjøre grunnpilaren i tilsynets virksomhet og alt utøvende tilsyn bør utføres av lokalledet. De lokale kontorene skal være lokalisert nær brukere og forbrukere. Kontorene skal være selvstendig administrative enheter med budsjett- og resultatansvar. Antall lokale enheter bør ligge i størrelsesorden 50 – 65.
- Det sentrale leddet skal være bemannet for å kunne ivareta de ledelsesfunksjoner som må ligge til et direktorat. Sentralenheten skal i første rekke ha fokus på overordnede og strategisk viktige ledelsesoppgaver og framstå som sterk gjennom å utnytte de samlede ressursene i organisasjonen på en effektiv og helhetlig måte. Bemanningmessig skal sentralenheten være slank og bestå av i størrelsesorden 100-120 personer basert på dagens samlede oppgaveomfang. Geografisk bør sentralenheten være lokalisert til Oslo-regionen. I forhold til oppgaveløsningen sentralt i dagens tre tilsyn, vil dette innebære en betydelig utflytting av funksjoner og kompetanse.
- Det regionale ledd skal ha en bemanning som betinger at det lokale apparatet kan ytes nødvendig faglig, forvaltningsmessig og administrativ støtte. Regionkontorene skal tillegges det samlede resultat- og driftsansvar for virksomheten i sin region. Det regionale leddet vil for å utnytte ressursene mest mulig effektivt kunne forestå visse administrative støttefunksjoner for de lokale enhetene. Regionkontorene skal under ledelse av sentralenheten også kunne tillegges funksjoner av nasjonal karakter. Spesialisering av regionkontorene vil således kunne være aktuelt. En slik arbeidsdeling vil forutsette tett dialog mellom ledelsene sentralt og regionalt. Det foreslås at Mattilsynet får fem regionale enheter og at regionene geografisk sett faller sammen med helseregionene så langt dette er formålstjenlig.

- Det skal være et sentralt prinsipp at den kompetansen som ligger på det regionale leddet, og i enkelte tilfeller på det lokale, skal brukes av sentralenheten for å oppnå størst mulig slagkraft samlet sett.

Høringsinstansenes syn

Det er bred støtte blant høringsinstansene om hovedtrekkene i departementets forslag til organisering og lokalisering av Mattilsynet. Det er i så måte bred oppslutning om departementets synspunkter om innretningen på det lokale nivået og forslaget om at Mattilsynet skal ha tre organisatoriske ledd. Det er imidlertid ulike syn med hensyn til hvorvidt alle tre ledd skal utgjøre selvstendige beslutningsnivå. Flere instanser støtter departementets forslag. Enkelte instanser, blant annet KNT-forum, ønsker imidlertid beslutningsmyndigheten lagt til det lokale og sentrale leddet, mens deler av næringen og Forbrukerrådet ønsker beslutningsmyndigheten lagt til det regionale og sentrale leddet.

Når det gjelder størrelse på sentralenheten er det fra de tre tilsynene, arbeidstakerorganisasjonene, Kommunenes sentralforbund, deler av næringen og Forbrukerrådet uttrykt bekymring for at en så vidt slank sentralenhet ikke vil være i stand til å løse sine styringsoppgaver på en tilfredsstillende måte. Disse går inn for en vesentlig større sentralenhet. Andre deler av næringen, andre interesseorganisasjoner og kommunesektoren lokalt støtter imidlertid departementets forslag.

Forslaget om lokalisering av hovedkontor i Oslo-regionen støttes av næringen, forbrukerorganisasjonene, tilsynene og arbeidstakerorganisasjonene, mens representanter for kommunesektoren og fylkesmennene stiller seg kritiske til forslaget. Fra flere av disse instansene foreligger det også forslag til andre regionale løsninger på lokaliseringsspørsmålet enn Oslo-regionen.

Landbruksdepartementets vurdering

Med utgangspunkt i det som tidligere er forelagt Stortinget, generelle prinsipper forankret i Stortinget og Regjeringen, de prinsipper som er nedfelt i høringsnotatet om mål og oppgaver for Mattilsynet og de synspunkter som har framkommet i høringsprosessene, legger departementet til grunn følgende prinsipielle føringer for organisering og lokalisering av Mattilsynet:

- Mattilsynet skal framstå som et enhetlig tilsyn - tilsynsobjekter over hele landet skal få en mest mulig likeverdig behandling og tilsynets reaksjonsmønstre skal kunne framstå som forutsigbare.
- Prinsippet om nærhet til brukere og forbrukere, blant annet gjennom at tilsynet skal ha en desentralisert organisatorisk og styringsmessig struktur, skal ivaretas. I denne sammenheng påpekes nødvendigheten av å sikre lokale og regionale kompetente miljøer.
- Det legges vekt på å utvikle en sterk og kompetent sentral enhet. Styring basert på prinsipper og rammer hvor ledelse gjennom å skape enighet om felles verdier og en felles tilsynsfilosofi utgjør det mest sentrale elementet.
- Mattilsynets organisasjon må være tilpasset oppgaver av beredskapsmessig karakter som innebærer at det i gitte tilfeller vil være behov for rask og effektiv iverksettelse av virkemidler og samhandling med politiske myndigheter og det øvrige sivile beredskapsapparat på ulike nivå.

- Mattilsynets organisasjon må være tilpasset de internasjonale utfordringene som avtegner seg.
- Mattilsynet må være en organisasjon hvor mest mulig av ressursene nyttes formålsrettet og hvor minst mulig går til administrasjon.
- Oppgaveløsningen skal være effektiv i hele organisasjonen. Det er et viktig mål at det skal hentes ut en betydelig effektiviseringsgevinst av denne reformen.
- Omorganiseringen bør føre til en netto utflytting av funksjoner og arbeidsplasser fra Oslo-regionen.

I høringsnotatet ble det understreket at Mattilsynet har som primær oppgave å drive tilsyn fra jord til bord. Organisasjonen skal være tilpasset dette. Dette betyr at det må være de deler som utfører det utøvende tilsyn som må utgjøre grunnstammen i organisasjonen. De øvrige ledd er til for å legge til rette for at det lokale apparatet settes i best mulig stand til å løse de utøvende tilsynsoppgavene.

Vektlegging av prinsippet om nærhet og desentralisert organisatorisk og styringsmessig struktur betyr at det i Mattilsynet er de lokale enhetene som skal utgjøre grunnpilarene i organisasjonens virksomhet. Personalet ved de lokale enhetene vil i vesentlig grad være tilsynets ansikt utad og de som skal drive veiledning av brukerne, føre tilsyn og fatte vedtak i første instans. En forutsetning for å fylle denne rollen er at enhetene har tilstrekkelig tilsynsfaglig kompetanse og er robuste nok til å kunne løse sine oppgaver tilfredsstillende. Enhetene bør videre ha budsjett- og resultatansvar for egen virksomhet.

Antall og størrelse på de lokale enhetene vil måtte bli en avveining mellom nødvendig nærhet til tilsynsobjektene og hensynet til å sikre slagkraftige tilsynsfaglige miljøer. En endelig vurdering av dette kan først gjøres i sin fulle bredde når den nye organisasjonen er etablert. Ut fra de premissene som er gitt, mener departementet likevel at enhetene bør ha en minimumsbemanning på i størrelsesorden 10–12 personer. I forhold til dette bør det imidlertid utvises en viss fleksibilitet med hensyn til å etablere underenheter uten administrativt ansvar i tilfeller der geografisk avstand til brukerne tilsier at dette kan være nødvendig. Departementet anslår at antall lokale enheter vil komme til å ligge i størrelsesorden 50–65. (I dag er det ca. 90 kommunale og interkommunale næringsmiddeltilsyn og ca. 180 veterinærdistrikter på landsbasis).

Landbruksdepartementet viderefører med dette forslagene i høringsnotatet som omhandlet det lokale leddet og som det var bred oppslutning om blant høringsinstansene.

Overordnede enheter vil ha som hovedoppgave å legge til rette for at det lokale apparatet settes best mulig i stand til å løse de utøvende tilsynsoppgavene. Overordnede ledd skal koordinere og styre tilsynsvirksomheten i organisasjonen og i den sammenheng bl.a. utøve tilsynsfaglige og administrative støttefunksjoner overfor det lokale leddet. I det ligger også aktiv dialog med sentrale organisasjoner og institusjoner både nasjonalt og internasjonalt. Overordnede ledd vil videre ha viktige tilsynsfaglige oppgaver knyttet til utvikling av regelverk og tilsynsmetodikk. Det pekes her på at internasjonalt rettet virksomhet i enda større grad enn i dag vil bli en viktig del av tilsynets arbeid. Økt ressursbruk innen disse områdene er en naturlig konsekvens av dette.

Et sentralt spørsmål blir dermed hvorvidt Mattilsynets støtte- og styringsfunksjoner bare skal utøves i et sentralt ledd eller om også regionale enheter vil være nødvendig. Flere forhold taler for at det opprettes et regionalt nivå:

- Mattilsynet skal framstå som et enhetlig tilsyn med en desentralisert organisatorisk og styringsmessig struktur. Dette tilsier at kontrollspennet mellom organisatoriske nivåer ikke bør være for stort.
- Mattilsynets vil ha viktige beredskapsoppgaver. Den øvrige sivile beredskapen er i dag organisert slik at en betydelig del av oppgavene er lagt til regionalt nivå/fylkesnivå.
- Mattilsynets lokale enheter vil ha behov for rask og systematisk tilgang på faglige og administrative støttefunksjoner. Det er en fordel for oppgaveløsningen at denne kompetansen ligger nærmest mulig den praktiske tilsynsvirksomheten.

Departementet viser til at det er stor oppslutning fra høringsinstansene om at Mattilsynet skal ha tre organisatoriske ledd, men at det er ulikt syn om hvorvidt alle tre ledd skal utgjøre selvstendige beslutningsnivå. Departementet har etter en samlet vurdering kommet til at Mattilsynet skal ha tre organisatoriske ledd og at alle leddene skal kunne tillegges beslutningsmyndighet.

Mattilsynet er tjent med å ha en sentral enhet som framstår som sterk og slagkraftig. Departementet mener at dette først og fremst oppnås ved at sentralenheten har fokus på strategiske ledelsesoppgaver. Sentralenheten skal gjennom overordnet styring sikre at Mattilsynet samlet utfører de oppgaver det har fått tildelt på en effektiv måte og at organisasjonen til enhver tid har de redskaper som er nødvendig. Fokus på strategisk ledelse betyr videre at oppgaver som har mer rutinepreget og driftsmessig karakter med fordel kan løftes ut av sentralenheten. Det vil derfor være naturlig å legge så vel store deler av organisasjonens administrative støttefunksjoner som oppfølging av den utøvende tilsynsvirksomheten til en eller flere av de regionale enhetene. Det samme gjelder for eksempel drift og oppfølging av ulike kontroll- og overvåkingsprogrammer.

Dette tilsier etter departementets vurdering at den sentrale enheten bemanningsmessig sett både kan og bør være slank. En stab på 100-120 personer vil etter departementets oppfatning være tilstrekkelig til å sikre en god oppgaveløsning på basis av dagens oppgaveomfang.

I forhold til dagens situasjon hvor de tre statlige tilsynene samlet har en sentral stab på ca. 240 personer, innebærer dette en betydelig utflytting av kompetanse og funksjoner fra Oslo-regionen. Overføring av personell må imidlertid samordnes med etableringen av de nye lokale og regionale enhetene og utflytting av oppgaver. I praksis betyr dette at utflytting av personell fra det sentrale leddet må skje over en 2-3 års periode etter at sammenslåingen av de statlige tilsynene og overføring av virksomhet fra de kommunale og interkommunale næringsmiddeltilsynene har skjedd. Når vedtakskompetanse skal delegeres fra sentralledet til andre organisatoriske nivå i Mattilsynet, må det vurderes hvorvidt delegasjon representerer noen risiko for målet om likebehandling og enhetlig forvaltning. I denne sammenhengen må risikoen for mulige negative økonomiske konsekvenser for tilsynsobjektene i forbindelse med forskjellsbehandling, vurderes nøye.

Når det gjelder lokalisering av sentralenheten, mener departementet det er flere viktige argumenter for fortsatt lokalisering i Oslo-regionen:

Det skal opprettes en egen vitenskapskomité som skal foreta risikovurderinger innenfor Mattilsynets virksomhetsområde. Komiteen vil i stor grad være premissleverandør for tilsynets oppgaveløsning, og sentralenheten må ha nær kontakt og samhandling med denne.

- Mattilsynet vil ha et betydelig behov for løpende kontakt med vitenskapelige miljøer i Oslo-regionen som ikke deltar i vitenskapskomiteens arbeid.
- Nærhet til departementene og andre sentrale institusjonene er også et viktig grunnlag for rask reaksjon og god oppgaveløsning i krisesituasjoner og annet beredskapsarbeid. Det samme gjelder med hensyn til behovet for nasjonal koordinering av det internasjonale arbeidet.
- Utøvelsen av de strategiske ledelsesoppgavene vil kreve systematisk og god kontakt med overordnede departementer, sentrale næringsorganisasjoner og andre sentrale samfunnsaktører på matområdet. De fleste av disse er lokalisert i Oslo-området, og nærhet til disse vil lette den løpende kontakten og samtidig innebære en betydelig ressursbesparelse for Mattilsynet.
- Tilsynet har et stort behov for kompetent personell. Et stort antall personer med nøkkelkompetanse som har stor betydning for tilsynets virksomhet, er i dag plassert sentralt. Ved en flytting av sentralenheten ut av Oslo-regionen er risikoen stor for at en betydelig del av dette personellet vil forlate organisasjonen. Inntil tilsvarende nøkkelkompetanse er etablert på nytt sted eller i andre deler av organisasjonen, vil organisasjonens muligheter for å løse oppgavene effektivt samt ha en tilfredsstillende løpende beredskap være betydelig svekket.

Departementet vil også peke på at organisasjonen samlet sett vil framstå som svært desentral i og med at om lag 90 pst. av personalet vil være lokalisert på regionalt og lokalt nivå. Departementet vil med bakgrunn i kriteriene ovenfor konkludere med at sentralenheten i Mattilsynet bør lokaliseres i Oslo-regionen.

Departementet har videre vurdert ulike lokaliseringalternativ innenfor Oslo-regionen med utgangspunkt i kriteriene som er listet opp ovenfor. Departementet peker på at Statens næringsmiddeltilsyn (104 årsverk) og sentralenheten i Statens dyrehelsetilsyn (40 årsverk) er lokalisert på Adamstuen i Oslo i nær tilknytning til veterinærvitenskapelige miljøer og humanhelsemiljøer. Statens landbrukstilsyn (96 årsverk) er lokalisert i Ås i Akershus i nær tilknytning til landbruksvitenskapelige miljøer. Et naturlig utgangspunkt er å se nærmere på disse to alternativene. Landbruksdepartementet vil vise til arbeids- og administrasjonsministerens redegjørelse i Stortinget om modernisering, effektivisering og forenkling av offentlig sektor hvor en av tilsynspolitiske hensyn ser det som ønskelig å skape en geografisk avstand mellom Mattilsynets hovedkontor og sentrale beslutningsmiljøer i Oslo. Ut fra en samlet vurdering av kompetansemessige, lokaliseringspolitiske og tilsynspolitiske forhold, er det departementets oppfatning at sentralenheten i Mattilsynet bør lokaliseres i Ås i Akershus.

De regionale enhetene vil ut fra de premissene som her er lagt, ha oppgaver både av regional og nasjonal karakter. Enhetene vil ha et overordnet budsjett- og resultatansvar i forhold til de lokale enhetene og yte det lokale apparatet nødvendig faglig, forvaltningsmessig og administrativ støtte. For best mulig utnyttelse av ressursene vil en eller flere av de regionale enhetene kunne utføre visse administrative støttefunksjoner for de lokale enhetene. Regnskapsføring, lønnsadministrasjon og IKT kan nevnes som eksempler på slike funksjoner.

Under ledelse av sentralenheten vil regionkontorene også måtte påta seg fellesfunksjoner for Mattilsynet. Disse kan være både av administrativ og faglig karakter. Hensynet til å skape mer slagkraftige fagmiljøer innenfor spesifikke fagområder kan tilsi at det vil kunne være både hensiktsmessig og nødvendig med en viss grad av spesialisering av de

regionale enhetene. Denne arbeidsdelingen forutsetter tett dialog mellom ledelsene sentralt og regionalt.

Koordinering av enheter som både har linjefunksjoner og prosjektfunksjoner er krevende. Effektiv og enhetlig styring av regionenhetene fra sentralleddet betinger derfor at antall regioner holdes relativt lavt. Departementet mener med utgangspunkt i dette at en inndeling av landet i 5-7 regioner vil kunne sikre et fornuftig kontrollspenn både oppad og nedad i organisasjonen.

Når det gjelder lokalisering av de regionale enhetene er det departementets oppfatning at disse fortrinnsvis bør plasseres slik at de bidrar til å styrke den forvaltningskompetansen som ligger utenom landsdelshovedstedene.

Departementet vil utrede nærmere kriterier for regionsinndeling og lokalisering av regionkontorer.

Prinsipper for organisering av tilhørende laboratorietjenester

Forslag i høringsnotatet

I høringsnotatet om formål og oppgaver for Mattilsynet ble hovedprinsipper for den framtidige organisering av laboratorietjenestene også drøftet. Departementet presenterte her tre ulike modeller for å organisere de laboratorietjenestene som skal dekke det løpende behovet på matområdet:

- a. Tjenestene organiseres i prinsippet som i dag - dette betinger at det nye statlige tilsynet eier og driver en betydelig del av laboratorietjenesten, og at disse laboratoriene også selger analyser til næringen og til kommunene. I tillegg vil et visst antall private og offentlige aktører drive i konkurranse og/eller samarbeid med det statlige tilsynet.
- b. Tjenestene deles mellom tilsynet og andre aktører: Tilsynet eier og driver regionale laboratorier som utfører kjemiske og mikrobiologiske analyser. I tillegg til disse kan det være et nettverk av mindre mikrobiologiske laboratorier knyttet til lokale tilsynsenheter. Næringens og kommunenes behov dekkes av private/ kommunalt eide laboratorier. Tilsynets laboratorier skal av habilitetsmessige hensyn ikke selge tjenester til tilsynsobjekter.
- c. Laboratorietjenester organiseres uavhengig av tilsynene: Dette kan være så vel private laboratorier som laboratorier med statlig eller kommunalt eierskap. Mattilsynet sørger for å ivareta sine behov gjennom kjøp av tjenester og gjennom å stille krav til kompetanse, kvalitet, kostnadseffektivitet og habilitet. Staten kan om nødvendig også gjennom bruk av ulike virkemidler sikre at dette systemet tilfredstiller visse krav til beredskap/fleksibilitet og strukturelle forhold.

Høringsinstansenes syn

Høringsuttalelsene på dette punktet peker i flere retninger. Fra kommunesektoren, inklusive Kommunenes Sentralforbund og fra et flertall av de kommunale og interkommunale næringsmiddeltilsynene blir det pekt på at hensynet til habilitet ikke må gå på bekostning av den servicegrad og nærhet til brukerne en oppnår med å videreføre dagens organisering av laboratorietjenestene innenfor tilsynet. Fra både forbrukerhold og store deler av næringen er så vel habilitetshensyn som hensynet til effektiv laboratoriedrift

holdt frem som et viktig argument for å skille tilsyn og laboratoriedrift. Det blir imidlertid fra mange pekt på behovet for statlig deltakelse på dette feltet for å sikre tilfredsstillende lokale løsninger.

Arbeids- og administrasjonsdepartementet (AAD) la i sin høringsuttalelse vekt på at en for å sikre at Mattilsynet har den nødvendige tillit og legitimitet i samfunnet må sørge for å gi tilsynet en oppgaveportefølje som avgrenser tilsynets virksomhet fra oppgaver som betinger at det skal ivareta flertydige og til dels konfliktskapende hensyn og formål. I tråd med dette mener AAD at det vil være svært uheldig om tilsynet også skal ha forretningsmessig relasjon til sine tilsynsobjekter, og støtter høringsnotatets konklusjon om at laboratorietjenestene i sin helhet bør organiseres uavhengig av Mattilsynet.

Landbruksdepartementets vurdering

Laboratorieundersøkelser vil, ved siden av funn gjort under kontrollvirksomheten, være Mattilsynets viktigste dokumentasjons- og vurderingsgrunnlag. Tilsynet må ha tilgang til likeverdige laboratorietjenester av riktig kvalitet, og som dekker hele verdikjeden uavhengig av geografisk lokalisering. Mattilsynet skal videre basere mye av sin virksomhet på prinsippet om internkontroll hos tilsynsobjektene, i første rekke næringsvirksomheter og kommuner. En velfungerende internkontroll betinger at tilsynsobjektene er i stand til å dokumentere sin etterlevelse av regelverket på en tilfredsstillende måte. Deler av denne dokumentasjonen vil være resultater av laboratorieanalyser som i prinsippet skal tilfredsstillende de samme krav til kvalitet og pålitelighet som Mattilsynets egne analyser. En konsekvens av dette er at også tilsynsobjektene må ha den samme tilgang på laboratorietjenester som Mattilsynet.

I dag blir laboratorietjenestene på landsbasis i hovedsak levert av laboratorier som eies og drives av kommuner (67 laboratorier) og staten (9 laboratorier). I tillegg har noen kommuner organisert sine laboratorier som egne juridiske enheter uavhengig av KNT, mens det i deler av landet også er privat eide laboratorier som betjener markedet, inkludert tilsynene. Ut over dette har vi aktører som i første rekke skal dekke tilsynenes behov for referanselaboratoriefunksjoner og FOU-basert forvaltningsstøtte forøvrig. De viktigste her er Veterinærinstituttet, Norges veterinærhøgskole, Planteforsk og Nasjonalt folkehelseinstitutt.

De fleste kommunale laboratorier er organisert som en avdeling under KNT med atskilt personell, budsjett og regnskap fra tilsynsdelen. Etter hvert som laboratorietjenester har blitt etterspurt fra næringsliv og kommunale etater (vannverk m.v.), har laboratoriene også levert analyser til disse mot betaling. Samlet utgjør dette i dag ca. 2/3-deler av aktivitetene ved de kommunale laboratoriene. Også Statens landbrukstilsyn eier og driver i dag ett laboratorium som i tillegg til tilsynets eget behov leverer analyser til næringslivet mot betaling.

Opprettelsen av Mattilsynet skjer som en følge av et politisk ønske om samordning av og opprydding i forvaltningsoppgavene innenfor matområdet. I den forbindelse er det etter departementets vurdering også nødvendig med en gjennomgang av støttefunksjonene. En slik gjennomgang vil en etter departementets oppfatning måtte ta utgangspunkt i både vurderinger om tjenestebehov, krav som skal stilles til tjenestene og den nødvendige ansvarsfordeling mellom de ulike aktørene på matområdet.

Behov for laboratorietjenester

Departementet har med grunnlag i dagens analysevirksomhet, tilsynenes beskrivelser av hva som oppfattes som reelt analysebehov, forventede endringer på matområdet og de forutsetninger som er beskrevet i høringsnotatet om tilsynsmetodikk og ressursprioritering vurdert det framtidige analysebehovet til tilsyn, næringsliv og kommuner. Departementet antar ut fra en samlet vurdering at behovet for laboratorieanalyser vil øke noe, men det er vanskelig å anslå hvor raskt og hvor kraftig den vil bli, ut fra de opplysninger som foreligger.

Krav til laboratorietjenester

Laboratoriene må ha høy kompetanse og nødvendig kvalitetssikring av de tjenester som utføres. Dette ivaretas langt på vei gjennom kravet om at laboratoriene være akkreditert for de analysene de utfører.

Så vel for tilsynet som for næringen er det et viktig poeng at laboratorietjenesten er rasjonell og kostnadseffektiv. For aktørene i laboratoriemarkedet vil det i tillegg være viktig at konkurransen om analyseoppdrag kan foregå på økonomisk like vilkår.

Både oppdragsgiver og tredjeperson må kunne ha nødvendig tillit til at analyseresultatene ikke er påvirket av utenforliggende hensyn. Det må derfor stilles klare krav til objektivitet og uavhengighet for de laboratoriene som skal utføre analyser som danner grunnlag for forvaltningsmessige beslutninger. Dette er ikke til hinder for at slike analyser kan utføres av laboratorier som eies av næringsinteresser eller av kommunene. I slike tilfeller forutsettes imidlertid at det er et klart organisatorisk skille mellom laboratorium og eier.

God kommunikasjon og tett samhandling mellom tilsyn og laboratorium gir rom for å hente ut kompetansemessige synergieffekter med hensyn til vurdering av analysebehov og fortolkning av resultater. Geografisk nærhet mellom laboratorium og tilsyn oppfattes i denne sammenheng som en fordel. Et annet forhold som tilsier geografisk nærhet mellom laboratorium, tilsyn og virksomheter er at forsendelse av visse typer biologisk prøvemateriale over lengre avstander kan innebære en viss risiko for at materialet forstyrres eller ødelegges.

Laboratorietjenesten har videre en viktig beredskapsmessig funksjon. Det er et krav at det finnes tilstrekkelig kapasitet og fleksibilitet ved laboratoriene til å omstille virksomheten i tråd med endrede prioriteringer i tilsynet og til å gå inn på nye problemområder.

Statlig ansvar på laboratorieområdet

Uavhengig av hvem som eier laboratoriene mener departementet at staten vil ha et ansvar for å bidra til at en rekke forhold vedrørende laboratorietjenesten er på plass. I første rekke betyr dette å bidra til at:

- det finnes laboratorier med nødvendig kompetanse og uavhengighet til å forestå referansefunksjoner for den øvrige laboratorietjenesten
- tilsynet har tilfredsstillende tilgang på likeverdige laboratorietjenester over hele landet
- kommunene har nødvendig tilgang på analysekapasitet til å gjennomføre sine oppgaver herunder innenfor miljørettet helsevern
- tilsynsobjektene (næringen og kommunene) har nødvendig tilgang på analysekapasitet til å tilfredsstille kravene til dokumentasjon av sin internkontroll
- laboratorietjenestene har en infrastruktur som gjør at hensynet til geografisk nærhet mellom laboratorier og brukere blir tilbørlig ivaretatt

- det til enhver tid finnes kompetanse og kapasitet til å utrede nye problemområder som måtte komme på matområdet, og at det utvikles og implementeres ny metodikk etter hvert som behovet for dette utvikler seg.

Videre er det departementets oppfatning at når det gjelder regioner med svakt næringsgrunnlag og begrensede muligheter til selvstendig etablering av tilfredsstillende infrastruktur for næringslivet, vil det være et statlig ansvar å sikre at næringsutøvere som er etablert i slike områder har tilfredsstillende tilgang på laboratorietjenester til bruk i sin internkontroll.

Referanseanalyser, visse beredskapsfunksjoner, utvikling av nye metoder samt å tilføre tilsynet FOU-basert forvaltningsstøtte, er oppgaver som i dag i alt vesentlig utføres av statlige forvaltningsstøttelaboratorier som Veterinærinstituttet, Planteforsk, Nasjonalt folkehelseinstitutt og Norges veterinærhøgskole. Disse institusjonene vil måtte tillegges de samme funksjoner overfor det framtidige Mattilsynet.

Disse prinsippene er ikke til hinder for at stat eller kommune kan være eiere av laboratoriene.

De organisatoriske, økonomiske og administrative forhold mellom Mattilsynet og FOU-baserte institusjoner skal prinsipielt sett være det samme som til andre laboratorier. Tilsynet kjøper tjenester og blir derfor tildelt budsjettmidler til dette. Det må likevel være en grunnfinansiering til FOU-institusjonene, som gjør at de har en forutsigbarhet både i utstyr og personell som grunnlag for de spesielle referanse- og spisskompetansefunksjoner de vil få.

Prinsipper for organisering

I avveiningen mellom de tre foreslåtte organisasjonsmodellene (se pkt 2.4.1) kan følgende argumentasjon framføres:

Modell a vil ivareta hensynet til laboratorienes nærhet til tilsynet og brukerne og innebærer at det i de fleste tilfeller blir mulig å hente ut kompetansemessige synergieffekter med hensyn til vurdering av analysebehov og fortolkning av resultater. Som følge av at salg av tjenester til næringen og kommunene i henhold til det som tidligere er sagt kommer til å utgjøre en betydelig del av laboratorienes virksomhet, vil denne løsningen ikke være forenlig med de prinsipper som departementet ønsker skal legges til grunn med hensyn til Mattilsynets habilitet (objektivitet og uavhengighet).

Modell b vil ivareta hensynet til tilsynets habilitet og vil sikre at det finnes kompetanse på analyse spørsmål innenfor tilsynet. Løsningen vil imidlertid, avhengig av hvor stor del av tilsynets analysebehov som skal dekkes av egne laboratorier, kunne begrense det totale markedet for uavhengige aktører. Dette markedet er allerede begrenset og forventes ikke å øke vesentlig i umiddelbar framtid. Mulighetene for å opprettholde en tilfredsstillende infrastruktur og dermed ivareta hensynet til nærhet til tilsyn og brukere vil dermed bli tilsvarende redusert. Dette gjelder særlig i næringssvake områder hvor behovet for profesjonelle laboratorier som aktører i den lokale verdiskapningen er størst.

Modell c vil ivareta hensynet til tilsynets habilitet og sikrer også et bedre markedsgrunnlag for frittstående aktører. Med hensiktsmessig bruk av statlige virkemidler vil det med denne løsningen også være mulig å opprettholde en infrastruktur på laboratorietjenestene som sikrer nødvendig nærhet til brukerne og de lokale tilsynsenhetene.

I vurderingen av de tre hovedmodellene har departementet lagt betydelig vekt på hensynet til Mattilsynets habilitet og vil samtidig presisere at i dette er det lagt noe mer enn juridisk habilitet i forvaltningslovens forstand. Det er særlig viktig å sikre at tilsynet kan opptre objektivt og uavhengig, og dette oppnås best gjennom å sørge for at tilsynets virksomhet avgrenses fra å måtte ivareta oppgaver som betinger flertydige og konfliktskapende hensyn og formål. Situasjonen i tilknytning til Dent-o-sept-saken i Kristiansand illustrerer dette (jf. Helseministerens redegjørelse i Stortinget 25.04.02).

Samtidig må hensynet til kostnadseffektivitet og ønsket om størst mulig nærhet mellom laboratorium, brukere og de lokale tilsynsenhetene veie tyngre enn behovet for å ha tilgang på analysekapasitet innenfor Mattilsynet. Samlet sett foreslår derfor departementet at laboratorietjenestene i sin helhet organiseres uavhengig av Mattilsynet. Det kan imidlertid være tilfeller hvor dette prinsippet må modifiseres ut fra kompetansemessige, økonomiske eller praktiske hensyn. Det er viktig at en eventuell tillempling ikke rokker ved tilsynets objektivitet og uavhengighet.

Med utgangspunkt i det hovedprinsippet at laboratorietjenestene skal organiseres uavhengig av mattilsynet, samt de andre hensyn som her er beskrevet vil departementet gjennomføre videre utredning med hensyn til økonomiske, juridiske, eierskapsmessige og organisatoriske forhold. Det er etter departementenes vurdering viktig å legge til rette for at det nye laboratoriesystemet kan utvikles parallelt med den forestående samordningen av den offentlige matforvaltningen.

Vurderinger om økonomiske konsekvenser

Landbruksdepartementet har vurdert de økonomiske konsekvensene av den skisserte modellen for organisering av Mattilsynet i forhold til alternative organisatoriske og lokaliseringmessige løsninger. Etter departementets vurdering vil den skisserte modellen for organisering og lokalisering av Mattilsynet innebære betydelig lavere omstillingskostnader, herunder også høyere produktivitet i omstillingsperioden, i forhold til en alternativ løsning med utlokalisering av sentralenheten fra Oslo-regionen. Omstillingskostnadene ved 2 eller 3 organisatoriske nivå vil trolig ikke bli vesentlig forskjellig. Når det gjelder de årlige driftskostnadene er det departementets vurdering at disse ikke vil bli vesentlig forskjellige for de ulike aktuelle organisatoriske og lokaliseringmessige alternativene.

Når det gjelder organisering av laboratorievirksomheten er det departementets vurdering at den foreslåtte løsningen, hvor laboratorietjenestene organiseres uavhengig av mattilsynet, vil være den mest formåls- og kostnadseffektive.

Departementet vil legge fram mer fullstendige vurderinger om de budsjettmessige konsekvensene av reformen i forbindelse med at saken legges fram for Stortinget i proposisjon til høsten.

3.12 Samferdselsdepartementet

Nedenfor følger en beskrivelse av forslag til vedtak om bevilgningsendringer på Samferdselsdepartementets område i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2002. For en grundigere beskrivelse av forslagene, vises det til egen proposisjon fra Samferdselsdepartementet som legges fram samtidig med proposisjonen om tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet for 2002.

Kap. 1310 Flytransport

Post 70 Godtgjørelse for innenlandske flyruter

Samferdselsdepartementet og flyselskapene reforhandler kontrakter på eksisterende flyruter, bl.a. som følge av at passasjeravgiften er avviklet fra 1.4.2002 og fordi flytransport ikke lenger er omfattet av merverdiavgiftsregimet. Det er dessuten inngått nytt anbud på ruten til Fagernes fra 1.4.2002, og det skal inngås nytt anbud på ruten til Værøy fra 1.8.2002. Samlet foreslås derfor posten økt med 8 mill. kroner.

Kap. 1311 Tilskudd til regionale flyplasser

Post 70 Tilskudd til Luftfartsverkets regionale flyplasser

Sterk trafikksvikt innebærer at Luftfartsverkets inntekter fra luftfartsavgiftene må reduseres med 200 mill. kroner i forhold til forutsetningene i St.prp. nr. 1 (2001-2002). Luftfartsverkets evne til å selvfinansiere investeringene blir tilsvarende redusert. Regjeringen foreslår på denne bakgrunn å styrke Luftfartsverkets budsjett med 100 mill. kroner, hvorav 98 mill. kroner er en reell styrking og 2 mill. kroner knytter seg til endelig oppgjør for statens/Luftfartsverkets overtakelse av Brønnøysund lufthavn, jf. omtale av post 71 og kap. 2450. Posten foreslås økt med 100 mill. kroner.

Post 71 Tilskudd til ikke-statlige flyplasser

Samferdselsdepartementet ble i november 2001 meddelt at Brønnøysund kommune aksepterte et fradrag på 2 mill. kroner i godtgjørelsen for statens overtakelse av Brønnøysund lufthavn med bakgrunn i at kommunen ikke hadde fjernet en søppelfylling ved lufthavnen. Beløpet foreslås nå omdisponert fra post 71 til post 70, slik at Luftfartsverkets budsjett kompenseres for merkostnadene ved opprydningen. Posten foreslås redusert med 2 mill. kroner.

Kap. 1320 Statens vegvesen

Post 31 Rassikring

Utrygghet i forhold til mulige ras er et problem på betydelige deler av det norske vegnettet. Ras har også i den senere tid forårsaket tragiske ulykker. På denne bakgrunn ønsker Regjeringen å styrke innsatsen på rassikring. Posten foreslås økt med 50 mill. kroner.

Kap. 1330 Særskilte transporttiltak

Post 71 Tilskudd til ekspressbussar

Det vises til omtale av saken om etteroppgjør for ordningen med kompensasjon for autodieselavgift for tilskuddsberettiget rutedrift i St.prp. nr. 50 (2001-2002), der den bevilgningsmessige håndtering av saken ble henvist til omgrupperingsproposisjonen våren 2002. Posten foreslås redusert med 10,8 mill. kroner mot en tilsvarende økning av

Kommunal- og regionaldepartementets kap. 572 Rammetilskudd til fylkeskommuner, post 60 Innbyggertilskudd.

Kap. 1351 Overføringer til NSB BA

Post 70 Betaling for persontransporttjenester

Med bakgrunn i forslaget om økt kompensasjon til ordningen med 40 pst. skole- og studentrabatt, foreslås posten økt med 4 mill. kroner, jf. egen omtale nedenfor av ordningen med skole- og studentrabatt.

Kap. 2450 Luftfartsverket (jf. kap. 5450, 5491 og 5603)

Post 24 Driftsresultat

Luftfartsverkets økonomi er betydelig svekket i forhold til saldert budsjett for 2002, i hovedsak som følge av en svikt i trafikkinntektene på 200 mill. kroner. På denne bakgrunn foreslår Regjeringen å styrke Luftfartsverkets budsjett med 100 mill. kroner, hvorav 98 mill. kroner er reelt og 2 mill. kroner er knyttet til et etteroppgjør for statens/Luftfartsverkets overtakelse av Brønnøysund lufthavn, jf. omtale av post 30 og av kap. 1311, postene 70 og 71. Revidert driftsbudsjett for Luftfartsverket framgår i forslagene til vedtak bak i proposisjonen.

Post 30 Flyplassanlegg

Som følge av at Luftfartsverkets driftsbudsjett er svekket i forhold til saldert budsjett for 2002, må også investeringsbudsjettet revideres. Dette som en følge av at Luftfartsverket er selvfinansiert. Revidert investeringsbudsjett for Luftfartsverket er på 500 mill. kroner. Dette er fordelt med 430 mill. kroner på stamruteflyplassene og 70 mill. kroner på de regionale flyplassene. Posten foreslås redusert med 98,4 mill. kroner.

Kap. 5450 Luftfartsverket (jf. kap. 2450)

Post 35 Til investeringsformål

Det er direkte sammenheng mellom bevilgningen over post 35 og bevilgningen over kap. 2450, post 24, underpost 24.8 Til investeringsformål, jf. omtalen foran av kap. 2450 og revidert driftsbudsjett for Luftfartsverket i forslagene til vedtak bak i proposisjonen. Posten foreslås redusert med 113,9 mill. kroner.

Ordningen med 40 pst. skole- og studentrabatt

I St.prp. nr. 1 (2001-2002) foreslo Regjeringen Stoltenberg å innføre en ordning med 30 pst. skole- og studentrabatt for månedskort og andre periodekort i den lokale kollektivtransporten der fylkeskommunene gir tilskudd, samt for NSB BAs tog. Samtidig ble det lagt til grunn at alle fylkeskommuner skal innføre en ordning med ungdomskort for aldersgruppen 16-19 år. Begge ordningene ble forutsatt å skulle tre i kraft fra 1.8.2002, og fylkeskommunene ble for dette kompensert med 27 mill. kroner gjennom inntektssystemet.

I St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 4 (2001-2002) foreslo Regjeringen Bondevik II en økning i rabattsatsen for ordningen med skole- og studentrabatt. I denne forbindelse ble kompensasjonen til fylkeskommune økt med 10 mill. kroner og NSB BA ble kompensert med 5 mill. kroner i tillegg det beløp (8 mill. kroner) som tidligere var kompensert gjennom takstøkning. På grunn av betydelig usikkerhet omkring beregningene av kompensasjonen, har ECON Senter for økonomisk analyse gjennomført en utredning på oppdrag fra Samferdselsdepartementet (rapport 26/02). Regjeringen ønsker å øke

rabattsatsen fra 30 til 40 pst. Ut fra en rabattsats på 40 pst. for ordningen med skole- og studentrabatt og på grunnlag av ECONs rapport, fremmes det forslag om å øke kompensasjonen med 21 mill. kroner, fordelt med 17 mill. kroner til fylkeskommunene (kap. 572, post 60) og 4 mill. kroner til NSB BA (kap. 1351, post 70).

3.13 Miljøverndepartementet

Kap. 1400 Miljøverndepartementet (jf. kap. 4400)

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Posten foreslås redusert med 1 090 000 kroner som overføres til kap. 1400 postene 71 og 76, jf. omtale under disse postene.

Posten foreslås også redusert med 790 000 kroner som følge av en reduksjon i utgiftene til forvaltning av tilskuddet til miljøverntiltak på Kola, jf. omtale under kap. 1400 post 78.

Sammenlagt foreslås posten redusert med 1 880 000 kroner.

Post 71 Internasjonale organisasjoner

Post 76 Støtte til internasjonale miljøtiltak og nasjonale energitiltak, kan overføres

I budsjettet for 2002 foretok Miljøverndepartementet flere sammenslåinger av enkelte kapitler til ett felles kapittel med flere store poster. I denne forbindelsen ble det ved en inkurie stående beløp inne på kap. 1400, post 21 som skulle vært overført til kap. 1400, postene 71 og 76. Midlene skal gå til dekning av internasjonale forpliktelser og tilskudd til nasjonale og internasjonale organisasjoner.

Miljøverndepartementet foreslår å redusere bevilgningen under kap. 1400 post 21 med 1 090 000 kroner mot økning i bevilgningen under kap. 1400 post 71 med 300 000 kroner og kap. 1400 post 76 med 790 000 kroner.

Utbetalingene på post 21 går også til bundne kontingenter til organisasjoner hvor Stortinget eller Regjeringen har gjort vedtak om norsk deltakelse. To av organisasjonene har vedtatt store økninger i kontingentene så sent at det ikke var mulig å få dette med i St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 4 (2001-2002). Dette gjelder kontingenten til European Environment Agency i København og til sekretariatet for Klimakonvensjonen.

Det fremmes forslag om ekstra bevilgning for 2002 på 1 500 000 kroner for å dekke de økte kostnadene til de to kontingentene.

For post 71 innebærer dette et samlet forslag om en økning på 1 800 000 kroner, mens post 76 foreslås økt med 790 000 kroner.

I tillegg foreslås det at stikkordet "kan overføres" fjernes fra kap. 1400 post 71.

Post 78 Miljøtiltak til nikkilverkene på Kola, kan overføres

Norge har på visse vilkår forpliktet seg til å gi tilskudd på 270 mill. kroner til miljøtiltak ved nikkilverket i Petchenga, Kola i Russland. I 2001 ble det bevilget 43,2 mill. kroner, jf. St.prp. nr. 84 (2000-2001) og Innst. S. nr. 325 (2000—2002). For 2002 ble det bevilget 170 mill. kr samt gitt en tilsagnsfullmakt på 56,4 mill. kroner ved behandlingen av St.prp. nr. 1 (2001-2002). Planen var at Norge skulle undertegne avtalen i 2001 og begynne med utbetalingene dette året. Avtalen ble først undertegnet i desember 2001. Dette har medført forskyvninger i utbetalingstakten, og de første utbetalingene vil derfor ikke bli foretatt før i 2002. Bevilgningene foreslås derfor justert ned. Tilsagnsfullmakten på kap. 1400 post 78 må økes tilsvarende. Forslaget til endring får også betydning for administrasjonsutgiftene som også foreslås redusert, jf. omtale under kap. 1400 post 21.

Miljøverndepartementet fremmer forslag om at kap. 1400 post 78 reduseres med 87,0 mill. kroner til 83,0 mill. kroner, og at tilsagnsfullmakten under kap. 1400, post 78 økes med 87,8 mill. kroner.

Kap. 1427 Direktoratet for naturforvaltning (jf. kap. 4427)

Post 01 Driftsutgifter

Post 21 Spesielle driftsutgifter

I statsbudsjettet for 2002 ble det opprettet en ny post 21 Spesielle driftsutgifter under kap. 1427 Direktoratet for naturforvaltning, jf. St.prp. nr. 1 (2001-2002). Posten ble opprettet for å dekke utgifter til faglige prosjekter og oppdrag samt utgifter knyttet til inntekter over kap. 4427. De fleste av midlene på posten var bevilget over kap. 1427 post 01 i statsbudsjettet for 2001.

Det viser seg i ettertid å være betydelige regnskapsmessige og revisjonsmessige problemer knyttet til deler av denne omplasseringen av utgiftene. Dette gjelder flyttingen av utgifter på 7,0 mill. kroner som motsvares av inntekter på kap. 4427 post 01. Beløpet består i all hovedsak av rene driftsutgifter som Direktoratet for naturforvaltning får refundert over kap. 4427 post 01 for bl.a. forvaltningen av Statens fiskefond og Viltfondet. Videre gjelder det diverse utgifter i forbindelse med fremleie av direktoratets lokaler i Trondheim som felles husleie til Statsbygg, renholdsutgifter og drift av annen felles infrastruktur i bygget. Disse utgiftene er en integrert del av direktoratets ordinære virksomhet, og lar seg derfor vanskelig skille ut fra driftsutgiftene som føres over kap. 1427 post 01.

Det foreslås derfor at bevilgningen under kap. 1427 post 21 reduseres med 7,0 mill. kroner mot tilsvarende økning av bevilgningen under kap. 1427 post 01.

I tillegg foreslås et romertallsvedtak om adgang til å overskride kap. 1427 post 01 mot tilsvarende merinntekter under kap. 4427 post 01, jf. forslag til romertallsvedtak.

Post 32 Statlig erverv, fylkesvise verneplaner, kan overføres

Posten skal dekke utgifter til erstatning av de økonomiske tap som eiere og rettighetshavere har ved vernevedtak etter naturvernloven, jf. erstatningsreglene i loven. Posten skal også dekke kjøp av områder som er vernet eller forutsatt vernet etter naturvernloven m.m.

Arbeidet med fylkesvise verneplaner skal etter planen avsluttes i 2005, jf.

Miljøverndepartementets resultatmål 1.1 i St.prp. nr. 1 (2001-2002) og Stortingets tilslutning til dette.

I forbindelse med avslutningen av statsregnskapet for 2001, er verdien av utestående tilsagn på posten anslått til å være noe større enn det som ble lagt til grunn ved beregningen av tilsagnsfullmakten i forbindelse med utarbeidelsen av statsbudsjettet for 2002. Dette innebærer tilsvarende behov for økning av tilsagnsfullmakten for 2002.

I lys av ovennevnte foreslås det å øke tilsagnsfullmakten på posten med 7,2 mill. kroner til totalt 46,8 mill. kroner for 2002.

Post 33 Statlig erverv, barskogvern, kan overføres

Posten dekker utgifter til erstatning av eiers og rettighetshaveres økonomiske tap ved barskogvern etter naturvernloven, jf. erstatningsreglene i loven. Posten skal også dekke kjøp av barskogområder som er vernet eller forutsatt vernet etter naturvernloven, samt utgifter som staten som grunneier har i forbindelse med forvaltningen av innkjøpte

eiendommer. Arbeidet med Barskogplanen skal etter planen avsluttes i 2003, med siste vernevedtak knyttet til delplan Øst Norge i 2003, jf. Miljøverndepartementets resultatmål 1.1 i St.prp. nr. 1 (2001-2002) og Stortingets tilslutning til dette.

I forbindelse med avslutningen av statsregnskapet for 2001, er verdien av utestående tilsagn på posten anslått til å være noe større enn det som ble lagt til grunn ved beregningen av tilsagnsfullmakten i forbindelse med utarbeidelsen av statsbudsjettet for 2002. Dette innebærer tilsvarende behov for å øke tilsagnsfullmakten for 2002 med 17,2 mill. kroner.

I tillegg ble det ved beregningen av tilsagnsfullmakten i forbindelse med utarbeidelsen av statsbudsjettet for 2002 innarbeidet budsjettmessig dekning av tidligere gitte tilsagn på til sammen 3 mill. kroner basert på forventede inntekter knyttet til salg av makeskifteareal. Eventuelle inntekter fra salg av makeskifteareal kan, som følge av dette særskilte vedtaket, medføre tilsvarende overskridelse av bevilgningen under kap. 1427 post 33. Da disse inntektene anses som usikre med hensyn til når eventuelt salg av makeskifteareal kan realiseres, finner Miljøverndepartementet det ikke riktig at de forventede salgsinntektene i 2002 inngår i beregningsgrunnlaget for inndekning av utestående tilsagn på posten. Endringen medfører ikke økte kostnader knyttet til gjennomføringen Barskogplanen, men innebærer teknisk justering av tilsagnsfullmakten og en mer korrekt beregning av denne i henhold til bevilgningsreglementet.

I lys av ovennevnte foreslås det å øke tilsagnsfullmakten på posten med 17,2 mill. kroner til totalt 247,5 mill. kroner for 2002.

Post 52 (Ny) Overføring til barskogvern under Jordfondet

Posten er ny og foreslås opprettet for å dekke ekstraordinær overføring til Jordfondet under Landbruksdepartementet med det formål å verne barskogarealer.

Omfanget av barskogvern oppfattes internasjonalt og i markedene som et viktig kriterium på bærekraftig skogforvaltning. NINA og SKOGFORSK har nylig på oppdrag fra Miljøverndepartementet og Landbruksdepartementet gjennomført en evaluering av skogvernet. I rapporten fra evalueringen anbefales en betydelig styrking av skogvernet, og det pekes på hvilke skogtyper som bør prioriteres for vern på kort sikt.

For å kunne gjennomføre vern av skog raskere og smidigere enn det som er mulig ved årlige bevilgninger over statsbudsjettet, foreslås det å benytte deler av Jordfondets midler til vern av skog. For å legge grunnlaget for dette, foreslås bevilget 40,0 mill. kroner. over kapittel 1427 ny post 52 Overføring til barskogvern under jordfondet til finansiering av vern av skogområder med store verneverdier. Bevilgningen vil bli overført til Jordfondet.

I tillegg til bevilgningen forutsetter dette endring i vedtektene til fondet. Jordfondet forvaltes av Landbruksdepartementet. Jordfondet brukes i dag til å forskuttere utgifter i forbindelse med kjøp etter jordloven. Det vises til forslag til vedtak om endring av vedtektene i Jordfondet under Landbruksdepartementets område, slik at Jordfondet utvides til også å omfatte erstatninger for vern og vederlag i påvente av vern av skogsområder etter naturvernloven. Videre foreslås det at fondet kan nyttes til frivillige kjøp av vernet eiendom.

Bevilgningen vil kunne anvendes til vern av områder hvor det allerede er registrert viktige verneverdier i forbindelse med verneplanarbeidet. Disse områdene har vært gjenstand for en omfattende saksbehandling slik at det er mulig å fatte vernevedtak relativt raskt. Det legges til grunn at det allerede i 2002 pekes ut områder som er aktuelle for vern.

Områdene vernes med hjemmel i naturvernloven. Regjeringen vil legge vekt på å holde god kontakt med skogeierne organisasjoner i gjennomføringsfasen.

Med bakgrunn i ovennevnte foreslås en bevilgning på 40,0 mill. kroner under kap. 1427 ny post 52.

Kap. 1429 Riksantikvaren (jf. kap. 4429)

Post 01 Driftsutgifter

Det foreslås å redusere bevilgningen på posten med 1,343 mill. kroner, jf. tekst under kap. 1429 post 75.

Post 75 Internasjonalt samarbeid, kan overføres

Det foreslås at kap. 1429 post 01 reduseres med 1,343 mill kroner mot tilsvarende økning av kap. 1429 post 75. Midlene skal nyttes til tilskudd til Stiftelsen Nordic World Heritage Oslo til dekning av lønns- og driftsutgifter i 2002.

Det nordiske verdensarvkontoret (Nordic World Heritage Office) ble etter avsluttet prøveperiode og på grunnlag av tilrådinger i evalueringsrapporten, omorganisert og etablert som en permanent stiftelse med navnet Nordic World Heritage Foundation den 14. mars 2002. Formålet med stiftelsen er å styrke arbeidet med UNESCOs konvensjon for vern av verdens kultur- og naturarv. Stiftelsen gir mulighet for koordinering av de nordiske landenes innsats i arbeidet med å oppfylle intensjonene og kravene bak UNESCOs konvensjon for vern av verdens kultur- og naturarv. Stiftelsen skal arbeide for å reise midler fra ulike organisasjoner.

Miljøverndepartementet forutsettes å finansiere stiftelsen gjennom en årlig grunnbevilgning på 2,5 mill. kroner. Stiftelsens styre skal bestå av representanter fra alle de nordiske landene og UNESCO.

Lønns- og driftsutgifter til Det nordiske verdensarvkontoret er dekket under kap. 1429 post 01 inntil stiftelsen ble etablert. Det er satt av i alt 2,5 mill. kroner til dette i 2002. Ved opprettelse av stiftelsen går disse midlene som driftstilskudd til stiftelsen.

Miljøverndepartementet foreslår at tilskuddet til stiftelsen bevilges under kap. 1429 post 75 Internasjonalt samarbeid og at posten økes gjennom tilsvarende reduksjon av bevilgningen på kap. 1429, post 01. Tilskuddet for 2002 fra tidspunktet stiftelsen ble opprettet, blir 1 343 000 kroner. Kap. 1400, post 75 foreslås derfor økt med dette beløpet.

Kap. 1432 Norsk kulturminnefond

Post 90 Fondskapital

Bakgrunn

Regjeringen uttalte i St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 4 (2001-2002) at den ville legge fram forslag om et kulturminnefond. I tråd med dette fremmer Regjeringen forslag om å etablere Norsk kulturminnefond ved å fremme forslag om en bevilgning av fondskapital på 200 mill. kroner. Dette antas å ville gi en avkastning på rundt 12 mill. kroner per år. For 2003 forventes en avkastning ca. 6 mill. kroner tilsvarende avkastningen for et halvt år. Regjeringen vil komme tilbake til dette i budsjettproposisjonen for 2003.

Begrunnelse for opprettelse av Norsk kulturminnefond

Det er behov for å styrke arbeidet med å sikre verneverdige kulturminner og kulturmiljøer. Det er beregnet at ca. 1% av våre kulturminner forsvinner hvert år. For å snu denne

negative utviklingen, er det nødvendig å utvikle virkemidler som kan stimulere til økt verneinnsats fra eiere og næringsliv.

I dag står private eiere for den daglige forvaltningen av de aller fleste kulturminner og kulturmiljøer. Dette vil være situasjonen også i fremtiden. Private eiere og forvaltere av kulturminner og kulturmiljøer må derfor gis større muligheter for å ta vare på og utvikle disse.

Norsk kulturminnefond skal føre til mer effektive samarbeidsformer mellom offentlig og privat sektor, og bygge opp under en styrket verneinnsats. Fondsmidlene skal utløse midler fra privatpersoner, næringsliv og andre. På den måten vil fondet gi synergieffekter og utløse merinnsats.

Nærmere om Norsk kulturminnefond

Norsk kulturminnefond skal dekke hele kulturminnefeltet. Minst 1/3 av fondets avkastning bør over tid nyttes til fredede kulturminner og kulturmiljøer. Det er en forutsetning at fondets midler skal være et supplement til Riksantikvarens ordinære tilskuddsordninger.

Det foreslås at Norsk kulturminnefond opprettes med et eget styre. Styret forutsettes oppnevnt av Miljøverndepartementet. Styret fordeler avkastningen av fondet etter eksterne søknader. Det skal vedtektsfestes at styret skal prioritere prosjekter som gir synergieffekter, som utløser private midler eller betydelig egeninnsats. Det skal vedtektsfestes at det i gjennomsnitt skal være en privat medfinansieringsandel på 50 prosent i de prosjektene fondet engasjerer seg i, og den private medfinansieringen skal minst være 30 prosent i det enkelte prosjekt.

Fondet skal sikre sin egen drift, herunder nødvendig saksbehandlingskapasitet og kjøp av tjenester.

Fondskapitalen på 200 mill. kroner foreslås bevilget under kap. 1432, post 90 Fondskapital. Fondskapitalen plasseres som kontolån til statskassen. Avkastning og tilsvarende midler til tilskudd og drift av styre og sekretariat for fondet foreslås bevilget i 2003.

Kap. 1441 Statens forurensningstilsyn (jf. kap. 4441)

Post 73 Tilskudd til biloppsamlingssystemet

Det foreslås at driftsstøtten over kap. 1441 post 73 økes med 9,0 mill. kroner som følge av strengere krav til oppsamlingssystemene i forbindelse med implementering av EUs nye bilvrakdirektiv. Dette innebærer at tilskuddet per bilvrak øker fra 355 kroner til 556 kroner.

Nytt regelverket har vært på høring og Miljøverndepartementet tar sikte på å forskriftsfeste kravene med virkning fra 1. juli.

Kap. 1465 Statens kjøp av tjenester i Statens kartverk

Post 21 Betaling for statsoppdraget

Stortinget vedtok i forbindelse med budsjettbehandlingen for 2002 en reduksjon på 38 mill. kroner i statsoppdraget til Statens kartverk, samtidig som det ble uttrykt at man ønsket å ta dette opp på nytt i Revidert nasjonalbudsjett 2002. Stortinget forutsatte at den forserte sjøkartleggingen skulle skjermes. Konsekvensene av reduksjonen har i første rekke gått ut over landkartleggingen og eiendomsregistrering.

Bakgrunnen for at det foreslås å tilføre Kartverket økte midler nå, er at reduksjonen i produksjonen av landkartdata på sikt ville fått ringvirkninger utover reduksjonen i statsoppdraget, siden slik kartlegging i stor grad er samfinansiert med kommunene og andre. Statens kartverks andel utgjør om lag 25%. Samarbeidet skjer innen Geovekst-konseptet om etablering og vedlikehold av et landsdekkende digitalt kartgrunnlag. Det gjennomføres som kommunevise prosjekter, der Kartverket ivaretar prosjektledelsen. Dette sikrer en enhetlig prosjektstyring, ved at et omfattende offentlig regelverk ivaretas på en ensartet måte og gir standardiserte opplegg å forholde seg til for den private bransje som tilbydere. Når Kartverkets bidrag reduseres, betyr dette at de andre partene må betale vesentlig mer, eller at omfanget av kjøp av tjenester i den private bransjen vil bli redusert. Situasjonen for 2002, uten økte bevilgninger, ville medført både at de andre partene måtte betale mer og at kjøp av tjenester fra private ville blitt redusert. Statens kartverk har de to siste årene redusert staben med 60 årsverk. Det er foreløpig ikke innført stillingskutt i 2002.

På denne bakgrunn foreslås det å bevilge 20 mill. kroner. Bevilgningen gir i store trekk Statens kartverk muligheten til å opprettholde fremdriften i inngåtte avtaler.

Kap. 1471 Norsk Polarinstitut (jf. kap. 4471)

Post 01 Driftsutgifter

Det er inngått en ny nordisk samarbeidsavtale mellom Norge, Sverige og Finland om Antarktisekspedisjonene. Ifølge den nye avtalen skal Norge betale samme beløp over en 6-års periode som i dag, men fordelingen av midlene blir noe annerledes.

Det fremmes forslag om en økning på 4,0 mill. kroner på post 01 for å dekke Norges utgifter til Antarktisekspedisjonen for 2002.

Posten foreslås også redusert med 2 450 000 kroner, jf. omtale under kap. 4471 post 04 nedenfor.

Sammenlagt innebærer dette at posten foreslås økt med 1 550 000 kroner.

Kap. 4471 Norsk Polarinstitut

Post 04 Refusjon fra Svalbardbudsjettet

Kap. 0017 i Svalbardbudsjettet heter "Refusjon til Norsk Polarinstitut". På dette kapitlet er det stilt midler til rådighet for Polarinstituttet gjennom en posteringsfullmakt. Disse midlene er inntektsført på kap. 4471 post 04. Siden posteringsfullmakten er opphørt fra 2002 må fullmakten gis som en belastningsfullmakt og pengene skal derfor ikke inntektsføres.

Miljøverndepartementet fremmer forslag om at både kap. 4471 post 04 og kap. 1471 post 01 justeres ned med kr 2 450 000.

Vurdering av konsekvenser av ulveforvaltningen

Ved behandlingen av Dokument nr. 8:8 (2000-2001) – *Forslag frå stortingsrepresentant John Dale om at Stortinget skal få seg førelagt planen om å etablere eit forvaltningsområde for ulv*, jf. Innst. S. nr. 111 (2000-2001), gjorde Stortinget vedtak om at

"Regjeringen bes på egnet måte legge frem for Stortinget en konsekvensanalyse av forvaltningsplanen, herunder forhold knyttet til økonomi og forvaltningspraksis i de aktuelle områdene planen omfatter, så raskt som mulig etter at de fylkesvise forvaltningsplaner foreligger, og senest i løpet av første halvår 2002".

Regjeringen fastsatte vinteren 2001 et forvaltningsområde for par og familiegrupper av ulv, jf. St.meld.nr.24 (2000-2001). Området er avgrenset til nærmere fastsatte fylker og kommuner på Østlandet og Sørlandet. Det ble slått fast at både Norge og Sverige har et ansvar for forvaltningen av den sørskandinaviske bestanden av ulv, og at ulvbestanden på norsk side skal forvaltes med utgangspunkt i et strengt vern av et begrenset antall familiegrupper som skal aksepteres etablert innenfor forvaltningsområdets grenser. Utenfor forvaltningsområdet ble det lagt opp til at slik etablering ikke skal tillates, og det ble konkret uttalt at forvaltningen, innenfor viltlovens rammer, vil innebære felling av eksisterende familiegrupper og alle revirmarkerende par utenfor området, samt at det seinere også kan være aktuelt å åpne for lisensjakt på ulv utenfor forvaltningsområdet. Om forvaltningen innenfor forvaltningsområdet, ble det uttalt at det også der vil være aktuelt å felle revirmarkerende par og også familiegrupper av ulv dersom bestanden tåler det. Til grunn for slik felling vil ligge blant annet en vurdering av det totale konfliktpotensialet for vedkommende par eller familiegruppe av ulv i forhold til konfliktpotensialet i andre familiegrupper innenfor forvaltningsområdet.

I St.meld.nr. 24 (2000-2001) ble det også informert om at alle fylker, som framover i tid kan bli berørt av familiegrupper av ulv i løpet av 2001, ville utvikle mer detaljerte fylkesvise forvaltningsplaner for alle store rovdyr, herunder ulv. Det ble vist til at det også innenfor forvaltningsområdet vil være områder som er mindre egnet og områder som er mer egnet for familiegrupper av ulv, og at både kartlegging av mulige konflikter og planlegging av aktuelle tiltak skal gjøres av fylkesmannen i det enkelte fylket med utgangspunkt i fylkesvise forvaltningsplaner.

Det har vært nedlagt et omfattende arbeid med fylkesvise forvaltningsplaner i de aktuelle fylkene. Arbeidet er imidlertid komplisert og tidkrevende av flere årsaker. Planene skal omfatte alle de store rovdyrartene, og de skal inneholde både en grundig konflikttanalyse og en prioritering av regionale mål, tiltak og virkemidler, samt økonomiske forhold. Det har videre vært forutsatt en omfattende dialog og medvirkning i forhold til de fylkesvise rovviltutvalg og kommunene. Særlig de deler av planene som omhandler vurdering og prioritering av mål, tiltak og virkemidler har vist seg kompliserte å behandle og oppnå enighet omkring. Flere av de aktuelle fylkene er også berørt av jerveforvaltningen, og prosessen med evaluering og endringer av forvaltningsprinsippene for jerv i Sør-Norge har bidratt til forsinkelser. Arbeidet med fylkesvise forvaltningsplaner har derfor tatt mer tid enn først antatt.

Det har i løpet av vinteren 2001/2002 blitt sendt inn førsteutkast til faglig gjennomsyn i Direktoratet for naturforvaltning (DN) fra fylkene Hedmark, Oslo/Akershus, Østfold, Aust-Agder og Telemark, mens Buskerud, Vestfold og Oppland fortsatt arbeider med sine utkast (i Oppland er det bare en kommune som inngår i forvaltningsområdet for ulv). Konsekvensene av forvaltningsområdet for ulv er derfor vurdert ut fra foreliggende kunnskap om skader og forebyggende tiltak, data fra bestandsovervåkingen og "Rovbasen", samt innholdet i de førsteutkastene til fylkesvise forvaltningsplaner som er sendt inn til DN for faglig gjennomgang. Følgende forhold knyttet til ulveforvaltningen er vurdert: Utvikling i bestand og skader, skadepotensiale og forebyggende tiltak,

jaktrelaterede problemstillinger, leie av jaktrett i ulverevir, samt forhold knyttet til lokalsamfunn og frykt.

Miljøverndepartementet legger opp til en grundig og detaljert vurdering av konsekvenser og erfaringene med ulveforvaltningen i forbindelse med den nye stortingsmeldingen om rovviltforvaltning som skal legges fram for Stortinget innen utgangen av 2003. I denne vurderingen vil en også gjennomgå det mulige potensialet og de komparative fordeler som rovdyrkommuner kan ha med hensyn til eksempelvis rovdyrbasert næringsutvikling, herunder rovdyrisme.

Utvikling i bestand og skader

Forvaltningsområdet for ulv ble fastsatt tidlig i februar 2001. Vinteren 2000/2001 ble det påvist totalt 87 – 97 ulver i Skandinavia, fordelt på 47 – 57 ulver i Sverige, 12 dyr med tilhold på begge sider av riksgrensen, samt 28 ulver i Norge. Det foreligger fra vinteren 2001/2002 en foreløpig rapport per 1. mars som kun omfatter *stasjonære ulver*. Denne er altså ikke direkte sammenliknbar med totaltallene som er angitt ovenfor, og det må tas forbehold om justeringer når materialet fra hele vintersesongen 2001/2002 er ferdig analysert. Fordelingen av de registrerte ulvene på familiegupper og revirmarkerende par, samt ynglinger den foregående sommeren, er vist i tabell 3.3. De foreløpige tallene fra vinteren 2001/2002 står i parentes.

Tabell 3.3 Antall familiegupper og stasjonære ulvepar i Skandinavia og respektive land vinteren 2000-2001 (oktober-februar), og foreløpige tall fra vinteren 2001-2002 (tall i parentes). Antall ynglinger i 2000 og 2001(i parentes) er også vist

Kategori av ulv	Sverige	Sverige/Norge	Norge	Skandinavia (Sverige+Norge)
Antall familiegupper	6 (6)	3 (3)	3 (1)	12 (10)
Antall revirmarkerende par	3 (3)	0 (1)	1 (1)	4 (5)
Antall ynglinger	6 (6)	1-2 (2)	3 (2)	10-11 (10)

Som det går fram av ovenstående, synes det ikke å ha vært noen vesentlig vekst i den skandinaviske ulvebestanden i løpet av det siste året. På norsk side har det vært en nedgang i bestanden. Utviklingen på norsk side henger for en del sammen med oppfølgingen av vedtatt politikk, der 7 ulver i familieguppen som var etablert utenfor forvaltningsområdet i Atndalen ble tatt ut i februar-mars 2001, sammen med to ulver i Imsdalen noe lengre sør. Den andre familieguppen som var etablert utenfor forvaltningsområdet, Koppangflokket, har gått i oppløsning, trolig som resultat av at alfahannen ble felt under skadefelling høsten 2000. Vinteren 2001/2002 er det bare ett revirmarkerende hunddyr sammen med en annen ulv som er påvist i dette reviret, og det var ikke yngling i dette reviret i 2001. Den politiske forutsetningen om at det ikke skal være etablert familiegupper utenfor forvaltningsområdet er dermed oppfylt. Samtidig har imidlertid den radiomerkede alfahannen i ulvereviret ved Moss forsvunnet fra familieguppen, noe som gjør det tvilsomt om det kan forventes yngling i dette reviret i 2002. I Gråfjellreviret i Hedmark var det yngling i 2001, men alle valpene har med stor sannsynlighet forsvunnet i løpet av sommeren og høsten 2001. I tillegg til disse er det i vinter registrert en stasjonær ulvetispe innenfor forvaltningsområdet i Elverum, og en

stasjonær ulv av ukjent kjønn i området Skåbu-Sjodalen utenfor forvaltningsområdet. En ulvetispe som tok opphold ved ulvegården på Langedrag i Buskerud ble fanget inn og satt i innhegningen etter at den ikke lot seg skremme vekk.

Hos ulv vandrer valpene normalt ut fra foreldrenes revir ved 1-2 års alder, og disse kan legge ut på svært lange vandringer. Det har derfor vært forventet at den raskt økende ulvebestanden i Sør-Skandinavia (nesten 30 pst. årlig vekst på 1990-tallet) skulle føre til opptreden av relativt mange utvandrende streifulver over større områder, og at disse skulle kunne føre til relativt omfattende skader på husdyr. Så langt har dette i liten grad vært tilfelle. Registrerte ulveskader på sau har i perioden 1997–2001 i det alt vesentlige vært konsentrert til de tre østlige grensefylkene, først og fremst i Hedmark.

I hele landet ble i alt 819 sau og lam erstattet som drept av ulv i 2001. Dette er 2,7 % av det samlede antall sau og lam erstattet som rovviltskade dette året. En oversikt over utviklingen i erstatninger for ulveskader på sau i årene 1997-2001 er vist i tabell 3.4.

Tabell 3.4 Antall sau og lam erstattet som skade voldt av ulv i årene 1997-2001, samt omtrentlig erstatningsbeløp

	1997	1998	1999	2000	2001
Østfold	5	14	97	20	31
Akershus			4	29	
Hedmark	113	416	400	622	375
Oppland		6		137	165
Buskerud			1		
Telemark			7		
Aust-Agder			9		
Vest-Agder			104	29	
Hordaland					6
Sogn og Fjordane					104
Sør-Trøndelag	356				138
Totalt antall dyr	474	436	622	837	819
Gjennomsnitt utbetalt per erstattet sau/lam i erstatningsoppgjøret totalt	1 323	1 503	1 456	1 495	1 440
Erstatning per år i kroner	627 102	655 308	905 632	1 251 315	1 179 360

Det fremgår av tabellen at det har vært en viss økning i tapene fra 1998 til 2000. Tapene grunnet ulv er totalt sett likevel relativt små sammenlignet med andre store rovdyr (jerv, gaupe og bjørn). Videre er tapsøkningen liten i forhold til økningen i bestanden av ulv på norsk side i perioden 1997-2001. Ulveskadene har i det alt vesentlige vært knyttet til Hedmark, men med noen mer kortvarige tapsperioder på grunn av utvandrende enkeltindivider i andre fylker.

Tapene i Hedmark ville imidlertid etter Miljøverndepartementets vurdering ha vært vesentlig høyere dersom det ikke hadde blitt satt inn store midler til forebyggende tiltak for å skille ulv og sau etter etableringen av de to familiegruppene på Koppangkjølen i 1997 og i Atndalen i 1999. Det har i samme periode også vært etablert familiegrupper av ulv i grenseområdene i det sørlige Hedmark, i Akershus og i Østfold, samt en helnorsk familiegruppe i Østfold (Moss – Våler) siden 1999/2000. Tapene av sau og andre husdyr som disse har forårsaket har imidlertid vært små. Dette har for en stor del sammenheng

med at forekomsten av dyr på utmarksbeite i disse områdene er begrenset, og at driftsformene som brukes i saueholdet i disse områdene normalt innebærer ordinær inngjerding. I Østfold beiter således rundt 10.000 sau, i hovedsak på inngjerdede områder. Selv om Østfold fylke berøres av tre ulike ulverevir og også må forventes å ha en ikke ubetydelig aktivitet av streifullv utenom revirene, har antall sau og lam drept av ulv ikke i noe år oversteget 100. I tillegg er det registrert tatt fire storfe og to geiter. I de fleste årene har tapene vært vesentlig mindre. I Akershus er det bare erstattet 4 sau og lam som ulveskade i 1999 og 29 i 2000, selv om fylket berøres av flere revirer der familiegrupper nå har vært etablert gjennom flere år.

Framtidig skadepotensiale og vurdering av forebyggende tiltak mot ulveskader på sau

Et ulverevir er et avgrenset område, slik at beiteområder som kan rammes vil være forutsigbare for en lengre tidsperiode når revirgrensene er kartlagt. Erfaringene hittil fra områder med stasjonær ulv viser at ulv og sau må skilles fysisk eller geografisk for å unngå skade. Med en økende bestand av ulv er mulighetene for nye etableringer økende. Det finnes foreløpig ingen gode skadeforebyggende tiltak som hindrer ulveskader i områder med etablerte familiegrupper så lenge sauedriften utelukkende er basert på tradisjonelt utmarksbeite. Framtidig skade- og konfliktpotensiale vil derfor være størst dersom en får etablering av familiegrupper i områder med frittgående sau på utmarksbeite. Antallet sau på utmarksbeite i vedkommende område vil i stor grad avgjøre konfliktgraden. I områder med etablerte familiegrupper av ulv har det generelt vært få skadetilfeller i nærheten av reviriområdet, utenfor revirgrensen, når alfaparet er intakt.

Forebyggende tiltak som har vært iverksatt for å forhindre skader av disse kategorier ulv har primært tatt sikte på å skille ulv og beitedyr fysisk. I Østfold og Akershus har tiltakene vært konsentrert om å ruste opp og fornye eksisterende gjerder, blant annet med elektriske tråder, slik at disse blir mer rovdysikre. For Hedmarks vedkommende har en i samarbeid med beitebrukere prioritert å fjerne sau fra reviriområdet for ulvene, enten ved en fullstendig overgang til innmarksbeite, eller ved flytting til nye beiteområder (Spekedalen). Tiltakene har i all hovedsak vært finansiert av staten. Tabell 3.5 viser det økonomiske omfanget av forebyggende tiltak iverksatt direkte i forhold til denne kategori ulv i perioden 2000-2002.

Tabell 3.5 Forebyggende tiltak mot ulveskader i områder med familiegrupper, par eller stasjonær ulv

Fylke/område	2000	2001	2002
Østfold	3 000 000	1 500 000	700 000
Akershus	150 000	1 000 000	700 000
Hedmark	17 000 000	8 900 000	*3 500 000
Oppland		200 000	

* For Hedmark er endelig beløp for 2002 ikke avklart. Forhandlinger pågår med berørte beitelag.

Direktoratet for naturforvaltnings faglige vurdering er at tiltakene har vært vellykket i den forstand at sauetapene har blitt sterkt redusert i forhold til hva som kunne forventes av skader uten tiltak. På denne bakgrunn mener departementet at flere forhold peker i retning av at en fremover i tid bør satse på permanente tiltak *innenfor* forvaltningsområdet som skiller sau og rovdyr i tid og rom. Hvilke tiltak som vil være hensiktsmessige og hvilket

omfang som vil være nødvendig, vil avhenge av antallet familiegrupper og hvor disse etablerer seg. I sine utkast til forvaltningsplaner for store rovdyr har fylkesmennene særlig pekt på rovdyrsikker inngjerding av innmark eller utmark, flytting av sau, og omstilling til andre produksjoner. I tillegg er det pekt på endring av driftsformene med større sauedrifter i kombinasjon med gjeterhund/vokterhund. Dette siste tiltaket krever fortsatt utprøving og utviklingsarbeid for å kunne fastslå om dette vil være et praktisk og økonomisk forsvarlig tiltak.

Jaktrelaterte problemstillinger

Ulv må betraktes som en mer konfliktskapende art i forhold til høstbart vilt, jegere og jaktutøvelse enn hva som er tilfelle med de andre store rovdyrartene. Elg og rådyr er ulvens viktigste naturlige byttedyr under skandinaviske forhold, og en familiegruppe av ulv vil kunne ta en såpass stor del av elgproduksjonen innenfor sitt revir at det vil være nødvendig å redusere den beskatningen av elg som årlig skjer gjennom jakt. Hvor store justeringer som vil være nødvendig, avhenger blant annet av tettheten av hjortevilt i området. Ettersom ulven for en stor del tar kalver, vil det først og fremst være avskytingen av kalv og ungdyr som må reduseres for å opprettholde en tilstrekkelig rekruttering til hjorteviltbestanden.

Tilstedeværelse av ulv i et område kan også vanskeliggjøre utøvelsen av visse tradisjonelle former for jakt, særlig jakt på hare, rådyr og elg med løshund. Det er registrert i alt 23 ulvedrepte hunder etter at det ble innført erstatningsordning i 1999.

Det er først og fremst i Akershus og Østfold, samt i noen tilfeller i Hedmark, at tap av hund til ulv har funnet sted. I de to førstnevnte fylkene har konfliktene mellom ulv og jaktinteressene vært vel så store som mellom ulv og bufenæringen. I tilknytning til et av revirene har det vært innført en ordning med muligheter for jegerne til å få beskjed om hvor radiomerkede ulver befinner seg, slik at de kan velge å unngå å jakte i disse områdene ("Ulvetelefonen"). Dette tiltaket, som har vært finansiert av Direktoratet for naturforvaltning og drevet av Norges Jeger- og fiskerforbund i samarbeid med forskningsmiljøene, vurderes som relativt vellykket. I Sverige arbeides det også med utvikling og utprøving av "ulvesikre vester" for jakthunder. Norske forvaltningsmyndigheter følger erfaringer fra dette arbeidet nøye.

Miljøverndepartementets vurdering av konsekvensene i forhold til jaktutøvelse er at jakt fortsatt vil kunne foregå innenfor revirgrensene, men at det må påregnes et redusert jaktutbytte av hjortevilt. Det kan videre bli nødvendig å legge om en del tradisjonelle jaktformer med løshund. Dette kan i sin tur påvirke mulighetene til for eksempel jaktutleie i området. Det må derfor påregnes visse økonomiske tap for jaktrettshaverne innenfor et etablert ulverevir sammenliknet med en situasjon uten ulv, men omfanget vil avhenge av en rekke lokale forhold og forutsetninger. Det kan også ligge et potensiale i utleie av jakt nettopp i ulverevir. Jakt i områder med ulv vil stille særlige krav til jaktutøvelse, og dette kombinert med opplevelsen av å være i et ulverevir vil kunne være attraktivt for enkelte grupper av jegere.

Erfaringer med forsøk med statlig leie av jaktrett i ulverevir

Miljøverndepartementet utredet i 2000, i samarbeid med NORSKOG, Skogeierforbundet og WWF, mulighetene for å etablere en prøveordning der staten tilbyr seg å leie jaktrett innenfor reviriområder for familiegrupper av ulv, jf. St.prp. nr. 1 (2000-2001) Miljøverndepartementet, side 42. Siktemålet med en prøveordning skulle være å redusere

konflikter i forhold til jaktrettshavere i forbindelse med forvaltning av ulv i Norge. En omfattende forundersøkelse ble gjennomført av NORSKOG for å kartlegge interessen for å inngå avtale om bortleie av jaktrett blant berørte grunneiere.

Ved revideringen av statsbudsjettet for 2001 (jf. Innst.S.nr. 325 (2000-2001)), ble det bevilget 500.000 kroner til en prøveordning. Det skulle i første omgang gjennomføres en prøveordning med statlig leie av elgjakt blant et utvalg av jaktrettshavere. Prøveordningen var på det tidspunktet tenkt videreført i 2-3 år med sikte på gjennomgang av erfaringer knyttet til ordningen i forbindelse med ny stortingsmelding om rovviltforvaltningen.

Med dette som utgangspunkt ble det for jaktåret 2001-2002 iverksatt en prøveordning gjeldende for deler av leveområdet for ulveflokken i Koppangsområdet i Hedmark. Jaktrettshavere innenfor leveområdet for Koppangflokken ble kontaktet og oppfordret til å søke om å delta i forsøksprosjektet. Blant søkerne ble det plukket ut fire jaktfelt/vald. Leien ble beregnet med utgangspunkt i et gjennomsnitt av felt elg i årene fra og med 1986 til og med 1995. Denne tidsperioden ble valgt fordi elgbestanden da var stabil, samtidig som den var relativt upåvirket av ulv.

Direktoratet for naturforvaltning har gjennomført en evaluering av forsøksprosjektet for jaktåret 2001-2002. Med bakgrunn i direktoratets evaluering, mener Miljøverndepartementet, at en ordning med statlig leie av jaktrett i områder med ulv, med dette forsøket allerede er utprøvd tilstrekkelig til å kunne gi et grunnlag for en videre drøfting av et slikt virkemiddel i den kommende stortingsmeldingen om rovviltforvaltningen. Departementet legger derfor ikke opp til videreføring av prøveordningen.

Lokalsamfunn og frykt for ulv

Miljøverndepartementet startet i 2001 et lokalt forankret prosjekt med formål å sette i verk lokale tiltak for å kunne "Leve med rovdyr". Kommunene Våler i Østfold, Eidskog i Hedmark og Aurskog-Høland i Akershus var med i prosjektet i 2001. I tillegg har Stor-Elvdal startet opp et statlig finansiert prosjekt for å øke lokalbefolkningens kunnskapsnivå knyttet til de store rovdyrene – prosjektet "Rovviltkunnskap". Departementet legger opp til en videreføring og utvidelse av slike prosjekter til flere nye kommuner i 2002. En evaluering av de samlede erfaringene med slike lokalt forankrede prosjekter vil bli foretatt våren 2003, og vil inngå som et viktig element i arbeidet med ny stortingsmelding om rovvilt.

3.14 Arbeids- og administrasjonsdepartementet

Kap. 0001 H.M. Kongen og H.M. Dronningen

Post 50 Hofforvaltningen m.v.

Som en følge av den gjennomførte overføring av tidligere personale i Slottsforvaltningen til Det Kongelige Hoff, er det foretatt nye beregninger når det gjelder arbeidsgiverandel til Statens Pensjonskasse (SPK), feriepenger og forsikringer. I tillegg er det behov for et styrket vedlikehold ved Det Kongelige Slott, Bygdø Kongsgård og Oscarshall.

Posten foreslås økt med 9,2 mill. kroner til 83,25 mill. kroner.

Kap. 0002 H.K.H. Kronprinsen og H.K.H. Kronprinsessen

Post 01 Apanasje

Posten foreslås økt med 2,0 mill. kroner til 4,5 mill. kroner. Forslaget må sees i sammenheng med kronprinsparets overtakelse av Skaugum, og at staten har ansvar for å holde tronarvingen med en bolig av tilfredsstillende standard.

Kap. 1503 Midler til tjenestemannsorganisasjonenes opplærings- og utviklingsarbeid

Post 70 Tilskudd

I forbindelse med Stortingets behandling av St.prp. nr. 86 (2000-2001), ble det bevilget 8,7 mill. kroner. Tilskuddet til avsetningen i 2001 ble beregnet på grunnlag av lønnsmassen i det statlige tariffområdet per 1.10.2000. Beløpet skal videreføres til 2002, og det fremmes derfor forslag om tilleggsbevilgning på 8,7 mill. kroner under kap. 1503, post 70.

Kap. 1510 Fylkesmannsembetene

Post 01 Driftsutgifter

Stortinget har vedtatt at fylkeslegene og utdanningsdirektørene skal inkluderes i fylkesmannsembetene fra 1.1.2003, og at de tre nåværende etatene blir én etat fra samme tidspunkt. Økonomiske konsekvenser ved integreringen av om lag 600 personer hos fylkeslegene og statens utdanningskontorer til fylkesmannsembetene utgjør ca. 12 mill. kroner.

En slik inkludering innebærer bl.a. at de administrative funksjonene i de tre embetene skal slås sammen til én funksjon. Arbeidet med omorganiseringen er planlagt gjennomført i løpet av inneværende år, med sikte på at den nye etaten skal være operativ fra årsskiftet.

En prosjektgruppe for integreringen (Inn-gruppa) har satt ned fire faggrupper for å kartlegge problemstillingene, gi forslag til løsninger og utarbeide kostnadsanslag for løsningene. De berørte fagdepartementene og etatene er med i gruppene. I faggruppe for personal er også de tilsattes organisasjoner med.

Tiltak for å legge til rette for integrasjonen på arkivområdet

1. Rydding og klargjøring av arkiver for overføring/ avlevering
2. Innbinding av kopibøker
3. Innbinding av journaler
4. Utarbeiding av ny, felles arkivnøkkel for fylkesmennene

5. Konverteringskostnader
6. Kompetanseutviklingstiltak

I forbindelse med integrasjonen på arkivområdet foreslås det bevilget 5 mill. kroner for 2002.

Tiltak for å legge til rette for integrasjonen på IKT-området

1. Standard kontorprogramvare for alle virksomheter
2. Minstekrav til ytelse på PC-er som benyttes til standardoppgaver
3. Integrasjon av de ulike ekstranettløsninger, som samles med nødvendig funksjonalitet under fylkesmennes ektranettløsning "Idun"
4. Utdanningskontorene og fylkeslegene deltar i samarbeidet med felles web-publisering allerede fra april/ mai 2002, for å være fullt ut til stede fra 1.1.2003.

De direkte kostnadene som kan forventes å påløpe i forbindelse med integrasjonen på IKT-området er ca. 5 mill. kroner.

Tiltak ifm. lokalisering/husleie

Som følge av integreringen er det ønskelig med samlokalisering. Dette er aktuelt hos fylkesmannen i Nordland, Telemark og Aust-Agder.

1. Hos fylkesmannen i Nordland er ikke Statens utdanningskontor samlokalisert med de andre etatene, men det legges opp til et makeskifte med Kartkontoret som holder til i Statens hus.
2. I Telemark er engangskostnadene knyttet til flytting av både fylkeslegen og utdanningskontoret, samt til ombygging knyttet til husleieavtalen.
3. I Aust-Agder kan utdanningskontoret flytte inn i Statens hus til høsten. Fylkeslegen forventes å kunne gjøre dette ved årsskiftet 2002/ 2003.

Engangskostnader i forbindelse med samlokaliseringen i disse tre fylkene er beregnet til 2 mill. kroner for 2002.

Det fremmes på grunnlag av dette forslag om en økning av kap. 1510 Fylkesmannsembetene, post 01 Driftsutgifter med 12 mill. kroner.

Kap. 1522 Statens forvaltningstjeneste

Post 01 Driftsutgifter

Terminforskyvning av inntekter

Statens forvaltningstjeneste fikk en forskyvning av utgifter som var planlagt på driftsposten i 2001, til 2002. Terminforskyvningen medførte at Forvaltningstjenesten ikke fikk nyttiggjort seg merinntekter for ca. 8 mill. kroner. Dette medfører at det er behov for gjenbevilgning av utgifter knyttet til bl.a. forvaltningsnettsamarbeidet og telefontjeneste for departementsfellesskapet. Det foreslås derfor en tilleggsbevilgning på 8,0 mill. kroner.

Elektronisk arkiv og saksbehandling for departementene

Regjeringen ønsker å utvikle felles løsninger for elektronisk arkiv- og saksbehandling for departementene (Dep-sak). Kostnadene i 2002 utgjøres av en del engangskostnader, som

innkjøp av maskinvare og nødvendig utstyr, samt ansettelse/ engasjement av personer/ konsulenter til prosjektarbeidet og IT-arbeid.

Totale merutgifter i forbindelse med prosjektet er for 2002 beregnet til 6,140 mill. kroner. Av dette foreslås 1,230 mill. kroner på post 01.

Til sammen foreslås det en økning av bevilgningen under kap. 1522, post 01 med 9,230 mill. kroner.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Norge forpliktet seg etter EØS-avtalen til å følge fastsatte oversendelsesrutiner med bruk av elektroniske blanketter i kommunikasjonen med EUs Publication Office. Kostnadene med å tilpasse Norsk lysingsblads løsninger til disse kravene har vist seg å være større enn anslått på budsjetteringstidspunktet. I tillegg er portokostnadene blitt høyere.

Posten foreslås økt med 1,4 mill. kroner mot tilsvarende økning på inntektskapittel 4522, post 04.

Post 45 Større utstyersanskaffelser og vedlikehold

Det foreslås en økning av bevilgningen på post 45 på totalt 7,535 mill. kroner. 2,625 mill. kroner skal dekke investeringer for å utbedre kvalitetsproblemer ved departementenes felles internettportal, Odin, gjennom ekstraordinær utskifting av enkelte deler av systemløsningene. Videre foreslås en økning av posten på 4,910 mill. kroner for å utvikle fellesløsninger for elektronisk arkiv- og saksbehandlingssystem (jf. omtale under post 01).

Kap. 4522 Statens forvaltningstjeneste

Post 04 Inntekter - Norsk lysingsblad

Inntektene til Norsk lysingsblad er knyttet til abonnementer og annonser. For å delvis dekke økte kostnader ved produksjonen av Norsk lysingsblad foreslås annonseprisene satt opp med 11 pst., og prisen for firmameldinger satt opp med 5 pst. med virkning fra 1.7.2002. Dette er antatt å gi en inntektsøkning på 1,4 mill. kroner.

Kap. 4522, post 04 foreslås derfor økt tilsvarende, jf. kap. 1522, post 21.

Kap. 1541 Pensjoner av statskassen

Post 01 Driftsutgifter

I saldert budsjett for 2002 er det lagt til grunn et bevilgningsbehov på 26,156 mill. kroner. Oppdaterte regnskapstall viser at det for 2001 er regnskapsført totalt 16,478 mill. kroner under kap. 1541, post 01. Bakgrunnen for forskjellen i regnskapstall for 2001 og budsjett 2002 er en ekstraordinær nedgang i spesielle førtidspensjoner i NSB, som føres under dette kapitlet. På bakgrunn av oppdaterte prognoser forventes det en ytterligere nedgang i kostnadene under dette kapitlet i 2002.

Det foreslås derfor at bevilgningen på kapittel 1541, post 01 justeres ned med 11,156 mill. kroner i forhold til saldert budsjett for 2002, slik at total bevilgning blir 15,0 mill. kroner.

Kap. 1542 Tilskudd til Statens Pensjonskasse og Pensjonsordningen for apoteketaten

Post 01 Driftsutgifter

Prognosene for 2002 baserer seg blant annet på tall fra 2001. Regnskapstallene fra 2001 viser en lavere tilgang av nye pensjoner enn forventet. Ikke minst har økningen av AFP-pensjoner vært lavere enn det som ble anslått ved budsjetteringstidspunktet for 2002-

budsjettet. De oppdaterte prognosene viser at pensjonsutbetalingene i 2002 vil bli om lag 654 mill. kroner lavere enn lagt til grunn i St.prp. nr. 1 (2001-2002).

Regjeringens forslag om å øke toleransebeløpet under AFP-ordningen fra 4 000 til 15 000 kroner anslås på den annen side å medføre 5 mill. kroner i økte utbetalinger. Det vises til nærmere omtale av forslaget under kap. 666.

På grunnlag av ovenstående foreslås bevilgningen under kap. 1542, post 01 redusert med 649,074 mill. kroner.

Post 70 For andre medlemmer av Statens Pensjonskasse

Det vises til omtalen ovenfor av post 01. På grunnlag av nye anslag, foreslås bevilgningen under post 70 redusert med 7,883 mill. kroner.

Kap. 1544 Boliglån til statsansatte

Post 90 Lån

I vedtatt budsjett for 2002 er bevilgningen på kap. 1544, post 90 på 1,5 mrd. kroner. Statsregnskapet for 2001 viser at det er regnskapsført totalt 4,593 mrd. kroner under kap. 1544, post 90.

I 2002 er det budsjettet med utbetaling av ca. 13 200 nye lån. Det er forutsatt en gjennomsnittlig utbetaling på 460 000 kroner per lån, noe som gir en total økning av utlånsporteføljen med 6,072 mrd. kroner. Samtidig forventes de totale avdrag og ekstraordinære innfrielser å beløpe seg til ca. 1,8 mrd. kroner.

På bakgrunn av SPKs prognoser for 2002 foreslås det at kap. 1544, post 90 oppjusteres med 2,772 mrd. kroner, slik at det totale bevilgningsbehovet blir 4,272 mrd. kroner.

Kap. 5607 Renter av boliglånsordningen til statsansatte

Post 80 Renter

Som følge av forslaget om å øke kap. 1544 Boliglån til statsansatte, post 90 med 2,772 mrd. kroner, forventes de totale renteinntektene under kapittel 5607, post 80 å øke med 90,09 mill. kroner, noe som medfører en total bevilgning på 775,09 mill. kroner i 2002.

Kap. 4546 Yrkesskadeforsikring

Post 01 Premie - yrkesskadeforsikring

I saldert budsjett for 2002 er det lagt til grunn en bevilgning på 54,288 mill. kroner. Regnskapet for 2001 viser imidlertid at premieinntektene ble betydelig høyere enn budsjettet. Årsaken til merinntektene i fjor er hovedsakelig avtalen om yrkesskadeforsikring som Posten Norge BA inngikk med SPK. På bakgrunn av at avtalen med Posten Norge BA er forlenget med ett år, viser SPKs prognoser at bevilgningen på kap. 4546 bør oppjusteres med 26 mill. kroner i forhold til saldert budsjett for 2002.

Kap. 1560 Pristilskudd

Post 70 Til regulering av forbrukerprisene

Ved behandlingen av statsbudsjettet for 2002 vedtok Stortinget å avvikle tilskuddsordningen på kap. 1560 fra og med 1.1.2002. For å dekke etterslep fra 2001 ble det bevilget 25 mill. kroner. Denne bevilgningen er allerede brukt til å dekke deler av innsendte krav. I tillegg foreligger det ubetalte krav på 15,5 mill. kroner.

For å dekke de ubetalte kravene fra 2001 foreslås det en tilleggsbevilgning under kap. 1560 på 15,5 mill. kroner.

Kap. 1580 Bygg utenfor husleieordningen

Post 30 Igangsetting av byggeprosjekter

Det vises til St.prp. nr. 48 (2001-2002) Nytt operahus i Bjørvika, hvor det uttales følgende:

”Det er forutsatt at oppstart av prosjektet skal skje umiddelbart etter Stortingets vedtak. De viktigste aktivitetene i 2002 er detaljprosjektering, kontrahering av entreprenører og forberedende arbeider på tomt. Det er viktig å ha kontinuitet i prosjektet, slik at det ikke påføres risiko for å miste opparbeidet kompetanse. Regjeringen vil derfor komme tilbake til den budsjettmessige oppfølging i revidert nasjonalbudsjett for 2002.”

Det forutsettes at prosjektet videreføres i henhold til omtalen i St.prp. nr. 48 (2001-2002).

Regjeringen foreslår en startbevilgning på 35 mill. kroner for 2002, jf. bevilgningsreglementets § 9. I den grad det er rom ved omdisponering innenfor kap. 1580 Bygg utenfor husleieordningen, vil bevilgningsbehov utover 35 mill. kroner bli dekket over dette kapittel.

Post 32 Prosjektering av bygg

I statsbudsjettet for 2002 er det øremerket 5 mill. kroner til ferdigstilling av prosjekteringsarbeidene knyttet til restaurering av Bygdø Kongsgård. Disse midlene er bevilget over kap. 1580 Bygg utenfor husleieordningen, post 32 Prosjektering av bygg. For å ha en mest mulig ensartet budsjettmessig håndtering av utgiftene til de kongelige eiendommene foreslås bevilgningen overført til kap. 1581 Eiendommer til kongelige formål, post 01 Driftsutgifter.

Bevilgningen under kap. 1580, post 32 foreslås på denne bakgrunn satt ned med 5 mill. kroner til 111,274 mill. kroner.

Kap. 1581 Eiendommer til kongelige formål

Post 01 Driftsutgifter

For å sikre en mer ensartet budsjettmessig håndtering av de kongelige eiendommene, foreslås det overført 5 mill. kroner fra kap. 1580, post 32, jf. omtale under kap. 1580, post 32.

Kap. 1582 Utvikling av Fornebuområdet

Post 30 Investeringer på Fornebu

I statsbudsjettet for 2002 er det bevilget 165,69 mill. kroner til opprydding av forurenset grunn og infrastrukturinvesteringer med mer på Fornebu.

I ettertid er det utarbeidet mer detaljerte planer for gjennomføringen av infrastrukturprosjektet. Dette har medført at usikkerheten og fremdriften i prosjektet har blitt justert. Som en konsekvens av dette forventes det nå at bevilgningsbehovet i 2002 vil bli om lag 40 mill. kroner lavere enn opprinnelig lagt til grunn. Disse midlene vil etter planen bli foreslått gjenbevilget i 2004.

Det foreslås på denne bakgrunn at bevilgningen under kap. 1582, post 30 settes ned med 40 mill. kroner.

Kap. 2445 Statsbygg

Post 24 Driftsresultat

Regjeringen foreslår at kravet til Statsbyggs driftsresultat økes med 71,265 mill. kroner, fra 54,548 mill. kroner i saldert budsjett til 125,813 mill. kroner. Dette skyldes delvis at avskrivningene i 2002 nå forventes å bli ca. 60 mill. kroner lavere enn lagt til grunn i saldert budsjett. Dette vil medføre en tilsvarende reduksjon av inntektene under kap. 5491 Avskrivninger på statens kapital i statens forretningsdrift, post 30 Avskrivninger.

Utover dette foreslås Statsbyggs driftsresultat økt med ytterligere 11,265 mill. kroner til inndekning av merbehov andre steder på statsbudsjettet.

Post 30 Igangsetting av byggeprosjekter

I statsbudsjettet for 2002 ble det øremerket 3,5 millioner kroner til prosjektering av Villa Grande over Kap. 2445, post 32. Forprosjektet forventes ferdigstilt 3. kvartal 2002. For at prosjektet skal få en optimal fremdrift foreslås det bevilget ytterligere 3 mill. kroner i 2002, slik at nødvendig detaljprosjektering kan igangsettes umiddelbart etter forprosjekt. Dette muliggjør byggestart i 2003.

På bakgrunn av ovennevnte foreslås bevilgningen under kap 2445, post 30 økt med 3 mill. kroner.

Post 31 Videreføring av byggeprosjekter og post 32 Prosjektering av bygg

I statsbudsjettet for 2002 er det avsatt 65 mill. kroner under kap 2445, post 31 til videreføring av byggeprosjekt for nytt underjordisk magasin ved Nasjonalbiblioteket, avdeling Oslo. Videre ble det avsatt 3,5 mill. kroner under kap. 2445, post 32 til prosjektering av rehabiliteringsarbeider ved samme eiendom. Regjeringen ønsker imidlertid nå å videreføre prosjektet i regi av Entra Eiendom AS, jf. nærmere omtale under kap 326 Språk-, litteratur- og bibliotekformål.

Bevilgningen under kap. 2445, post 31 foreslås på denne bakgrunn satt ned med 65 mill. kroner, mens bevilgningen på kap. 2445, post 32 på 3,5 mill. kroner foreslås overført til kap. 326 Språk-, litteratur- og bibliotekformål, post 01 Driftsutgifter. Enkelte sider ved overdragelsen av eiendommen er ikke avklart. Det tas derfor forbehold om å komme tilbake til saken i nysalderingen.

Post 49 Kjøp av eiendommer

Høgskolen i Bergen, samlokalisering

I Budsjett-innst. S. nr. 12 (2001-2002) ble det forutsatt at nødvendige midler stilles til disposisjon for kjøp av tomt og videre prosjektering i forbindelse med Høgskolen i Bergen.

Statsbygg har på oppdrag fra Utdannings- og forskningsdepartementet, og med forbehold om Stortingets godkjenning, forhandlet frem en avtale om kjøp av tomt på Kronstad i Bergen. Det er lagt opp til at kjøpet finansieres ved interne omdisponeringer, herunder salg av andre eiendommer. Kjøpesummen forventes imidlertid å overstige Arbeids- og administrasjonsdepartementets fullmakt til kjøp av eiendommer. Det foreslås på denne bakgrunn gitt fullmakt til kjøp av eiendommen, jf. forslag til romertallsvedtak.

Lokaler for EU-delegasjonen og ambassaden i Brussel

Statsbygg har på oppdrag fra Utenriksdepartementet utredet kjøp av kontorbygget som den norske ambassaden og den faste norske EU-delegasjonen i Brussel per i dag leier lokaler i. Bygget er på 7 800 m², hvorav ambassaden og EU-delegasjon leier ca. 4600 m².

Grunnet usikkerhet knyttet til fremtidige leieforhold, og at bygget har en unik og sentral beliggenhet i forhold til EU- og EFTA-institusjoner, foreslås bygget kjøpt. Kjøpesummen forventes å bli i størrelsesorden 110 mill. kroner. Det tas sikte på å finansiere kjøpet av denne eiendommen innenfor eksisterende rammer, bl.a. ved salg av eiendommer.

Et eventuelt kjøp vil overstige den fullmaktsgrense Statsbygg har for kjøp av eiendommer. Det foreslås på denne bakgrunn at det gis en særskilt fullmakt til kjøp av eiendommen, jf. forslag til romertallsvedtak.

Kap. 5446 Salg av eiendom, Fornebu

Post 02 Refusjoner og innbetalinger - Fornebu

I budsjettet for 2002 er det lagt til grunn en inntekt på denne posten på 13 mill. kroner i form av overføringer fra Luftfartsverket ifm. opprydding på Fornebu. I tillegg til dette mottar Statsbygg nå også refusjoner fra Oslo kommune. Statsbygg har også inntekter fra salg av utstyr og rensing av masser for oljeselskapene på Fornebu.

Det foreslås på denne bakgrunn at bevilgningen under kap. 5446, post 02 forhøyes med 12 mill. kroner.

Post 40 Salgsinntekter

I budsjettet for 2002 er det lagt til grunn en salgsinntekt på 153,3 mill. kroner.

Statsbygg forventer nå at salgsinntektene vil bli om lag 59 mill. kroner høyere. Merinntekten er relatert til salg av områdene 5.1 og 7.3, samt Gate Gourmet og Holtekilen. Det foreslås på denne bakgrunn at bevilgningen under kap. 5446, post 40 forhøyes med 59 mill. kroner til 212,3 mill. kroner.

Andre saker under Statsbygg

Nordlysplanetariet

I Budsjett-innst. S. nr. 2 (2001-2002) er Regjeringen bedt om å utrede muligheten for at Universitetet i Tromsø kan overta Nordlysplanetariet.

Nordlysplanetariet blir i dag forvaltet av Statsbygg innenfor husleieordningen. Bakgrunnen for å innføre husleieordningen i staten var blant annet behovet for å sikre et verdibevarende vedlikehold, samtidig som kostnadene ved statlig arealbruk skulle synliggjøres og dermed sikre fornuftige prioriteringer mht. arealbruk.

Det er derfor Regjeringens vurdering at dersom Universitetet i Tromsø har behov for lokalene i Nordlysplanetariet, bør det på lik linje med øvrige statsinstitusjoner som leier lokaler av Statsbygg, betale en kostnadsdekkende husleie. Dvs. at det vil være opp til Universitetet å prioritere utgifter til leie av den aktuelle eiendommen, samtidig som husleien vil sikre et verdibevarende vedlikehold av eiendommen.

Kap. 1590 Aetat

Post 01 Driftsutgifter

Fra årsskiftet ble det innført nytt regelverk for attføringsytelser. Sammen med innføring av et nytt saksbehandlingssystem i Aetat har dette i en overgangsfase gitt betydelig merarbeid i etaten. Dette har bl.a. slått ut i forsinkede utbetalinger av ytelser. For å gi bedre og raskere service til Aetats brukere foreslås en styrking av Aetat med 15 mill. kroner mot tilsvarende nedsettelse av bevilgningen under de ordinære arbeidsmarkedstiltakene. Det vises til omtale under kap. 1591 Arbeidsmarkedstiltak.

Kap. 1591 Arbeidsmarkedstiltak

Post 70 Arbeidsmarkedstiltak

I forbindelse med Stortingets behandling av Budsjett-innst. S. nr. 5 (2001-2002) ble det vedtatt å ikke sette i gang nytt utleietiltak i regi av Aetat. Vedtaket gir grunnlag for å sette ned bevilgningen under post 70 med 53,080 mill. kroner som var avsatt til utleietiltaket, jf. for øvrig omtale under Kap. 4591, post 01.

Det vises til omtale under kap. 1590 Aetat om innføring av bl.a. nytt regelverk for ytelser under yrkesrettet attføring fra årsskiftet med behov for styrking av personellressurser i Aetat. En har lagt vekt på å gjennomføre personellstyrkingen ved omprioriteringer av de ressurser som samlet er bevilget til gjennomføring av arbeidsmarkedspolitikken. Alt i alt har dette gitt grunnlag for å sette ned bevilgningen til ordinære arbeidsmarkedstiltak med 15 mill. kroner, tilsvarende om lag 150 plasser på årsbasis, mot å øke bevilgningen under Aetat (kap. 1590).

Samlet foreslås bevilgningen under post 70 satt ned med 68 080 mill. kroner

Kap. 4591 Arbeidsmarkedstiltak

Post 01 Utleieinntekter

Under post 01 er det i 2002 ført opp inntekter fra nytt utleietiltak i regi av Aetat. I forbindelse med Stortingets behandling av Budsjett-innst. S. nr. 5 (2001-2002) ble det vedtatt å ikke sette i gang nytt utleietiltak i regi av Aetat. Dette gir grunnlag for å sette ned inntektene under post 01 Utleieinntekter med 53,080 mill. kroner, jf. omtale under kap. 1591, post 70.

Kap. 1592 Spesielle arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede

Forsøk med aktivitetsbasert finansiering

Regjeringen foreslår å igangsette forsøk med aktivitetsbasert finansiering internt i Aetat for yrkeshemmede som skal avklares med sikte på attføring, jf. forslag til romertallsvedtak. Bakgrunnen for forsøket er å få arbeidssøkere raskere over i arbeid. Det vises til nærmere omtale i St.meld. nr. 2 (2001-2002) Revidert nasjonalbudsjett 2002.

Post 70 Arbeidsmarkedstiltak, drift

I forbindelse med Stortingets behandling av Budsjett-innst. S. nr. 5 (2001-2002) ble det vedtatt å ikke sette i gang nytt utleietiltak i regi av Aetat. Vedtaket gir grunnlag for å sette ned bevilgningen under post 70 med 14,477 mill. kroner som var avsatt til utleietiltaket, jf. for øvrig omtale under kap. 4592, post 01.

Kap. 4592 Spesielle arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede

Post 01 Utleieinntekter

Under post 01 er det i 2002 ført opp inntekter fra nytt utleietiltak i regi av Aetat. I forbindelse med Stortingets behandling av Budsjett-innst. S. nr. 5 (2001-2002) ble det vedtatt å ikke sette i gang nytt utleietiltak i regi av Aetat. Dette gir grunnlag for å sette ned inntektene under post 01 Utleieinntekter med 14,477 mill. kroner, jf. omtale under kap. 1592 post 70.

Kap. 1570 Arbeidstilsynet

Post 01 Driftsutgifter

Arbeidstilsynet har en sentral rolle i arbeidet med å nå målsettingen om et inkluderende arbeidsliv gjennom å påvirke virksomhetene til å arbeide preventivt for å hindre at yrkesrelaterte skader og sykdommer oppstår. Det er en sterk forventning bl.a. fra partene i arbeidslivet til at Arbeidstilsynet skal være en viktig aktør i dette arbeidet.

Regjeringen mener det er viktig at Arbeidstilsynet får et større handlingsrom for å kunne bidra i dette arbeidet. Det er i virksomhetene det forebyggende arbeidet må gjøres. Avgjørende for å lykkes i måloppnåelsen er at virksomhetene har kunnskap/ kompetanse og mulighet for å iverksette tiltak. Arbeidstilsynets innsats har ført til at mange virksomheter har fått økt fokus på internkontroll, og har innført systemer for sitt arbeid med helse, miljø og sikkerhet. Dette er imidlertid ikke ensbetydende med at alle er motivert eller "flinke" til å forebygge skader og sykdom. Derfor må Arbeidstilsynet fortsatt fokusere på systematisk HMS-arbeid i virksomhetene, spesielt i lys av intensjonsavtalen om et inkluderende arbeidsliv.

Muskel- og skjelettlidelser er den viktigste årsaken til langvarig sykefravær og utstøting fra arbeidslivet. Arbeidstilsynet foreslås styrket for å få mulighet til å utvikle nye metoder for informasjon, veiledning og tilsyn som fokuserer på forebygging av denne type lidelser.

På denne bakgrunn foreslås bevilgningen under kap. 1570 Arbeidstilsynet, post 01 Driftsutgifter økt med 10 mill. kroner.

Kap. 2543 Ytelser til yrkesrettet atføring

Post 70 Attføringspenger

Tilstrømningen av mottakere av attføringspenger har hittil i år økt noe mer enn det som var lagt til grunn ifm. saldert budsjett. Økningen har bl.a. sammenheng med at flere som søker uføretrygd blir prøvd på atføring. Veksten i antall mottakere anslås nå å bli på rundt 13 pst. for 2002. Videre skyldes det økte kostnadsanslaget et noe høyere nivå per mottaker enn det som ble lagt til grunn ved budsjetteringstidspunktet.

På denne bakgrunn foreslås bevilgningen økt med 200 mill. kroner til 5 897 mill. kroner.

3.15 Finansdepartementet

Kap. 21 Statsrådet

Post 01 Driftsutgifter

Det foreslås å øke bevilgningen under post 01 med 6,8 mill. kroner til dekning av etterlønn til statsråder og statssekretærer i Stoltenberg-regjeringen, og lønnsøkning til statsråder, statssekretærer og politiske rådgivere.

Kap. 1610 Toll- og avgiftsetaten

Post 01 Driftsutgifter

Det foreslås å øke bevilgningen under post 01 Driftsutgifter med totalt 36 mill. kroner i 2002, jf. omtalen av de ulike tiltakene nedenfor.

Styrking av toll- og avgiftsetatens kontrollaktivitet

Det foreslås å øke toll- og avgiftsetatens driftsbudsjett med 20 mill. kroner for å styrke etatens kontrollaktivitet, blant annet for å sikre statens inntekter.

Etatens virksomhetskontroll (bokettersyn mv.) er et viktig virkemiddel for å avdekke økonomisk kriminalitet og hindre konkurransevridende effekter i næringslivet. Grensekontroll er et viktig virkemiddel for å hindre ulovlig inn- og utførsel av varer, blant annet narkotika, sprit og tobakk. Import og eksport av varer og antall reisende over grensen har økt betydelig de siste årene. Dette har skapt økt press på toll- og avgiftsetatens ressursituasjon. Styrking av grensekontrollen vil føre til flere beslag, og samtidig ha en preventiv effekt.

Elektronisk fortolling for privatpersoner

I dag tilbys elektronisk fortolling til næringslivet gjennom toll- og avgiftsetatens system "TVINN". Denne løsningen er imidlertid mindre egnet for privatpersoner. Privatpersoner som importerer varer i dag, kan enten deklare gebyrfritt ved å møte opp på nærmeste tollkontor, eller få en speditør til å foreta fortolling av varen elektronisk. Varesendinger med en verdi på under 200 kroner skal ikke fortolles.

Regjeringen ønsker å tilby en forenklet elektronisk fortollingsløsning også for privatpersoner, innenfor rammen av dagens TVINN-system. Det tas sikte på at en slik løsning kan settes i drift fra 1. januar 2003.

Det foreslås bevilget 5 mill. kroner til dekning av kostnader ved tilpasninger og forbedringer i TVINN-systemet.

Opprinnelseskontroll knyttet til norsk fiskeeksport

Saken er omtalt i St.prp. nr. 1 (2001-2002) for Finansdepartementet.

I medhold av frihandelssamarbeidet med EU har såkalt hvitfisk (torsk, hyse og sei) med opprinnelse i EØS gjennomgående lavere tollbelastning ved innførsel til EU enn fisk med opprinnelse utenfor EØS-området, for eksempel fra Russland. For at fisken skal anses å ha opprinnelse innen EØS kreves som hovedregel at fisken er fanget av EØS-fiskefartøy. For å oppnå preferansetollbehandling ved innførsel av fisk til EU må opprinnelsen

dokumenteres enten ved at tollmyndigheten i eksportlandet utsteder et sertifikat om dette eller at eksportøren, på nærmere bestemte vilkår, selv utsteder opprinnelsesbevis.

Etterkontroll av opprinnelsesbevis utstedt av norske eksportører for fisk og fiskevarer utøves av norske tollmyndigheter, normalt ved at importstaten ber om verifikasjon på opprinnelse av varer. Toll- og avgiftsetaten har etter initiativ fra the European Anti-Fraud Office (OLAF), som ligger under EU-systemet, gjennomført en større kontrollaksjon rettet mot 18 norske firmaer og deres underleverandører. Kontrollaksjonen har avdekket at flere norske eksportører ikke kan dokumentere riktigheten av utstedte opprinnelsesbevis.

For å kunne opprettholde preferansetollbehandlingen på fisk er det av stor betydning at det er tillit til norsk fiskeeksport. Regjeringen vil derfor styrke arbeidet med opprinnelseskontroll av fisk som eksporteres. Det foreslås satt av 9 mill. kroner til ekstraordinære kontrolltiltak i 2002, tilsvarende ca. 20 årsverk.

Tax-free salg på korte fergeruter mellom Sverige og Norge

Norge og Sverige har undertegnet en avtale om fergeselskapers rett til å proviantere tax-free-varer for salg om bord på såkalte "korte ruter". Avtalen innebærer at fergeselskaper i trafikk mellom Norge og Sverige på nærmere fastsatte vilkår får rett til å proviantere tax-free-varer for salg om bord inn til og med en linje mellom Sandefjord på norsk side og Strømstad på svensk side. I Norge medfører avtalen en endring av forskrift av 26. mai 1978 nr. 12 om tollfrihet for reiseutstyr og reisegods § 6. De nye reglene iverksettes fra 1. juni 2002. Saken er tidligere omtalt overfor Stortinget i St.meld. nr. 2 (1999-2000) Revidert nasjonalbudsjett 2000 og St.prp. nr. 1 (2000-2001) Skatte-, avgifts- og tollvedtak. Ved behandlingen av Budsjettinnst. S. II (1999-2000) og Budsjettinnst. S. nr. 1 (2001-2002) sluttet Stortinget seg til hovedprinsippene i avtalen.

Den nye forskriften vil ha økonomiske og administrative konsekvenser for toll- og avgiftsetaten knyttet til ekspedisjon og kontroll av flere skipsanløp. Det foreslås bevilget 2 mill. kroner til dekning av etatens utgifter i 2002.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, overslagsbevilgning

Det foreslås å redusere post 21 med 2 mill. kroner. Regnskapstall for 2001 viser at utgifter til dette formålet kan reduseres i forhold til anslaget gitt i St.prp. nr. 1 (2001-2002).

Post 45 Større utstyersanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Anskaffelse av utstyr for skanning av containere

Terrorangrepene 11. september 2001 i USA har økt toll- og avgiftsetatens utfordringer, jf. omtale i St.prp. nr. 54 (2001-2002) Om tilleggsbevilgninger i 2002 knyttet til ressursbehovet innen det sivile beredskap og politiets (inkludert Politiets sikkerhetstjenestes) beredskap. Det foreslås blant annet på denne bakgrunn å anskaffe mobilt utstyr for skanning av containere.

Skanningmaskiner kan relativt raskt gjennomlyse hele containere, og slik kontroll kan dermed gjøres i et større omfang enn tidligere. Det forventes at tiltaket vil gi en preventiv effekt, og at kontrollen av gods vil bli mer effektiv, både med hensyn til terrorberedskap, men også ved avdekking av annen smuglervirksomhet.

Det foreslås bevilget 40,2 mill. kroner til anskaffelse av skanningutstyr i 2002. Varige driftskostnader fra 2003 er beregnet til 4,75 mill. kroner årlig. Regjeringen kommer tilbake til dette i St.prp. nr. 1 (2002-2003) for Finansdepartementet.

Øvrige bevilgninger på post 45 foreslås redusert med 3 mill. kroner som følge av utsatt/forsinket anskaffelse av IT-utstyr. Samlet foreslås posten økt med 37,2 mill. kroner.

Kap. 1618 Skatteetaten

Post 01 Driftsutgifter

Det foreslås å øke post 01 med 5 mill. kroner til dekning av skatteetatens administrasjonsutgifter knyttet til ordningen med kompensasjon til frivillige organisasjoner for merutgifter ifm. merverdiavgiftsreformen, jf. omtale under kap. 1632. Det er usikkerhet knyttet til anslaget.

Kap. 1632 Merverdiavgiftskompensasjon for kommuner, fylkeskommuner og frivillige organisasjoner

Det foreslås å endre benevnelsen på kap. 1632 til "Merverdiavgiftskompensasjon for kommuner, fylkeskommuner og frivillige organisasjoner" i 2002 i forbindelse med at det opprettes en ny post 70 Momskompensasjon til frivillige organisasjoner.

Post 70 Momskompensasjon til frivillige organisasjoner

Det foreslås opprettet en ny post 70 Momskompensasjon til frivillige organisasjoner. Det foreslås bevilget 195 mill. kroner under post 70 for 2002.

Dette innebærer at Regjeringen foreslår at det totalt bevilges 200 mill. kroner i forbindelse med denne ordningen, jf. kap. 1618, post 01. Foreløpig har dette beløpet vært avsatt på kap. 2309 Tilfeldige utgifter.

I forbindelse med behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett 2001 ba et flertall i finanskomiteen Regjeringen komme tilbake med en ordning for å kompensere frivillige organisasjoner fullt ut som følge av innføringen av merverdiavgiftsreformen, jf. Budsjettinnst. S. II (2000-2001). I tråd med Regjeringens forslag i tilleggsproposisjonen til statsbudsjettet for 2002, vedtok Stortinget å gi Finansdepartementet fullmakt til å fordele 200 mill. kroner i 2002 for å gi frivillige organisasjoner kompensasjon for merkostnadene som følge av merverdiavgiftsreformen, jf. Budsjettinnst. S. nr. 1.

Finansdepartementet har kommet til at en søknadsbasert refusjonsordning i form av en tilskuddsordning er mest hensiktsmessig og treffsikker. Ordningen vil ta utgangspunkt i organisasjonenes faktiske merutgifter som følge av merverdiavgiftsreformen. Ordningen vil være rammestyrte, og administrert av skatteetaten.

Hvilke organisasjoner som omfattes, følger avgrensingen i bestemmelsene i merverdiavgiftsloven om veldedige og allmenntilgunnende organisasjoner. En slik avgrensing innebærer blant annet at idrettslag, kor, korps og humanitære og kristelige organisasjoner omfattes. Nærings-, yrkes- og arbeidslivsorganisasjoner, partitilknyttede organisasjoner som driver politisk virksomhet mv., vil falle utenfor.

For at en slik ordning skal la seg gjennomføre, må det foretas avgrensinger, blant annet for å hindre at refusjonsordningen blir for administrativt krevende for skatteetaten. Det forutsettes at organisasjonene som skal omfattes av ordningen har et nasjonalt omfang, eller tilhører en sammenslutning av organisasjoner med nasjonalt omfang.

Refusjonssøknader må fremmes gjennom organisasjonens sentrale ledd. Av administrative grunner er det også behov for å sette en nedre grense for hvilke søknadsbeløp som kan bli refundert. Det foreslås at grensen settes til minimum 10 000 kroner i merutgift til merverdiavgift per år for hver organisasjon eller sammenslutning. Videre vil departementet gå inn for at tilskuddsordningen baseres på én årlig søknad, og at fristen

knyttet opp mot de årlige regnskapsoppgjørene. Det legges opp til at søknadene attesteres av revisor, ev. ved en særreport. Etter Finansdepartementets vurdering er en slik attestering nødvendig for at ordningen skal kunne administreres på en forsvarlig måte.

Finansdepartementet vil i samarbeid med Skattedirektoratet utarbeide nærmere retningslinjer for en slik tilskuddsordning. Det vil også bli tatt kontakt med noen berørte parter, som Den norske Revisorforening og enkelte frivillige organisasjoner. For å få ordningen raskt i gang, tar departementet sikte på utforme spesielle retningslinjer for innføringsåret, slik at første utbetaling til organisasjonene kan iverksettes i 2002. Søknadsfrist for organisasjonene vil ventelig være i løpet av tredje kvartal 2002. Dette vil Skattedirektoratet informere nærmere om. Det legges videre opp til at tilskuddsordningen evalueres etter tilskuddsåret 2003.

Refusjonsordningen vil medføre økt personellbehov i skatteetaten knyttet til behandling av søknader og informasjonsarbeid. I innføringsåret vil det også påløpe utgifter til utforming av retningslinjer, omprogrammering av IT-systemer, og informasjon til brukerne. Det er betydelig usikkerhet knyttet til antallet søknader, og blant annet derfor vanskelig å anslå eksakt hvilke administrative konsekvenser ordningen vil medføre.

Kap. 1634 Statens innkrevingsentral

Post 01 Driftsutgifter

Det foreslås å øke bevilgningen under post 01 med 4,3 mill. kroner som følge av økt innkrevingsaktivitet, jf. kap. 4634 Statens innkrevingsentral.

Kap. 4634 Statens innkrevingsentral

Post 81 Bøter, inndragninger

Bevilgningen under post 81 foreslås økt med 50 mill. kroner som følge av nye inntektsanslag.

Post 84 Gebyr ved for sent innsendt regnskap m.m.

Bevilgningen under post 84 foreslås økt med 15 mill. kroner som følge av nye inntektsanslag.

Post 85 Misligholdte lån i Statens lånekasse for utdanning

Bevilgningen under post 85 foreslås økt med 15 mill. kroner som følge av nye inntektsanslag.

Kap. 5491 Avskrivning på statens kapital i statens forretningsdrift (jf. kap 2445-2481)

Post 30 Avskrivninger

Avskrivninger fra forvaltningsbedriftenes driftsbudsjett inntektsføres på denne posten. Foreslått revisjon av Luftfartsverkets og Statsbyggs driftsbudsjett påvirker post 30 med netto -44,5 mill. kroner, jf. sammenheng med kap. 2450 post 24, underpost 24.6 Avskrivninger, og kap. 2445 post 24, underpost 24.3 Avskrivninger. Posten foreslås derfor redusert med 44,5 mill. kroner.

Kap. 5521 Merverdiavgift og avgift på investeringer m.v.

Post 70 Avgift

Det vises til omtale av fritak for investeringsavgift for nye avgiftspliktige i avsnitt 2.4 i denne proposisjonen. Bokført virkning av tiltaket er beregnet til 3 mill. kroner, mens

anslagsøkningen på kapittelet er 2 168 mill. kroner. Bevilgningen på kap. 5521 foreslås derfor økt med 2 165 mill. kroner.

Kap. 5603 Renter av statens kapital i statens forretningsdrift (jf. kap 2445-2481)

Post 80 Renter

Renter av statens kapital i forvaltningsbedriftene føres på denne posten. Foreslått revisjon av Luftfartsverkets driftsbudsjett påvirker post 80 med -1,5 mill. kroner jf. kap. 2450 post 24, underpost 24.7 Renter av statens kapital. Posten foreslås derfor redusert med 1,5 mill. kroner.

Kap. 5700 Folketrygdens inntekter

Post 72 Arbeidsgiveravgift

Det vises til omtale av redusert arbeidsgiveravgift på lønn til arbeidstakere over 62 år i avsnitt 2.5 og innstramming i beskatning av firmabil og kjøregodtgjørelse i avsnitt 2.6. Inkludert anslagsendringer foreslås bevilgningen på kap. 5700 økt med 546 mill. kroner.

Andre saker

Småbåtregisteret

Innledning

Småbåtregisteret samler inn, samordner og systematiserer data om fritidsbåter. Det ble vedtatt opprettet i 1994, og satt i regulær drift fra 1. januar 1998. Registeret avløste det tidligere desentraliserte båtregisteret som ble administrert av de lokale politimyndigheter, og som det var funnet betydelige mangler ved. Politiets registreringsordning for båter ble etablert i 1948, og var obligatorisk.

Registeret drives i dag av toll- og avgiftsetaten, med en sentral enhet lokalisert i Fredrikstad (6 årsverk). I tillegg gjøres registreringsarbeid ved det enkelte tolldistrikt. Bakgrunnen for at toll- og avgiftsetaten ble valgt som registreringsenhet, var at etaten hadde under oppbygging tilgjengelige EDB-systemer som var særlig egnet til å ivareta en registreringsordning. Videre ville toll- og avgiftsetaten være en betydelig bruker av opplysninger fra registeret, og etaten ville dessuten ha interesse av opplysningene dersom Stortinget skulle ønske å innføre en avgift på båter.

Registeret har siden 1998 vært i en oppbyggingsfase. I dag er det registrert ca. 320 000 småbåter i registeret (dvs. ca. 80 pst. av de antatte registreringspliktige).

Ekstern evaluering av Småbåtregisteret

Stortinget ba ved behandlingen av Innst.O nr. 37 (1999-2000) om at det legges fram en evaluering av ordningen med registrering av fritids- og småbåter i Småbåtregisteret etter sesongen 2001, slik at Stortinget får anledning til å evaluere ordningen senest i vårsesjonen 2002 (Revidert nasjonalbudsjett 2002).

Finansdepartementet anså det hensiktsmessig at det ble utført en ekstern evaluering av Småbåtregisteret, og ga ECON Senter for økonomisk analyse i oppdrag å utarbeide en evalueringsrapport. ECONs rapport ble lagt fram 29. november 2001. Rapporten er offentlig, og blant annet tilgjengelig på Finansdepartementets hjemmeside <http://odin.dep.no/fin>. I ECONs evaluering er en rekke sider ved registeret blitt vurdert,

herunder hvilken nytte registeret har for offentlige etater, forsikringsselskaper, småbåteiere og andre. Videre er organiseringen av Småbåtregisteret vurdert.

ECON vurderer det slik at nytteverdien av Småbåtregisteret i dag blant annet er knyttet til:

- Politietterforskning
- Trafikksikkerhet til sjøs
- Forsikringsformål
- Kontroll av ulovlig innførsel av småbåter
- Forskning og samfunnsplanlegging
- Innkrevingsformål

ECON viser til at politiet har nytte av registeret, blant annet til bruk ved etterforskning av tyverier. Småbåtregisteret blir vurdert å bidra til å spare ressurser for politiet ved at etterforskning av tyveri, skadeverk, kollisjoner, promillekjøring mv. blir mer effektiv. I tillegg spores eier lettere.

Hovedredningssentralene på Sola og Bodø bruker registeret til å finne opplysninger om enten båt eller båteier i forbindelse med meldinger til hovedredningssentralene. Registeret bidrar til at leteaksjoner enten ikke iverksettes eller blir hurtig avblåst. En leteaksjon er samfunnsøkonomisk kostbar, ettersom slike aksjoner gjerne involverer bruk av helikopter, redningsस्कøyter, omdirigering av yrkestrafikk mv.

Forsikringsselskapene legger vekt på at et komplett register gjør det mulig å innføre en obligatorisk ansvarsforsikring, noe som kan virke skadeforebyggende. For øvrig er selskapenes bruk og nytte av registeret til dels den samme som politiets.

Småbåtregisteret er nyttig for toll- og avgiftsetaten når det gjelder å motvirke ulovlig innførsel av småbåter. Registeret er videre et nyttig hjelpemiddel for å kreve inn toll, moms og HK-avgift (avgift på båtmotor etter motorstyrke).

Etableringskostnadene for perioden 1995-1997 er beregnet til ca. 27 mill. kroner. Samlede driftskostnader fra 1998 til og med 2001 er beregnet til ca. 57 mill. kroner. Det vil si at samlede kostnader for opprettelse og drift av registeret til og med 2001 er anslått til ca. 84 mill. kroner. For 2001 er driftskostnadene beregnet til ca. 9. mill. kroner.

ECON forventer at de årlige driftskostnadene for registeret vil reduseres når oppbyggingsfasen er ferdig, og man ev. kan innføre en sentralisert driftsmodell for registeret. Fra 1. januar 2001 ble det innført et gebyr for registrering av småbåter i registeret. Gebyret har gjort driften av registeret selvfinansierende.

I en samlet vurdering finner ECON det sannsynlig at den samfunnsøkonomiske nytteverdien av Småbåtregisteret over tid overstiger den samfunnsøkonomiske kostnaden ved registeret. ECON mener også at den samfunnsøkonomiske gevinsten forventes å øke framover.

Finansdepartementets vurdering

Regjeringen foreslår å avvikle registreringsplikten i Småbåtregisteret fra 1. januar 2003. Det er ikke aktuelt for Regjeringen å innføre en båtavgift, og Regjeringen ser ikke at behovet for en obligatorisk registrering på dette private området er stort nok til å rettferdiggjøre en offentligrettslig, straffesanksjonert meldeplikt. Lovforslaget om avvikling av registreringsplikten vil bli fremmet til høsten.

Departementet vil på bakgrunn av at registreringsplikten foreslås avvirket arbeide videre med spørsmål rundt organisering av registeret, herunder muligheten for å konkurransesutsette en fremtidig, frivillig registerforvaltning. Inntil videre foreslår Finansdepartementet at Småbåtregisteret opprettholdes i toll- og avgiftsetaten.

Behov for å forbedre skatteoppkreverfunksjonen

Innledning

Under Stortingets behandling av kontroll- og konstitusjonskomiteens innstilling om Dokument 3:5 (2001-2002) Riksrevisjonens undersøkelse av skatteoppkrevernes stedlige arbeidskontroll 21. mars d.å., jf. Innst.S. nr. 106 (2001-2002), vedtok Stortinget å ”.. be regjeringen legge fram forslag til tiltak som kan gi resultatforbedringer når det gjelder lokal skatteinnkreving, både mht. arbeidsgiverkontroll og skatteinnkreving.”

Finansdepartementet har det faglige ansvaret for landets skatteoppkrevere, og den faglige styringen skjer gjennom Skattedirektoratet og de underliggende skattefogdkontorene. Skatteetaten har spesielt de seneste årene (etter innlemmelsen av skattefogdkontorene i etaten i 1997) gjort en betydelig innsats for å bedre den faglige styringen av skatteoppkreverne gjennom ulike tiltak, bl.a. ved modernisering av instruksverk, etablering av planleggings- og rapporteringssystem, opplæring og veiledning. Riksrevisjonens undersøkelse, kontroll- og konstitusjonskomiteens innstilling og Stortingets vedtak tilsier at dette ikke har hatt tilstrekkelig effekt. Departementet ser derfor et behov for å igangsette en bred utredning av alternative tiltak for å forbedre skatteoppkreverfunksjonen, enten innenfor dagens kommunale organisering eller ved en statlig overtakelse av funksjonen.

Bakgrunn

Skatteoppkrevingen skiller seg fra skatte- og avgiftsforvaltningen for øvrig som en særordning hvor faglig og administrativt ansvar er adskilt. Staten ved Finansdepartementet har det faglige ansvaret for skatteoppkreverfunksjonen, mens det administrative ansvaret (personale, budsjett osv.) ligger til hver av de 434 kommunene. Skatteoppkreverens plikter følger i første rekke av skattebetalingsloven og instruks for skatteoppkrevere. Det dreier seg om en fellesinnkreving for staten (herunder folketrygden), fylkeskommunene og primærkommunene. Hovedoppgavene for skatteoppkreveren er følgende:

- innkreving av skatter og avgifter til stat, fylkeskommune og kommune (fellesinnkrevingen)
- føring av skatteregnskapet og kassererfunksjonen for skattekassen
- avregning av forskuddstrekk og forskuddsskatt i utlignet skatt
- arbeidsgiverkontroll, herunder regnskapskontroll på området lønn og godtgjørelser
- informasjon og veiledning
- sekretariatsfunksjon for skatteutvalget

Begrepet innkreving kan deles inn i frivillig innbetaling og innfordring.

Skatteoppkreveren skal iverksette innfordringstiltak (tvangsinnkreving) dersom forfalte krav står uoppgjort.

Skatteoppkrevingen omfatter alle hovedoppgavene som hører under skatteoppkreverfunksjonen, dvs. både innkreving, føring av skatteregnskapet og arbeidsgiverkontroll.

I tillegg til oppgavene knyttet til skatteoppkrevingen (fellesinnkrevingen) kan det kommunale organ for skatteoppkreving ha kommunale oppgaver som innkreving av kommunale skatter og avgifter, håndtering av kommunale lønninger og regnskap, samt kassererfunksjon for kommunekassen. Disse oppgavene hører ikke under skatteoppkreverfunksjonen. Under utøvelsen av slike kommunale oppgaver opptrer det kommunale organ vanligvis som kommunekasserer/kemner eller økonomiansvarlig. Staten har ikke det faglige ansvaret for utøvelsen av disse oppgavene.

Allerede i antegnelse til statsregnskapet for 1988 og 1989, jf. Dokument nr. 1 (1989-90) og (1990-91), er det blant annet påpekt at den stedlige kontrollen som de kommunale skatteoppkreverne gjennomfører overfor arbeidsgiverne, har hatt et betydelig mindre omfang enn forutsatt. Det ble påpekt at eksisterende ettersynsvirksomhet var lav i mange av landets kommuner, og i hovedsak konsentrert om små og mellomstore arbeidsgivere. På bakgrunn av bl.a. Riksrevisjonens antegnelser og skatteetatens egne erfaringer, har en overføring av det administrative ansvaret for fellesinnkrevingen fra kommunene til staten vært vurdert tidligere.

En styringsgruppe nedsatt med grunnlag i kongelig resolusjon av 8. januar 1991 avga 7. januar 1993 NOU 1993:1 Reorganisering av skatte- og avgiftsadministrasjonen. Styringsgruppen delte seg i et flertall som mente skatteinnkrevingen fortsatt skulle være et kommunalt anliggende, og et mindretall som ville overføre det administrative ansvaret til staten. Flertallet mente svakhetene ved fellesinnkrevingen kunne avbøtes ved utøvelse av en sterkere faglig styring fra statens side. En samlet styringsgruppe foreslo imidlertid å overføre arbeidsgiverkontrollen til staten. I St.prp. nr. 44 (1993-94) En felles skatte-, avgifts- og tolletat ble det blant annet foreslått at arbeidsgiverkontrollen knyttet til fastsettingen ble overført til staten, mens fellesinnkrevingen fortsatt skulle være en kommunal oppgave. Forslaget om å overføre arbeidsgiverkontrollen til staten fikk imidlertid ikke flertall i Stortinget, jf. Innst.S. nr. 24 (1994-95).

I St.prp. nr. 41 (1995-96) Om organisering av den statlige innbetalings- og innkrevingsfunksjon for skatter og avgifter mv. ble det på nytt foreslått å overføre arbeidsgiverkontrollen knyttet til fastsettingen til staten, men å beholde den kommunale skatteinnkrevingen. Det ble også foreslått å avhjelpe svakhetene ved fellesinnkrevingen og arbeidsgiverkontrollen gjennom å opprette en egen avdeling i Skattedirektoratet med faglig styringsansvar for både skattefogdkontorene og skatteoppkreverne. Som et ytterligere tiltak ble skatteoppkreverne som det lokale innkrevingsapparat for skatt og arbeidsgiveravgift til staten, lagt i linje under skattefogdkontorene, som er statens regionale innkrevingsapparat for bl.a. merverdiavgift og arveavgift til staten. Stortinget ga sin tilslutning til denne omorganiseringen som ble iverksatt 1. juli 1997. Forslaget om å overføre arbeidsgiverkontrollen knyttet til fastsettingen fikk imidlertid ikke flertall i Stortinget, jf. Innst.S. nr. 266 (1995-96).

Problemstillinger knyttet til skatteoppkreverfunksjonen har ellers vært behandlet av Stortinget ved flere anledninger det siste tiåret, basert på undersøkelser utført av Riksrevisjonen, senest i forannevnte Innst.S. nr.106 (2001-2002). I Innst. S. nr.103 (2000-2001) har Stortingets kontroll- og konstitusjonskomite gitt merknader til Dokument 3:12 (2000-2001) Riksrevisjonens undersøkelse vedrørende innfordring av skatter. Komiteen viser i den forbindelse til at Oppgavefordelingsutvalget har vurdert organiseringen av skatteoppkreverfunksjonen, og legger til grunn at saken vil komme til Stortinget på egnet måte.

I NOU 2000: 22 Om oppgavefordelingen mellom stat, region og kommune anbefalte Oppgavefordelingsutvalget etter en samlet, prinsipiell vurdering at det administrative ansvaret for skatteinnkrevingen overføres fra kommunene til staten, i lys av at dette er oppgaver som ikke skal la seg påvirke av lokalpolitiske oppfatninger og forhold, og derfor i sin helhet bør være et statlig ansvar. Utvalget viste i tillegg til at det inntektsutjevnende tilskuddet gjør at kommunenes reelle muligheter til å påvirke eget inntektsgrunnlag gjennom å prioritere innfordring er begrenset. Etter utvalgets mening vil en statliggjøring også legge bedre til rette for å utnytte de muligheter som informasjonsteknologien gir for en mer effektiv fellesinnkreving.

I St.meld. nr. 31 (2000-2001) Kommune, fylke, stat – en bedre oppgavefordeling uttalte Regjeringen Stoltenberg at den hadde behov for å vurdere enkelte sider av saken nærmere, og ville komme tilbake med en redegjørelse for Stortinget.

Behov for forbedringer

Basert på undersøkelser fra Riksrevisjonen samt skatteetatens erfaringer som faglig overordnet kan dagens skatteoppkreverfunksjon etter Finansdepartementets vurdering karakteriseres som problematisk på alle tre oppgaveområder:

- *Kontroll av arbeidsgiverne:* Denne oppgaveutøvelsen er kjennetegnet av store forskjeller mellom kommunene mht. prioritering og kompetanse, og derfor mht. til omfanget og kvaliteten av kontrollene. Dette medfører uriktig skatteinngang, forskjellsbehandling av arbeidsgiverne og grunnlag for konkurransevridning. Den stedlige arbeidsgiverkontrollen er således lite tilfredsstillende, noe som er alvorlig fordi det dreier seg om kontroll med statens viktigste skattegrunnlag (lønn). Betydningen av god arbeidsgiverkontroll har økt etter innføringen av forhåndsutfylte selvangivelser. Videre skjer denne oppgaveutøvelsen til dels ukoordinert med skatteetaten, som også utfører kontroll av arbeidsgiverne (i deres egenskap av næringsdrivende). Dette er uheldig både for myndighetene og arbeidsgiverne. Tiltak med felles kontrollplaner er nødvendig, men ikke tilstrekkelig fordi det er avhengig av kommunenes oppfølging.
- *Innkreving av skatt, trygdeavgift og arbeidsgiveravgift:* Det faktum at ca. 99 pst. av fastsatte skatter og avgifter blir innbetalt skyldes i stor grad statens (lovgiverens) utforming av innbetalingssystemer, som stimulerer til frivillig innbetaling. Bl.a. er skattetrekkordningen straffesanksjonert. Skatteoppkrevernes innfordringsarbeid (tvangsinnkrevingen) er derimot mindre tilfredsstillende. Det kjennetegnes av store forskjeller mellom kommunene mht. prioritering og kompetanse, og derfor mht. om innfordringstiltak iverksettes og hvilken type tiltak som iverksettes. Også dette medfører uriktig skatteinngang, forskjellsbehandling av skattyterne og grunnlag for konkurransevridning i næringslivet. I tillegg skjer denne innfordringen parallelt med, men uavhengig av (og dermed i konkurranse med) statens innfordring, bl.a. av merverdiavgift. Dette er ressursbelastende både for det offentlige som kreditor og for de private debitorer.
- *Føring av skatteregnskapet:* Konsekvensen av at denne oppgaven er lagt til de kommunale skatteoppkreverne er at det er hele 434 driftsenheter som har ansvar for føring av landets skatteregnskap. Med 434 regnskapsførere og flere innviklede fordelingsystemer er skatteregnskapet et svært komplekst regnskapssystem. En slik løsning er klart uhensiktsmessig og kostnadsdrivende både for drift og videreutvikling av skatteregnskapet. En fortsatt organisering med 434 driftsenheter har derfor uheldige bindinger for det pågående, store arbeidet med å modernisere skatteregnskapet.

Det foreligger med andre ord betydelige utfordringer knyttet til skatteoppkreverfunksjonen, og det er nødvendig med tiltak for å sikre at funksjonen ivaretas på en bedre måte enn i dag.

ECON Senter for økonomisk analyse har på oppdrag fra Finansdepartementet vurdert dagens kommunale skatteoppkreverfunksjon opp mot en alternativ statlig organisering av funksjonen (Rapport 62/01). ECON, som drøfter alternativene ut fra kriterier som kvalitet, effektivitet, likebehandling, rettsikkerhet nærhet, kompetanse, distriktshensyn, kommunalt selvstyre, brukervennlighet, styring, teknologi og administrativ ressursbruk, mener at de fleste hensyn taler for at funksjonen bør statliggjøres.

Behov for utredning

Departementet mener at det må foretas ytterligere utredninger før det kan tas stilling til spørsmålet om framtidig organisering av skatteoppkreverfunksjonen.

For det første oppfattes den nåværende kommunale løsningen å ha lokale fordeler. En av de reelle fordelene er at det faglige økonomimiljøet i ellers små kommuneadministrasjoner holdes bedre oppe ved at kommunene også har skatteoppkreverfunksjonen. Et spørsmål blir hvordan en kan løse dette ved en eventuell statsovertakelse.

For det andre bør alternativer til statsovertakelse være vurdert før konklusjonen trekkes. En tenkt statsløsning må kunne sammenlignes med en fortsatt kommunal løsning basert på gjennomførbare bedringstiltak. Det kan tenkes mer styringspregede enkelttiltak fra skatteetaten overfor de kommunale skatteoppkreverne, eller endog statlig instruks som er bindende for hele kommunen, også det folkevalgte kommunestyret, i prioriteringen (ressurstildeling mv.) og styringen av skatteoppkreverfunksjonen. Det bør vurderes om slike tiltak er hensiktsmessige.

For det tredje bør det skisseres nærmere hva en eventuell statsovertakelse vil innebære av konkrete løsninger. Viktige spørsmål om utforming av kontorstruktur og personalmessige forhold må dessuten løses.

Finansdepartementet vil derfor, som ledd i Regjeringens arbeid for modernisering, effektivisering og forenkling av offentlig sektor, gjennomføre en bred utredning av tiltak for resultatforbedring i skatteinnfordringen og tilhørende kontrollvirksomhet. Slike tiltak vurderes både i forhold til en videreføring av dagens kommunale løsning, og ved en statlig overtagelse av ansvaret for oppgaven. I utredningen kartlegges konsekvensene for skattyterne, kommunene og staten av ulike alternativer. Et underliggende formål med utredningsarbeidet er å tilstrebe enighet om situasjonsbeskrivelse og virkelighetsoppfatning, herunder om betingelsene for å gjøre sammenligninger. Utredningen bør også inkludere vurderinger av skatteinnkrevingen i Sverige og Danmark. Kommunesektoren og berørte departementer inviteres til å delta i arbeidet med utredningen, likeså relevante tjenestemannsorganisasjoner.

Kap. 2309 Tilfeldige utgifter

Post 01 Driftsutgifter

Stortinget ga i forbindelse med salderingen av 2002-budsjettet Regjeringen en fullmakt til å redusere departementenes drifts- og investeringsutgifter med 65 mill. kroner. Innsparingen ble foreløpig lagt som en reduksjon av bevilgningen på kapittel 2309. Denne

innsparingen er nå fordelt på departement, jf. omtale avsnitt 1.3 og vedlegg 1. Midlene er på denne bakgrunn tilbakeført til kapittel 2309 som dermed er økt med 65 mill. kroner.

Det var avsatt en reserve på 200 mill. kroner på kapittel 2309 for å dekke kompensasjon til frivillige organisasjoner for innføring av merverdiavgift på tjenester. Det foreslås i denne proposisjonen å innføre en refusjonsordning. På denne bakgrunn er bevilgningene under kapitlene 1618 og 1632 økt tilsvarende den foreslåtte refusjonen. Som motpost for denne bevilgningsøkningen er reserven på 200 mill. kroner tatt ut fra kap. 2309 og bevilgningen isolert sett redusert tilsvarende.

Det var i saldert budsjett avsatt reserver for å dekke inntektsoppgjør innenfor en ramme på 4 ¼ prosent inntektsvekst fra 2001 til 2002. På bakgrunn av at rammene for oppgjørene i privat sektor er blitt høyere enn tidligere lagt til grunn, er rammene for inntektsoppgjør der staten er part økt med knapt ¾ prosentenheter. For å ha tilstrekkelig reserver for å dekke vårens inntektsoppgjør innenfor den økte rammen, samt ha tilstrekkelige reserver for tilleggsbevilgninger 2. halvår, foreslås bevilgningen på kapittel 2309 isolert sett økt 1 024 mill. kroner. Det er noe lavere enn den isolerte effekten av høyere lønnsvekst for statsansatte og regulering av grunnbeløpet i folketrygden med knapt ¾ prosent skulle tilsi. Samlet sett innebærer dermed dette en redusert reserve for å fremme tilleggsbevilgninger i 2. halvår.

Ved at kapittel 2309 allerede er økt med 65 mill. kroner ved fordeling av innsparingsfullmakten, jf. vedlegg 1, foreslås bevilgningen samlet sett økt med 823,7 mill. kroner netto i denne proposisjonen.

Kap. 5309 Tilfeldige inntekter

Post 29 Ymse

Det ble 3. oktober 2001 inngått forlik mellom bobestyreren i Anders Jahres dødsbo, advokat Even Wahr-Hansen, og to av boets utenlandske motparter, Lazard Bank og Lord Kindersley. Avtalen var betinget av flere spesifiserte etterfølgende godkjenninger. En av godkjennelsene gjaldt statlig garantistillelse for forutsatte skadesløserklæringer fra boet overfor de to motparter. Samtykke til å stille slik garanti ble gitt av Stortinget i forbindelse med behandlingen av St.prp. nr. 17 (2001-02). De øvrige godkjenninger er også gitt som forutsatt, og avtalen er gjennomført ved innbetaling av de avtalefestede beløp.

Siden høsten 1994 hadde arbeidet i Jahre-boet vært finansiert ved lån fra staten med trekk over kap. 475, Bobehandling, post 21, Spesielle driftsutgifter. Boet har tilbakebetalt lånet med renter, og vil heretter være selvfinansierende med en kapital på i størrelsesorden 200 mill. kroner. Kap. 475 er ikke noe ordinært lånekapittel på statsbudsjettet. En foreslår derfor at tilbakebetalingen på om lag 175 mill. kroner krediteres kap. 5309, Tilfeldige inntekter, post 29, Ymse.

Tilbakeføring fra Låne- og tilskuddsordningen under EØS-avtalen

Under Låne- og tilskuddsordningen under EØS-avtalen, som var åpen for tilsagn i perioden 1994-1998, ble det stilt til rådighet EUR 500 mill.¹ i tilskudd og rentesubsidier til støtte for en låneportefølje på i alt EUR 1 500 mill. med en beregnet nåverdi på EUR 160 mill. Den totale støtten var dermed anslått til EUR 660 mill. De totale funding

¹ Tilskuddet ble opprinnelig gitt i ECU, men er nå konvertert til EURO.

kostnader ble dekket over perioden 1994-1998 med et beløp på EUR 595 mill. P.g.a bortfall av enkelte prosjekter, besparelser ved gjennomføring av andre, samt avkastning på Låne- og tilskuddsordningens likviditet, er det oppstått et likviditetsoverskudd på ordningen. Denne tilbakeføres nå til bidragsyterne i overensstemmelse med den senest vedtatte fordelingsnøkkel for ordningen.

Per 31. desember 2001 var Låne- og tilskuddsordningens likviditet:	EUR 168 963 736
Est. max. utestående betalingsforpliktelser i form av tilskudd:	EUR 106 940 000
Est. max. utestående betalingsforpliktelser i form av rentesubsidier:	+EUR 9 000 000
Est. max. utestående betalingsforpliktelser totalt:	-EUR 115 940 000
Est. likviditetsoverskudd:	EUR 52 023 736

Styringskomiteen for Låne- og tilskuddsordningen vedtok 16.11.2001 tilbakeføring av overskuddslikviditet i 3 transjer med EUR 25 mill. som første transje i april 2002. Norges andel av tilbakeføringen er 20,16 pst., d.v.s. EUR 4 970 339,53,¹. Neste transje på ca. EUR 25 mill. er planlagt for oktober 2002. Størrelsen på tredje og siste transje vil bli bestemt av ytterligere renteinntekter på likviditeten samt av eventuelle bortfall eller besparelser på enkelte prosjekt, som ennå ikke har påbegynt fysisk gjennomføring.

Tilbakebetalinger i forbindelse med Jahre-boet og Låne- og tilskuddsordningen under EØS-avtalen medfører at anslaget for inntekter under kapittel 5309 Tilfeldige utgifter samlet sett foreslås økt med 220 mill. kroner.

¹ Egentlig EUR 5 040 000,- men med fradrag for EUR 69 660,47 som er Norges andel av EUR 73 634,16, som Låne- og tilskuddsordningen har forskuttert for sekretariatsdriften for den nye Finansieringsordning under EØS-avtalen.

3.16 Forsvarsdepartementet

Som beskrevet i St.prp. nr. 39 (2001-2002) har USA formelt anmodet Norge om å stille med fire F-16 kampfly til operasjon "Enduring Freedom". Norge har besvart henvendelsen positivt, og er i ferd med å forberede en deployering til Manas i Kirgisistan fra senhøsten 2002. Engasjementet er en felles deployering med Danmark og Nederland, som også skal stille med fire fly hver. Etter nye og forbedrede kostnadsberegninger og endringer i kostnadene knyttet til bruk av flyplassen på Manas, er merkostnadene for en deployering av opp til fire F-16 kampfly for seks måneder nå beregnet til 394 mill. kroner. I tillegg kommer utgifter til ammunisjon som er beregnet til 170 mill. kroner. Det må imidlertid understrekes at anslaget for ammunisjonskostnader er svært usikkert.

Det vurderes som ønskelig å videreføre et engasjement i ISAF på eksplosivryddersiden i ytterligere seks måneder ut 2002. Utgiftene er beregnet til 8 mill. kroner. Videre er merkostnader for forlengelse av styrkebidrag (mine/eksplosivryddere) i operasjon "Enduring Freedom" og ISAF, og utlån av 6 feltvogner til USA beregnet til 20,5 mill. kroner. Det er også aktuelt å stille fem norske offiserer til opptrening av en afghansk hær, i første omgang fra omkring 1. juni og ut 2002. Merkostnaden for dette bidraget vil være 2,5 mill. kroner.

Regjeringen vil fremme en proposisjon om de ovennevnte forhold for Stortinget. På grunn av usikkerheten knyttet til deployeringstidspunkt for F-16 flyene, vil en proposisjon ikke bli fremmet før dette er endelig avklart.

Kap. 1700 Forsvarsdepartementet

Fra 15. oktober 2001 er det etablert en stilling som spesialutsending fra Forsvarsdepartementet ved EU-delegasjonen i Brussel. I denne sammenheng foreslås det at bevilgningen på kap. 1700 Forsvarsdepartementet, post 01 Driftsutgifter, reduseres med 2 mill. kroner. Bevilgningen på kap. 101, post 01 og kap. 102, post 01 foreslås økt med tilsvarende beløp, jf. omtale under 3.1. Utenriksdepartementet.

Forslag til endringer i Forsvarets kapittelstruktur

Bakgrunn

Dagens kapittelstruktur for Forsvaret begrenser en effektiv samhandel av transaksjoner på tvers av forsvarsgrener og kapittelgrenser. Dette medfører at horisontal samhandel i stor grad må håndteres ved å fremme proposisjoner med forslag til omgrupperinger i løpet av budsjetterminen. Med horisontal samhandel menes at forholdet mellom primær- og støttevirksomheten ivaretas på tilsvarende måte som i et ordinært kunde- og leverandørforhold. Dette innebærer at midlene prinsipielt gis til primærvirksomheten (kundene) som kjøper varer og tjenester fra støttevirksomheten (leverandøren) Forsvarets logistikkorganisasjon (FLO). Dette bidrar til et komplekst og ressurskrevende internregnskap.

I forbindelse med Innst. S. nr. 25 (2000-2001), jf. St.prp. nr. 55 (1999-2000) og den påfølgende utarbeidelsen av iverksettelsesbrev for FLO våren 2001, ble det satt i gang et arbeid for å vurdere eventuelle behov for endringer i forsvarsbudsjettets kapittelstruktur. Bakgrunnen for å foreta en slik vurdering, var hensynet til innføring av horisontal samhandel. Spørsmålet om kapittelstruktur ble også tatt opp i Forsvarsdepartementets St.prp. nr. 1 (2001-2002), hvor det ble orientert om at Forsvarsdepartementet ville vurdere

vesentlige endringer i forsvarsbudsjettets kapittelstruktur. Det ble videre informert om at Forsvarsdepartementet ville komme tilbake til saken i 2002.

Forslag til ny kapittelstruktur

I hovedsak foreslås det å dele inn forsvarsbudsjettet i 3 programkategorier etter formål. Det legges opp til færre kapitler (totalt 6). De enkelte kapitler blir som i dag oppdelt i poster. I budsjettproposisjonens omtale av bevilgingsforslagene, vil imidlertid Stortinget få minst like utfyllende informasjon som i dag.

Under et nytt kapittel 1710 Forsvarets militære organisasjon (FMO), jf. nedenfor, vil det på samme måte som tidligere bli en omtale av og oppgitt beløpsstørrelser på forsvarsgrenene, internasjonale operasjoner mv. I motsetning til tidligere år vil det også på investeringssiden bli oppgitt eksakte fordelinger på forsvarsgrenene.

Følgende kapittelstruktur foreslås på utgiftssiden (Inntektssiden vil bli parallell):

a. Programkategori 04.10 Felles utgifter og ledelse

Det etableres ett kapittel 1700 Forsvarsdepartementet. Kapitlet omfatter tidligere kap. 1700 Forsvarsdepartementet, kap. 1719 Fellesutgifter og tilskudd til foretak, og deler av kap. 1795 Kulturelle og allmenntilretteleggende formål.

b. Programkategori 04.20 Militære formål

Det etableres to kapitler: 1710 Forsvarets militære organisasjon (FMO) og 2463 Forsvarsbygg. Kapittel 1710 vil berøre størstedelen av Forsvarets militære virksomhet, og omfatte tidligere kapittel 1720 Felles ledelse og kommandoapparat, 1725 Fellesinstitusjoner og utgifter under Forsvarets overkommando, 1731 Hæren, 1732 Sjøforsvaret, 1733 Luftforsvaret, 1734 Heimevernet, 1735 Forsvarets etterretningstjeneste, 1760 Nyanskaffelser, 1792 Norske styrker i utlandet, samt deler av 1795 Kulturelle og allmenntilretteleggende formål.

c. Programkategori 04.30 Sivilmilitære formål og tjenester

Kategorien omfatter tre kapitler: 1723 Nasjonal sikkerhetsmyndighet, 1790 Kystvakten og 1791 Redningshelikoptertjenesten. Det foreslås ingen endringer i kapittelstrukturen, men kapitlene blir gitt nye numre – henholdsvis 1720, 1730 og 1740.

Vurdering

Regjeringen ønsker å legge forholdene best mulig til rette for en effektiv horisontal samhandel. Viktigheten av dette ble understreket ved Stortingets behandling av Innst. S. nr. 25 (2000–2001), jf. St.prp. nr. 55 (1999–2000). Forslaget til omlegging av kapittelstrukturen har således i fremste rekke vært rettet mot de kapitler som i stor grad vil være gjenstand for horisontal samhandel. Dette gjelder i hovedsak kapitler som er listet under kategori b – utgifter under Forsvarets militære organisasjon (FMO).

Følgende kriterier er lagt til grunn ved vurdering av kapittelstrukturen:

- Forholdene må legges til rette for reell horisontal samhandel.
- Ressursbruken for å håndtere horisontal samhandel må minimaliseres.
- Mulighetene for god etatsstyring og oppfølging av Forsvarets militære organisasjon (FMO) må ikke svekkes.
- Stortingets behov for god oversikt og informasjon skal ivaretas.

- Fristilling av Forsvarets logistikkorganisasjon (FLO) ved eventuell etablering av forvaltningbedrift mv., må ikke vanskeliggjøres.

Ett stort kapittel under Forsvarets militære organisasjon (FMO) vil skape betydelig større fleksibilitet med hensyn til å kunne prioritere midler på tvers av forsvarsgrenene. Den økonomiske styringsmuligheten blir styrket og man får mer effektiv bruk av statens midler. Forslaget til omlegging er også i tråd med målet om å kunne se Forsvaret mer under ett, som skissert i Innst. S. nr. 25 (2000–2001), jf. St.prp. nr. 55 (1999–2000) ved etableringen av Forsvarets logistikkorganisasjon (FLO) - en felles logistikkorganisasjon.

3.17 Olje- og energidepartementet

Kap. 1820 Norges vassdrags- og energidirektorat (jf. kap. 4820)

Post 01 Driftsutgifter

Implementering av EUs vanndirektiv

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) arbeider med implementering av EUs vanndirektiv i Norge. For å kunne videreføre arbeidet etter den oppsatte planen, er det nødvendig med tildeling av ekstra midler. NVE deltar i EUs arbeidsgruppe for å utarbeide retningslinjer for å håndtere sterkt modifiserte vannforekomster, som blir viktig i forbindelse med håndtering av kraftutbygde vassdrag. Arbeidet med karakterisering av vannforekomster må starte i 2002. Dette skal gjøres i samarbeid med andre direktorater, men NVE har både kompetanse, og data som blir helt vesentlige i arbeidet, og vil ha en sentral rolle.

Med bakgrunn i arbeidet med EUs vanndirektiv foreslås det å øke bevilgningen med 2 mill. kroner.

Klareringsmyndighet for energi- og vassdragsforvaltningen

Lov om forebyggende sikkerhetstjeneste med forskrifter (sikkerhetsloven) trådte i kraft 1. juli 2001. Det innebærer at alle tidligere delegasjoner til NVE i forbindelse med klareringssaker ikke lenger er gyldige.

Olje- og energidepartementet har delegert klareringsmyndigheten for energi- og vassdragsforvaltningen til NVE. Foruten NVEs egne ansatte norske statsborgere omfatter dette norske statsborgere hos virksomheter innen energi- og vassdragsforvaltning, herunder Statnett og Statkraft, og norske statsborgere ansatt hos leverandører ved sikkerhetsgraderte anskaffelser, jf. sikkerhetsloven, forskrift om personellsikkerhet. Dette innebærer et betydelig merarbeid som ikke lar seg løse med bemanningen NVE har innen fagområdet i dag.

Med bakgrunn i ovennevnte og en gjennomgang av beredskaps- og sikkerhetsarbeidet i NVE, foreslås det å øke bevilgningen med 1,5 mill. kroner. Utgiftsøkningen dekkes inn ved tilsvarende økning i inntektene, jf. kap. 4820, post 01 Gebyr og avgiftsinntekter.

Merutgift som følge av merverdiavgift på tjenester

Det norske meteorologiske instituttet (DNMI) og Norges vassdrags- og energidirektorat har en samarbeidsavtale for å sikre bedre utnyttelse av data og kompetanse hos begge parter for å oppnå en bedre flomvarsling.

NVE betaler DNMI 2,1 mill. kroner per. år for overføring av data og produkt, og til dekning av kommunikasjonsutgifter og konsulentutgifter. Som følge av innføringen av merverdiavgift på tjenester per 1. juli 2001 vil NVE få en årlig merutgift på 0,5 mill. kroner knyttet til ovennevnte avtale.

NVE ble kompensert for merutgiften for 2. halvår 2001 (0,25 mill. kroner) i forbindelse med endring av bevilgninger for 2001 under OED, jf. St.prp. nr. 24 (2001-2002). I tråd med ovennevnte foreslås det å øke bevilgningen for 2002 med 0,5 mill. kroner som følge av merutgifter ved innføring av merverdiavgift på tjenester.

Sammendrag

Samlet foreslås det å øke bevilgningen under kap. 1820, post 01 Driftsutgifter med 4 mill. kroner, fra 209 til 213 mill. kroner.

Post 22 Forbygningsarbeid og oppryddingstiltak, kan overføres

Det er behov for å øke budsjettet under denne posten blant annet for å dekke nødvendige utgifter til det pågående arbeidet på Kirkenæranlegget som ventes ferdigstilt i løpet av 2002. Totalrammen for prosjektet har blitt overskredet på grunn av at det har vært nødvendig med tilførsel av mer stein til erosjonssikring enn først beregnet, samt kommunal innsigelse mot en del av traseen som førte til en noe dyrere løsning. I tillegg har den generelle prisutviklingen vært noe høyere enn opprinnelig antatt.

På bakgrunn av ovennevnte foreslås bevilgningen under kap. 1820, post 22 økt med 4 mill. kroner, fra 55,35 til 59,35 mill. kroner. Utgiftsøkningen dekkes inn ved tilsvarende økning i inntektene, jf. kap. 4820, post 40 Forbygningsvirksomhet.

Kap. 1825 Omlegging av energibruk og energiproduksjon

Post 74 Naturgass, kan overføres

I St.prp. nr. 1 (2000-01) ble det foreslått å støtte et større pilotprosjekt, primært knyttet til bygging av gassrør, som skulle bidra til at gass ble gjort tilgjengelig for større brukergrupper. Regjeringen foreslo at pilotprosjektet skulle gjennomføres i Bergens-området, og det ble avsatt 20 mill. kroner til dette formålet i budsjettet for 2001. Forslaget fikk støtte fra stortingsflertallet, men ble skilt ut på egen budsjettpost (kap. 1825, post 74), men ble ikke gjort overførbart slik Regjeringens forslag til bevilgning var (kap. 1825, post 70).

NVE ga i 2001 tilsagn på inntil 20 mill. kroner til Naturgass Vest AS knyttet til prosjekt "Gassrør til Bergen". Det ble utbetalt 1,3 mill. kroner til prosjektet i 2001. Som følge av at budsjettposten ikke var overførbart til 2002 ble gjenværende midler på 18,7 mill. kroner tilbakeført til statskassen ved slutten av 2001.

Naturgass distribueres allerede som CNG (Compressed natural gas) i Bergens-området. Kapasiteten i det eksisterende distribusjonssystemet er knapp, og Naturgass Vest er i ferd med å utvide lavtrykks distribusjonsnett i Bergens-området. Flere løsninger for føring av gass fra Kollsnes til Bergen vurderes. Naturgass Vest har arbeidet med et prosjekt for en gassledning til Bergen. Naturgass Vest har imidlertid utsatt byggingen av røret, og distribusjonsnettet planlegges nå forsynt ved LNG (Liquefied natural gas) inntil det etterspørres tilstrekkelig store volumer gass i Bergens-området til at det vil være lønnsomt å føre gassen fra Kollsnes. I forbindelse med gjenbevilgning av midlene foreslås det derfor at bevilgningen knyttes opp mot etablering av infrastruktur for distribusjon av naturgass.

På bakgrunn av ovennevnte foreslås midlene gjenbevilget i 2002 og at posten gjøres overførbart.

Kap. 1827 Miljøvennlig gassteknologi

Post 70 (Ny) Tilskudd, kan overføres

I Sem-erklæringen har Regjeringspartiene varslet at en vil arbeide med å etablere et samarbeidsprogram for gasskraftverk med CO₂-håndtering. Gassteknologiutvalget har

bl.a. vurdert dette spørsmålet og foreslår en bred satsing med fokus på forskning og utvikling i årene fremover.

På denne bakgrunn ønsker Regjeringen å styrke satsingen knyttet til forskning og utvikling av gasskraftverk med CO₂-håndtering allerede i 2002-budsjettet. Det vises også til den pågående dialogen og samarbeidet med bransjen om en realisering av pilotanlegg for gasskraftverk med CO₂-håndtering.

Det foreslås en bevilgning i 2002 på 25 mill. kroner under nytt kap. 1827 Miljøvennlig gassteknologi, ny post 70 Tilskudd. Midlene skal nyttes til utvikling av en framtidsrettet teknologi for gasskraftverk med CO₂-håndtering i samarbeid med bransjen.

Regjeringen vil prioritere videre forskning på gasskraftteknologi og utvikling av et pilotprosjekt for CO₂-håndtering. Det vil bli aktuelt med ytterligere bevilgninger og tilsagnsfullmakt i budsjettet for 2003.

Regjeringen vil komme tilbake med en nærmere vurdering av Gassteknologiutvalgets innstilling i den kommende gassmeldingen.

Kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (SDØE)

Tabell 3.6 Endring av bevilgninger på statsbudsjettet for 2002 under kap. 2440 og kap. 5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (i mill. kroner)

Kap./post/underpost	Saldert budsjett 2002	Forslag til ny bevilgning for 2002	Endring
<i>Kap. 2440</i>			
22 Fjerningsutgifter, overslagsbevilgning	140	90	- 50
30 Investeringer	15 300	14 300	- 1 000
50 Overføring til Statens petroleumsforsikringsfond	600	700	100
Sum kap. 2440	16 040	15 090	- 950
<i>Kap. 5440</i>			
24.01 Driftsinntekter.....	110 400	107 800	-2 600
24.02 Driftsutgifter	-17 600	- 16 900	700
24.03 Lete- og feltutviklingsutgifter	-1 500	- 1 200	300
24.04 Avskrivninger	-17 600	- 14 700	2 900
24.05 Renter	-7 000	- 6 500	500
24 Driftsresultat	66 700	68 500	1 800
30 Avskrivninger	17 600	14 700	- 2 900
80 Renter	7 000	6 500	- 500
Sum kap. 5440	91 300	89 700	- 1 600
Kontantstrømmen til SDØE:			
Innbetalinger.....	110 400	107 800	-2 600
Utbetalinger	35 140	33 190	-1 950
Netto kontantstrøm fra SDØE.....	75 260	74 610	-650

Det har vært foretatt et salg av om lag 6,5 pst. av SDØE til Norsk Hydro og andre selskaper slik Stortinget vedtok 26. april 2001, jf. Innst. S. nr. 198 (2000-2001). Dette har ikke vært tatt hensyn til i tidligere budsjett, og forslagene til nye bevilgninger vil derfor innebære en nedjustering som følge av salget. Pro et contra-oppgjøret knyttet til dette salget er ikke ferdigstilt, og vi vil komme tilbake til dette i forbindelse med endelig budsjettering av salgsoppgjøret senere i år.

Kap. 2440, post 22 Fjerningsutgifter er redusert med 50 mill. kroner, fra 140 til 90 mill. kroner. Reduksjonen skyldes en generell nedjustering av fjerningsutgifter for avsluttede felt.

Anslagene for investeringer under kap. 2440, post 30 er redusert med 1 000 mill. kroner, fra 15 300 til 14 300 mill. kroner. Reduksjonen skyldes i hovedsak nedsalget på om lag 6,5 pst. Reduksjonen som følge av nedsalget motvirkes noe av en generell økning i investeringskostnadene på norsk kontinentalsokkel, fremskyndingen av Snøhvit og at investeringskostnader til bygging av NGL-anlegg på Kollsnes ikke har vært med i tidligere budsjettanslag.

Anslaget for overføring til Statens petroleumsforsikringsfond under kap. 2440, post 50 er økt med 100 mill. kroner som følge av justering for avvik mellom antatt og faktisk premiebesparelse for 2001. Økningen er et resultat av en markant tilstramning i forsikringsmarkedet. Etter terrorangrepet på World Trade Center i New York kollapset deler av forsikringsmarkedet. Dette fikk en umiddelbar effekt på tegning av "nye" byggeforsikringer.

Anslaget under kap. 5440, underpost 24.01 Driftsinntekter er redusert med 2 600 mill. kroner, fra 110 400 til 107 800 mill. kroner. Reduksjonen skyldes i hovedsak salget av om lag 6,5 pst. Denne reduksjonen blir delvis oppveid av høyere oljepriser og en styrket dollarkurs i forhold til tidligere antagelser. Det er lagt til grunn en gjennomsnittlig oljepris på 200 kroner per fat i forhold til 185 kroner per fat i saldert budsjett for 2002.

Anslaget under kap. 5440, underpost 24.02 Driftsutgifter er redusert med 700 mill. kroner, fra 17 600 til 16 900 mill. kroner. Reduksjonen skyldes i hovedsak nedsalget på om lag 6,5 pst.

Anslaget under kap. 5440, underpost 24.03 Lete- og feltutviklingsutgifter er redusert med 300 mill. kroner, fra 1 500 til 1 200 mill. kroner. Reduksjonen skyldes i hovedsak nedsalget på om lag 6,5 pst.

Anslaget under kap. 5440, underpost 24.04 og post 30 Avskrivninger er redusert med 2 900 mill. kroner, fra 17 600 til 14 700 mill. kroner. Reduksjonen har hovedsakelig sammenheng med nedsalget på om lag 6,5 pst., samt endret avskrivningsgrunnlag for noen prosjekter og lavere avskrivninger i enkelte prosjekter enn antatt i saldert budsjett.

Anslaget under kap. 5440, underpost 24.05 og post 80 Renter er redusert med 500 mill. kroner, fra 7 000 til 6 500 mill. kroner. Dette skyldes salget av SDØE-andeler.

Ovennevnte endringer i underposter medfører at SDØEs anslåtte driftsresultat under kap. 5440, post 24 Driftsresultat er økt med 1 800 mill. kroner, fra 66 700 til 68 500 mill. kroner.

Netto kontantstrøm fra SDØE er redusert fra 75 260 til 74 610 mill. kroner. Dette er en reduksjon på 650 mill. kroner i forhold til saldert budsjett for 2002.

Kap. 2490 NVE Anlegg (jf. kap 5490)

Post 24 Driftsresultat

NVE har foretatt en ny gjennomgang av budsjettet for NVE Anlegg for 2002. Ved avslutning av regnskapet for 2001 ble det gjort en avsetning til reguleringsfondet (underpost 24.5) på om lag 3,5 mill. kroner. Det anses dermed ikke behov for å budsjettere avsetning til reguleringsfondet i 2002. Olje- og energidepartementet foreslår derfor å redusere avsetningen til reguleringsfondet for 2002 med 2 mill. kroner. Driftsresultatet endres dermed fra 5,3 til 3,3 mill. kroner.

Kap. 4820 Norges vassdrags- og energidirektorat (jf. kap. 1820)

Post 01 Gebyr- og avgiftsinntekter

Økte utgifter knyttet til NVEs beredskaps- og sikkerhetsarbeid under kap. 1820, post 01 øker beregningsgrunnlaget for innkreving av gebyr- og avgiftsinntekter tilsvarende. På bakgrunn av dette oppjusteres anslaget på gebyr- og avgiftsinntekter med 1,5 mill. kroner, fra 12,7 til 14,2 mill. kroner, jf. kap. kap. 1820, post 01.

Post 40 Forbygningsvirksomhet

På bakgrunn av avsluttet regnskap for 2001 og en gjennomgang av budsjettet for 2002, oppjusteres anslaget for innbetaling av distriktsandeler. Posten foreslås oppjustert med 4 mill. kroner, fra 12 til 16 mill. kroner, jf. kap. 1820, post 22.

Kap. 4860 Statsforetak under Olje- og energidepartementet

Post 70 (Ny) Garantiprovisjon, Statnett SF

Regjeringen foreslår å innføre en garantipremie på Statnett SFs lån, med virkning fra 1. juli 2002. Bakgrunnen for forslaget er nærmere omtalt under kap. 3961, post 70 Garantiprovisjon, Statkraft SF.

Regjeringen legger til grunn at garantipremien skal nøytralisere foretakets fordel av statsgarantien i statsforetaksloven. Det er usikkerhet knyttet til størrelsen på Statnetts fordel, og det er sannsynlig at den er mindre enn for Statkraft. For siste halvår av 2002 finner Regjeringen det likevel hensiktsmessig at garantipremien for Statnett SF settes lik den garantipremien som foreslås for Statkraft SF. Dette innebærer et påslag på 0,6 pst. på eksisterende låneportefølje, samt på nye lån med løpetid inntil 7 år. På nye lån med løpetid over 7 år foreslås det en garantipremie på 1 pst.

Regjeringen vil komme tilbake med et forslag om utformingen av garantier, samt nye garantipremier som vil gjelde fra 1. januar 2003 for lån som er opptatt på basis av statsforetakslovens gjeldende garantibestemmelser.

På bakgrunn av eksisterende låneportefølje og forventet vekst i inneværende år er provenyinntektene fra Statnett SF for 2. halvår 2002 anslått til 20 mill. kroner.

Kap. 5608 Renter av lån til statsforetak under Olje- og energidepartementet

Post 80 Renter, Statnett SF

I St.prp. nr. 1 (2001-02) ble det budsjettert med 87 mill. kroner i renteinntekter fra Statnett SF i 2002. Renteinntektene under denne posten er knyttet til Statnetts serielån, som per 1.1.2002 hadde en saldo på 1 200,6 mill. kroner. Renteinntektene knyttet til dette lånet beregnes med utgangspunkt i renten på ulike statspapirer.

Lånet er delt opp i flere transjer/avdrag som hver for seg knyttes opp mot et statspapir med en bestemt løpetid og kupongrente. Det er opp til Statnett å avgjøre hvilket statspapir den enkelte transjen skal knyttes til.

Usikkerhet rundt Statnetts valg av statspapir og størrelsen på den tilhørende kupongrenten, gjør det vanskelig å gi gode anslag ved budsjetteringstidspunktet. Per. i dag anslås renteinntektene for 2002 til 79 mill. kroner, det vil si 8 mill. kroner lavere enn tidligere budsjettert.

På bakgrunn av ovennevnte foreslås det å redusere bevilgningen for 2002 med 8 mill. kroner, fra 87 til 79 mill. kroner. Det understrekes at det fremdeles er knyttet usikkerhet til dette anslaget.

Kap. 5680 Utbytte fra statsforetak under Olje- og energidepartementet

Post 80 Utbytte, Statnett SF

I St.prp. nr. 1 (2001-2002) ble det budsjettert med 80 mill. kroner i utbytte fra Statnett SF til utbetaling i 2002 for regnskapsåret 2001. Det ble understreket at endelig vedtak om utbytte fattes av Statnetts foretaksmøte våren 2002 basert på gjeldende utbyttepolitikk og faktisk resultat for 2001.

Konsernets realiserte overskudd etter skatt for 2001 ble 341 mill. kroner. For regnskapsåret 2001 settes utbyttet til 50 pst. av konsernets årsresultat etter skatt, jf. St.prp. nr. 1 og Budsjett-innst. S. nr. 9 (2001-2002). På denne bakgrunn oppjusteres utbyttet fra Statnett SF for regnskapsåret 2001 med 90 mill. kroner, fra 80 til 170 mill. kroner som utgjør om lag 50 pst. av konsernets årsresultat etter skatt.

Kap. 5685 Aksjer i Statoil ASA

Post 80 Utbytte

I St.prp. nr. 1 (2001-2002) ble det budsjettert med 4 600 mill. kroner i utbytte fra Statoil til utbetaling i 2002 for regnskapsåret 2001. Det ble understreket at endelig vedtak om utbytte fattes av ordinær generalforsamling våren 2002 basert på gjeldende utbyttepolitikk og faktisk resultat for 2001.

Konsernets årsoverskudd for 2001 korrigert for engangseffekter ble 15 145 mill. kroner. I prospektet for børsnoteringen av Statoil står det at styret har til hensikt å foreslå et årlig utbytte i størrelsesorden 45-50 pst. av konsernets årsoverskudd i henhold til US GAAP. I et enkelt år kan hensynet til å bevare selskapets finansielle handlefrihet medføre at utbyttet utgjør en lavere andel enn 45 pst. av årsoverskuddet eller en høyere andel enn 50 pst. Et eventuelt avvik vil være basert på en vurdering av olje- og gassprisenes sykliske karakter, selskapets kontantstrøm, finansieringsbehov og investeringsplaner.

På denne bakgrunn foreslo styret i Statoil et utbytte på 2,85 kroner per aksje for regnskapsåret 2001. Dette utgjør om lag 41 pst. av årsoverskuddet etter korrigerings for engangseffekter. Endelig vedtak om utbytte fattes på generalforsamlingen i mai 2002. Den norske stat eier 1 770 168 598 aksjer i Statoil. Forutsatt generalforsamlingens godkjenning blir utbytte fra statens aksjer i Statoil 5 045 mill. kroner.

På denne bakgrunn oppjusteres utbytte fra Statoil ASA for regnskapsåret 2001 med 445 mill. kroner, fra 4 600 til 5 045 mill. kroner.

Energigjenvinning

Det vises til Innst. S. nr. 325 (2000-2001):

"Komiteen viser til at Stortinget i forbindelse med energimeldingen ba Regjeringen fremme forslag om incentiver som kan øke energigjenvinning i industrien.

Eramet Norway A/S, Tinfoss Jernverk A/S og Elkem A/S har overfor Olje- og energidepartementet kommet med slike forslag, som kan utløse investeringer i store gjenvinningsanlegg. Modellen bygger på at dagens avgiftsfritak videreføres. De omtalte investeringer kan skaffe betydelige energimengder uten miljøkostnader og uten at det må gis offentlige bevilgninger.

Komiteen ber Regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2002 vurdere en modell som stimulerer investeringer i prosjekter av den typen de nevnte bedriftene har planer for".

Det vises videre til St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 4 (2001-2002):

"Eramet Norway A/S, Tinfoss Jernverk A/S og Elkem A/S har planer om større investeringer til gjenvinningsanlegg i Sauda. I merknadene til Revidert nasjonalbudsjett ba finanskomiteen om at Regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2002, vurderte en modell som stimulerer investeringer i prosjekter av den typen de nevnte bedriftene har planer for.

Det foreligger ingen slike vurderinger i budsjettforslaget fra Regjeringen Stoltenberg. Det har ikke vært mulig for Regjeringen å gjennomføre slike vurderinger før denne proposisjonen ble lagt fram. Regjeringen vil i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett vurdere ulike insentiver som stimulerer investeringer av denne typen".

Regjeringen har med bakgrunn i forslaget over vurdert virkemiddelbruken overfor energigjenvinning i industrien.

Regjeringen anser spillvarme fra industrien som en viktig energikilde, og energigjenvinning er et tiltak som hører innunder den miljøvennlige omleggingen av energiforsyningen. Stortinget har stilt seg bak målene for energiomleggingen som er:

- økt bruk av vannbåren varme basert på spillvarme, nye fornybare energikilder og varmepumper
- økt produksjon av vindkraft
- økt anvendelse av naturgass
- forbruksreduksjon.

Den helhetlige strategien for energiomleggingen er skissert i Energimeldingen, St.meld. nr. 29 (1998-99) og i Ot.prp. nr. 35 (2000-2001), i forbindelse med opprettelsen av Energifondet og Enova SF. Et vesentlige punkt i strategien er å benytte seg av markedsbaserte virkemidler. Det vil blant annet innebære å la ulike teknologier og tiltak konkurrere om midlene som er tilgjengelige i Energifondet. Enova SF er opprettet for å ivareta målene og utforme nødvendige virkemidler for omleggingen. Enovas kompetanse vil være å vurdere ulike tiltak og prosjekter opp mot hverandre, og å støtte de som mest effektivt bidrar til omleggingen. En robust og langsiktig omlegging avhenger av at Enova får anledning til å se alle tiltak under ett og styre mot de omleggingene som gir de beste resultatene.

Økt bruk av miljøvennlige energikilder og reduksjon i energibruken har vært prioriterte satsinger i lang tid, og det finnes allerede etablerte virkemidler som bygger opp under denne satsingen.

Ett eksempel er fritaket for forbruksavgift på elektrisk kraft (elavgift) for kraft produsert i energigjenvinningsanlegg. Fritaket innebærer at eiere av energigjenvinningsanlegg selger kraften de produserer direkte til avgiftspliktige sluttbrukere. Sluttbrukerne vil være villig til å betale en merpris for denne kraften fordi den ikke er pålagt avgift. For sluttbrukerne vil det lønne seg å kjøpe slik kraft inntil merprisen tilsvarer størrelsen på elavgiften. For eierne av energigjenvinningsanleggene innebærer dette at de kan oppnå en merpris på den kraften de leverer opp i mot størrelsen på elavgiften. For 2002 tilsvarer dette 9,3 øre per. kWh. Dette fritaket innebærer dermed en indirekte støtte til eiere av energigjenvinningsanlegg på 9,3 øre per. kWh kraft som leveres. Til sammenligning mottar for eksempel produsenter av vindkraft en støtte tilsvarende halvparten av elavgiften, 4,65 øre per. kWh.

Regjeringen går inn for å videreføre dagens ordning med fritak for elavgift for kraft produsert i energigjenvinningsanlegg. Andre tiltak må ses i sammenheng med den helhetlige strategien for energiomleggingen som Stortinget har stilt seg bak. Regjeringen mener derfor at det er opp til Enova å vurdere nye støttetiltak knyttet til energigjenvinning på lik linje med andre tiltak som hører innunder energiomleggingen.

Investeringer i vindkraftanlegg, bioenergianlegg, varmepumper, fjernvarmeanlegg, mikro- og minivannkraftverk, tidevannanlegg, distribusjonsnett for naturgass, solenergianlegg og geovarmeanlegg er i dag fritatt for investeringsavgift. Fra 1. oktober 2002 bortfaller investeringsavgiften i sin helhet. I den grad investeringer i energigjenvinningsanlegg som produserer elektrisk kraft ikke er omfattet av eksisterende fritak, kan avviklingen av investeringsavgiften bidra til å styrke økonomien i slike anlegg på lik linje med investeringer i annen miljøvennlig energiproduksjon.

Finansdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet medregnet folketrygden 2002.

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet medregnet folketrygden 2002 i samsvar med et vedlagt forslag.

**Forslag
til vedtak om tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet
medregnet folketrygden 2002**

I

I statsbudsjettet for 2002 gjøres følgende endringer:

Utgifter:

Kap. Post	Formål	Kroner
1	H. M. Kongen og H. M. Dronningen:	
50	Hofforvaltningen m.v., forhøyes med fra kr 74 050 000 til kr 83 250 000	9 200 000
2	H. K. H. Kronprinsen og H. K. H. Kronprinsessen:	
1	Apanasje, forhøyes med fra kr 2 500 000 til kr 4 500 000	2 000 000
21	Statsrådet (jf. kap. 3021):	
1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 89 800 000 til kr 96 600 000	6 800 000
101	Utenriksstasjonene (jf. kap. 3101):	
1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 825 341 000 til kr 826 101 000	760 000
102	Særavtale i utenriksstjenesten:	
1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 152 458 000 til kr 152 858 000	400 000
103	Regjeringens fellesbevilgning for representasjon:	
1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 5 400 000 til kr 7 800 000	2 400 000
152	Regionbevilgning for Asia:	
70	Helse og utdanning mv., <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 29 000 000 til kr 40 000 000	11 000 000
72	Økonomisk utvikling og handel, <i>kan overføres</i> , forhøyes med.....	4 000 000
73	Miljø og energi, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 73 500 000 til kr 77 800 000	4 300 000
74	Godt styresett, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 72 000 000 til kr 78 000 000	6 000 000
75	Regionalt samarbeid, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 15 500 000 til kr 21 500 000	6 000 000
76	Tiltak under utfasing, <i>kan overføres</i> , forhøyes med.....	8 000 000
161	Næringsutvikling (jf. kap. 3161):	
90	NORFUND - grunnfondskapital ved investeringer i utviklingsland, nedsettes med fra kr 307 500 000 til kr 276 250 000	31 250 000
164	Fred, forsoning og demokrati:	
70	Fred, forsoning og demokratiltak, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 223 000 000 til kr 227 000 000	4 000 000
166	Tilskudd til ymse tiltak:	
70	Ymse tilskudd, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 41 554 000 til kr 9 504 000	32 050 000
167	Flyktningetiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA):	
21	Spesielle driftsutgifter, forhøyes med..... fra kr 680 500 000 til kr 859 200 000	178 700 000

171	Multilaterale finansinstitusjoner:	
71	Regionale banker og fond, <i>kan overføres</i> , forhøyes med.....	20 000 000
	fra kr 506 500 000 til kr 526 500 000	
202	Læringscenteret (jf. kap. 3202):	
1	Driftsutgifter, forhøyes med.....	3 500 000
	fra kr 68 098 000 til kr 71 598 000	
221	Grunnskolen (jf. kap. 3221):	
69	Kompensasjon for investeringskostnader ved grunnskolereformen, nedsettes med.....	6 982 000
	fra kr 546 864 000 til kr 539 882 000	
223	Videregående opplæring:	
60	Tilskudd til landslinjer, nedsettes med.....	28 200 000
	fra kr 109 800 000 til kr 81 600 000	
72	Tilskudd til internasjonale utdanningsprogram, forhøyes med.....	11 500 000
	fra kr 37 400 000 til kr 48 900 000	
224	Fellestiltak i grunnskolen og videregående opplæring:	
61	Tilskudd til opplæring innenfor kriminalomsorgen, forhøyes med	2 100 000
	fra kr 94 702 000 til kr 96 802 000	
240	Private skoler m.v.:	
70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med	7 896 000
	fra kr 1 319 194 000 til kr 1 327 090 000	
253	Folkehøgskoler:	
70	Tilskudd til andre folkehøgskoler, <i>kan nyttes under post 60</i> , forhøyes med	400 000
	fra kr 364 128 000 til kr 364 528 000	
264	Norges handelshøgskole:	
50	Statstilskudd, forhøyes med	15 342 000
	fra kr 184 254 000 til kr 199 596 000	
268	Norges idrettshøgskole:	
50	Statstilskudd, forhøyes med	8 121 000
	fra kr 82 625 000 til kr 90 746 000	
270	Studier i utlandet og sosiale formål for elever og studenter:	
70	Tilskudd til lengre reiser, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med	10 000 000
	fra kr 42 028 000 til kr 52 028 000	
74	Tilskudd til velferdsarbeid, forhøyes med	1 500 000
	fra kr 54 971 000 til kr 56 471 000	
274	Statlige høyskoler (jf. kap. 3274):	
50	Statstilskudd, forhøyes med	143 877 000
	fra kr 1 805 542 000 til kr 1 949 419 000	
278	Norges landbrukshøgskole:	
50	Statstilskudd, forhøyes med	32 621 000
	fra kr 339 471 000 til kr 372 092 000	
282	Privat høyskoleutdanning:	
70	Tilskudd, forhøyes med.....	500 000
	fra kr 436 021 000 til kr 436 521 000	
288	Internasjonale samarbeidstiltak:	
(NY) 1	Driftsutgifter, bevilges med	2 250 000
21	Spesielle driftsutgifter, forhøyes med	328 000
	fra kr 2 105 000 til kr 2 433 000	
301	Deltaking i internasjonale organisasjoner (jf. kap. 3301):	
1	Driftsutgifter, nedsettes med	2 250 000
	fra kr 4 720 000 til kr 2 470 000	
21	Spesielle driftsutgifter, nedsettes med.....	236 000
	fra kr 266 000 til kr 30 000	
75	Tilskudd til internasjonalt samarbeid, nedsettes med	92 000
	fra kr 1 078 000 til kr 986 000	
310	Tilskudd til trossamfunn m.m. og privateide skole- og kirkebygg:	
(NY) 75	Tilskudd til privateide kirkebygg, bevilges med.....	14 095 000

320	Allmenne kulturformål:	
73	Nasjonale kulturbygg, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	2 000 000
	fra kr 83 950 000 til kr 81 950 000	
75	Kulturprogram, <i>kan overføres</i> , nedsettes med.....	1 300 000
	fra kr 6 621 000 til kr 5 321 000	
78	Ymse faste tiltak, nedsettes med	100 000
	fra kr 20 421 000 til kr 20 321 000	
79	Til disposisjon, forhøyes med	1 000 000
	fra kr 4 133 000 til kr 5 133 000	
322	Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom (jf. kap. 3322):	
1	Driftsutgifter, forhøyes med	1 700 000
	fra kr 103 787 000 til kr 105 487 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	1 300 000
	fra kr 12 313 000 til kr 11 013 000	
323	Musikkformål (jf. kap. 3323):	
70	Nasjonale institusjoner, forhøyes med	2 000 000
	fra kr 138 754 000 til kr 140 754 000	
326	Språk-, litteratur- og bibliotekformål (jf. kap. 3326):	
1	Driftsutgifter, forhøyes med	3 500 000
	fra kr 196 873 000 til kr 200 373 000	
(NY) 76	Tilskudd til nettbasert kunnskapsportal, bevilges med	3 500 000
328	Museums- og andre kulturvernformål (jf. kap. 3328):	
70	Nasjonale institusjoner, forhøyes med	12 000 000
	fra kr 155 449 000 til kr 167 449 000	
334	Film- og medieformål (jf. kap. 3334):	
71	Filmproduksjon m.m., <i>kan overføres, kan nyttes under post 50</i> , forhøyes med.....	3 195 000
	fra kr 28 653 000 til kr 31 848 000	
400	Justisdepartementet (jf. kap. 3400):	
1	Driftsutgifter, nedsettes med	3 382 000
	fra kr 199 862 000 til kr 196 480 000	
405	Lagmannsrettene (jf. kap. 3405):	
1	Driftsutgifter, forhøyes med	727 000
	fra kr 153 384 000 til kr 154 111 000	
410	Herreds- og byrettene (jf. kap. 3410):	
1	Driftsutgifter, forhøyes med	1 162 000
	fra kr 945 378 000 til kr 946 540 000	
430	Kriminalomsorg (jf. kap. 3430):	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , forhøyes med.....	33 000 000
	fra kr 46 852 000 til kr 79 852 000	
440	Politidirektoratet - politi- og lensmannsetaten (jf. kap. 3440):	
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 441, post 1</i> , forhøyes med	105 132 000
	fra kr 5 332 558 000 til kr 5 437 690 000	
21	Spesielle driftsutgifter, forhøyes med.....	8 850 000
	fra kr 53 913 000 til kr 62 763 000	
22	Søk etter omkomne på havet, i innsjøer og vassdrag, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	10 594 000
	fra kr 10 594 000 til kr 0	
441	Oslo politidistrikt (jf. kap. 3441):	
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 440, post 1</i> , forhøyes med	2 137 000
	fra kr 1 110 666 000 til kr 1 112 803 000	
470	Fri rettshjelp (jf. kap. 3470):	
71	Fritt rettsråd, , forhøyes med	17 000 000
	fra kr 187 510 000 til kr 204 510 000	
475	Bobehandling:	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	22 020 000
	fra kr 26 028 000 til kr 4 008 000	
520	Utlendingsdirektoratet (jf. kap. 3520):	
1	Driftsutgifter, forhøyes med	37 000 000
	fra kr 344 627 000 til kr 381 627 000	

	21	Spesielle driftsutgifter, statlige mottak, forhøyes med.....	309 500 000
		fra kr 1 108 700 000 til kr 1 418 200 000	
521		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere (jf. kap. 3521):	
	60	Integreringstilskudd, <i>kan overføres</i> , forhøyes med.....	33 000 000
		fra kr 2 717 175 000 til kr 2 750 175 000	
	72	Tilbakevending for flyktninger, <i>kan overføres</i> , nedsettes med.....	10 815 000
		fra kr 10 815 000 til kr 0	
	75	Transport av flyktninger / reiseutgifter til og fra utlandet, forhøyes med.....	12 000 000
		fra kr 27 200 000 til kr 39 200 000	
524		Utlendingsnemnda:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med.....	6 000 000
		fra kr 76 500 000 til kr 82 500 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, nemdbehandling, nedsettes med.....	24 000 000
		fra kr 33 300 000 til kr 9 300 000	
541		Tilskudd til samiske formål:	
	70	Tilskudd til samiske formål, forhøyes med.....	5 000 000
		fra kr 1 300 000 til kr 6 300 000	
552		Nasjonale programmer og tiltak for regional utvikling:	
	70	SIVA - utviklingsarbeid, inkubatorprogram, m.v., forhøyes med	5 000 000
		fra kr 29 000 000 til kr 34 000 000	
	71	Næringshager, forhøyes med	7 000 000
		fra kr 23 000 000 til kr 30 000 000	
571		Rammetilskudd til kommuner (jf. kap. 3571):	
	60	Innbyggertilskudd, forhøyes med.....	700 000 000
		fra kr 32 330 072 000 til kr 33 030 072 000	
572		Rammetilskudd til fylkeskommuner (jf. kap. 3572):	
	60	Innbyggertilskudd, forhøyes med.....	73 000 000
		fra kr 12 494 610 000 til kr 12 567 610 000	
	64	Skjønnstilskudd, <i>kan nyttes under kap. 571 post 64</i> , forhøyes med	100 000 000
		fra kr 1 124 900 000 til kr 1 224 900 000	
573		Kompensasjon til fylkeskommuner ved statens overtakelse av ansvaret for spesialisthelsetjenesten:	
	60	Tilskudd til sletting av gjeld m.v., forhøyes med.....	2 132 000 000
		fra kr 15 645 600 000 til kr 17 777 600 000	
	62	Tilskudd til utstyr, forhøyes med	256 000 000
		fra kr 764 000 000 til kr 1 020 000 000	
581		Bolig- og bomiljøtiltak:	
	75	Boligitilskudd til etablering, utbedring og utleieboliger, <i>kan overføres</i> , forhøyes med.....	75 000 000
		fra kr 646 000 000 til kr 721 000 000	
600		Sosialdepartementet (jf. kap. 3600):	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med	800 000
		fra kr 71 491 000 til kr 70 691 000	
614		Utvikling av sosialtjenesten, tiltak for rusmiddelmisbrukere m.v.:	
	21	Spesielle driftsutgifter, nedsettes med.....	4 100 000
		fra kr 29 700 000 til kr 25 600 000	
	63	Utvikling av sosialtjenesten og rusmiddeltiltak, <i>kan overføres</i> , nedsettes med.....	4 000 000
		fra kr 129 500 000 til kr 125 500 000	
666		Avtalefestet pensjon (AFP):	
	70	Tilskudd, forhøyes med.....	3 000 000
		fra kr 589 000 000 til kr 592 000 000	
675		Tiltak for eldre og funksjonshemmede:	
	21	Spesielle driftsutgifter, nedsettes med.....	4 000 000
		fra kr 46 500 000 til kr 42 500 000	
676		Kompetansesentra for funksjonshemmede:	
	70	Kompetansesentra m.m., nedsettes med.....	6 500 000
		fra kr 49 100 000 til kr 42 600 000	

700	Helsedepartementet (jf. kap. 3700):	
1	Driftsutgifter, nedsettes med	19 600 000
	fra kr 111 300 000 til kr 91 700 000	
701	Forsknings- og forsøksvirksomhet:	
21	Spesielle driftsutgifter, forhøyes med.....	400 000
	fra kr 119 100 000 til kr 119 500 000	
50	Norges forskningsråd, forhøyes med.....	37 400 000
	fra kr 32 700 000 til kr 70 100 000	
705	Kursvirksomhet og stipendier:	
60	Rekruttering m.m. av helsepersonell, nedsettes med.....	2 000 000
	fra kr 34 800 000 til kr 32 800 000	
61	Utdanningstiltak, turnustjeneste m.m., forhøyes med	2 000 000
	fra kr 110 300 000 til kr 112 300 000	
73	Bedriftsinterne videreutdanninger, nedsettes med	10 300 000
	fra kr 20 300 000 til kr 10 000 000	
706	Sosial- og helsedirektoratet:	
1	Driftsutgifter, forhøyes med	121 850 000
	fra kr 195 330 000 til kr 317 180 000	
707	Nasjonalt folkehelseinstitutt:	
1	Driftsutgifter, nedsettes med	800 000
	fra kr 256 200 000 til kr 255 400 000	
21	Formidlingsvirksomhet, forhøyes med.....	6 500 000
	fra kr 116 900 000 til kr 123 400 000	
708	Statens helsetilsyn og fylkeslegene (jf. kap. 3708):	
1	Driftsutgifter, nedsettes med	54 100 000
	fra kr 240 500 000 til kr 186 400 000	
718	Rehabilitering:	
21	Spesielle driftsutgifter, nedsettes med.....	500 000
	fra kr 18 350 000 til kr 17 850 000	
730	Statlig helsetjeneste:	
70	Innsatsstyrt finansiering av sykehus, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med	7 200 000
	fra kr 14 919 956 000 til kr 14 912 756 000	
732	Regionale helseforetak:	
71	Tilskudd til Helse Øst RHF, <i>kan overføres</i> , nedsettes med.....	480 000
	fra kr 10 681 344 000 til kr 10 680 864 000	
72	Tilskudd til Helse Sør RHF, <i>kan overføres</i> , nedsettes med.....	300 000
	fra kr 6 603 899 000 til kr 6 603 599 000	
73	Tilskudd til Helse Vest RHF, <i>kan overføres</i> , nedsettes med.....	210 000
	fra kr 4 783 109 000 til kr 4 782 899 000	
74	Tilskudd til Helse Midt-Norge RHF, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	160 000
	fra kr 2 538 273 000 til kr 3 538 113 000	
75	Tilskudd til Helse Nord RHF, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	150 000
	fra kr 3 272 769 000 til kr 3 272 619 000	
739	Andre utgifter:	
21	Forsøk og utvikling i sykehussektoren, <i>kan nyttes under post 75</i> , forhøyes med	1 900 000
	fra kr 202 000 000 til kr 203 900 000	
50	Norges forskningsråd, nedsettes med	37 400 000
	fra kr 37 400 000 til kr 0	
72	Tilskudd til Norsk Pasientskadeerstatning, forhøyes med	3 600 000
	fra kr 372 300 000 til kr 375 900 000	
76	Tilskudd til RIT 2000, <i>kan overføres</i> , nedsettes med.....	147 000 000
	fra kr 445 600 000 til kr 298 600 000	
841	Familievern og konfliktløsning:	
21	Spesielle driftsutgifter, meklingsgodtgjørelse, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med	3 530 000
	fra kr 13 530 000 til kr 10 000 000	
(NY)	22 Kompetanseutvikling og opplæring, meklingskorpset mv, bevilges med.....	3 530 000

846	Familie- og likestillingspolitisk forskning, opplysningsarbeid m.v.:	
70	Tilskudd, , nedsettes med.....	170 000
	fra kr 3 860 000 til kr 3 690 000	
854	Tiltak i barne- og ungdomsvernet:	
64	Tilskudd for enslige mindreårige flyktninger og asylsøkere, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med.....	34 300 000
	fra kr 170 432 000 til kr 204 732 000	
71	Utvikling og opplysningsarbeid m.v., <i>kan nyttes under post 50</i> , forhøyes med.....	12 470 000
	fra kr 28 946 000 til kr 41 416 000	
856	Barnehager:	
64	Prøveprosjekt Oslo indre Øst, forhøyes med	7 000 000
	fra kr 7 079 000 til kr 14 079 000	
857	Barne- og ungdomstiltak:	
73	Ungdomstiltak i større bysamfunn, <i>kan overføres</i> , nedsettes med.....	500 000
	fra kr 18 539 000 til kr 18 039 000	
858	Statens ungdoms- og adopsjonskontor (jf. kap. 3858):	
1	Driftsutgifter, forhøyes med.....	1 200 000
	fra kr 14 316 000 til kr 15 516 000	
860	Forbrukerrådet (jf. kap. 3860):	
1	Driftsutgifter, nedsettes med.....	38 650 000
	fra kr 74 510 000 til kr 35 860 000	
21	Spesielle driftsutgifter, nedsettes med.....	1 094 000
	fra kr 2 109 000 til kr 1 015 000	
(NY) 50	Basisbevilgning, bevilges med.....	46 597 000
904	Brønnøysundregistrene (jf. kap, 3904):	
1	Driftsutgifter, forhøyes med.....	10 000 000
	fra kr 153 700 000 til kr 163 700 000	
920	Norges forskningsråd:	
50	Tilskudd, , forhøyes med.....	20 000 000
	fra kr 799 000 000 til kr 819 000 000	
950	Forvaltning av statlig eierskap (jf. kap. 3950 og 5656):	
(NY) 91	Tilbakeføring av salgsinntekt, bevilges med.....	42 000 000
1062	Kystverket (jf. kap. 4062):	
1	Driftsutgifter, forhøyes med.....	18 000 000
	fra kr 693 320 000 til kr 711 320 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , nedsettes med.....	7 000 000
	fra kr 62 550 000 til kr 55 550 000	
1107	Statens dyrehelsetilsyn (jf. kap. 4107):	
1	Driftsutgifter, forhøyes med.....	19 500 000
	fra kr 186 809 000 til kr 206 309 000	
70	Tilskudd til veterinær beredskap, nedsettes med	19 500 000
	fra kr 45 416 000 til kr 25 916 000	
1114	Statens næringsmiddeltilsyn (jf. kap. 4114):	
1	Driftsutgifter, forhøyes med.....	650 000
	fra kr 245 523 000 til kr 246 173 000	
1143	Statens landbruksforvaltning (jf. kap. 4143):	
72	Erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med.....	1 500 000
	fra kr 100 000 til kr 1 600 000	
1147	Reindriftsforvaltningen (jf. kap. 4147):	
1	Driftsutgifter, forhøyes med.....	4 000 000
	fra kr 28 022 000 til kr 32 022 000	
1310	Flytransport:	
70	Godtgjørelse for innenlandske flyruter, <i>kan nyttes under kap. 1311 post 71</i> , forhøyes med.....	8 000 000
	fra kr 403 400 000 til kr 411 400 000	
1311	Tilskudd til regionale flyplasser:	
70	Tilskudd til Luftfartsverkets regionale flyplasser, forhøyes med	100 000 000
	fra kr 97 000 000 til kr 197 000 000	

	71	Tilskudd til ikke-statlige flyplasser, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1310 post 70</i> , nedsettes med	2 000 000
		fra kr 10 100 000 til kr 8 100 000	
1320		Statens vegvesen (jf. kap. 4320):	
	31	Rassikring, <i>kan overføres, kan nyttes under post 30</i> , forhøyes med	50 000 000
		fra kr 146 600 000 til kr 196 600 000	
1330		Særskilte transporttiltak:	
	71	Tilskudd til ekspressbusser, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	10 800 000
		fra kr 29 000 000 til kr 18 200 000	
1351		Overføringer til NSB BA:	
	70	Betaling for persontransporttjenester, forhøyes med.....	4 000 000
		fra kr 1 298 000 000 til kr 1 302 000 000	
1400		Miljøverndepartementet (jf. kap. 4400):	
	21	Spesielle driftsutgifter, nedsettes med	1 880 000
		fra kr 62 199 000 til kr 60 319 000	
	71	Internasjonale organisasjoner, forhøyes med	1 800 000
		fra kr 32 175 000 til kr 33 975 000	
	76	Støtte til internasjonale miljøtiltak og nasjonale energitiltak, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	790 000
		fra kr 9 081 000 til kr 9 871 000	
	78	Miljøtiltak i nikkerverkene på Kola, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	87 000 000
		fra kr 170 000 000 til kr 83 000 000	
1427		Direktoratet for naturforvaltning (jf. kap. 4427):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	7 000 000
		fra kr 68 027 000 til kr 75 027 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, nedsettes med	7 000 000
		fra kr 32 305 000 til kr 25 305 000	
(NY)	52	Overføring til barskogvern under Jordfondet, bevilges med.....	40 000 000
1429		Riksantikvaren (jf. kap. 4429):	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med	1 343 000
		fra kr 73 869 000 til kr 72 526 000	
	75	Internasjonalt samarbeid, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	1 343 000
		fra kr 900 000 til kr 2 243 000	
1432		Norsk kulturminnefond:	
(NY)	90	Fondskapital, bevilges med	200 000 000
1441		Statens forurensningstilsyn (jf. kap. 4441):	
	73	Tilskudd til biloppsamlingssystemet, forhøyes med	9 000 000
		fra kr 97 786 000 til kr 106 786 000	
1465		Statens kjøp av tjenester i Statens kartverk:	
	21	Betaling for statsoppdraget, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	20 000 000
		fra kr 337 897 000 til kr 357 897 000	
1471		Norsk Polarinstitut (jf. kap. 4471):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	1 550 000
		fra kr 106 482 000 til kr 108 032 000	
1503		Midler til tjenestemannsorganisasjonenes opplærings- og utviklingsarbeid:	
	70	Tilskudd, forhøyes med.....	8 700 000
		fra kr 151 111 000 til kr 159 811 000	
1510		Fylkesmannsembetene (jf. kap. 4510):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	12 000 000
		fra kr 728 465 000 til kr 740 465 000	
1522		Statens forvaltningstjeneste (jf. kap. 4522):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	9 230 000
		fra kr 228 317 000 til kr 237 547 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, forhøyes med.....	1 400 000
		fra kr 25 231 000 til kr 26 631 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , forhøyes med.....	7 535 000
		fra kr 16 759 000 til kr 24 294 000	

1541	Pensjoner av statskassen:	
	1 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med	11 156 000
	fra kr 26 156 000 til kr 15 000 000	
1542	Tilskudd til Statens Pensjonskasse og Pensjonsordningen for apoteketaten:	
	1 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med	649 074 000
	fra kr 6 808 326 000 til kr 6 159 252 000	
	70 For andre medlemmer av Statens Pensjonskasse, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med	7 883 000
	fra kr 84 095 000 til kr 76 212 000	
1544	Boliglån til statsansatte:	
	90 Lån, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med	2 772 000 000
	fra kr 1 500 000 000 til kr 4 272 000 000	
1560	Pristilskudd:	
	70 Til regulering av forbrukerprisene, forhøyes med	15 500 000
	fra kr 25 000 000 til kr 40 500 000	
1570	Arbeidstilsynet (jf. kap. 4570):	
	1 Driftsutgifter, forhøyes med	10 000 000
	fra kr 238 717 000 til kr 248 717 000	
1580	Bygg utenfor husleieordningen:	
(NY) 30	Igangsetting av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i> , bevilges med	35 000 000
32	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	5 000 000
	fra kr 116 274 000 til kr 111 274 000	
1581	Eiendommer til kongelige formål:	
	1 Driftsutgifter, forhøyes med	5 000 000
	fra kr 17 609 000 til kr 22 609 000	
1582	Utvikling av Fornebuområdet:	
	30 Investeringer på Fornebu, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	40 000 000
	fra kr 165 510 000 til kr 125 510 000	
1590	Aetat (jf. kap. 4590):	
	1 Driftsutgifter, forhøyes med	15 000 000
	fra kr 1 566 360 000 til kr 1 581 360 000	
1591	Arbeidsmarkedstiltak (jf. kap. 4591):	
	70 Arbeidsmarkedstiltak, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	68 080 000
	fra kr 1 184 558 000 til kr 1 116 478 000	
1592	Spesielle arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede:	
	70 Arbeidsmarkedstiltak, drift, <i>kan overføres, kan nyttes under kap.1591</i> <i>post 70</i> , nedsettes med	14 477 000
	fra kr 2 660 246 000 til kr 2 645 769 000	
1610	Toll- og avgiftsetaten (jf. kap. 4610):	
	1 Driftsutgifter, forhøyes med	36 000 000
	fra kr 805 300 000 til kr 841 300 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med	2 000 000
	fra kr 4 000 000 til kr 2 000 000	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	37 200 000
	fra kr 54 500 000 til kr 91 700 000	
1618	Skatteetaten (jf. kap. 4618):	
	1 Driftsutgifter, forhøyes med	5 000 000
	fra kr 3 088 100 000 til kr 3 093 100 000	
1632	Merverdiavgiftskompensasjon for kommuner, fylkeskommuner og frivillige organisasjoner:	
(NY) 70	Momskompensasjon til frivillige organisasjoner, bevilges med	195 000 000
1634	Statens innkrevingsentral (jf. kap. 4634):	
	1 Driftsutgifter, forhøyes med	4 300 000
	fra kr 167 200 000 til kr 171 500 000	
1700	Forsvarsdepartementet:	
	1 Driftsutgifter, nedsettes med	2 000 000
	fra kr 146 658 000 til kr 144 658 000	

1820	Norges vassdrags- og energidirektorat (jf. kap. 4820 og 4829):	
1	Driftsutgifter, forhøyes med	4 000 000
	fra kr 209 000 000 til kr 213 000 000	
22	Forbygningsarbeider og oppryddingstiltak, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	4 000 000
	fra kr 55 350 000 til kr 59 350 000	
1825	Omlegging av energibruk og energiproduksjon:	
74	Naturgass, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	18 700 000
	fra kr 30 000 000 til kr 48 700 000	
1827	Miljøvennlig gassteknologi:	
(NY) 70	Tilskudd, <i>kan overføres</i> , bevilges med	25 000 000
2309	Tilfeldige utgifter:	
1	Driftsutgifter, forhøyes med	823 685 000
	fra kr 7 159 727 000 til kr 7 983 412 000	
2410	Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 5310):	
1	Driftsutgifter, forhøyes med	3 000 000
	fra kr 255 085 000 til kr 258 085 000	
(NY) 50	Avsetning til utdanningsstipend, bevilges med	353 000 000
70	Utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med	283 000 000
	fra kr 4 679 800 000 til kr 4 396 800 000	
71	Andre stipend, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med	70 000 000
	fra kr 914 800 000 til kr 844 800 000	
72	Rentestønad, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med	69 000 000
	fra kr 1 482 400 000 til kr 1 551 400 000	
90	Lån til Statens lånekasse for utdanning, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med	662 000 000
	fra kr 8 165 000 000 til kr 8 827 000 000	
2420	Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (jf. kap. 5320 og 5620):	
70	Administrasjon, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	25 000 000
	fra kr 185 500 000 til kr 210 500 000	
(NY) 72	Tilskudd til dekning av tap på risikolån, bevilges med	60 470 000
2425	Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND) og fylkeskommunene:	
(NY) 74	Dekning av tap på risikolån og garantier, bevilges med	1 500 000
2440	Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (jf. kap. 5440):	
22	Fjerningsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med	50 000 000
	fra kr 140 000 000 til kr 90 000 000	
30	Investeringer, nedsettes med	1 000 000 000
	fra kr 15 300 000 000 til kr 14 300 000 000	
50	Overføring til Statens petroleumsforsikringsfond, forhøyes med	100 000 000
	fra kr 600 000 000 til kr 700 000 000	
2445	Statsbygg (jf. kap. 5445):	
24	Driftsresultat:	
1	Driftsinntekter, <i>overslagsbevilgning</i>	-2 117 673 000
2	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	871 629 000
3	Avskrivninger	233 176 000
4	Renter av statens kapital	24 000 000
5	Til investeringsformål	710 000 000
6	Til reguleringsfondet	153 055 000
		-125 813 000
30	Igangsetting av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	3 000 000
	fra kr 32 065 000 til kr 35 065 000	
31	Videreføring av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	65 000 000
	fra kr 493 243 000 til kr 428 243 000	
32	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	3 500 000
	fra kr 78 944 000 til kr 75 444 000	

2450	Luftfartsverket (jf. kap. 5450, 5491 og 5603):		
24	Driftsresultat:		
	1 Driftsinntekter	-2 228 400 000	
	2 Inntekter regionale flyplasser	-303 300 000	
	4 Driftsutgifter, overslagsbevilgning	1 752 200 000	
	5 Driftsutgifter regionale flyplasser, <i>overslagsbevilgning</i>	220 100 000	
	6 Avskrivninger	375 500 000	
	7 Renter av statens kapital	34 500 000	
	8 Til investeringsformål	124 500 000	
	9 Til reguleringsfondet	24 900 000	
		0	
	30 Flyplassanlegg, <i>kan overføres</i> , nedsettes med		98 400 000
	fra kr 598 400 000 til kr 500 000 000		
2490	NVE Anlegg (jf. kap. 5490):		
24	Driftsresultat		
	1 Driftsinntekter	-43 000 000	
	2 Driftsutgifter	40 000 000	
	3 Avskrivninger	4 500 000	
	4 Renter	1 800 000	
		3 300 000	
2543	Ytelser til yrkesrettet attføring:		
70	Attføringspenger, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med		200 000 000
	fra kr 5 697 000 000 til kr 5 897 000 000		
2600	Trygdeetaten:		
21	Spesielle driftsutgifter, nedsettes med.....		2 500 000
	fra kr 29 900 000 til kr 27 400 000		
2650	Sykepenges:		
70	Sykepenges for arbeidstakere m.v., <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med.....		1 100 000 000
	fra kr 22 082 500 000 til kr 23 182 500 000		
2663	Medisinsk rehabilitering m.v.:		
72	Foreløpig uførestønad, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med		25 000 000
	fra kr 218 000 000 til kr 243 000 000		
2751	Medisiner m.v.:		
70	Legemidler, forhøyes med		59 000 000
	fra kr 7 140 000 000 til kr 7 199 000 000		
2790	Andre helsetiltak:		
70	Bidrag, lokalt, nedsettes med		25 000 000
	fra kr 530 500 000 til kr 505 500 000		

Inntekter:

Kap. Post	Formål	Kroner
3101	Utenriksstasjonene (jf. kap. 101):	
	5 Refusjon spesialutsendinger m.m., nedsettes med fra kr 4 000 000 til kr 3 160 000	840 000
3288	Internasjonale samarbeidstiltak:	
(NY) 1	Inntekter ved oppdrag, bevilges med	236 000
3301	Deltaking i internasjonale organisasjoner (jf. kap. 301):	
	2 Inntekter ved oppdrag, nedsettes med fra kr 266 000 til kr 30 000	236 000
3440	Politidirektoratet - politi- og lensmannsetaten (jf. kap. 440):	
	4 Gebyrer - vaktelskap, forhøyes med fra kr 199 000 til kr 250 000	51 000
3441	Oslo politidistrikt (jf. kap. 441):	
	3 Salgsinntekter, nedsettes med..... fra kr 983 000 til kr 120 000	863 000
3520	Utlendingsdirektoratet (jf. kap. 520):	
	4 Refusjon av ODA-godkjente utgifter, forhøyes med..... fra kr 514 066 000 til kr 680 766 000	166 700 000
3521	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere (jf. kap. 521):	
	3 Transport av flyktninger / reiseutgifter til og fra utlandet, forhøyes med fra kr 27 200 000 til kr 39 200 000	12 000 000
3706	Sosial- og helsedirektoratet:	
	2 Salg- og leieinntekter, forhøyes med..... fra kr 1 400 000 til kr 11 400 000	10 000 000
3708	Statens helsetilsyn og fylkeslegene (jf. kap. 708):	
	2 Gebyrinntekter m.v., nedsettes med fra kr 10 300 000 til kr 300 000	10 000 000
3739	Behandlingsreiser til utlandet m.m. (jf. kap. 739):	
(NY) 4	Tilbakebetaling fra Sør-Trøndelag fylkeskommune, bevilges med	53 600 000
3860	Forbrukerrådet (jf. kap. 860):	
	1 Salg av Forbrukerrapporten, nedsettes med fra kr 7 420 000 til kr 6 307 000	1 113 000
	2 Salg av opplysningsmaterieell, nedsettes med fra kr 2 688 000 til kr 2 285 000	403 000
	3 Oppdragsinntekter og refusjoner, nedsettes med..... fra kr 2 061 000 til kr 1 055 000	1 006 000
	5 Andre inntekter, nedsettes med fra kr 250 000 til kr 125 000	125 000
3961	Statsforetak under NHD:	
(NY) 70	Garantiprovisjon, Statskraft SF, bevilges med	100 000 000
4471	Norsk Polarinstituttt (jf. kap. 1471):	
	4 Refusjon fra Svalbardbudsjettet, nedsettes med..... fra kr 2 450 000 til kr 0	2 450 000
4522	Statens forvaltningstjeneste (jf. kap. 1522):	
	4 Inntekter - Norsk lysingsblad, forhøyes med fra kr 48 696 000 til kr 50 096 000	1 400 000
4546	Yrkesskadeforsikring (jf. kap. 1546):	
	1 Premie yrkesskadeforsikring, forhøyes med fra kr 54 288 000 til kr 80 288 000	26 000 000
4591	Arbeidsmarkedstiltak (jf. kap. 1591):	
	1 Utleieinntekter, nedsettes med fra kr 53 080 000 til kr 0	53 080 000
4592	Spesielle arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede (jf. kap. 1592):	
	1 Utleieinntekter, nedsettes med fra kr 14 477 000 til kr 0	14 477 000

4634	Statens innkrevingsentral (jf. kap. 1634):		
81	Bøter, inndragninger, forhøyes med.....	50 000 000	
	fra kr 550 000 000 til kr 600 000 000		
84	Gebyr ved for sent innsendt regnskap m.m., forhøyes med.....	15 000 000	
	fra kr 57 700 000 til kr 72 700 000		
85	Misligholdte lån i Statens lånekasse for utdanning, forhøyes med.....	15 000 000	
	fra kr 85 000 000 til kr 100 000 000		
4820	Norges vassdrags- og energidirektorat (jf. kap. 1820):		
1	Gebyr- og avgiftsinntekter, forhøyes med	1 500 000	
	fra kr 12 700 000 til kr 14 200 000		
40	Forbygningsvirksomhet, forhøyes med.....	4 000 000	
	fra kr 12 000 000 til kr 16 000 000		
4860	Statsforetak under Olje- og energidepartementet:		
(NY) 70	Garantiprovisjon, Statnett SF, bevilges med.....	20 000 000	
5309	Tilfeldige inntekter:		
29	Ymse, forhøyes med.....	220 000 000	
	fra kr 450 253 000 til kr 670 253 000		
5320	Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (jf. kap. 2420):		
50	Tilbakeføring av utviklingstilskudd, forhøyes med	4 200 000	
	fra kr 5 000 000 til kr 9 200 000		
51	Tilbakeføring fra tapsfond, forhøyes med.....	6 000 000	
	fra kr 5 000 000 til kr 11 000 000		
70	Låneprovisjon, grunnfinansierings- og lavrisikolåneordningen, forhøyes med.....	4 650 000	
	fra kr 38 750 000 til kr 43 400 000		
5326	SIVA (jf. kap. 2426):		
(NY) 72	Garantiprovisjon, bevilges med	2 000 000	
5440	Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (jf. kap. 2440):		
24	Driftsresultat:		
	1 Driftsinntekter	107 800 000 000	
	2 Driftsutgifter	-16 900 000 000	
	3 Lete- og feltutviklingsutgifter	-1 200 000 000	
	4 Avskrivninger	-14 700 000 000	
	5 Renter	-6 500 000 000	
		68 500 000 000	
30	Avskrivninger, nedsettes med	2 900 000 000	
	fra kr 17 600 000 000 til kr 14 700 000 000		
80	Renter, nedsettes med	500 000 000	
	fra kr 7 000 000 000 til kr 6 500 000 000		
5446	Salg av eiendom, Fornebu:		
2	Refusjoner og innbetalinger - Fornebu, forhøyes med.....	12 000 000	
	fra kr 13 000 000 til kr 25 000 000		
40	Salgsinntekter, forhøyes med.....	59 000 000	
	fra kr 153 300 000 til kr 212 300 000		
5450	Luftfartsverket (jf. kap. 2450):		
35	Til investeringsformål, nedsettes med.....	113 900 000	
	fra kr 238 400 000 til kr 124 500 000		
5491	Avskrivning på statens kapital i statens forretningsdrift (jf. kap. 2445-2481):		
30	Avskrivninger, nedsettes med	44 500 000	
	fra kr 700 764 000 til kr 656 264 000		
5506	Avgift av arv og gaver:		
70	Avgift, nedsettes med.....	5 000 000	
	fra kr 1 430 000 000 til kr 1 425 000 000		
5511	Tollinntekter:		
70	Toll, nedsettes med	100 000 000	
	fra kr 1 770 000 000 til kr 1 670 000 000		
5521	Merverdiavgift og avgift på investeringer m.v.:		
70	Avgift, forhøyes med	2 165 000 000	
	fra kr 130 535 000 000 til kr 132 700 000 000		
5603	Renter av statens kapital i statens forretningsdrift (jf. kap. 2445-2481):		

	80	Renter av statens faste kapital, nedsettes med.....	1 500 000
		fra kr 67 047 000 til kr 65 547 000	
5607		Renter av boliglånsordningen til statsansatte:	
	80	Renter, forhøyes med	90 090 000
		fra kr 685 000 000 til kr 775 090 000	
5608		Renter av lån til statsforetak under Olje- og energidepartementet:	
	80	Renter, Statnett SF, nedsettes med	8 000 000
		fra kr 87 000 000 til kr 79 000 000	
5617		Renter fra Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 2410):	
	80	Renter, nedsettes med.....	179 000 000
		fra kr 5 377 800 000 til kr 5 198 800 000	
5620		Renter og utbytte fra Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (jf. kap. 2420):	
	83	Utbytte, grunnfinansierings- og lavrisikolåneordningen, forhøyes med	10 350 000
		fra kr 28 750 000 til kr 39 100 000	
	84	Utbytte fra SND Invest AS, nedsettes med	90 000 000
		fra kr 90 000 000 til kr 0	
	85	Rentemargin, risikolåneordningen, nedsettes med.....	2 100 000
		fra kr 5 000 000 til kr 2 900 000	
5656		Utbytte fra selskaper under Nærings- og handelsdepartementets forvaltning (jf. kap.950):	
	80	Utbytte, forhøyes med	1 344 500 000
		fra kr 5 186 500 000 til kr 6 531 000 000	
5680		Utbytte fra statsforetak under Olje- og energidepartementet:	
	80	Utbytte, Statnett SF, forhøyes med.....	90 000 000
		fra kr 80 000 000 til kr 170 000 000	
5685		Aksjer i Statoil ASA:	
	80	Utbytte, forhøyes med	445 000 000
		fra kr 4 600 000 000 til kr 5 045 000 000	
5700		Folketrygdens inntekter:	
	72	Arbeidsgiveravgift, forhøyes med.....	546 000 000
		fra kr 78 629 000 000 til kr 79 175 000 000	

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. Utdannings- og forskningsdepartementet i 2002 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekt under
kap. 288 post 21	kap. 3288 post 01

2. Kommunal- og regionaldepartementet i 2002 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekt under
kap. 500 post 01	kap. 3500 post 01
kap. 522 post 01	kap. 3522 post 01

3. Sosialdepartementet i 2002 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekt under
kap. 2600 post 01	kap. 5701 post 06
kap. 2603 post 01	kap. 5702 post 02

4. Miljøverndepartementet i 2002 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekt under
kap. 1427 post 01	kap. 4427 post 01

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

III

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2002 kan bestille varer utover gitt bevilgning, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overskrider følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
410		Herreds- og byrettene	
	01	Driftsutgifter	12 mill. kroner

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. Kommunal- og regionaldepartementet i 2002 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitt bevilgning, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
586		Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser	
	60	Oppstartingsstilskudd	3 074,5 mill. kroner

2. Sosialdepartementet i 2002 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitt bevilgning, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
673		Tiltak for funksjonshemmede	
	72	Tiltak for døvblinde	7 mill. kroner

3. Miljøverndepartementet i 2002 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitt bevilgning, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1400		Miljøverndepartementet	
	78	Miljøtiltak i nikkilverkene på Kola	142,4 mill. kroner
1427		Direktoratet for naturforvaltning	
	32	Statlig erverv, fylkesvise verneplaner	46,8 mill. kroner
	33	Statlig erverv, barskogvern	247,5 mill. kroner

Andre fullmakter

V

Diverse fullmakter, utenom avgiftsvedtak

Stortinget samtykker i at:

1. Utdannings- og forskningsdepartementet kan nedlegge Ørland meieriskole fra 1. august 2002.
2. Utdannings- og forskningsdepartementet i 2002 kan overføre byggetrinn III i Granaveien 33 på Kjeller til stiftelsen NORSAR.

3. Kongen i 2002 kan overføre eiendommen Nasjonalbiblioteket i Oslo og deler av eiendommen Observatoriegaten 1 i Oslo kommune til Entra Eiendom AS til markedsverdi fastsatt etter takst.
4. Kommunal- og regionaldepartementet i 2002 kan slette rente- og avdragsfrie lån for inntil 9,2 mill. kroner til gjennomgangsboliger for yrkeshemmede.
5. det i 2002 unnlates å disponere 125 mill. kroner av overført beløp fra 2001 på 604,2 mill. kroner under kap. 2790 Andre helsetiltak, post 72 Sykebehandling i utlandet.
6. midlertidig ordning med pasientskadeerstatning utvides til også å omfatte pasienter som er smittet ved bruk av Dent-O-Sept ved offentlig finansierte tjenester i aldershjem, sykehjem og i hjemmesykepleien.
7. Forbrukerrådet gis unntak fra bevilgningsreglementets § 4 med virkning fra 1. juli 2002.
8. Nærings- og handelsdepartementet kan selge alle statens aksjer i Grødegaard AS.
9. Landbruksdepartementet i 2002 kan fastsette nødvendige endringer i vedtektene for Jordfondet slik at fondets midler kan nyttes til vern av skog og vedtektene for øvrig dekker dagens forvaltningsbehov.
10. Landbruksdepartementet i 2002 kan selge Kjeller gård i Skedsmo kommune og overføre kjøpesummen til Jordfondet.
11. Arbeids- og administrasjonsdepartementet i 2002 kan kjøpe tomt til høgskolen i Bergen, finansiert ved salgsinntekter, innsparte midler eller midler fra reguleringsfondet under kap. 2445 Statsbygg, i henhold til fremforhandlet kontrakt med Rom Eiendom AS.
12. Arbeids- og administrasjonsdepartementet i 2002 kan kjøpe lokalene til den norske ambassaden og den faste norske EU-delegasjonen i Brussel, finansiert ved salgsinntekter, innsparte midler eller midler fra reguleringsfondet under kap. 2445 Statsbygg, for inntil 110 mill. kroner.
13. det i 2002 igangsettes et forsøk med aktivitetsbasert finansiering internt i Aetat knyttet til antall yrkeshemmede som avklares med sikte på attføring. Utgifter til forsøket finansieres over kapittel 1592 Spesielle arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede.

VI

Kap. 5506, post 70 Avgift på arv og gaver

Fra 1. januar 2002 gjøres følgende endring i Stortingets vedtak av 28. november 2001 om avgift til statskassen på arv og gaver for budsjetterminen 2002:

§ 2 tredje ledd skal lyde:

Fradrag etter arveavgiftsloven § 17 for avgiftspliktig som ikke har fylt 21 år settes til 50 000 kroner pr. år.

VII

Kap. 5521, post 70 Merverdiavgift og avgift på investeringer mv.

Fra 1. juli 2002 gjøres følgende endring i Stortingets vedtak av 28. november 2001 om merverdiavgift og avgift på investeringer mv. for budsjetterminen 2002:

Vedtaket kapittel II § 1 annet ledd skal lyde:

Tjenesteytere som blir merverdiavgiftspliktige etter første halvår 2001 som følge av lov 21. desember 2000 nr. 113 om endringer i lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift med senere endringer, skal ikke betale avgift på investeringer mv.

VIII

Kap. 5511, post 70 Tollavgifter

Fra 1. juli 2002 gjøres følgende endring i tolltariffen:

Tollsatsen settes til 0 på de varenumrene i tolltariffen som er angitt i vedlegg 2.

IX

Kap. 5700, post 72 Trygdeavgift og andre avgifter til folketrygden

Fra 1. juli 2002 gjøres følgende endring i Stortingets vedtak av 28. november 2001 om fastsetting av avgifter mv. til folketrygden for 2002:

Med hjemmel i folketrygdloven § 23-2 fastsettes følgende:

1. Det skal betales arbeidsgiveravgift etter følgende satser *for lønn og annen godtgjørelse for arbeid og oppdrag i og utenfor tjenesteforhold som arbeidsgiver plikter å innberette* for arbeidstakere som har fylt 62 år og som er skattepliktig etter skatteloven § 3-1 til en kommune i
Sone IV: 1,1 pst,
Sone III: 2,4 pst,
Sone II: 6,6 pst,
Sone I: 10,1 pst.
2. For foretak omfattet av Stortingets vedtak om fastsetting av avgifter mv. til folketrygden for 2002 § 1 bokstav g skal satsen være 10,1 pst. for arbeidstakere som har fylt 62 år.
3. Beregning av arbeidsgiveravgift etter pkt. 1 og 2 ovenfor skjer fra og med første hele avgiftstermin etter at arbeidstakeren har fylt 62 år.

Vedlegg 1**Endringer etter saldert budsjett***Utgifter*

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett 2002	Endringer foreslått etter saldert budsjett	Endringer i forbindelse med 65 mill. innsparing	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter framleggelsen av denne proposisjonen
1	50	H. M. Kongen og H. M. Dronningen Hofforvaltningen m.v.	74 050	-	-	9 200	83 250
2	1	H. K. H. Kronprinsen og H. K. H. Kronprinsessen Apanasje	2 500	-	-	2 000	4 500
Sum endringer Det kongelige hus				-	-	11 200	
21	1	Statsrådet (jf. kap. 3021) Driftsutgifter	89 800	-	-	6 800	96 600
Sum endringer Regjering				-	-	6 800	
101	1	Utenriksstasjonene (jf. kap. 3101) Driftsutgifter	817 435	9 500	-1 594	760	826 101
102	1	Særavtale i utenriktjenesten Driftsutgifter	150 558	1 900	-	400	152 858
103	1	Regjeringens fellesbevilgning for representasjon Driftsutgifter	5 400	-	-	2 400	7 800
152	70	Regionbevilgning for Asia Helse og utdanning mv.	29 000	-	-	11 000	40 000
	72	Økonomisk utvikling og handel	56 000	-	-	4 000	60 000
	73	Miljø og energi	73 500	-	-	4 300	77 800
	74	Godt styresett	72 000	-	-	6 000	78 000
	75	Regionalt samarbeid	15 500	-	-	6 000	21 500
	76	Tiltak under utfasing	7 800	-	-	8 000	15 800
161	90	Næringsutvikling (jf. kap. 3161) NORFUND - grunnfondskapital ved investeringer i utviklingsland	307 500	-	-	-31 250	276 250
164	70	Fred, forsoning og demokrati Fred, forsoning og demokratiltak	223 000	-	-	4 000	227 000
166	70	Tilskudd til ymse tiltak Ymse tilskudd	41 554	-	-	-32 050	9 504
167	21	Flyktningetiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA) Spesielle driftsutgifter	680 500	-	-	178 700	859 200
171	71	Multilaterale finansinstitusjoner Regionale banker og fond	506 500	-	-	20 000	526 500
Sum endringer Utenriksdepartementet				11 400	-1 594	182 260	
200		Utdannings- og forskningsdepartementet (jf. kap. 3200)					

Vedlegg 1**Endringer etter saldert budsjett***Utgifter*

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett 2002	Endringer foreslått etter saldert budsjett	Endringer i forbindelse med 65 mill. innsparing	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter framleggelsen av denne proposisjonen
	1	Driftsutgifter	139 241	-	-109	-	139 132
202		Læringscenteret (jf. kap. 3202)					
	1	Driftsutgifter	68 151	-	-53	3 500	71 598
203		Statens utdanningskontorer (jf. kap. 3203)					
	1	Driftsutgifter	101 927	-	-80	-	101 847
221		Grunnskolen (jf. kap. 3221)					
	69	Kompensasjon for investeringskostnader ved grunnskolereformen	546 864	-	-	-6 982	539 882
223		Videregående opplæring					
	60	Tilskudd til landslinjer	109 800	-	-	-28 200	81 600
	72	Tilskudd til internasjonale utdanningsprogram	37 400	-	-	11 500	48 900
224		Fellestiltak i grunnskolen og videregående opplæring					
	1	Driftsutgifter	98 238	12 000	-77	-	110 161
	61	Tilskudd til opplæring innenfor kriminalomsorgen	94 702	-	-	2 100	96 802
226		Kvalitetsutvikling i grunnskolen og videregående opplæring					
	21	Spesielle driftsutgifter	360 268	-	-283	-	359 985
232		Statlige skoler med opplæring på videregående nivå (jf. kap. 3232)					
	1	Driftsutgifter	99 309	-	-78	-	99 231
240		Private skoler m.v.					
	70	Tilskudd	1 319 194	-	-	7 896	1 327 090
243		Kompetansesentra for spesialundervisning (jf. kap. 3243)					
	1	Driftsutgifter	672 940	-	-527	-	672 413
248		Særskilte IKT-tiltak i utdanningen					
	21	Spesielle driftsutgifter	179 709	-	-141	-	179 568
253		Folkehøgskoler					
	70	Tilskudd til andre folkehøgskoler	364 128	-	-	400	364 528
258		Forskning, utviklingsarbeid og fellestiltak i voksenopplæringen					
	21	Spesielle driftsutgifter	80 063	-	-63	-	80 000
259		Kompetanseutviklingsprogrammet					
	21	Spesielle driftsutgifter	100 718	-	-79	-	100 639
264		Norges handelshøgskole					
	50	Statstilskudd	184 254	-	-	15 342	199 596
268		Norges idrettshøgskole					
	50	Statstilskudd	82 625	-	-	8 121	90 746
270		Studier i utlandet og sosiale formål for elever og studenter					

Vedlegg 1**Endringer etter saldert budsjett***Utgifter*

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett 2002	Endringer foreslått etter saldert budsjett	Endringer i forbindelse med 65 mill. innsparing	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter framleggelsen av denne proposisjonen
	70	Tilskudd til lengre reiser	42 028	-	-	10 000	52 028
	74	Tilskudd til velferdsarbeid	54 971	-	-	1 500	56 471
274		Statlige høyskoler (jf. kap. 3274)					
	21	Spesielle driftsutgifter	192 629	-	-3 218	-	189 411
	50	Statstilskudd	1 805 542	-	-	143 877	1 949 419
278		Norges landbrukshøgskole					
	50	Statstilskudd	339 471	-	-	32 621	372 092
281		Fellesutgifter for universiteter og høyskoler (jf. kap. 3281)					
	1	Driftsutgifter	342 447	-	-600	-	341 847
282		Privat høyskoleutdanning					
	70	Tilskudd	436 021	-	-	500	436 521
283		Det norske meteorologiske institutt (jf. kap. 3283)					
	1	Driftsutgifter	231 455	-	-181	-	231 274
288		Internasjonale samarbeidstiltak					
	1	Driftsutgifter	-	-	-	2 250	2 250
	21	Spesielle driftsutgifter	2 105	-	-	328	2 433
Sum endringer Utdannings- og forskningsdepartementet				12 000	-5 489	204 753	
301		Deltaking i internasjonale organisasjoner (jf. kap. 3301)					
	1	Driftsutgifter	4 720	-	-	-2 250	2 470
	21	Spesielle driftsutgifter	266	-	-	-236	30
	75	Tilskudd til internasjonalt samarbeid	1 078	-	-	-92	986
305		Lotteritilsynet (jf. kap. 3305)					
	1	Driftsutgifter	52 394	-	-18	-	52 376
310		Tilskudd til trossamfunn m.m. og privateide skole- og kirkebygg					
	75	Tilskudd til privateide kirkebygg	-	-	-	14 095	14 095
320		Allmenne kulturformål					
	73	Nasjonale kulturbygg	83 950	-	-	-2 000	81 950
	75	Kulturprogram	6 621	-	-	-1 300	5 321
	78	Ymse faste tiltak	20 421	-	-	-100	20 321
	79	Til disposisjon	4 133	-	-	1 000	5 133
322		Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom (jf. kap. 3322)					
	1	Driftsutgifter	103 787	-	-	1 700	105 487
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	12 313	-	-	-1 300	11 013
323		Musikkformål (jf. kap. 3323)					

Vedlegg 1**Endringer etter saldert budsjett***Utgifter*

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett 2002	Endringer foreslått etter saldert budsjett	Endringer i forbindelse med 65 mill. innsparing	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter framleggelsen av denne proposisjonen
326	70	Nasjonale institusjoner	138 754	-	-	2 000	140 754
		Språk-, litteratur- og bibliotekformål (jf. kap. 3326)					
	1	Driftsutgifter	196 873	-	-	3 500	200 373
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	17 246	-	-623	-	16 623
	76	Tilskudd til nettbasert kunnskapsportal	-	-	-	3 500	3 500
328		Museums- og andre kulturvernformål (jf. kap. 3328)					
	70	Nasjonale institusjoner	155 449	-	-	12 000	167 449
334		Film- og medieformål (jf. kap. 3334)					
	1	Driftsutgifter	103 306	-	-81	-	103 225
	71	Filmproduksjon m.m.	28 653	-	-	3 195	31 848
336		Informasjonsberedskap - Norsk rikskringkasting					
	70	Informasjonsberedskap	2 694	2 000	-	-	4 694
340		Kirkelig administrasjon					
	1	Driftsutgifter	97 886	-	-77	-	97 809
341		Presteskapet					
	1	Driftsutgifter	529 857	8 200	-417	-	537 640
342		Nidaros domkirke m.m.					
	1	Driftsutgifter	31 643	-	-25	-	31 618
Sum endringer Kultur- og kirke departementet				10 200	-1 241	33 712	
400		Justisdepartementet (jf. kap. 3400)					
	1	Driftsutgifter	199 862	-	-	-3 382	196 480
405		Lagmannsrettene (jf. kap. 3405)					
	1	Driftsutgifter	153 384	-	-	727	154 111
410		Hørings- og byrettene (jf. kap. 3410)					
	1	Driftsutgifter	946 027	-	-649	1 162	946 540
430		Kriminalomsorg (jf. kap. 3430)					
	1	Driftsutgifter	1 455 910	-	-649	-	1 455 261
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	46 852	-	-	33 000	79 852
440		Politidirektoratet - politi- og lensmannsetaten (jf. kap. 3440)					
	1	Driftsutgifter	5 306 104	28 500	-2 046	105 132	5 437 690
	21	Spesielle driftsutgifter	53 913	-	-	8 850	62 763
	22	Søk etter omkomne på havet, i innsjøer og vassdrag	14 594	-	-4 000	-10 594	0
441		Oslo politidistrikt (jf. kap. 3441)					

Vedlegg 1**Endringer etter saldert budsjett***Utgifter*

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett 2002	Endringer foreslått etter saldert budsjett	Endringer i forbindelse med 65 mill. innsparing	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter framleggelsen av denne proposisjonen
450	1	Driftsutgifter Sivile vernepliktige (jf. kap. 3450)	1 098 666	12 000	-	2 137	1 112 803
451	1	Driftsutgifter Samfunnsikkerhet og beredskap (jf. kap. 3451)	230 383	-	-168	-	230 215
455	1	Driftsutgifter	278 443	5 500	-239	-	283 704
455	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold Redningstjenesten (jf. kap. 3455)	49 461	24 250	-	-	73 711
470	1	Driftsutgifter	36 669	-	-78	-	36 591
470	71	Fri rettshjelp (jf. kap. 3470)	187 510	-	-	17 000	204 510
475		Bobehandling					
	21	Spesielle driftsutgifter	26 028	-	-	-22 020	4 008
Sum endringer Justis- og politidepartementet				70 250	-7 829	132 012	
500		Kommunal- og regionaldepartementet (jf. kap. 3500)					
	1	Driftsutgifter	151 850	-	-100	-	151 750
520		Utlendingsdirektoratet (jf. kap. 3520)					
	1	Driftsutgifter	344 627	-	-	37 000	381 627
	21	Spesielle driftsutgifter, statlige mottak	1 108 700	-	-	309 500	1 418 200
	22	Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelse	99 300	-	-441	-	98 859
521		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere (jf. kap. 3521)					
	60	Integreringstilskudd	2 717 175	-	-	33 000	2 750 175
	72	Tilbakevending for flyktninger	10 815	-	-	-10 815	0
	75	Transport av flyktninger / reiseutgifter til og fra utlandet	27 200	-	-	12 000	39 200
524		Utlendingsnemnda					
	1	Driftsutgifter	76 500	-	-	6 000	82 500
	21	Spesielle driftsutgifter, nemdbehandling	33 300	-	-	-24 000	9 300
541		Tilskudd til samiske formål					
	70	Tilskudd til samiske formål	1 300	-	-	5 000	6 300
552		Nasjonale programmer og tiltak for regional utvikling					
	70	SIVA - utviklingsarbeid, inkubatorprogram, m.v.	29 000	-	-	5 000	34 000
	71	Næringshager	23 000	-	-	7 000	30 000
571		Rammetilskudd til kommuner (jf. kap. 3571)					
	60	Innbyggertilskudd	32 330 072	-	-	700 000	33 030 072
572		Rammetilskudd til fylkeskommuner (jf. kap. 3572)					

Vedlegg 1
Endringer etter saldert budsjett
Utgifter

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett 2002	Endringer foreslått etter saldert budsjett	Endringer i forbindelse med 65 mill. innsparing	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter framleggelsen av denne proposisjonen
573	60	Innbyggertilskudd	12 494 610	-	-	73 000	12 567 610
	64	Skjønnstilskudd	1 124 900	-	-	100 000	1 224 900
		Kompensasjon til fylkeskommuner ved statens overtakelse av ansvaret for spesialisthelsetjenesten					
	60	Tilskudd til sletting av gjeld m.v.	15 645 600	-	-	2 132 000	17 777 600
581	62	Tilskudd til utstyr	764 000	-	-	256 000	1 020 000
		Bolig- og bomiljøtiltak					
587	75	Boligtilskudd til etablering, utbedring og utleieboliger	646 000	-	-	75 000	721 000
		Statens bygningstekniske etat (jf. kap. 3587)					
	1	Driftsutgifter	31 300	-	-50	-	31 250
Sum endringer Kommunal- og regionaldepartementet				-	-591	3 715 685	
600		Sosialdepartementet (jf. kap. 3600)					
	1	Driftsutgifter	71 600	-	-109	-800	70 691
614		Utvikling av sosialtjenesten, tiltak for rusmiddelmissbrukere m.v.					
	21	Spesielle driftsutgifter	29 700	-	-	-4 100	25 600
	63	Utvikling av sosialtjenesten og rusmiddeltiltak	129 500	-	-	-4 000	125 500
666		Avtalefestet pensjon (AFP)					
	70	Tilskudd	589 000	-	-	3 000	592 000
675		Tiltak for eldre og funksjonshemmede					
	21	Spesielle driftsutgifter	46 600	-	-100	-4 000	42 500
676		Kompetansesentra for funksjonshemmede					
	70	Kompetansesentra m.m.	49 100	-	-	-6 500	42 600
Sum endringer Sosialdepartementet				-	-209	-16 400	
700		Helsedepartementet (jf. kap. 3700)					
	1	Driftsutgifter	111 300	-	-	-19 600	91 700
701		Forsknings- og forsøksvirksomhet					
	21	Spesielle driftsutgifter	119 600	-	-500	400	119 500
	50	Norges forskningsråd	32 700	-	-	37 400	70 100
705		Kursvirksomhet og stipendier					
	60	Rekruttering m.m. av helsepersonell	34 800	-	-	-2 000	32 800
	61	Utdanningstiltak, turnustjeneste m.m.	110 300	-	-	2 000	112 300
	73	Bedriftsinterne videreutdanninger	20 300	-	-	-10 300	10 000
706		Sosial- og helsedirektoratet					

Vedlegg 1**Endringer etter saldert budsjett***Utgifter*

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett 2002	Endringer foreslått etter saldert budsjett	Endringer i forbindelse med 65 mill. innsparing	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter framleggelsen av denne proposisjonen
707	1	Driftsutgifter Nasjonalt folkehelseinstitutt	195 330	-	-	121 850	317 180
	1	Driftsutgifter	250 200	6 000	-	-800	255 400
	21	Formidlingsvirksomhet	116 900	-	-	6 500	123 400
708		Statens helsetilsyn og fylkeslegene (jf. kap. 3708)					
	1	Driftsutgifter	240 500	-	-	-54 100	186 400
715		Statens strålevern (jf. kap. 3715)					
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	-	10 500	-	-	10 500
718		Rehabilitering					
	21	Spesielle driftsutgifter	18 350	-	-	-500	17 850
719		Helsefremmende og forebyggende arbeid					
	21	Tilskudd til helsefremmende og forebyggende tiltak i helse- og sosialsektoren	38 250	-	-695	-	37 555
730		Statlig helsetjeneste					
	70	Innsatsstyrt finansiering av sykehus	14 575 000	344 956	-	-7 200	14 912 756
	71	Refusjon poliklinisk virksomhet ved sykehus m.v.	3 456 000	70 000	-	-	3 526 000
732		Regionale helseforetak					
	70	Tilskudd til helseforetakene	20 000	300 000	-	-	320 000
	71	Tilskudd til Helse Øst RHF	10 316 504	364 840	-	-480	10 680 864
	72	Tilskudd til Helse Sør RHF	6 349 251	254 648	-	-300	6 603 599
	73	Tilskudd til Helse Vest RHF	4 574 736	208 373	-	-210	4 782 899
	74	Tilskudd til Helse Midt-Norge RHF	3 392 361	145 912	-	-160	3 538 113
	75	Tilskudd til Helse Nord RHF	3 136 498	136 271	-	-150	3 272 619
	90	Låneramme til RHF	-	1 000 000	-	-	1 000 000
739		Andre utgifter					
	21	Forsøk og utvikling i sykehussektoren	202 000	-	-	1 900	203 900
	50	Norges forskningsråd	37 400	-	-	-37 400	0
	72	Tilskudd til Norsk Pasientskadeerstatning	372 300	-	-	3 600	375 900
	76	Tilskudd til RIT 2000	445 600	-	-	-147 000	298 600
797		Helse- og sosialberedskap					
	1	Driftsutgifter	12 300	3 000	-	-	15 300
Sum endringer Helsedepartementet				2 844 500	-1 195	-106 550	
800		Barne- og familiedepartementet (jf. kap. 3800)					

Vedlegg 1**Endringer etter saldert budsjett***Utgifter*

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett 2002	Endringer foreslått etter saldert budsjett	Endringer i forbindelse med 65 mill. innsparing	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter framleggelsen av denne proposisjonen
	1	Driftsutgifter	75 946	-	-57	-	75 889
830	21	Spesielle driftsutgifter	2 945	-	-2	-	2 943
		Foreldreveiledning og samlivstiltak					
	21	Spesielle driftsutgifter	3 055	-	-2	-	3 053
841		Familievern og konfliktløsning					
	21	Spesielle driftsutgifter, meklingsgodtgjørelse	13 530	-	-	-3 530	10 000
	22	Kompetanseutvikling og opplæring, meklingskorpsset mv	-	-	-	3 530	3 530
844		Kontantstøtte					
	21	Spesielle driftsutgifter	2 278	-	-40	-	2 238
846		Familie- og likestillingspolitisk forskning, opplysningsarbeid m.v.					
	70	Tilskudd	3 860	-	-	-170	3 690
848		Likestillingsombudet					
	1	Driftsutgifter	5 468	-	-4	-	5 464
850		Barneombudet (jf. kap. 3850)					
	1	Driftsutgifter	7 289	-	-5	-	7 284
854		Tiltak i barne- og ungdomsvernet					
	1	Driftsutgifter	68 959	-	-52	-	68 907
	64	Tilskudd for enslige mindreårige flyktninger og asylsøkere	170 432	-	-	34 300	204 732
	71	Utvikling og opplysningsarbeid m.v.	28 946	-	-	12 470	41 416
856		Barnehager					
	64	Prøveprosjekt Oslo indre Øst	7 079	-	-	7 000	14 079
857		Barne- og ungdomstiltak					
	73	Ungdomstiltak i større bysamfunn	18 539	-	-	-500	18 039
858		Statens ungdoms- og adopsjonskontor (jf. kap. 3858)					
	1	Driftsutgifter	14 327	-	-11	1 200	15 516
859		UNG i Europa (jf. kap. 3859)					
	1	Driftsutgifter	4 729	-	-4	-	4 725
860		Forbrukerrådet (jf. kap. 3860)					
	1	Driftsutgifter	74 566	-	-56	-38 650	35 860
	21	Spesielle driftsutgifter	2 111	-	-2	-1 094	1 015
	50	Basisbevilgning	-	-	-	46 597	46 597
865		Forbrukerpolitiske tiltak og internasjonalt samarbeid					
	21	Spesielle driftsutgifter, forskning, utviklings- og opplysningsarbeid	9 397	-	-9	-	9 388
868		Forbrukerombudet					

Vedlegg 1**Endringer etter saldert budsjett***Utgifter*

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett 2002	Endringer foreslått etter saldert budsjett	Endringer i forbindelse med 65 mill. innsparing	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter framleggelsen av denne proposisjonen
	1	Driftsutgifter	12 699	-	-10	-	12 689
Sum endringer Barne- og familiedepartementet				-	-254	61 153	
900		Nærings- og handelsdepartementet (jf. kap. 3900)					
	1	Driftsutgifter	134 350	-	-153	-	134 197
901		Styret for det industrielle rettsvern (jf. kap. 3901)					
	1	Driftsutgifter	169 300	-	-170	-	169 130
904		Brønnøysundregistrene (jf. kap. 3904)					
	1	Driftsutgifter	153 700	-	-	10 000	163 700
920		Norges forskningsråd					
	50	Tilskudd	799 000	-	-	20 000	819 000
950		Forvaltning av statlig eierskap (jf. kap. 3950 og 5656)					
	91	Tilbakeføring av salgssinntekt	-	-	-	42 000	42 000
Sum endringer Nærings- og handelsdepartementet				-	-323	72 000	
1000		Fiskeridepartementet (jf. kap.4000)					
	1	Driftsutgifter	69 500	-	-67	-	69 433
1020		Havforskningsinstituttet (jf. kap. 4020)					
	1	Driftsutgifter	188 200	-	-195	-	188 005
1021		Drift av forskningsfartøyene (jf. kap. 4021)					
	1	Driftsutgifter	91 000	-	-95	-	90 905
1023		Fiskeri-, havbruks- og transportrettet FoU (jf. kap. 4023)					
	1	Driftsutgifter	26 200	-	-30	-	26 170
1030		Fiskeridirektoratet (jf. kap. 4030)					
	1	Driftsutgifter	296 660	-	-310	-	296 350
1062		Kystverket (jf. kap. 4062)					
	1	Driftsutgifter	693 580	-	-260	18 000	711 320
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	62 550	-	-	-7 000	55 550
1070		Elektroniske navigasjonshjelpemidler (jf. kap. 4070)					
	1	Driftsutgifter	27 100	-	-30	-	27 070
Sum endringer Fiskeridepartementet				-	-987	11 000	
1100		Landbruksdepartementet (jf. kap. 4100)					
	1	Driftsutgifter	107 532	-	-54	-	107 478
1107		Statens dyrehelsetilsyn (jf. kap. 4107)					
	1	Driftsutgifter	186 901	-	-92	19 500	206 309

Vedlegg 1**Endringer etter saldert budsjett***Utgifter*

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett 2002	Endringer foreslått etter saldert budsjett	Endringer i forbindelse med 65 mill. innsparing	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter framleggelsen av denne proposisjonen
1110	70	Tilskudd til veterinær beredskap	45 416	-	-	-19 500	25 916
		Statens landbrukstilsyn (jf. kap. 4110)					
	1	Driftsutgifter	116 430	-	-57	-	116 373
1112		Forvaltningsstøtte, utviklingsoppgaver og kunnskapsutvikling m.m.					
	50	Forvaltningsstøtte og utviklingsoppgaver, Veterinærinstituttet	106 848	3 500	-	-	110 348
1114		Statens næringsmiddeltilsyn (jf. kap. 4114)					
	1	Driftsutgifter	245 644	-	-121	650	246 173
1143		Statens landbruksforvaltning (jf. kap. 4143)					
	1	Driftsutgifter	139 673	-	-69	-	139 604
	72	Erstatninger	100	-	-	1 500	1 600
1145		Jordskifterettene (jf. kap. 4145)					
	1	Driftsutgifter	135 811	-	-66	-	135 745
1146		Norsk institutt for jord- og skogkartlegging (jf. kap. 4146)					
	1	Driftsutgifter	61 167	-	-30	-	61 137
1147		Reindriftsforvaltningen (jf. kap. 4147)					
	1	Driftsutgifter	28 036	-	-14	4 000	32 022
1151		Til gjennomføring av reindriftsavtalen					
	51	Tilskudd til Utviklings- og investeringsfondet	49 700	-1 900	-	-	47 800
	72	Tilskudd til organisasjonsarbeid	5 300	150	-	-	5 450
	75	Kostnadssenkende og direkte tilskudd	46 200	1 750	-	-	47 950
	82	Kostnader vedrørende radioaktivitet i reinkjøtt	-	3 500	-	-	3 500
Sum endringer Landbruksdepartementet				7 000	-503	6 150	
1310		Flytransport					
	70	Godtgjørelse for innenlandske flyruter	403 400	-	-	8 000	411 400
1311		Tilskudd til regionale flyplasser					
	70	Tilskudd til Luftfartsverkets regionale flyplasser	97 000	-	-	100 000	197 000
	71	Tilskudd til ikke-statlige flyplasser	10 100	-	-	-2 000	8 100
1320		Statens vegvesen (jf. kap. 4320)					
	30	Riksveginvesteringer	4 565 600	-	-7 709	-	4 557 891
	31	Rassikring	146 600	-	-	50 000	196 600
1321		Oppretting av selskap for vegproduksjon					
	90	Innskutt egenkapital	-	100	-	-	100
1330		Særskilte transporttiltak					
	71	Tilskudd til ekspressbusser	29 000	-	-	-10 800	18 200

Vedlegg 1**Endringer etter saldert budsjett***Utgifter*

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett 2002	Endringer foreslått etter saldert budsjett	Endringer i forbindelse med 65 mill. innsparing	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter framleggelsen av denne proposisjonen
1350	23	Jernbaneverket (jf. kap. 4350) Drift og vedlikehold	2 864 900	-	-3 300	-	2 861 600
1351	70	Overføringer til NSB BA Betaling for persontransporttjenester	1 298 000	-	-	4 000	1 302 000
1353	90	NSB BA (jf. kap. 4353) Egenkapital	-	500 000	-	-	500 000
1360	1	Samferdselsberedskap Driftsutgifter	4 900	-1 200	-	-	3 700
	30	Transport- og sambandsanlegg, utstyr m.v.	12 900	3 000	-	-	15 900
1371	90	Etablering av Posten Norge BA Egenkapital	-	600 000	-	-	600 000
1380	1	Post- og teletilsynet (jf. kap. 4380) Driftsutgifter	145 100	700	-	-	145 800
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	24 200	-700	-	-	23 500
	90	Innskutt egenkapital i Nemko Comlab AS	-	4 000	-	-	4 000
Sum endringer Samferdselsdepartementet				1 105 900	-11 009	149 200	
1400	1	Miljøverndepartementet (jf. kap. 4400) Driftsutgifter	150 458	-	-130	-	150 328
	21	Spesielle driftsutgifter	62 252	-	-53	-1 880	60 319
	71	Internasjonale organisasjoner	32 175	-	-	1 800	33 975
	76	Støtte til internasjonale miljøtiltak og nasjonale energitiltak	9 081	-	-	790	9 871
	78	Miljøtiltak i nikkilverkene på Kola	170 000	-	-	-87 000	83 000
1410	21	Miljøvernforskning og miljøovervåkning (jf. kap. 4410) Miljøovervåkning og miljødata	90 757	-	-77	-	90 680
1426	1	Statens naturoppsyn (jf. kap. 4426) Driftsutgifter	49 495	-	-43	-	49 452
1427	1	Direktoratet for naturforvaltning (jf. kap. 4427) Driftsutgifter	68 086	-	-59	7 000	75 027
	21	Spesielle driftsutgifter	32 333	-	-28	-7 000	25 305
	52	Overføring til barskogvern under Jordfondet	-	-	-	40 000	40 000
1429	1	Riksantikvaren (jf. kap. 4429) Driftsutgifter	73 933	-	-64	-1 343	72 526

Vedlegg 1**Endringer etter saldert budsjett***Utgifter*

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett 2002	Endringer foreslått etter saldert budsjett	Endringer i forbindelse med 65 mill. innsparing	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter framleggelsen av denne proposisjonen
	21	Spesielle driftsutgifter	27 150	-	-24	-	27 126
1432	75	Internasjonalt samarbeid	900	-	-	1 343	2 243
		Norsk kulturminnefond					
1441	90	Fondskapital	-	-	-	200 000	200 000
		Statens forurensningstilsyn (jf. kap. 4441)					
	1	Driftsutgifter	192 453	-	-166	-	192 287
1443	73	Tilskudd til biloppsamlingssystemet	97 786	-	-	9 000	106 786
		Statens beredskapsansvar mot akutt forurensning					
	1	Driftsutgifter	37 430	-	-32	-	37 398
1444		Produktregisteret					
	1	Driftsutgifter	12 213	-	-10	-	12 203
1465		Statens kjøp av tjenester i Statens kartverk					
1471	21	Betaling for statsoppdraget	338 220	-	-323	20 000	357 897
		Norsk Polarinstitut (jf. kap. 4471)					
	1	Driftsutgifter	106 574	-	-92	1 550	108 032
Sum endringer Miljøverndepartementet				-	-1 101	184 260	
1500		Arbeids- og administrasjonsdepartementet (jf. kap. 4500)					
	1	Driftsutgifter	146 312	-	-159	-	146 153
	21	Spesielle driftsutgifter	108 891	-	-118	-	108 773
1503		Midler til tjenestemannsorganisasjonenes opplærings- og utviklingsarbeid					
	70	Tilskudd	151 111	-	-	8 700	159 811
1507		Datatilsynet (jf. kap. 4507)					
	1	Driftsutgifter	17 357	-	-19	-	17 338
1510		Fylkesmannsembetene (jf. kap. 4510)					
	1	Driftsutgifter	729 258	-	-793	12 000	740 465
1520		Statskonsult (jf. kap. 4520)					
	1	Driftsutgifter	98 386	-	-107	-	98 279
	21	Spesielle driftsutgifter	21 247	-	-23	-	21 224
1522		Statens forvaltningstjeneste (jf. kap. 4522)					
	1	Driftsutgifter	227 314	1 250	-247	9 230	237 547

Vedlegg 1**Endringer etter saldert budsjett***Utgifter*

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett 2002	Endringer foreslått etter saldert budsjett	Endringer i forbindelse med 65 mill. innsparing	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter framleggelsen av denne proposisjonen
	21	Spesielle driftsutgifter	25 258	-	-27	1 400	26 631
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	10 771	6 000	-12	7 535	24 294
1541		Pensjoner av statskassen					
	1	Driftsutgifter	26 156	-	-	-11 156	15 000
1542		Tilskudd til Statens Pensjonskasse og Pensjonsordningen for apoteketaten					
	1	Driftsutgifter	6 808 326	-	-	-649 074	6 159 252
	70	For andre medlemmer av Statens Pensjonskasse	84 095	-	-	-7 883	76 212
1544		Boliglån til statsansatte					
	90	Lån	1 500 000	-	-	2 772 000	4 272 000
1550		Konkurransetilsynet (jf. kap. 4550)					
	1	Driftsutgifter	64 214	-	-70	-	64 144
1560		Pristilskudd					
	70	Til regulering av forbrukerprisene	25 000	-	-	15 500	40 500
1570		Arbeidstilsynet (jf. kap. 4570)					
	1	Driftsutgifter	238 717	-	-	10 000	248 717
1574		Arbeidsforskningsinstituttet (jf. kap. 4574)					
	90	Innskudd egenkapital AFI AS	-	4 000	-	-	4 000
1575		Forskning og utredning					
	21	Forsknings- og utredningsoppdrag, m.m.	8 800	-	-400	-	8 400
1580		Bygg utenfor husleieordningen					
	30	Igangsetting av byggeprosjekter	-	-	-	35 000	35 000
	31	Videreføring av byggeprosjekter	762 870	-	-829	-	762 041
	32	Prosjektering av bygg	116 400	-	-126	-5 000	111 274
	33	Reserve for byggeprosjekter	4 320	-	-5	-	4 315
	36	Kunstnerisk utsmykking	10 560	-	-11	-	10 549
1581		Eiendommer til kongelige formål					
	1	Driftsutgifter	17 628	-	-19	5 000	22 609
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	6 700	-	-7	-	6 693
1582		Utvikling av Fornebuområdet					
	21	Spesielle driftsutgifter	10 220	-	-11	-	10 209
	30	Investeringer på Fornebu	165 690	-	-180	-40 000	125 510
1583		Utvikling av Pilestredet Park (jf. kap. 4583)					
	30	Investeringer Pilestredet Park	700	-	-1	-	699

Vedlegg 1**Endringer etter saldert budsjett***Utgifter*

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett 2002	Endringer foreslått etter saldert budsjett	Endringer i forbindelse med 65 mill. innsparing	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter framleggelsen av denne proposisjonen
1590	1	Aetat (jf. kap. 4590)					
	1	Driftsutgifter	1 566 360	-	-	15 000	1 581 360
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	199 780	-	-243	-	199 537
1591		Arbeidsmarkedstiltak (jf. kap. 4591)					
	70	Arbeidsmarkedstiltak	1 184 558	-	-	-68 080	1 116 478
1592		Spesielle arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede					
	70	Arbeidsmarkedstiltak, drift	2 660 246	-	-	-14 477	2 645 769
Sum endringer Arbeids- og administrasjonsdepartementet				11 250	-3 407	2 095 695	
1600		Finansdepartementet (jf. kap. 4600)					
	21	Spesielle forsknings- og utredningsoppdrag	23 950	-	-978	-	22 972
1610		Toll- og avgiftsetaten (jf. kap. 4610)					
	1	Driftsutgifter	805 300	-	-	36 000	841 300
	21	Spesielle driftsutgifter	4 000	-	-	-2 000	2 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	54 500	-	-	37 200	91 700
1618		Skatteetaten (jf. kap. 4618)					
	1	Driftsutgifter	3 090 100	-	-2 000	5 000	3 093 100
1620		Statistisk sentralbyrå (jf. kap. 4620)					
	1	Driftsutgifter	311 450	-	-1 000	-	310 450
1632		Merverdiavgiftskompensasjon for kommuner, fylkeskommuner og frivillige organisasjoner					
	70	Momskompensasjon til frivillige organisasjoner	-	-	-	195 000	195 000
1634		Statens innkrevingsentral (jf. kap. 4634)					
	1	Driftsutgifter	167 200	-	-	4 300	171 500
Sum endringer Finansdepartementet				-	-3 978	275 500	
1700		Forsvarsdepartementet					
	1	Driftsutgifter	146 658	-	-	-2 000	144 658
1731		Hæren (jf. kap. 4731)					
	1	Driftsutgifter	4 354 933	107 000	-	-	4 461 933
1732		Sjøforsvaret (jf. kap. 4732)					
	1	Driftsutgifter	2 647 003	95 076	-	-	2 742 079
1733		Luftforsvaret (jf. kap. 4733)					
	1	Driftsutgifter	3 691 716	255 260	-	-	3 946 976
1734		Heimevernet (jf. kap. 4734)					
	1	Driftsutgifter	699 342	95 500	-	-	794 842

Vedlegg 1**Endringer etter saldert budsjett***Utgifter*

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett 2002	Endringer foreslått etter saldert budsjett	Endringer i forbindelse med 65 mill. innsparing	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter framleggelsen av denne proposisjonen
1760		Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg (jf. kap. 4760)					
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	6 266 846	630 000	-	-	6 896 846
	47	Nybygg og nyanlegg	1 839 819	-	-20 071	-	1 819 748
1791		Redningshelikoptertjenesten (jf. kap. 4791)					
	1	Driftsutgifter	191 896	30 000	-	-	221 896
1792		Norske styrker i utlandet (jf. kap. 4792)					
	1	Driftsutgifter	1 242 385	376 178	-	-	1 618 563
Sum endringer Forsvarsdepartementet				1 589 014	-20 071	-2 000	
1800		Olje- og energidepartementet					
	21	Spesielle driftsutgifter	24 630	-	-200	-	24 430
	22	Beredskapslagre for drivstoff	21 000	-	-121	-	20 879
1810		Oljedirektoratet (jf. kap. 4810)					
	21	Spesielle driftsutgifter	67 000	-	-200	-	66 800
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat (jf. kap. 4820 og 4829)					
	1	Driftsutgifter	209 000	-	-	4 000	213 000
	22	Forbygningsarbeider og oppryddingstiltak	55 350	-	-	4 000	59 350
	75	Tilskudd til sikringstiltak	2 600	1 000	-	-	3 600
1825		Omlegging av energibruk og energiproduksjon					
	74	Naturgass	30 000	-	-	18 700	48 700
1827		Miljøvennlig gassteknologi					
	70	Tilskudd	-	-	-	25 000	25 000
Sum endringer Olje- og energidepartementet				1 000	-521	51 700	
2309		Tilfeldige utgifter					
	1	Driftsutgifter	7 094 727	-	65 000	823 685	7 983 412
Sum endringer Ymse utgifter				-	65 000	823 685	
2410		Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 5310)					
	1	Driftsutgifter	255 285	-	-200	3 000	258 085
	50	Avsetning til utdanningsstipend	-	-	-	353 000	353 000

Vedlegg 1**Endringer etter saldert budsjett***Utgifter*

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett 2002	Endringer foreslått etter saldert budsjett	Endringer i forbindelse med 65 mill. innsparing	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter framleggelsen av denne proposisjonen
	70	Utdanningsstipend	4 679 800	-	-	-283 000	4 396 800
	71	Andre stipend	914 800	-	-	-70 000	844 800
	72	Rentestønad	1 482 400	-	-	69 000	1 551 400
	90	Lån til Statens lånekasse for utdanning	8 165 000	-	-	662 000	8 827 000
2412		Den Norske Stats Husbank (jf. kap. 5312 og 5615)					
	1	Driftsutgifter	242 400	-	-200	-	242 200
2420		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (jf. kap. 5320 og 5620)					
	70	Administrasjon	185 500	-	-	25 000	210 500
	72	Tilskudd til dekning av tap på risikolån	-	-	-	60 470	60 470
2425		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND) og fylkeskommunene					
	74	Dekning av tap på risikolån og garantier	-	-	-	1 500	1 500
Sum endringer Statsbankene				-	-400	820 970	
2440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (jf. kap. 5440)					
	22	Fjerningsutgifter	140 000	-	-	-50 000	90 000
	30	Investeringer	15 300 000	-	-	-1 000 000	14 300 000
	50	Overføring til Statens petroleumforsikringsfond	600 000	-	-	100 000	700 000
Sum endringer Petroleumsvirksomheten				-	-	-950 000	
2445		Statsbygg (jf. kap. 5445)					
	24	Driftsresultat:	-54 548	-	-	-71 265	-125 813
	30	Igangsetting av byggeprosjekter	32 100	-	-35	3 000	35 065
	31	Videreføring av byggeprosjekter	493 780	-	-537	-65 000	428 243
	32	Prosjektering av bygg	79 030	-	-86	-3 500	75 444
	33	Reserve for byggeprosjekter	9 110	-	-10	-	9 100
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	92 154	-	-100	-	92 054
	49	Kjøp av eiendommer	100 030	-	-109	-	99 921
2450		Luftfartsverket (jf. kap. 5450, 5491 og 5603)					
	24	Driftsresultat:	-	-	-	-	0
	30	Flyplassanlegg	598 400	-	-	-98 400	500 000
2470		Statens Pensjonskasse					
	45	Investeringer i medlemsdatabasen	19 047	-	-21	-	19 026
2490		NVE Anlegg (jf. kap. 5490)					

Vedlegg 1**Endringer etter saldert budsjett***Utgifter*

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett 2002	Endringer foreslått etter saldert budsjett	Endringer i forbindelse med 65 mill. innsparing	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter framleggelsen av denne proposisjonen
	24	Driftsresultat	5 300	-	-	-2 000	3 300
Sum endringer Statens forretningsdrift				-	-898	-237 165	
2543	70	Ytelser til yrkesrettet attføring					
	70	Attføringspenger	5 697 000	-	-	200 000	5 897 000
2600		Trygdeetaten					
	21	Spesielle driftsutgifter	29 900	-	-	-2 500	27 400
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	140 000	-	-3 400	-	136 600
2650		Sykepenger					
	70	Sykepenger for arbeidstakere m.v.	22 082 500	-	-	1 100 000	23 182 500
2663		Medisinsk rehabilitering m.v.					
	72	Foreløpig uførestønad	218 000	-	-	25 000	243 000
2751		Medisiner m.v.					
	70	Legemidler	7 140 000	-	-	59 000	7 199 000
2790		Andre helsetiltak					
	70	Bidrag, lokalt	530 500	-	-	-25 000	505 500
Sum endringer Folketrygden				-	-3 400	1 356 500	
Sum endringer utgifter				5 662 514	0	8 882 120	
Herav 90 - 99 poster				2 108 100	-	3 644 750	

Vedlegg 1**Endringer etter saldert budsjett***Inntekter*

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett 2002	Endringer foreslått etter saldert budsjett	Endringer i forbindelse med 65 mill. innsparing	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter framleggelsen av denne proposisjonen
3101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 101)					
	5	Refusjon spesialutsendinger m.m.	4 000	-	-	-840	3 160
3288		Internasjonale samarbeidstiltak					
	1	Inntekter ved oppdrag	-	-	-	236	236
3301		Deltaking i internasjonale organisasjoner (jf. kap. 301)					
	2	Inntekter ved oppdrag	266	-	-	-236	30
3440		Politidirektoratet - politi- og lensmannsetaten (jf. kap. 440)					
	4	Gebyrer - vakselskap	199	-	-	51	250
3441		Oslo politidistrikt (jf. kap. 441)					
	3	Salgsinntekter	983	-	-	-863	120
3520		Utlendingsdirektoratet (jf. kap. 520)					
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	514 066	-	-	166 700	680 766
3521		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere (jf. kap. 521)					
	3	Transport av flyktninger / reiseutgifter til og fra utlandet	27 200	-	-	12 000	39 200
3706		Sosial- og helsedirektoratet					
	2	Salg- og leieinntekter	1 400	-	-	10 000	11 400
3708		Statens helsetilsyn og fylkeslegene (jf. kap. 708)					
	2	Gebyrinntekter m.v.	10 300	-	-	-10 000	300
3739		Behandlingsreiser til utlandet m.m. (jf. kap. 739)					
	4	Tilbakebetaling fra Sør-Trøndelag fylkeskommune	-	-	-	53 600	53 600
3860		Forbrukerrådet (jf. kap. 860)					
	1	Salg av Forbrukerrapporten	7 420	-	-	-1 113	6 307
	2	Salg av opplysningsmaterieell	2 688	-	-	-403	2 285
	3	Oppdragsinntekter og refusjoner	2 061	-	-	-1 006	1 055
	5	Andre inntekter	250	-	-	-125	125
3961		Statsforetak under NHD					
	70	Garantiprovisjon, Statskraft SF	-	-	-	100 000	100 000
4380		Post- og teletilsynet (jf. kap. 1380)					
	1	Diverse avgifter og gebyrer	159 300	-1 200	-	-	158 100
	90	Overføring av eierandeler til Nemko Comlab AS	-	4 000	-	-	4 000
4471		Norsk Polarinstituttt (jf. kap. 1471)					
	4	Refusjon fra Svalbardbudsjettet	2 450	-	-	-2 450	0
4522		Statens forvaltningstjeneste (jf. kap. 1522)					
	4	Inntekter - Norsk lysingsblad	48 696	-	-	1 400	50 096

Vedlegg 1**Endringer etter saldert budsjett***Inntekter*

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett 2002	Endringer foreslått etter saldert budsjett	Endringer i forbindelse med 65 mill. innsparing	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter framleggelsen av denne proposisjonen
4546	1	Yrkesskadeforsikring (jf. kap. 1546)					
		Premie yrkesskadeforsikring	54 288	-	-	26 000	80 288
4591	1	Arbeidsmarkedstiltak (jf. kap. 1591)					
		Utleieinntekter	53 080	-	-	-53 080	0
4592	1	Spesielle arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede (jf. kap. 1592)					
		Utleieinntekter	14 477	-	-	-14 477	0
4634		Statens innkrevingsssentral (jf. kap. 1634)					
	81	Bøter, inndragninger	550 000	-	-	50 000	600 000
	84	Gebyr ved for sent innsendt regnskap m.m.	57 700	-	-	15 000	72 700
	85	Misligholdte lån i Statens lånekasse for utdanning	85 000	-	-	15 000	100 000
4820		Norges vassdrags- og energidirektorat (jf. kap. 1820)					
	1	Gebyr- og avgiftsinntekter	12 700	-	-	1 500	14 200
	40	Forbygningsvirksomhet	12 000	-	-	4 000	16 000
4860		Statsforetak under Olje- og energidepartementet					
	70	Garantiprovisjon, Statnett SF	-	-	-	20 000	20 000
5309		Tilfeldige inntekter					
	29	Ymse	450 253	-	-	220 000	670 253
5320		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (jf. kap. 2420)					
	50	Tilbakeføring av utviklingstilskudd	5 000	-	-	4 200	9 200
	51	Tilbakeføring fra tapsfond	5 000	-	-	6 000	11 000
	70	Låneprovisjon, grunnfinansierings- og lavrisikolåneordningen	38 750	-	-	4 650	43 400
5326		SIVA (jf. kap. 2426)					
	72	Garantiprovisjon	-	-	-	2 000	2 000
Sum endringer Inntekter under departementene				2 800	-	627 744	
5440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (jf. kap. 2440)					
	24	Driftsresultat:	66 700 000	-	-	1 800 000	68 500 000
	30	Avskrivninger	17 600 000	-	-	-2 900 000	14 700 000
	80	Renter	7 000 000	-	-	-500 000	6 500 000
Sum endringer Inntekter fra petroleumsvirksomheten				-	-	-1 600 000	
5446		Salg av eiendom, Fornebu					
	2	Refusjoner og innbetalinger - Fornebu	13 000	-	-	12 000	25 000
	40	Salgsinntekter	153 300	-	-	59 000	212 300

Vedlegg 1**Endringer etter saldert budsjett****Inntekter**

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett 2002	Endringer foreslått etter saldert budsjett	Endringer i forbindelse med 65 mill. innsparing	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter framleggelsen av denne proposisjonen
5450	35	Luftfartsverket (jf. kap. 2450) Til investeringsformål	238 400	-	-	-113 900	124 500
5491	30	Avskrivning på statens kapital i statens forretningsdrift (jf. kap. 2445-2481) Avskrivninger	700 764	-	-	-44 500	656 264
Sum endringer Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg m.v.				-	-	-87 400	
5506	70	Avgift av arv og gaver Avgift	1 430 000	-	-	-5 000	1 425 000
5511	70	Tollinntekter Toll	1 770 000	-	-	-100 000	1 670 000
5521	70	Merverdiavgift og avgift på investeringer m.v. Avgift	130 535 000	-	-	2 165 000	132 700 000
Sum endringer Skatter og avgifter				-	-	2 060 000	
5603	80	Renter av statens kapital i statens forretningsdrift (jf. kap. 2445-2481) Renter av statens faste kapital	67 047	-	-	-1 500	65 547
5607	80	Renter av boliglansordningen til statsansatte Renter	685 000	-	-	90 090	775 090
5608	80	Renter av lån til statsforetak under Olje- og energidepartementet Renter, Statnett SF	87 000	-	-	-8 000	79 000
5612	81	Renter av lån til Posten Norge BA Renter av ansvarlig lån	28 000	-14 000	-	-	14 000
5617	80	Renter fra Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 2410) Renter	5 377 800	-	-	-179 000	5 198 800
5620	83	Renter og utbytte fra Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (jf. kap. 2420) Utbytte, grunnfinansierings- og lavrisikolåneordningen	28 750	-	-	10 350	39 100
	84	Utbytte fra SND Invest AS	90 000	-	-	-90 000	0
	85	Rentemargin, risikolåneordningen	5 000	-	-	-2 100	2 900
5656	80	Utbytte fra selskaper under Nærings- og handelsdepartementets forvaltning (jf. kap. 950) Utbytte	5 186 500	-	-	1 344 500	6 531 000
5680	80	Utbytte fra statsforetak under Olje- og energidepartementet Utbytte, Statnett SF	80 000	-	-	90 000	170 000

Vedlegg 1**Endringer etter saldert budsjett***Inntekter*

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett 2002	Endringer foreslått etter saldert budsjett	Endringer i forbindelse med 65 mill. innsparing	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter framleggelsen av denne proposisjonen
5685	80	Aksjer i Statoil ASA Utbytte	4 600 000	-	-	445 000	5 045 000
Sum endringer Renter og utbytte mv.				-14 000	-	1 699 340	
5700	72	Folketrygdens inntekter Arbeidsgiveravgift	78 629 000	-	-	546 000	79 175 000
Sum endringer Folketrygden				-	-	546 000	
Sum endringer inntekter				-11 200	0	3 245 684	
Herav 90 - 99 poster				4 000	-	-	

Vedlegg 2

Endringer i tolltariffen

Fjerning av tollsatser på industrivarer

	Nr	Vareslag	Foreslått anvendt tollsats fra 1.7.2002
<i>(Ex. betyr utdrag av posisjon eller underposisjon i tolltariffen)</i>			
ex.	33.02	Blandinger av velluktende stoffer og blandinger (herunder alkoholholdige oppløsninger) på basis av ett eller flere av disse stoffer, av det slag som brukes som råstoff i industrien; andre preparater på basis av velluktende stoffer, av det slag som brukes til fremstilling av drikkevarer.	
	.1000	- av det slag som brukes i næringsmiddel- eller drikkevareindustrien	fri
	33.03	Parfymmer og toalett vann.	
		- alkoholholdige:	
	.0011	-- parfymmer	fri
	.0012	-- toalett vann	fri
	.0090	- andre	fri
	33.04	Preparater for skjønnhetspleie eller sminking og hudpleiepreparater (unntatt legemidler), herunder solbadpreparater; preparater for manikyr eller pedikyr.	
	.1000	- sminke for leppene	fri
	.2000	- sminke for øynene	fri
	.3000	- preparater for manikyr eller pedikyr	fri
		- ellers:	
	.9100	-- pudder, også sammenpresset	fri
		-- andre:	
	.9910	--- hudkrem og hudolje	fri
	.9990	--- ellers	fri
	33.05	Hårpleiepreparater.	
	.1000	- sjampo	fri
	.2000	- permanentpreparater	fri
	.3000	- hårlakk	fri
	.9000	- andre	fri
ex.	33.06	Munn- og tannhygienepreparater, herunder pasta og pulver for festing av tannproteser; tanntråd, i pakninger for detalj salg.	
	.1000	- tannpleiemidler	fri
	.9000	- andre	fri
	33.07	Preparater til bruk før, under og etter barbering, kroppsdeodoranter, badepreparater, hårfjerningsmidler og andre parfyme-, kosmetikk- eller toalettpreparater, ikke nevnt eller innbefattet annet sted; tilberedte romdeodoriseringsmidler, også uparfymerte eller med desinfiserende egenskaper.	
	.1000	- preparater til bruk før, under og etter barbering	fri
	.2000	- kroppsdeodoranter og -antiperspiranter	fri
	.3000	- parfymert badesalt og andre badepreparater	fri
		- preparater for romparfyming eller romdeodorisering, herunder velluktende preparater som brukes ved religiøse seremonier:	
	.4100	-- "agarbatti" og andre velluktende preparater som er virksomme ved brenning	fri
	.4900	-- andre	fri
	.9000	- ellers	fri
ex.	39.17	Rør og slanger samt forbindelsesdeler dertil (f.eks. muffe, knær, flenser), av plast.	
	.1000	- kunstige tarmar av herdet protein eller celluloseplast	fri

	Nr	Vareslag	Foreslått anvendt tollsats fra 1.7.2002
		- stive rør og slanger:	
	.2100	-- av polymerer av etylen	fri
	.2200	-- av polymerer av propylen	fri
	.2300	-- av polymerer av vinylklorid	fri
ex.		-- av annen plast:	
	.2910	--- av andre addisjonspolymerisasjonsprodukter	fri
	.2920	--- av kondensasjons-, polykondensasjons- eller polyaddisjonsprodukter	fri
ex.		- andre rør og slanger:	
ex.		-- bøyelige rør og slanger som tåler et trykk på minst 27,6 MPa:	
	.3110	--- av kondensasjons-, polykondensasjons- eller polyaddisjonsprodukter	fri
	.3120	--- av addisjonspolymerisasjonsprodukter	fri
ex.		-- andre, ikke forsterket eller på annen måte forbundet med andre materialer, uten forbindelsesdeler:	
	.3210	--- av kondensasjons-, polykondensasjons- eller polyaddisjonsprodukter	fri
	.3220	--- av addisjonspolymerisasjonsprodukter	fri
	.3300	-- andre, ikke forsterket eller på annen måte forbundet med andre materialer, med forbindelsesdeler	fri
	.3900	-- andre	fri
	.4000	- forbindelsesdeler	fri
	39.18	Golvbelegg av plast, også selvklebende, i ruller eller i form av fliser; vegg- eller takledning av plast som definert i note 9 til dette kapittel.	
		- av polymerer av vinylklorid:	
	.1001	-- med tykkelse under 1,5 mm	fri
	.1009	-- ellers	fri
	.9000	- av annen plast	fri
ex.	39.19	Selvklebende plater, duk, film, folier, tape, bånd og andre flate produkter av plast, også i ruller.	
ex.		- i ruller med bredde høyst 20 cm:	
	.1010	-- av kondensasjons-, polykondensasjons- eller polyaddisjonsprodukter ..	fri
	.1090	-- andre	fri
ex.		- ellers:	
	.9010	-- av kondensasjons-, polykondensasjons- eller polyaddisjonsprodukter ...	fri
	.9090	-- andre	fri
ex.	39.20	Andre plater, duk, film, folier og bånd, av plast, unntatt skumplast og ikke forsterket, laminert eller på liknende måte forbundet med andre materialer og uten underlag.	
	.1000	- av polymerer av etylen	fri
	.3000	- av polymerer av styren	fri
		- av polymerer av vinylklorid:	
	.4300	-- inneholdende minimum 6 vektprosent myknere	fri
	.4900	-- ellers	fri
		- av akrylpolimerer:	
	.5100	-- av poly(metylmetakrylat)	fri
	.5900	-- andre	fri
		- av polykarbonater, alkydharpikser, polyallylestere eller andre polyestere:	
	.6100	-- av polykarbonater	fri
	.6200	-- av poly(etylentereftalat)	fri
	.6300	-- av umettede polyestere	fri
	.6900	-- av andre polyestere	fri
ex.		- av cellulose eller dens kjemiske derivater:	
ex.		-- av regenerert cellulose:	
	.7190	--- ellers (andre enn plater)	fri
ex.		-- av celluloseacetat:	
	.7390	--- ellers (andre enn plater)	fri
ex.		-- av andre cellulosederivater:	
	.7990	--- ellers (andre enn plater)	fri
ex.		- av annen plast:	
	.9200	-- av polyamider	fri
	.9300	-- av aminoharpikser	fri

	Nr	Vareslag	Foreslått anvendt tollsats fra 1.7.2002
	.9400	-- av fenolharpikser	fri
	.9900	-- av annen plast	fri
ex.	39.21	Andre plater, duk, film, folier og bånd, av plast.	
ex.		- skumplastprodukter:	
		-- av polymerer av styren:	
	.1101	--- med innhold av regulerte klorfluorkarboner	fri
	.1109	--- ellers	fri
		-- av polymerer av vinylklorid:	
	.1201	--- med innhold av regulerte klorfluorkarboner	fri
	.1209	--- ellers	fri
		-- av polyuretaner:	
	.1301	--- med innhold av regulerte klorfluorkarboner	fri
	.1309	--- ellers	fri
ex.		-- av regenerert cellulose:	
		--- ellers (unntatt plater):	
	.1491	---- med innhold av regulerte klorfluorkarboner	fri
	.1499	---- andre	fri
		--- av kondensasjons-, polykondensasjons- eller polyaddisjonsprodukter:	
	.1911	---- med innhold av regulerte klorfluorkarboner	fri
	.1919	---- andre	fri
		--- av addisjonspolymerisasjonsprodukter:	
	.1921	---- med innhold av regulerte klorfluorkarboner	fri
	.1929	---- ellers	fri
		--- ellers:	
	.1991	---- med innhold av regulerte klorfluorkarboner	fri
	.1999	---- andre	fri
ex.		- ellers:	
ex.		-- av regenerert cellulose, cellulosenitrat, celluloseacetat og andre celluloseestere, celluloseetere og andre kjemiske cellulosederivater:	
	.9040	--- andre (plater)	fri
	39.22	Badekar, dusjkar, oppvaskkummer, vasker, bideter, klosettskåler, seter og lokk til klosettskåler, spylecisterner samt liknende sanitærutstyr av plast.	
	.1000	- badekar, dusjkar, oppvaskkummer og vasker	fri
	.2000	- seter og lokk til klosettskåler	fri
	.9009	- andre	fri
ex.	39.23	Produkter av plast for transport eller emballering av varer; propper, lokk, kapsler og andre lukkeanordninger, av plast.	
		- esker, kasser og liknende varer:	
		-- med rominnhold 15 liter eller mer:	
	.1003	--- med innhold av regulerte klorfluorkarboner	fri
	.1004	--- ellers	fri
		-- med rominnhold under 15 liter:	
	.1005	--- med innhold av regulerte klorfluorkarboner	fri
	.1006	--- ellers	fri
		- sekker, bæreposer og andre poser (herunder kremmerhus):	
		-- av polymerer av etylen:	
	.2110	--- bæreposer	fri
	.2190	--- ellers	fri
		-- av annen plast:	
	.2910	--- bæreposer	fri
	.2990	--- ellers	fri
		- ballonger, flasker, kanner og liknende beholdere:	
	.3001	-- med rominnhold 3 liter eller mer	fri
	.3002	-- med rominnhold under 3 liter	fri
		- andre (unntatt propper, lokk, kapsler og andre lukkeinretninger samt sneller, spoler, bobiner og lignende):	
	.9002	-- ekstruderte, slangeformede nett	fri
		-- emballasjebegre (sylindriske eller koniske):	
	.9003	--- med innhold av regulerte klorfluorkarboner	fri
	.9004	--- ellers	fri
		-- ellers:	
	.9005	--- med innhold av regulerte klorfluorkarboner	fri

	Nr	Vareslag	Foreslått anvendt tollsats fra 1.7.2002
	.9006	- - - andre	fri
ex.	39.24	Bordservice, kjøkkenutstyr, andre husholdningsartikler og toalettartikler av plast.	
		- bordservice og kjøkkenutstyr:	
	.1001	-- kopper, skåler, tallerkener, fat, brett og liknende	fri
	.1009	-- ellers	fri
ex.		- andre:	
	.9001	-- baljer, spann og bøtter	fri
	.9002	-- klesklyper	fri
	.9003	-- duker, gardiner, forheng og liknende	fri
	39.25	Byggevarer av plast, ikke nevnt eller innbefattet annet sted.	
	.1000	- cisterner, tanker, kar og liknende beholdere med rominnhold over 300 liter	
		- dører, vinduer, dør- og vinduskarmer og -rammer samt dørterskler:	
	.2001	-- dører med innhold av regulerte klorfluorkarboner	fri
	.2009	-- ellers	fri
	.3000	- vindusskodder, markiser, persiennner, rullegardiner og liknende varer samt deler dertil	fri
		- ellers:	
		-- konstruksjonsdeler som brukes til golv, vegger eller tak:	
	.9001	- - - med innhold av regulerte klorfluorkarboner	fri
	.9002	- - - ellers	fri
		-- porter:	
	.9003	- - - med innhold av regulerte klorfluorkarboner	fri
	.9004	- - - ellers	fri
	.9009	-- andre.....	fri
ex.	39.26	Andre varer av plast og varer av andre materialer som hører under posisjonene 39.01 - 39.14.	
	.1000	- kontor- og skoleartikler	fri
	.2000	- klær og tilbehør til klær (herunder hansker, vanter og votter)	fri
	.3000	- tilbehør til møbler, karosserier eller liknende	fri
	.4000	- statuetter og andre dekorasjonsartikler	fri
ex		- ellers:	
	.9030	-- drivreimer og transportbånd	fri
		-- andre (unntatt lester og maskinpakninger) :	
	.9091	- - - garnflær	fri
	.9092	- - - svamper (andre enn rektangulære eller firkantede), også innsatt med såpe	fri
		- - - løsfyllmateriale, skummet, av det slag som foreligger i ferdige former (f.eks. "chips", kroker, flak o.l.):	
	.9093	- - - - med innhold av regulerte klorfluorkarboner	fri
	.9094	- - - - andre	fri
	.9098	- - - ellers	fri
	42.02	Garderobekofferter, håndkofferter, toalett-kofferter, attachékofferter, dokumentmapper, skoleransler, brilleetuier, etuier og vesker for kikkerter, kameraer, musikkinstrumenter eller våpen samt liknende beholdere; reisevesker, isolerte vesker (bager) for mat eller drikke, toalettvesker, ryggsekker, håndvesker, handlevesker, lommebøker, pengepunger, kartmapper, sigarettetuier, tobakkspunger, verktøyvesker, sportsvesker, flaskefuttaler, smykkeskrin, pudderdåser, etuier for bestikk og liknende beholdere, av lær, kunstlær, plast (som plater, duk eller folier), tekstilmateriale, vulkanfibrer eller papp eller helt eller hovedsakelig overtrukket med slike materialer eller med papir.	
		- garderobekofferter, håndkofferter, toalett-kofferter, attachékofferter, dokumentmapper, skoleransler og liknende beholdere:	
		-- med ytterside av lær, kunstlær eller lakklær:	
	.1101	- - - skoleransler	fri
	.1102	- - - dokumentmapper og attachékofferter	fri
	.1109	- - - ellers	fri
		-- med ytterside av plast eller tekstilmateriale:	
	.1201	- - - skoleransler	fri

	Nr	Vareslag	Foreslått anvendt tollsats fra 1.7.2002
	.1202	- - - dokumentmapper og attachékofferter	fri
	.1209	- - - ellers	fri
	.1900	- - andre	fri
		- håndvesker, også med skulderreimer, herunder håndvesker uten håndtak:	
	.2100	- - med ytterside av lær, kunstlær eller lakklær	fri
	.2200	- - med ytterside av plast (som plater, duk eller folier) eller tekstilmateriale	fri
	.2900	- - andre	fri
		- varer av det slag som vanligvis bæres i lommen eller håndvesken:	
	.3100	- - med ytterside av lær, kunstlær eller lakklær	fri
	.3200	- - med ytterside av plast (som plater, duk eller folier) eller tekstilmateriale	fri
	.3900	- - andre	fri
		- ellers:	
		- - med ytterside av lær, kunstlær eller lakklær:	
	.9101	- - - ryggsekker	fri
	.9109	- - - andre	fri
		- med ytterside av plast (som plater, duk eller folier) eller tekstilmateriale:	
	.9201	- - - ryggsekker	fri
	.9202	- - - sykkelvesker	fri
	.9209	- - - andre	fri
	.9900	- - andre	fri
ex.	42.03	Klær og tilbehør til klær, av lær eller kunstlær.	
		- hansker, vanter og votter:	
	.2100	- - spesiallaget for sportsbruk	fri
		- - ellers:	
	.2901	- - - arbeidshansker og -votter helt av lær eller kunstlær (mansjettene kan være av annet materiale)	fri
	.2902	- - - andre arbeidshansker og -votter	fri
	.2909	- - - andre hansker, vanter og -votter	fri
	.3000	- belter og bandolærer	fri
	42.05		
	.0000	Andre varer av lær eller kunstlær	fri
	51.06	Garn av karded ull (kardegarn), ikke i detaljopplegging.	
	.1000	- som inneholder minst 85 vektprosent ull	fri
	.2000	- som inneholder under 85 vektprosent ull	fri
	51.07	Garn av kjemmet ull (kamgarn), ikke i detaljopplegging.	
	.1000	- som inneholder minst 85 vektprosent ull	fri
	.2000	- som inneholder under 85 vektprosent ull	fri
	51.08	Garn av fine dyrehår (kardet eller kjemmet), ikke i detaljopplegging.	
	.1000	- kardet	fri
	.2000	- kjemmet	fri
	51.09	Garn av ull eller fine dyrehår, i detaljopplegging.	
		- som inneholder minst 85 vektprosent ull eller fine dyrehår:	
	.1001	- - kardet	fri
	.1002	- - kjemmet	fri
	.9000	- annet	fri
	51.11	Vevnader av kardet ull eller kardedde, fine dyrehår.	
		- som inneholder minst 85 vektprosent ull eller fine dyrehår:	
	.1100	- - med vekt høyst 300 gram pr. m ²	fri
	.1900	- - andre	fri
	.2000	- andre, blandet utelukkende eller hovedsakelig med syntetiske eller kunstige filamenter	fri
	.3000	- andre, blandet utelukkende eller hovedsakelig med syntetiske eller kunstige stapelfibrer	fri
	.9000	- andre	fri
	51.12	Vevnader av kjemmet ull eller kjemmede, fine dyrehår.	

	Nr	Vareslag	Foreslått anvendt tollsats fra 1.7.2002
		- som inneholder minst 85 vektprosent ull eller fine dyrehår:	
	.1100	- - med vekt høyst 200 gram pr. m ²	fri
	.1900	- - andre	fri
	.2000	- andre, blandet utelukkende eller hovedsakelig med syntetiske eller kunstige filamenter	fri
	.3000	- andre, blandet utelukkende eller hovedsakelig med syntetiske eller kunstige stapelfibrer	fri
	.9000	- andre	fri
	51.13		
	.0000	Vevnader av grove dyrehår eller tagl	fri
ex.	52.04	Sytråd av bomull, også i detaljopplegging.	
	.2000	- i detaljopplegging	fri
	52.07	Garn av bomull (unntatt sytråd), i detaljopplegging.	
	.1000	- som inneholder minst 85 vektprosent bomull	fri
	.9000	- annet	fri
ex.	52.08	Vevnader av bomull, som inneholder minst 85 vektprosent bomull, med vekt høyst 200 gram pr. m².	
ex.		- bleikede:	
	.2900	- - andre vevnader (enn nevnt i varenumrene 52.08.2100 - .2300)	fri
		- flerfargede:	
	.4100	- - i toskaftbinding, med vekt høyst 100 gram pr. m ²	fri
	.4200	- - i toskaftbinding, med vekt over 100 gram pr. m ²	fri
	.4300	- - i 3- eller 4-tråders kyperbinding, herunder tvill	fri
	.4900	- - andre vevnader	fri
ex.	52.09	Vevnader av bomull, som inneholder minst 85 vektprosent bomull, med vekt over 200 gram pr. m².	
		- flerfargede:	
	.4100	- - i toskaftbinding	fri
	.4200	- - denim	fri
ex.	52.10	Vevnader av bomull, som inneholder mindre enn 85 vektprosent bomull, blandet utelukkende eller hovedsakelig med syntetiske eller kunstige tekstilfibrer, med vekt høyst 200 gram pr. m².	
ex.		- bleikede:	
	.2900	- - andre vevnader (enn nevnt i varenumrene 52.10.2100 og .2200)	fri
		- ensfargede:	
	.3900	- - andre vevnader (enn nevnt i varenumrene 52.10.3100 og .3200)	fri
ex.		- flerfargede:	
	.4200	- - i 3- eller 4-tråders kyperbinding, herunder tvill	fri
	.4900	- - andre vevnader (unntatt i toskaftbinding)	fri
ex.	52.11	Vevnader av bomull, som inneholder mindre enn 85 vektprosent bomull, blandet utelukkende eller hovedsakelig med syntetiske eller kunstige tekstilfibrer, med vekt over 200 gram pr. m².	
		- bleikede:	
	.2100	- - i toskaftbinding	fri
	.2200	- - i 3 eller 4-tråders kyperbinding, herunder tvill	fri
	.2900	- - andre vevnader	fri
ex.		- ensfargede:	
	.3100	- - i toskaftbinding	fri
	.3900	- - andre vevnader (unntatt i 3- eller 4-tråders kyperbinding, herunder tvill)	fri
		- flerfargede:	
	.4100	- - i toskaftbinding	fri
	.4200	- - denim	fri
	.4300	- - i 3- eller 4-tråders kyperbinding, herunder tvill	fri
	.4900	- - andre vevnader	fri
ex.	52.12	Andre vevnader av bomull.	
ex.		- med vekt høyst 200 gram pr. m ² :	
	.1400	- - flerfargede	fri
ex.		- med vekt over 200 gram pr. m ² :	

	Nr	Vareslag	Foreslått anvendt tollsats fra 1.7.2002
	.2200	-- bleikede	fri
	.2300	-- ensfargede	fri
	.2400	-- flerfargede	fri
	53.09	Vevnader av lin.	
		- som inneholder minst 85 vektprosent lin:	
	.1100	-- ubleikede eller bleikede	fri
	.1900	-- andre	fri
		- som inneholder høyst 85 vektprosent lin:	
	.2100	-- ubleikede eller bleikede	fri
	.2900	-- andre	fri
ex.	53.11	Vevnader av andre vegetabiliske tekstilfibrer; vevnader av papirgarn.	
		- vevnader av rami:	
	.0010	-- ubleikede eller bleikede	fri
	.0020	-- andre	fri
ex.	54.07	Vevnader av syntetisk filamentgarn, herunder vevnader fremstilt av materialer som hører under posisjon 54.04.	
	.2000	- vevnader fremstilt av strimler eller liknende	fri
	.3000	- tekstilstoff som beskrevet i note 9 til avsnitt XI	fri
ex.		- andre vevnader, som inneholder minst 85 vektprosent filamenter av nylon eller andre polyamider:	
	.4300	-- flerfargede	fri
		- andre vevnader, som inneholder minst 85 vektprosent teksturerte polyesterfilamenter:	
	.5100	-- ubleikede eller bleikede	fri
	.5200	-- ensfargede	fri
	.5300	-- flerfargede	fri
	.5400	-- trykte	fri
ex.		- andre vevnader, som inneholder minst 85 vektprosent syntetiske filamenter:	
	.7100	-- ubleikede eller bleikede	fri
	.7300	-- flerfargede	fri
	.7400	-- trykte	fri
		- andre vevnader, som inneholder mindre enn 85 vektprosent syntetiske filamenter, blandet utelukkende eller hovedsakelig med bomull:	
	.8100	-- ubleikede eller bleikede	fri
	.8200	-- ensfargede	fri
	.8300	-- flerfargede	fri
	.8400	-- trykte	fri
		- andre vevnader:	
	.9100	-- ubleikede eller bleikede	fri
	.9300	-- flerfargede	fri
	.9400	-- trykte	fri
	54.08	Vevnader av kunstig filamentgarn, herunder vevnader fremstilt av materialer som hører under posisjon 54.05.	
	.1000	- vevnader fremstilt av høystyrkegarn av viskoserayon	fri
		- andre vevnader, som inneholder minst 85 vektprosent kunstige filamenter, strimler eller liknende:	
	.2100	-- ubleikede eller bleikede	fri
	.2200	-- ensfargede	fri
	.2300	-- flerfargede	fri
	.2400	-- trykte	fri
		- andre vevnader:	
	.3100	-- ubleikede eller bleikede	fri
	.3200	-- ensfargede	fri
	.3300	-- flerfargede	fri
	.3400	-- trykte	fri
	55.08	Sytråd av syntetiske eller kunstige stapelfibrer, også i detaljopplegging.	
	.1000	- av syntetiske stapelfibrer	fri
	.2000	- av kunstige stapelfibrer	fri
	55.09	Garn (unntatt sytråd) av syntetiske stapelfibrer, ikke i detaljopplegging.	

	Nr	Vareslag	Foreslått anvendt tollsats fra 1.7.2002
		- som inneholder minst 85 vektprosent stapelfibrer av nylon eller andre polyamider:	
	.1100	-- enkelt garn	fri
	.1200	-- flerlagt (tvunnet) eller kabelslått garn	fri
		- som inneholder minst 85 vektprosent stapelfibrer av polyester:	
	.2100	-- enkelt garn	fri
	.2200	-- flerlagt (tvunnet) eller kabelslått garn	fri
ex.	.3200	- som inneholder minst 85 vektprosent stapelfibrer av akryl eller modakryl: -- flerlagt (tvunnet) eller kabelslått garn	fri
	.4100	- annet garn, som inneholder minst 85 vektprosent syntetiske stapelfibrer: -- enkelt garn	fri
	.4200	-- flerlagt (tvunnet) og kabelslått garn	fri
		- annet garn av stapelfibrer av polyester:	
	.5100	-- blandet utelukkende eller hovedsakelig med kunstige stapelfibrer	fri
	.5200	-- blandet utelukkende eller hovedsakelig med ull eller fine dyrehår	fri
	.5300	-- blandet utelukkende eller hovedsakelig med bomull	fri
	.5900	-- annet	fri
		- annet garn av stapelfibrer av akryl eller modakryl:	
	.6100	-- blandet utelukkende eller hovedsakelig med ull eller fine dyrehår	fri
	.6200	-- blandet utelukkende eller hovedsakelig med bomull	fri
	.6900	-- annet	fri
		- annet garn:	
	.9100	-- blandet utelukkende eller hovedsakelig med ull eller fine dyrehår	fri
	.9200	-- blandet utelukkende eller hovedsakelig med bomull	fri
	.9900	-- annet	fri
	55.10	Garn (unntatt sytråd) av kunstige stapelfibrer, ikke i detaljopplegging.	
		- som inneholder minst 85 vektprosent kunstige stapelfibrer:	
	.1100	-- enkelt garn	fri
	.1200	-- flerlagt (tvunnet) eller kabelslått garn	fri
	.2000	- annet garn blandet utelukkende eller hovedsakelig med ull eller fine dyrehår	fri
	.3000	- annet garn blandet utelukkende eller hovedsakelig med bomull	fri
	.9000	- annet garn	fri
	55.11	Garn (unntatt sytråd) av syntetiske eller kunstige stapelfibrer, i detaljopplegging.	
	.1000	- av syntetiske stapelfibrer, som inneholder minst 85 vektprosent slike fibrer	fri
	.2000	- av syntetiske stapelfibrer, som inneholder mindre enn 85 vektprosent slike fibrer	fri
	.3000	- av kunstige stapelfibrer	fri
ex.	55.12	Vevnader av syntetiske stapelfibrer, som inneholder minst 85 vektprosent syntetiske stapelfibrer.	
ex.		- som inneholder minst 85 vektprosent stapelfibrer av polyester:	
ex.		-- andre (unntatt ubleikede eller bleikede):	
	.1910	--- flerfargede, ikke trykte	fri
ex.		- som inneholder minst 85 vektprosent stapelfibrer av akryl eller modakryl:	
ex.		-- andre (unntatt ubleikede eller bleikede):	
	.2910	--- flerfargede, ikke trykte	fri
ex.		- ellers:	
ex.		-- andre (unntatt ubleikede eller bleikede):	
	.9910	--- flerfargede, ikke trykte	fri
ex.	55.13	Vevnader av syntetiske stapelfibrer, som inneholder mindre enn 85 vektprosent slike fibrer, blandet utelukkende eller hovedsakelig med bomull, med vekt høyst 170 gram pr. m².	
ex.		- flerfargede:	
	.3200	-- i 3- eller 4-tråders kyperbinding, herunder tvill, av stapelfibrer av polyester	fri
	.3300	-- andre vevnader av stapelfibrer av polyester (unntatt i toskaftbinding) ...	fri
	.3900	-- andre vevnader	fri
ex.	55.14	Vevnader av syntetiske stapelfibrer, som inneholder mindre enn 85 vektprosent slike fibrer, blandet utelukkende eller hovedsakelig med bomull, med vekt over 170 gram pr. m²:	

	Nr	Vareslag	Foreslått anvendt tollsats fra 1.7.2002
		- flerfargede:	
	.3100	- - i toskafbinding av stapelfibrer av polyester	fri
	.3200	- - i 3- eller 4-tråders kyperbinding, herunder tvill, av stapelfibrer av polyester	fri
	.3300	- - andre vevnader av stapelfibrer av polyester	fri
	.3900	- - andre vevnader	fri
ex.	55.15	Andre vevnader av syntetiske stapelfibrer.	
ex.		- av stapelfibrer av akryl eller modakryl:	
ex.		- - blandet utelukkende eller hovedsakelig med syntetiske eller kunstige filamenter:	
	.2110	- - - flerfargede, ikke trykte	fri
ex.		- - ellers (unntatt blandet utelukkende eller hovedsakelig med ull eller fine dyrehår):	
	.2910	- - - flerfargede, ikke trykte	fri
ex.		- andre vevnader (unntatt av stapelfibrer av polyester):	
ex.		- - blandet utelukkende eller hovedsakelig med syntetiske eller kunstige filamenter:	
	.9110	- - - flerfargede, ikke trykte	fri
ex.		- - blandet utelukkende eller hovedsakelig med ull eller fine dyrehår:	
	.9210	- - - flerfargede, ikke trykte	fri
ex.		- - ellers:	
	.9910	- - - flerfargede, ikke trykte	fri
ex.	55.16	Vevnader av kunstige stapelfibrer.	
ex.		- som inneholder minst 85 vektprosent kunstige stapelfibrer:	
	.1300	- - flerfargede	fri
ex.		- som inneholder mindre enn 85 vektprosent kunstige stapelfibrer, blandet utelukkende eller hovedsakelig med syntetiske eller kunstige filamenter:	
	.2300	- - flerfargede	fri
ex.		- som inneholder mindre enn 85 vektprosent kunstige stapelfibrer, blandet utelukkende eller hovedsakelig med ull eller fine dyrehår:	
	.3300	- - flerfargede	fri
ex.		- som inneholder mindre enn 85 vektprosent kunstige stapelfibrer, blandet utelukkende eller hovedsakelig med bomull:	
	.4300	- - flerfargede	fri
ex.		- andre:	
	.9300	- - flerfargede	fri
ex.	56.01	Vatt av tekstilmaterialer og varer derav; tekstilfibrer med lengde høyst 5 mm (fnugg), støv og nupping av tekstilmaterialer.	
		- sanitetsbind og tamponger, bleier og bleieunderlag og liknende sanitærartikler av vatt:	
	.1010	- - sanitetsbind og tamponger	fri
	.1090	- - ellers	fri
ex.		- vatt; andre varer av vatt:	
	.2100	- - av bomull	fri
	.2900	- - ellers (unntatt av syntetiske eller kunstige tekstilfibrer)	fri
	56.03	Fiberduk ("nonwovens"), også impregnert, overtrukket, belagt eller laminert.	
		- av syntetiske eller kunstige filamenter:	
	.1100	- - med vekt høyst 25 gram pr. m ²	fri
	.1200	- - med vekt over 25 gram pr. m ² , men høyst 70 gram pr. m ²	fri
	.1300	- - med vekt over 70 gram pr. m ² , men høyst 150 gram pr. m ²	fri
	.1400	- - med vekt over 150 gram pr. m ²	fri
		- annen:	
	.9100	- - med vekt høyst 25 gram pr. m ²	fri
	.9200	- - med vekt over 25 gram pr. m ² , men høyst 70 gram pr. m ²	fri
	.9300	- - med vekt over 70 gram pr. m ² , men høyst 150 gram pr. m ²	fri
	.9400	- - med vekt over 150 gram pr. m ²	fri
	56.05	Metallisert garn, også omspunnet, fremstilt av tekstilgarn samt strimler og liknende som hører under posisjon 54.04 eller 54.05, i forbindelse med metall i form av tråd, strimler eller pulver eller overtrukket med metall	fri
	.0000		

	Nr	Vareslag	Foreslått anvendt tollsats fra 1.7.2002
ex.	56.06	Omspunnet garn samt strimler og liknende som hører under posisjon 54.04 eller 54.05, omspunnet (unntatt garn, strimler og liknende som hører under posisjon 56.05, og omspunnet garn av tagl); chenillegarn; "chainettegarn". - "chainettegarn":	
	.0010	-- av syntetiske eller kunstige filamenter	fri
	.0020	-- ellers	fri
ex.	56.07	Hyssing, snører, liner og tau, også flettet, impregnert, overtrukket, belagt eller omsluttet med gummi eller plast. - av polyetylen eller polypropylen:	
	.4100	-- selvbindergarn og liknende garn	fri
	.4900	-- andre	fri
	.5000	- av andre syntetiske tekstilfibrer	fri
ex.		- ellers:	
	.9010	-- av kunstige tekstilfibrer	fri
	56.08	Knyttet nettstoff fremstilt av hyssing, snører, liner eller tau; ferdige fiskenett og andre ferdige nett av tekstilmaterialer. - av syntetiske eller kunstige tekstilmaterialer:	
		-- ferdige fiskenett:	
	.1101	--- ruser eller teiner	fri
		--- andre ferdige fiskenett:	
	.1102	---- av monofilamenter av polyamid	fri
	.1103	---- av multifilamenter av polyamid	fri
	.1104	---- av polyetylen	fri
	.1109	---- ellers	fri
		-- andre:	
	.1901	--- nettstoff av monofilamenter av polyamid	fri
	.1902	--- nettstoff av multifilamenter av polyamid	fri
	.1903	--- nettstoff av polyetylen	fri
	.1904	--- annet nettstoff	fri
	.1909	--- ellers	fri
		- ellers:	
	.9010	-- ferdige fiskenett	fri
	.9090	-- andre	fri
	57.01	Gulvtepper og annet gulvbelegg av tekstilmateriale, knyttede, ferdige eller som metervare. - av ull eller fine dyrehår	fri
	.9000	- av andre tekstilmaterialer	fri
ex.	57.02	Gulvtepper og annet gulvbelegg av tekstilmateriale, vevde, ikke tuftet eller flokket, ferdige eller som metervare, herunder "Kelim", "Schumacks", "Karamanie" og liknende håndvevde tepper. - "Kelim", "Schumacks", "Karamanie" og liknende håndvevde tepper:	
	.1010	-- av ull eller fine dyrehår	fri
	.1090	-- ellers	fri
		- andre, med luv, som metervare:	
	.3100	-- av ull eller fine dyrehår	fri
	.3200	-- av syntetiske eller kunstige tekstilmaterialer	fri
	.3900	-- av andre tekstilmaterialer	fri
		- andre, med luv, ferdige:	
	.4100	-- av ull eller fine dyrehår	fri
	.4200	-- av syntetiske eller kunstige tekstilmaterialer	fri
	.4900	-- av andre tekstilmaterialer	fri
		- andre, uten luv, som metervare:	
	.5100	-- av ull eller fine dyrehår	fri
	.5200	-- av syntetiske eller kunstige tekstilmaterialer	fri
	.5900	-- av andre tekstilmaterialer	fri
		- andre, uten luv, ferdige:	
	.9100	-- av ull eller fine dyrehår	fri
	.9200	-- av syntetiske eller kunstige tekstilmaterialer	fri
	.9900	-- av andre tekstilmaterialer	fri
	57.03	Gulvtepper og annet gulvbelegg av tekstilmateriale, tuftet, ferdige eller som metervare.	

	Nr	Vareslag	Foreslått anvendt tollsats fra 1.7.2002
	.1000	- av ull eller fine dyrehår	fri
	.2000	- av nylon eller andre polyamider	fri
	.3000	- av andre syntetiske eller kunstige tekstilmaterialer	fri
	.9000	- av andre tekstilmaterialer	fri
	57.04	Gulvtepper og annet gulvbelegg av filt av tekstilmateriale ikke tuftet eller flokket, ferdige eller som metervare.	
	.1000	- fliser hvis overflate ikke overstiger 0,3 m ²	fri
	.9000	- andre	fri
	57.05	Andre gulvtepper og annet gulvbelegg av tekstilmateriale, ferdige eller som metervare.	
	.0010	- av ull eller fine dyrehår	fri
	.0090	- ellers	fri
	58.01	Fløyel-, plysj- og chenillevevnader, unntatt varer som hører under posisjon 58.02 eller 58.06.	
	.1000	- av ull eller fine dyrehår	fri
ex.	58.02	Håndklefrotté og liknende frottévevnader, unntatt bånd som hører under posisjon 58.06; tuftede tekstilstoffer, unntatt varer som hører under posisjon 57.03.	
		- håndklefrotté og liknende frottévevnader, av bomull:	
	.1100	- - ubleikede	fri
	.1900	- - ellers	fri
	.3000	- tuftede tekstilstoffer	fri
	58.03	Slyngvevnader, unntatt bånd som hører under posisjon 58.06.	
	.1000	- av bomull	fri
	58.04	Tyll og andre nettstoffer, unntatt vevde eller trikoterte stoffer; blonder og kniplinger som metervare, bånd eller motiver, unntatt stoffer som hører under posisjonene 60.02 - 60.06.	
	.1000	- tyll og andre nettstoffer	fri
		- blonder og kniplinger, maskinframstilte:	
	.2100	- - av syntetiske eller kunstige tekstilfibrer	fri
	.2900	- - av andre tekstilfibrer	fri
	.3000	- blonder og kniplinger, framstilte for hånd	fri
	58.05	Håndvevde tapisserier av typene Gobeliner, Flandern, Aubusson, Beauvais og liknende samt håndbroderte tapisserier (f.eks. "petit point" og korsstingsbroderier), ferdige eller som metervare	fri
ex.	58.06	Vevde bånd, unntatt varer som hører under posisjon 58.07; bånd uten veft som består av sammenklebte, parallellagte varptråder ("bolduc").	
	.1000	- vevde bånd av fløyel, plysj eller chenille (herunder håndklefrotté og liknende frottévevnader)	fri
	.2000	- andre vevde bånd som inneholder minst 5 vektprosent elastomergarn eller gummitråder	fri
ex.		- andre vevde bånd:	
	.3100	- - av bomull	fri
	.3200	- - av syntetiske eller kunstige tekstilfibrer	fri
ex.		- - av andre tekstilmaterialer:	
	.3910	- - - av jute	fri
	.3990	- - - ellers (unntatt av jute)	fri
	.4000	- bånd uten veft som består av sammenklebte, parallellagte varptråder ("bolduc")	fri
	58.07	Etiketter, merker og liknende varer av tekstilmateriale, som metervare, bånd eller tilskåret, ikke broderte.	
		- vevde:	
	.1001	- - med ivervevde inskripsjoner eller motiver	fri
	.1009	- - ellers	fri
	.9000	- ellers	fri
	58.08	Fletninger som metervare; possementmakerarbeid som metervare uten	

	Nr	Vareslag	Foreslått anvendt tollsats fra 1.7.2002
		broderi, unntatt trikotasje; dusker, pomponger og liknende varer.	
	.1000	- fletninger som metervare	fri
	.9000	- ellers	fri
	58.09 .0000	Vevnader av metalltråd og vevnader av metallisert garn som hører under posisjon 56.05, av det slag som brukes til klær, møbelstoff eller liknende, ikke nevnt eller innbefattet annet sted	fri
	58.11 .0000	Tekstilprodukter som metervare, bestående av ett eller flere lag tekstilmateriale sammenføyd med stopningsmateriale ved søm eller på annen måte, unntatt broderier som hører under posisjon 58.10	fri
	59.02	Kordvev for dekk av høystyrkegarn av nylon eller andre polyamider, polyestere eller viskoserayon.	
	.1000	- av nylon eller andre polyamider	fri
	.2000	- av polyestere	fri
	.9000	- ellers	fri
ex.	59.03	Tekstilstoff impregnert, overtrukket, belagt eller laminert med plast, unntatt tekstilstoff som hører under posisjon 59.02.	
ex.		- med poly(vinylklorid):	
		- - ellers (unntatt til fremstilling av tåkapper):	
	.1091	- - - bordduk	fri
	.1092	- - - presenningsduk	fri
	.1099	- - - annet	fri
ex.		- med polyuretan:	
	.2090	- - annet (unntatt til fremstilling av tåkapper)	fri
ex.	59.04	Linoleum, også tilskåret; gulvbelegg som består av tekstilbunn med belegg, også tilskåret.	
	.9000	- ellers (unntatt linoleum)	fri
	59.05 .0000	Tekstiltapeter	fri
ex.	59.06	Gummiert tekstilstoff, unntatt tekstilstoff som hører under posisjon 59.02.	
	.1000	- klebebånd med bredde høyst 20 cm	fri
ex.		- ellers:	
	.9100	- - av trikotasje	fri
ex.	59.07	Tekstilstoff som er impregnert, overtrukket eller belagt på annen måte; malte teaterkulisser, atelierbaktepper eller liknende, av tekstilvevnad.	
	.0010	- tekstilstoff impregnert, overtrukket eller belagt med olje eller preparater på basis av tørrende olje	fri
ex.		- ellers:	
	.0099	- - annet (unntatt impregnert, overtrukket eller belagt med lysreflekterende materiale)	fri
	59.09 .0000	Slanger og liknende varer av tekstilmateriale, også med fóring, armering eller tilbehør av andre materialer	fri
	59.10	Drivreimer og transportbånd av tekstilmateriale, også impregnert, overtrukket, belagt eller laminert med plast, eller forsterket med metall eller annet materiale.	
	.0010	- drivreimer	fri
	.0020	- transportbånd	fri
	60.01	Fløyel- og plysjstoffer, herunder stoffer med lang luv og frottéstoffer, av trikotasje.	
	.1000	- stoffer med lang luv	fri
		- stoffer med uoppuskåret luv:	
	.2100	- - av bomull	fri
		- - av syntetiske eller kunstige tekstilfibrer:	
	.2210	- - - av syntetiske eller kunstige filamenter	fri
	.2290	- - - ellers	fri
	.2900	- - av andre tekstilmaterialer	fri

Nr	Vareslag	Foreslått anvendt tollsats fra 1.7.2002
	- ellers:	
.9100	-- av bomull	fri
.9200	-- av syntetiske eller kunstige tekstilfibrer	fri
.9900	-- av andre tekstilmaterialer	fri
60.02	Trikoterte stoffer av bredde høyst 30 cm, som inneholder minst 5 vektprosent elastomergarn eller gummitråd, unntatt de som hører under posisjon 60.01.	
.4000	- inneholdende minst 5 vektprosent elastomergarn, men ikke inneholdende gummitråd	fri
.9000	- ellers	fri
60.03	Trikoterte stoffer av bredde høyst 30 cm, unntatt de som hører under posisjonene 60.01 eller 60.02	
.1000	- av ull eller fine dyrehår	fri
.2000	- av bomull	fri
	- av syntetiske tekstilfibrer:	
.3010	-- av filamenter	fri
.3020	-- av stapelfibrer	fri
	- av kunstige tekstilfibrer:	
.4010	-- av filamenter	fri
.4020	-- av stapelfibrer	fri
.9000	- andre	fri
60.04	Trikoterte stoffer av bredde over 30 cm, som inneholder minst 5 vektprosent elastomergarn eller gummitråd, unntatt de som hører under posisjon 60.01.	
.1000	- inneholdende minst 5 vektprosent elastomergarn, men ikke inneholdende gummitråd	fri
.9000	- ellers	fri
60.05	Varpstrikkede stoffer (herunder stoffer framstilt på galonstrikkemaskiner), unntatt de som hører under posisjonene 60.01 - 60.04.	
.1000	- av ull eller fine dyrehår	fri
	- av bomull:	
.2100	-- ubleikede eller bleikede	fri
.2200	-- ensfargede	fri
.2300	-- flerfargede	fri
.2400	-- trykte	fri
	- av syntetiske tekstilfibrer:	
	-- ubleikede eller bleikede:	
.3110	--- av filamenter	fri
.3120	--- av stapelfibrer	fri
	-- ensfargede:	
.3210	--- av filamenter	fri
.3220	--- av stapelfibrer	fri
	-- flerfargede:	
.3310	--- av filamenter	fri
.3320	--- av stapelfibrer	fri
	-- trykte:	
.3410	--- av filamenter	fri
.3420	--- av stapelfibrer	fri
	- av kunstige tekstilfibrer:	
	-- ubleikede eller bleikede:	
.4110	--- av filamenter	fri
.4120	--- av stapelfibrer	fri
	-- ensfargede:	
.4210	--- av filamenter	fri
.4220	--- av stapelfibrer	fri
	-- flerfargede:	
.4310	--- av filamenter	fri
.4320	--- av stapelfibrer	fri
	-- trykte:	
.4410	--- av filamenter	fri
.4420	--- av stapelfibrer	fri
.9000	- ellers	fri

	Nr	Vareslag	Foreslått anvendt tollsats fra 1.7.2002
	60.06	Andre stoffer av trikotasje.	
	.1000	- av ull eller fine dyrehår	fri
		- av bomull:	
	.2100	-- ubleikede eller bleikede	fri
	.2200	-- ensfargede	fri
	.2300	-- flerfargede	fri
	.2400	-- trykte	fri
		- av syntetiske tekstilfibrer:	
		-- ubleikede eller bleikede:	
	.3110	--- av filamenter	fri
	.3120	--- av stapelfibrer	fri
		-- ensfargede:	
	.3210	--- av filamenter	fri
	.3220	--- av stapelfibrer	fri
		-- flerfargede:	
	.3310	--- av filamenter	fri
	.3320	--- av stapelfibrer	fri
		-- trykte:	
	.3410	--- av filamenter	fri
	.3420	--- av stapelfibrer	fri
		- av kunstige tekstilfibrer:	
		-- ubleikede eller bleikede:	
	.4110	--- av filamenter	fri
	.4120	-- av stapelfibrer	fri
		-- ensfargede:	
	.4210	--- av filamenter	fri
	.4220	--- av stapelfibrer	fri
		-- flerfargede:	
	.4310	--- av filamenter	fri
	.4320	-- av stapelfibrer	fri
		-- trykte:	
	.4410	--- av filamenter	fri
	.4420	--- av stapelfibrer	fri
	.9000	-- ellers	fri
ex.	63.04	Andre utstyrsvarer, unntatt de som hører under posisjon 94.04.	
		- sengetepper:	
	.1100	-- av trikotasje	fri
		-- andre:	
	.1910	--- av fiberduk	fri
	.1990	--- ellers	fri
ex.		- ellers:	
	.9100	-- av trikotasje	fri
	.9300	-- av syntetiske tekstilfibrer, unntatt av trikotasje	fri
	.9900	-- av andre tekstilmaterialer, unntatt av trikotasje (unntatt av bomull)	fri
ex.	63.05	Sekker og poser, av det slag som brukes som emballasje.	
ex.		- av bomull:	
	.2010	-- av trikotasje	fri
ex.		- av syntetiske eller kunstige tekstilmaterialer:	
ex.		-- andre, av strimler av polyetylen eller polypropylen eller liknende (unntatt myke beholdere for varer i bulk):	
	.3310	--- av trikotasje	fri
ex.		-- andre:	
	.3910	--- av trikotasje	fri
	.3920	--- av fiberduk ("nonwovens")	fri
ex.		- av andre tekstilmaterialer:	
	.9010	-- av trikotasje	fri
ex.	63.06	Presenninger og markiser; telt; seil til båter, seilbrett eller seilvogner; campingartikler.	
		- presenninger og markiser:	
	.1100	-- av bomull	fri
	.1200	-- av syntetiske tekstilfibrer	fri
	.1900	-- av andre tekstilmaterialer	fri
		- seil:	
	.3100	-- av syntetiske tekstilfibrer	fri

	Nr	Vareslag	Foreslått anvendt tollsats fra 1.7.2002
	.3900	-- av andre tekstilmaterialer	fri
		- luftmadrasser:	
	.4100	-- av bomull	fri
	.4900	-- av andre tekstilmaterialer	fri
		- ellers (unntatt telt):	
	.9100	-- av bomull	fri
		-- av andre tekstilmaterialer:	
	.9910	--- av fiberduk ("nonwovens")	fri
	.9990	--- ellers	fri
	63.07	Andre ferdige varer, herunder snittmønstre.	
		- gulvkluter, skurekluter, oppvaskkluter, støvkluter og liknende kluter til rengjøring:	
	.1010	-- av trikotasje	fri
	.1020	-- av fiberduk ("nonwovens")	fri
	.1090	-- ellers	fri
		- redningsvester og livbelter:	
		-- av trikotasje:	
	.2010	--- av elastikktrikotasje eller gummiert trikotasje	fri
	.2020	--- andre	fri
	.2090	-- ellers	fri
		- ellers:	
		-- av trikotasje:	
	.9010	--- av elastikktrikotasje eller gummiert trikotasje	fri
	.9020	--- andre	fri
		-- ellers:	
	.9040	--- paraply- og parasolltrekk	fri
	.9090	--- andre	fri
	63.08	Sett som består av vevnader og garn, også med tilbehør, til framstilling	
	.0000	av tepper, tapisserier, broderte bordduker eller servietter, eller	
		liknende tekstilvarer, i pakninger for detaljsalg	fri
ex.	64.01	Vanntett fottøy med yttersåle og overdel av gummi eller plast, og hvor	
		overdelen verken er festet til sålen eller satt sammen med søm, nagler,	
		stifter, skruer, pluggar eller liknende.	
ex.		- fottøy med innebygget beskyttelseståkappe av metall:	
ex.	.1010	-- med yttersåle og overdel av plast	fri
ex.		- annet fottøy:	
ex.		-- som dekker kneet:	
ex.	.9110	--- med yttersåle og overdel av plast	fri
ex.		-- som dekker ankelen, men ikke kneet:	
ex.	.9210	--- med yttersåle og overdel av plast	fri
ex.		-- ellers:	
ex.	.9910	--- med yttersåle og overdel av plast	fri
ex.	64.02	Annet fottøy med yttersåle og overdel av gummi eller plast.	
ex.		- sportsfottøy:	
ex.		-- skistøvler og snøbrettstøvler:	
ex.	.1210	--- med yttersåle og overdel av plast	fri
ex.		-- ellers:	
ex.	.1910	--- med yttersåle og overdel av plast	fri
ex.		- fottøy med overdel av stropper eller reimer som er festet til sålen med pluggar:	
ex.	.2010	-- med yttersåle og overdel av plast	fri
ex.	.3010	-- annet fottøy med innebygget beskyttelseståkappe av metall:	fri
ex.		-- med yttersåle og overdel av plast	fri
ex.		- annet fottøy:	
ex.		-- som dekker ankelen:	
ex.	.9110	--- med yttersåle og overdel av plast	fri
ex.		-- ellers:	
ex.	.9910	--- med yttersåle og overdel av plast	fri
	64.03	Fottøy med yttersåle av gummi, plast, lær eller kunstlær og overdel av	
		lær.	
		- sportsfottøy:	
	.1200	-- skistøvler og snøbrettstøvler	fri

Nr	Vareslag	Foreslått anvendt tollsats fra 1.7.2002
.1900	-- ellers	fri
.2000	- fottøy med yttersåle av lær, og overdel bestående av lærreimer som omslutter vristen og stortåen	fri
.3000	- fottøy med trebunn, uten innvendig såle og uten innebygget beskyttelseståkappe av metall	fri
.4000	- annet fottøy med innebygget beskyttelseståkappe av metall	fri
	- annet fottøy med yttersåle av lær:	
.5100	-- som dekker ankelen	fri
.5900	-- ellers	fri
	- annet fottøy:	
.9100	-- som dekker ankelen	fri
.9900	-- ellers	fri
64.04	Fottøy med yttersåle av gummi, plast, lær eller kunstlær og overdel av tekstilmateriale.	
	- fottøy med yttersåle av gummi eller plast:	
.1100	-- sportsfottøy; tennissko, basketballsko, gymnastikksko, treningssko og liknende	fri
.1900	-- ellers	fri
.2000	- fottøy med yttersåle av lær eller kunstlær	fri
64.06	Deler til fottøy (herunder overdel, også om de er festet til andre såler enn yttersåler); løse innleggssåler, kippekapper og liknende innlegg; gamasjer, leggings og liknende varer samt deler dertil.	
	- overdel og deler dertil, unntatt stive hæl- og tåkapper:	
.1010	-- nåtlinger	fri
.1090	-- ellers	fri
.2000	- yttersåler og hæler av gummi eller plast	fri
	- ellers:	
.9100	-- av tre	fri
	-- ellers:	
.9901	--- innleggssåler, kippekapper og liknende innlegg	fri
.9902	--- gamasjer og støveltrekk, korte eller lange (f.eks "østerdalssocker"), av tekstilmateriale	fri
.9909	--- ellers	fri
65.03	Hatter og andre hodeplagg av filt, fremstilt av de hatteemner som hører under posisjon 65.01, også fôrede eller garnerte	fri
.0000		
65.04	Hatter og andre hodeplagg, flettede eller fremstilt ved sammensetting av strimler av ethvert materiale, også fôrede eller garnerte	fri
.0000		
65.05	Hatter og andre hodeplagg av trikotasje eller av blonder, kniplinger, filt eller andre tekstilmatervarer (men ikke strimler), også fôrede eller garnerte; hårnett av ethvert materiale, også fôrede eller garnerte.	
.1000	- hårnett	fri
.9000	- ellers	fri
65.06	Andre hodeplagg, også fôrede eller garnerte.	
.1000	- beskyttelseshodeplagg	fri
	- ellers:	
.9100	-- av gummi eller plast	fri
.9200	-- av pelsskinn	fri
.9900	-- av andre materialer	fri
65.07	Svetteimer, fôr, trekk, underformer, hattestell, lueskygger og hakerreimer, til hodeplagg	fri
.0000		
76.04	Stenger og profiler av aluminium.	
.1000	- av ulegert aluminium	fri
	- av aluminiumlegeringer :	
.2100	-- hule profiler	fri
.2900	-- andre	fri
ex.	76.06	Plater og bånd av aluminium med tykkelse over 0,2 mm.
ex.		- kvadratiske eller rektangulære:
ex.		-- av ulegert aluminium:

	Nr	Vareslag	Foreslått anvendt tollsats fra 1.7.2002
	.1190	- - - ellers (unntatt korrugerte plater)	fri
ex.		- - av aluminiumlegeringer:	
	.1290	- - - ellers (unntatt korrugerte plater)	fri
ex.		- andre:	
	.9200	- - av aluminiumlegeringer	fri
	76.08	Rør av aluminium.	
	.1000	- av ulegert aluminium	fri
	.2000	- av aluminiumlegeringer	fri
	76.09	Rördeler (fittings) (f.eks. forbindelsesstykker, knær, muffe) av	
	.0000	aluminium	fri
	76.15	Husholdningsartikler og deler dertil, av aluminium; gryteskrubber,	
		skure- og pussehansker og liknende, av aluminium; sanitærartikler og	
		deler dertil, av aluminium.	
		- husholdningsartikler og deler dertil; gryteskrubber, skure- og pusse-	
		hansker og liknende varer:	
	.1100	- - gryteskrubber, skure- og pussehansker og liknende varer	fri
		- - andre:	
	.1901	- - - kokekar og stekepanner	fri
	.1909	- - - ellers	fri
	.2000	- sanitærartikler og deler dertil	fri
	76.16	Andre varer av aluminium.	
	.1000	- spiker, stifter, kremper (unntatt de hakestifter som hører under posisjon 83.05), skruer, bolter, muttere, skruekroker, nagler, kiler, splittpinner, underlagsskiver og liknende varer	fri
		- andre:	
	.9100	- - duk, gitter og netting, av aluminiumtråd	fri
	.9900	- - ellers	fri
	83.02	Beslag og liknende varer, av uedelt metall, til møbler, dører, trapper,	
		vinduer, rullegardiner, karosserier, salmakerarbeider, koffert, kister,	
		skrin eller liknende; knaggrekker, knagger, knekter og liknende utstyr,	
		av uedelt metall; trinser med festeinnretninger av uedelt metall;	
		automatiske dørlukkere av uedelt metall.	
		- hengsler:	
	.1001	- - til dører eller vinduer	fri
	.1009	- - ellers	fri
	.2000	- trinser	fri
	.3000	- andre beslag og liknende varer til motorkjøretøyer	fri
		- andre beslag og liknende varer:	
	.4100	- - til bygninger	fri
	.4200	- - til møbler	fri
	.4900	- - annet	fri
	.5000	- knaggrekker, knagger, knekter og liknende utstyr	fri
	.6000	- automatiske dørlukkere	fri
	83.03	Pansrede eller forsterkede pengeskap og safer, dører og sikkerhets-	
	.0000	bokser for kassahvelv, penge- eller dokumentskrin og liknende, av	
		uedelt metall	fri
	83.04	Arkiv- og kartotekskap, brevkurver, manuskripholdere, penneskåler,	
	.0000	stempelopsatser og liknende kontor- eller skrivebordutstyr, av uedelt	
		metall, unntatt kontormøbler som hører under posisjon 94.03	fri
	83.05	Mekanismer av uedelt metall til løsbladpermer eller brevmapper,	
		brevklemmer, hjørneklemmer, binders, signalmerker til registre og	
		liknende kontorrekvisitter, av uedelt metall; hefter i remser (f.eks. til	
		kontorbruk, møbelstopning, emballering) av uedelt metall.	
	.1000	- mekanismer av uedelt metall til løsbladpermer eller brevmapper	fri
	.2000	- hefter i remser	fri
	.9000	- ellers, herunder deler	fri
	83.06	Klokker, bjeller, gongonger og liknende, ikke elektriske, av uedelt	
		metall; statuetter og andre pyntegenstander, av uedelt metall; rammer	

	Nr	Vareslag	Foreslått anvendt tollsats fra 1.7.2002
		til fotografier, malerier eller liknende, av uedelt metall; speil av uedelt metall.	
	.1000	- klokker, bjeller, gongonger og liknende	fri
	.2100	- statuetter og andre pyntegjenstander :	
	.2900	- - belagt med edelt metall	fri
	.3000	- - andre	fri
	.3000	- rammer til fotografier, malerier eller liknende; speil	fri
	83.07	Bøvelige rør av uedelt metall, med eller uten rørdeler (fittings).	
	.1000	- av jern eller stål	fri
	.9000	- av annet uedelt metall	fri
ex.	83.08	Kneplåser, bøylere og rammer med kneplås, spenner, hekter, kroker, maljer og liknende, av uedelt metall, av det slag som brukes til klær, fottøy, markiser, håndvesker, reiseeffekter eller andre ferdige varer; rør- og splittnagler av uedelt metall; perler og paljetter av uedelt metall.	
	.1000	- hekter, kroker og maljer	fri
	.9000	- ellers, herunder deler (unntatt rør- og splittnagler)	fri
	83.10	Skilter, navneplater, adresseplater og liknende skilter, tall, bokstaver og andre tegn, av uedelt metall, unntatt de som hører under posisjon 94.05	fri
	.0000		
	83.11	Tråd, stenger, rør, plater, elektroder og liknende produkter av uedelt metall eller av metallkarbider, overtrukket eller fylt med flussmiddel, av det slag som brukes til lodding, slaglodding, sveising og liknende av metall eller av metallkarbider; tråd og stenger av agglomerert, uedelt metallpulver som brukes til metallsprøyting.	
	.1000	- overtrukne elektroder av uedelt metall, for elektrisk lysbuesveising	fri
	.2000	- fylt tråd av uedelt metall, for elektrisk lysbuesveising	fri
	.3000	- overtrukne stenger og fylt tråd, av uedelt metall, for lodding, slaglodding eller sveising med flamme	fri
	.9000	- ellers, herunder deler	fri
	84.03	Sentralvarmekjeler, unntatt kjeler som hører under posisjon 84.02.	
		- kjeler:	
	.1001	- - av støpejern	fri
	.1009	- - ellers	fri
	.9000	- deler	fri
	84.23	Vekter og veieinnretninger (unntatt slike som er følsomme for 50 mg eller mindre), herunder telle- og kontrollvekter; lodder til vekter, alle slags:	
		- personvekter, herunder babyvekter; vekter til husholdningsbruk:	
	.1001	- - personvekter, herunder babyvekter	fri
	.1002	- - vekter til husholdningsbruk	fri
	.2000	- vekter for kontinuerlig veiing av varer på transportbånd og liknende	fri
	.3000	- konstantvekter og vekter som veier forutbestemte vektmengder og tømmer varene i sekker eller andre beholdere, herunder doseringsvekter	fri
		- andre vekter og veieinnretninger:	
	.8100	- - med veiekapasitet høyst 30 kg	fri
	.8200	- - med veiekapasitet over 30 kg, men ikke over 5000 kg	fri
	.8900	- - ellers	fri
	.9000	- lodder til vekter, alle slags; deler til vekter og veieinnretninger	fri
ex.	84.72	Andre maskiner og apparater til kontorbruk (f.eks. hektograf- eller stensilduplikatorer, adressemaskiner, pengeseddelaautomater, maskiner for sortering, telling eller pakking av mynt, blyantspissmaskiner, perforér- eller stiftmaskiner).	
	.1000	- duplikatorer	fri
	.2000	- adressemaskiner og adresseplatepregemaskiner	fri
	.3000	- maskiner for sortering eller bretting av post eller legging av post i konvolutter eller for omvikling med bånd, maskiner for åpning, lukking eller forsegling av post, samt maskiner for påsetting eller makulering av frimerker	fri
ex.		- andre:	
	.9010	- - maskiner for sortering, telling og pakking av mynt	fri

	Nr	Vareslag	Foreslått anvendt tollsats fra 1.7.2002
	.9020	-- sjekkbeskyttere	fri
	84.76	Salgsautomater (f.eks. frimerke-, sigarett-, matvare- eller drikkevareautomater), herunder pengeveksleautomater.	
		- salgsautomater for drikkevarer:	
	.2100	-- med varme- eller kjøleinnretning	fri
	.2900	-- andre	fri
		- andre maskiner og apparater:	
	.8100	-- med varme- eller kjøleinnretning	fri
	.8900	-- ellers	fri
	.9000	- deler	fri
ex.	84.80	Formrammer for metallstøping; underlagsplater til støpeformer; støpeformmodeller; støpeformer for metall (unntatt kokiller til støping av blokker (ingots)), metallkarbider, glass, mineralske materialer, gummi eller plast.	
	.1000	- formrammer for metallstøping	fri
	.2000	- underlagsplater for støpeformer	fri
	.3000	- støpeformmodeller	fri
		- støpeformer for metall eller metallkarbider:	
	.4100	-- for støping ved innsprøyting eller trykk	fri
	.4900	-- andre	fri
	.5000	- støpeformer for glass	fri
	.6000	- støpeformer for mineralske materialer	fri
ex.		- støpeformer for gummi eller plast:	
	.7900	-- andre (enn for støping ved innsprøyting eller trykk)	fri
ex.	84.81	Kraner, ventiler og liknende innretninger for rør, kjeler, tanker, kar og liknende, herunder reduksjonsventiler og termostatventiler.	
ex.		- reduksjonsventiler:	
		-- ellers (unntatt av støpejern) :	
	.1091	--- av rustfritt eller annet legert stål	fri
	.1092	--- av annet jern eller stål	fri
	.1093	--- av kobber	fri
	.1099	--- av annet materiale	fri
ex.		- ventiler for oljehydrauliske eller pneumatiske overføringer:	
		-- ellers (unntatt av støpejern) :	
	.2091	--- av rustfritt eller annet legert stål	fri
	.2092	--- av annet jern eller stål	fri
	.2093	--- av kobber	fri
	.2099	--- av annet materiale	fri
ex.		- kontroll(tilbakeslags-)ventiler:	
		-- ellers (unntatt av støpejern) :	
	.3091	--- av rustfritt eller annet legert stål	fri
	.3092	--- av annet jern eller stål	fri
	.3093	--- av kobber	fri
	.3099	--- av annet materiale	fri
ex.		- sikkerhets- eller avlastningsventiler:	
		-- ellers (unntatt av støpejern) :	
	.4091	--- av rustfritt eller annet legert stål	fri
	.4092	--- av annet jern eller stål	fri
	.4093	--- av kobber	fri
	.4099	--- av annet materiale	fri
ex.		- andre innretninger:	
		-- ellers (unntatt av støpejern) :	
	.8091	--- av rustfritt eller annet legert stål	fri
	.8092	--- av annet jern eller stål	fri
		--- av kobber:	
	.8093	---- sanitærarmatur (servant- og tappekraner samt blandebatterier for vann)	fri
	.8094	---- ellers	fri
	.8095	--- av plast	fri
	.8099	--- av annet materiale	fri
ex.		- deler:	
	.9090	-- ellers (unntatt av støpejern)	fri
	87.12	Tohjuls sykler og andre sykler (herunder trehjuls vareesykler), uten	

	Nr	Vareslag	Foreslått anvendt tollsats fra 1.7.2002
	.0000	motor	fri
	87.15	Barnevogner og deler dertil.	
	.0001	- sportsvogner/triller, komplette	fri
	.0002	- andre barnevogner, komplette	fri
	.0003	- understell	fri
	.0004	- overdeler (bag)	fri
	.0009	- deler	fri
	89.03	Lystbåter og andre båter for fornøyelse eller sport; robåter og kanoer.	
	.1000	- oppblåsbare	fri
		- andre:	
		-- seilbåter, med eller uten hjelpemotor:	
	.9101	--- av lengde under 7,5 meter	fri
	.9102	--- av lengde 7,5 meter og over	fri
		-- motorbåter, unntatt de med utenbordsmotor:	
	.9201	--- av plast, herunder glassfiberarmert	fri
	.9202	--- av andre materialer	fri
		-- andre:	
		--- for utenbordsmotor:	
		---- av plast, herunder glassfiberarmert:	
	.9901	---- av lengde under 5,5 meter	fri
	.9902	---- av lengde 5,5 meter og over	fri
	.9903	---- av andre materialer	fri
	.9904	--- kanoer og kajaker	fri
	.9905	--- andre (f.eks. robåter)	fri
	.9909	--- skrog	fri
ex.	89.07	Annet flytende materiell (f.eks. flåter, flytetanker, kofferdammer (senkkasser), flytebrygger, -bøyer, -merker og -staker).	
		- annet (unntatt oppblåsbare flåter) :	
	.9001	-- fiskegarnsbøyer, fortløyningsbøyer og liknende oppblåsbare flytelegemer	fri
	.9009	-- ellers	fri
	94.04	Sengebunner; sengeutstyr og liknende varer (f.eks. madrasser, tepper, dyner og puter) forsynt med fjærer, stopning eller innlegg av ethvert materiale eller framstilt av skumgummi eller skumplast, med eller uten trekk.	
	.1000	- sengebunner	fri
		- madrasser:	
		-- av skumgummi eller skumplast, med eller uten trekk:	
	.2101	--- med innhold av regulerte klorfluorkarboner	fri
	.2109	--- ellers	fri
	.2900	-- av andre materialer	fri
	.3000	- soveposer	fri
		- annet:	
		-- hodeputer, dyner og tepper:	
	.9001	--- med dun eller fjær	fri
		--- med annet fyllmateriale:	
	.9003	---- med innhold av regulerte klorfluorkarboner	fri
	.9004	---- ellers	fri
		-- annet (f.eks. møbelputer):	
	.9005	--- med innhold av regulerte klorfluorkarboner	fri
	.9006	--- ellers	fri
	94.05	Lamper og annet belysningsutstyr, herunder søkelys og lyskastere samt deler dertil, ikke nevnt eller innbefattet annet sted; lysskilt og liknende som har en fast montert lyskilde samt deler dertil, ikke nevnt eller innbefattet annet sted.	
	.1000	- lysekroner og annet belysningsutstyr for montering i tak eller på vegger, unntatt av det slag som brukes for å belyse åpne, offentlige plasser, gater eller veier	fri
	.2000	- elektriske bord-, skrivebord-, nattbord- eller gulvlamper	fri
	.3000	- juletrebelysning	fri
	.4000	- andre elektriske lamper og belysningsutstyr	fri
	.5000	- ikke-elektriske lamper og belysningsutstyr	fri
	.6000	- lysskilt og liknende	fri

	Nr	Vareslag	Foreslått anvendt tollsats fra 1.7.2002
		- deler:	
	.9100	-- av glass	fri
	.9200	-- av plast	fri
	.9900	-- andre	fri
ex.	94.06	Prefabrikerte bygninger.	
	.0010	- av plast	fri
	95.01	Leketøyskjøretøyer for barn (f.eks. trehjuls sykler, sparkesykler, tråbiler); dukkevogner	fri
	95.02	Dukker som utelukkende forestiller mennesker.	
	.1000	- dukker, også med klær	fri
		- deler og tilbehør:	
	.9100	-- klær og tilbehør dertil, fottøy og hodeplagg	fri
	.9900	-- annet	fri
	95.03	Annet leketøy; miniatyrmodeller og liknende modeller til hobbybruk, også mekaniske; puslespill, alle slags.	
	.1000	- elektriske tog, herunder skinner, signalutstyr og annet tilbehør dertil	fri
	.2000	- byggesett for miniatyrmodeller, også mekaniske, unntatt de som hører under varenummer 95.03.1000	fri
	.3000	- andre byggesett og byggeleketøy	fri
		- leketøy som forestiller dyr eller ikke-menneskelige skapninger:	
	.4100	-- stoppede	fri
	.4900	-- andre	fri
	.5000	- musikkinstrumenter og -apparater som har karakter av leketøy	fri
	.6000	- puslespill	fri
	.7000	- annet leketøy, i sett eller liknende	fri
	.8000	- annet leketøy og modeller med motor	fri
	.9000	- ellers	fri
	95.04	Selskapsspill, herunder spilleautomater og liknende, biljardspill, spesialbord for kasinospill og automatisk utstyr til bowlingbaner.	
	.1000	- elektroniske spill (videospill) av det slag som brukes sammen med en fjernsynsmottaker	fri
	.2000	- artikler og tilbehør til biljardspill	fri
	.3000	- andre spill som virker ved hjelp av mynter, pengesedler, sjetonger eller liknende betalingsmidler, unntatt utstyr til bowlingbaner	fri
	.4000	- spillkort	fri
	.9000	- ellers	fri
	95.05	Pynt for høytider, karnevalsartikler eller andre underholdningsartikler, herunder utstyr for tryllekunstner samt morosaker.	
	.1000	- julepynt	fri
	.9000	- ellers	fri
ex.	95.06	Apparater og utstyr for alminnelig fysisk trening, gymnastikk, friidrett, annen sport (herunder bordtennis) eller utendørsspill, ikke nevnt eller innbefattet annet sted i dette kapittel; badebasseng og plaskebasseng.	
		- ski (til bruk på snø) og annet skiutstyr:	
		-- ski:	
	.1101	--- alpinski	fri
	.1102	--- hoppiski	fri
	.1103	--- langrenn-, tur-, telemarks- og fjellski	fri
	.1104	--- snøbrett og monoski	fri
	.1108	--- andre (bl.a. jetski)	fri
	.1200	-- skibindinger	fri
		-- annet:	
	.1901	--- skistaver	fri
	.1909	--- ellers	fri
		- vannski, surfingbrett, seilbrett og annet utstyr for vannsport:	
	.2100	-- seilbrett	fri
	.2900	-- annet	fri
ex.		- golfkøller og annet golfutstyr:	
	.3900	-- annet (unntatt køller og baller)	fri
	.4000	- artikler og utstyr for bordtennis	fri

Nr	Vareslag	Foreslått anvendt tollsats fra 1.7.2002
.7000	- skøyter og rulleskøyter, også med påsittende støvler	fri
	- annet (unntatt produkter spesifisert i varenumrene 95.06.5100 - .6909):	
.9100	-- apparater og utstyr for alminnelig fysisk trening, gymnastikk og friidrett	fri
	-- ellers:	
.9901	--- ishockeykøller	fri
.9902	--- materiell for bueskyting	fri
.9909	--- annet	fri
95.07	Fiskestenger, fiskekroker og annet redskap for snørefiske; fiskehåver, sommerfuglhåver og liknende; lokkefugler (unntatt de som hører under posisjon 92.08 eller 97.05) og liknende jaktutstyr.	
.1000	- fiskestenger	fri
.3000	- fiskesneller	fri
.9000	- ellers (unntatt fiskekroker)	fri
95.08	Karuseller, husker, skytebaner og annet utstyr til fornøylesparker; ambulerende sirkus og ambulerende menasjerier; ambulerende teatre.	
.1000	- ambulerende sirkus og ambulerende menasjerier	fri
.9000	- ellers	fri